

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Capvt Primvm. De primario Collatore, sive Papa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

lectus innocens pro famæ suæ defensione necessariò faceret; cùm Conventus teneatur providere subito de necessariis.

5. Respondeo tertio: in religione, in qua electio non licet appellare à cassatione electionis suæ, Conventus nihil debet illi causam electionis suæ prosequenti, Pass. loc. cit. n. 8. nisi, ut addit, illum suum procuratorem constituat; quod ipsum tamen ait, tanquam parum conforme legibus prohibentibus talem electum ab appellatione, eum non debere admittere.

Questio 511. An confirmatione existente nullâ seu annullatâ, perimatur quoque electio, seu ea reddatur quoque nulla?

Respondeo negativè, quemadmodum cassatâ institutione non annullatur presentatio, potestque presentatus jus suum prosequi, ut Rota decis. 648. p. 4. recent. ita annullatâ confirmatione minimè perempta aut cassata censetur electio. Lott. l. 2. q. 18. à n. 23. Pass. de elect. c. 33. n. 168. Pirh. ad rit. de elect. n. 328. Laym. ad cap. si confirmationem. in 6. juxta expressum illius cap. textum, ubi Papa ita rescribit: si accidat confirmationem electionis cassari, seu cassam & irritam declarari, sive propter debitam juris solennitatem in confirmatione omissam (ut si confirmatio fiat electionis, à qua appellatum non observatis iis, quæ præscribuntur in cap. quamvis, & cap. provida. de elect. in 6. vel confirmatio facta omissâ formâ traditâ in cap. fin. de elect. in 6. Pirh. loc. cit.) vel ob causam eam, quia is, qui confirmavit, non habuit potestatem confirmandi (nempe quia vel non erat Judex competens, vel quia legitimè ab eo ap-

pellatum; vel quia erat publicè excommunicatus vel quia Papa ante confirmationem reservaverat sibi Prælaturam, ad quam electus: vel ob aliam similem causam, ideoque ipso jure non valuit confirmatio. Pirh. loc. cit. cum Gl. in cit. c. si confirmatio. n. v. potestatem.) non idcirco etiam præcedens electio, si aliàs sit legitimè celebrata, infirmari debet, vel pro irrita haberi. &c. Ratio est, quia utile per inutile non vitiatur, reg. juris 37. in 6. dum unum ab altero separari potest, uti potest electio separari à confirmatione, cùm sint actus diversi, qui non fiunt eodem contextu & tempore; nec electio quodam sul valorem, tanquam quid prius, dependet, à confirmatione tanquam posteriore; proinde destructo hoc consequente seu accessorio, non corrumpit etiam fundamentum, licet corrumpente illo fundamento, corrumpat accessorium, quale fundamentum necessariò suppositum ad confirmationem est electio canonicè facta & valida. Laym. Pirh. Pass. loc. cit. Quod si igitur electione legitimè factâ, subsequens illius confirmatio irritetur, alia confirmatio ejusdem electionis coram debito seu competente Judice peti debet. Secus, si non tantum confirmatio, sed & electio sit cassata. Pirh. loc. cit. cum Gl. in cit. cap. si confirmat. Porro, quòd in dicto cap. statutum est de confirmatione electionis, habere quoque locum in aliis confirmationibus (puta sententiæ, ut eà cassatâ ob defectum in ea commissum, acta tamen firma permaneant. Item de confirmatione privilegii, statuti, contractûs) cùm eadem in omnibus sit ratio, tradit Pirh. loc. cit. citans Franc. & Jo. And.

* *

SECTIO TERTIA.

DE PROVISIONE BENEFICIORVM PER LIBERAM COLLATIONEM.

CAPUT PRIMUM.

De primario Collatore, scilicet Papa.

PARAGRAPHVS I.
De potestate Papæ in collatione beneficiorum tam absoluta, quàm respectiva ad alios Collatores.

Questio 512. Quanta & qualis sit potestas Papæ in beneficiis?

Respondeo: Papæ à Christo concessum esse in beneficiis jus plenum, seu summum, absolutamque potestatem & plenariam dispositionem. Castrop. tr. 13. de benef. d. 2. p. 14. n. 2. Laym. in c. quæ ad

Ecclesiarum. de constit. Lott. l. 2. q. 22. n. 9. dicens,

P. Leuren, Fori Benef. Tom. II.

Catholicorum neminè id negare, juxta c. 2. de preb. Ita ut non solum dicatur beneficiorum administrator absolutus, ut cum D. Th. 2. 2. q. 100. a. 1. ad 7. tam Theologi omnes quàm Canonistæ, Lott. l. 2. nu. 10. & l. 1. q. 4. n. 57. sed etiam Dominus, Lott. cit. q. 22. n. 11. citans Menoch. cons. 192. n. 7. Burfat. cons. 126. n. 11. Surdum cons. 25. n. 20. in tantum, ut, ubi constat de ejus voluntate, frustra quaratur de potestate, stante ei in his pro ratione voluntate. Lott. loc. cit. n. 13. ex Ferret. cons. 65. n. 5. & Gl. in c. si gratiose. de rescrip. in 6. Quemadmodum enim, quamdiu beneficium persistit in suo esse, negari non potest Papæ absoluta ejus administratio, ita nec absolutum dominium respectu ipsius formæ seu tituli beneficalis (secus est de ipsâ materiâ seu substantiâ beneficalis, quæ consistit in eo, quòd ob laborem & ministerium spirituale præbeat stipendium & alimentum, quod juris est divini, & quod Papa impedire nequit, juxta dicta ad initium 1. part. de quo vide Lott. l. 1. q. 4. num. 53. & seq.)

S

qui

qui uti creatur per Papam, ita & per illum destrui & annihilari potest. Lott. *cit. q. 22. num. 15.* citans Menoch. *conf. 597. n. 5.*

2. Utitur proinde Papa jure suo, nec alterius juri contravenit, aut detrahit, dum fructus beneficiorum gravat pensione, etiam invito beneficiario. Lott. *loc. cit. n. 17.* ex Card. Paris. *l. 4. conf. 5. n. 85.* aut alteri Ecclesie applicat. Lott. *n. 18.* citans Ferret. *conf. 32. n. 31.* Dum beneficiario concedit facultatem disponendi de fructibus, etiam in præjudicium Successorum. Lott. *n. 19.* citans Menoch. *conf. 382. n. 4.* Ferret. *conf. 118. n. 5.* Dum beneficia quæcunque in quantumcunque alienis diocesis (quantum, ut Felin. *in c. grave. de off. Ordinar. n. 2.* totus terrarum orbis stet Papæ pro Diocesi) confert. Lott. *num. 21.* juxta *cap. nunc verò. q. 3.* Quin & utendo hac liberâ & plenâ dispositione, beneficiatum, etiam sine causâ, privare potest beneficio. Garc. *p. 5. c. 1. n. 2.* juxta *cap. quia in Ecclesiis. de constit. citans pro hoc quæmplur. & n. 6.* addens hinc omnia beneficia respectu Papæ esse manualia. Sed neque prærogativam hanc & potestatem ullum ei Concilium adimere, & minuere, aut restringere potest. Lott. *num. 23.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 34. q. 2.* aut etiam Papa concedens Ordinariis aliisque facultatem conferendi beneficia, se privat, aut privare potest dictâ potestate à Christo acceptâ. Lott. *cit. q. 22. num. 28.* Castrop. *loc. cit.* citans Gonz. Barbof. &c.

Quæstio 513. Quotuplici jure Papa providere possit ac soleat beneficia disita per totum orbem in quibusvis diocesis & Provinciis?

1. **R**espondeo: quadruplici, nimirum primo jure concursus, quatenus tanquam Episcopus universalis, Ordinariusque Ordinarium, & totius orbis, in quo veluti capite, & origine residet Ecclesiastica jurisdictio, & potestas ordinandi Ecclesias, concurrat cum ceteris omnibus collatoribus inferioribus in provisione beneficiorum quorumcunque. Lott. *l. 2. q. 22. num. 62.* Pirh. *ad tit. de præb. n. 78.* Garc. *cit. cap. 1. n. 8.* citans Paris. *de regn. l. 1. q. 10. d. 53.* Nav. *conf. 31. num. 6. de præb. Rebuff. &c.* Etiam in mensibus ordinariis Ordinarium, hoc est, à jure illis concessis; non enim nisi cumulativè cum Papa pro his mensibus Ordinarii habeat facultatem conferendi, dum Papa pro his mensibus non abdicavit à se totaliter potestatem conferendi, aut manus sibi ligavit. Garc. *loc. cit. & nu. 10.* citans Paris. *ubi ante.* Cechum *de rep. Eccles. cap. 2. n. 1. &c.* Quin & in mensibus 6, alternativè concessa Episcopo. Garc. *loc. cit. n. 12. & seq.* de quo tamen vide dicenda infra. Unde jam etiam quò ad hos menses est locus præventionis inter Papam & Ordinarium, & illius provisio prævalet, quæ prius facta fuit, Garc. *ibid. n. 9.*

2. Secundò, jure devolutionis, dum ex causa aliqua à collatoribus inferioribus ad Papam fit devolutio juris conferendi.

3. Tertiò jure præventionis, dum nimirum præveniendò vacationem beneficii, mandat hac vacatione subsecutâ conferri, vel etiam ipse ex tunc confert certæ personæ. Lott. *loc. cit.* qui etiam *q. 25. n. 1.* ait, sic rectius vim vocis hujus referri ad ipsam vacationem, ita ut ex dicantur gratiæ præventivæ, quæ ipsam vacationem præveniunt; quàm confundi ab aliis cum materia concursus, dum refer-

tur ad præoccupationem, quâ Papa, dum jure concursus confert, præoccupat Episcopi alteriusve collatoris partes & gratiam.

4. Quartò, jure reservationis, dum confert certa beneficia, quæ ipse sibi privativè reservavit.

5. Quintò, simpliciter viâ juris, dum suggestâ sibi per aliquem vacatione de jure, & occupatione de facto, mandat beneficium, detruso, qui in illud intrusus erat, ipsi suggestori conferri. Lott. *loc. cit.* de quibus in seq. Unde

Quæstio 514. An prævaleat collatio Papæ, dum is jure concursus confert, seu confert beneficium, quod Ordinarius conferre poterat, præveniendò Ordinarium conferentem idem beneficium? & an hoc jure sape utatur?

1. **R**espondeo ad primum affirmativè; quia est collatio facta ab habente æqualem, imò majorem jurisdictionem seu potestatem quàm Ordinarius. Castrop. *loc. cit. n. 3.* Card. de Luc. *de benef. d. 18. n. 11.* Lott. *l. 2. n. 23. in principio.* cum communi. Secus est, seu irrita est collatio Papæ, dum eam prævenit Ordinarius, aliisque collator inferior, Laym. *ad cap. si eo tempore. de elect. n. 1.* citans seipsum *Theol. moral. l. 4. tr. 2. c. 10. num. 2.* cum communi.

2. Respondeo ad secundum, non solere Papam uti istâ potestate conferendi mero jure concursus, nisi de raro, & ex magna causa, ac proinde, cessante justâ causâ, non præsumi in dubio Papam sic voluisse conferre. Card. Luc. *de benef. d. 23. nu. 4. & d. 18. n. 12.*

Quæstio 515. Unde igitur dignoscendum, Papam voluisse uti hac suâ potestate, & contulisse mero jure concursus?

1. **R**espondeo primò, ad id conferre, quæ generaliter dici solent de præsumenda principis voluntate præjudicandi tertio, ejusque jus tollendi, quæ videri poterunt apud Card. de Luc. *tit. de regalibus. d. 148.*

2. Respondeo secundò: quòd, dum Papa isto conferendi modo, nempe jure ordinario & meri concursus conferre intendit, utatur formulâ collationis diversâ ab ea, quæ adhibetur, quando confert tanquam reservatum vel affectum; ex dictâ formulâ speciali adhibita vel deficiente rectè inferatur ad istam, vel contrariam Papæ voluntatem. Card. Luc. *loc. cit. n. 6. & q. 18. n. 2.* citans Burat. *decis. 25. p. 10. recent.*

3. Respondeo tertiò: quòd, ubi provisio Apostolica aliam causam, quàm jus meri concursus habere potest, ad eam collatio referenda erit, & nequaquam præsumenda facta jure meri concursus, v. g. si narrata fuisset Censura Capituli, ad quod aliàs spectabat collatio, ad istam potiùs causam, quàm ad præveniendâ voluntatem referenda erit facta collatio; nimirum censenda, esse facta jure devoluto. Unde etiam, si simile narratum non subsisteret, corrueat dictâ provisio, five ex defectu voluntatis habenda foret irrita. Card.

de Luc. *loc. cit. n. 7.*

*****

**

Quæstio

Questio 516. An, ut preventio hæc papalis locum habeat, & valeat in mensibus Ordinariis Ordinariorum, & in mensibus alternativæ concessæ Episcopo, opus sit, quod Papa expressè deroget huic Ordinariorum juri, & privilegio?

Respondeo primò: valere illam, dum confert beneficia vacantia in 4. mensibus ordinariis, absque eo, quòd necesse sit expressè ab eo derogari huic Ordinariorum juri; tum quia hoc jus seu facultas providendi beneficiis in his 4. mensibus non privativè, sed cumulativè ad Papam concessa Ordinariis, ut dictum; siquidem, ut Pirh. ad tit. de præb. in iis, quæ dependent à voluntate Principis concedentis, non censetur is concedendo aliquam gratiã generalem, sibi auferre potestatem conferendi alteri gratiã specialem, per quam gratiã generali derogetur; tum præcipuè, quia conferens beneficium, notitiam habet temporis vacationis, & non obstante hac notitiã, confert. Castrop. loc. cit. p. 14. n. 1. ubi etiam ait, quòd, si Papa sine dicta notitiã conferret, credendum esse, quòd illa conferat, quia existimat non Ordinariis, sed sibi competere jure reservationis; adeoque tunc nullam esse collationem Papæ, eò quòd Papa in casu dubio nunquam censetur velle Ordinarios in collatione illis competente prævaire.

2. Respondent ad alterum pari modo Garc. loc. cit. n. 19. item Riccius in collectan. p. 5. collectan. 1595. & Barb. de potest. Episc. p. 3. alleg. 57. num. 16. apud Castrop. nimirum valere preventionem & provisionem Papæ factam de beneficio vacante in mensibus alternativæ, etiam si expressè non deroget isti gratiã; eò quòd, sicut per concessionem 4. illorum mensium Ordinariorum tollitur solum reservatio illorum 4. mensium, relinquendo Ordinariis pro illis potestatem conferendi expeditam, itaque dentur Ordinariis non nisi cumulativè ad Papam; ita etiam contingat per concessionem alternativæ respectu 6. mensium; adeoque sicut in priori, ad hoc, ut valeat ejus provisio, non tenetur expressè derogare dicto juri, ita nec in posteriori dictæ gratiã alternativæ. Sed neque obstat adjunctum in concessione alternativæ vel indulto decretum irritans, cui expressè derogandum; eò quòd illud non liget Papam, nisi addatur simul altera clausula: per Nos, nostrisque successores contrigerit attentari; sed solum se extendat ad provisionem cujusvis alterius à Papa: vel nisi apponatur decretum irritans in lege generali, qualis non est concessio alternativæ, quæ magis rationem legis specialis, vel potius gratiã habet, citat pro hac doctrina quamplurimas Rotæ admodum claras decisiones Garc. à num. 19. Nihilominus tenent contrarium Castrop. loc. cit. num. 3. & qui ab eo & Garc. citantur, Moheda decis. 1. n. 4. de concess. præb. Puteus decis. 492. num. 2. l. 2. in fine. Felia. in cap. cum in officio. de præscrip. n. 6. Gonz. ad reg. 8. §. 4. præm. à num. 20. Zerol. in pr. p. 1. v. derogatio. eò quòd licet dicatur, per gratiã alternativæ tolli solum obstacula, nempe reservationem, Ordinariosque, quibus ea concessa, manere expeditos ad providenda beneficia illis mensibus vacantia; non tamen hinc rectè inferatur, Papam sibi reliquisse potestatem ex jure ordinario conferendi, sed solum jure extraordinario, & factâ derogatione. tum ob specialitatem gratiã, non nisi sub onere residendi concessa, & acceptate; tum ob decretum irritans, quòd non invenitur

P. Leuren, Fori Benef. Tom. II.

in concessione factâ à jurè pro 4. mensibus; & quòd, nisi Papæ provisionem impediret, nullius ferè usui esset alternativæ concessio; cum raro alteri concessa sit facultas providendi beneficia cumulativè cum Ordinariis. Castrop. loc. cit.

Questio 517. An Papâ præveniente provisionem Cardinalium, quibus concessum indultum conferendi omnia beneficia suæ diocesis, ita ut omnes aliæ provisiones, etiam per Sedem Apostolicam factæ, sint irritæ, valeat papalis provisio sine expressa derogatione dicti indulti?

Responder pari modo affirmativè Garc. à n. 33. ex iisdem ferè rationibus, adductis quoque pluribus Rotæ decis. contrarium Castrop. loc. cit. citans Paris. de resign. l. 6. q. 5. n. 69. Mandos. de signat. gratia. in. Coadjutoria. Puteum. &c. eò quòd, esto, in reservatione mensium non comprehendantur Cardinales collatores ordinarii, sed potius relinquuntur juri ordinario, quòd nimirum possint in omnibus mensibus conferre beneficia: cum tamen huic ordinariæ potestati superaddatur dictum indultum, ne alius se in eorum provisione intromittat, alteriusve provisio, etiam facta per Papam, valeat, censeantur vi dicti indulti ligatæ manus ordinariæ Papæ, ne nihil præter juris ordinarii concessionem operari videatur. Decisiones verò Rotæ solum id affirmant, quòd, non obstante dicto decreto irritante contento in isto indulto, Pontifex possit adhuc conferre beneficia ad Cardinalium provisionem spectantia; sed non jure ordinario, sed extraordinario, derogando nimirum gratiã illis concessæ. Castrop. loc. cit. n. 5. ubi addit, quòd, esto, Rota aliquando tulerit, non esse necessariam derogationem expressam dicti indulti, re tamen bene perpensâ, necessitatem derogationis firmasse, seu agnovisse. ut Gonz. ad reg. 8. gl. 5. §. 9. num. 12.

Questio 518. Cujusnam provisio prævalere debeat concurrentibus provisione Apostolicâ (vel etiam factâ, ut Pirh. ad tit. de præb. n. 78. ab ejus Legato de latere) & Ordinariæ, dum constat factas eadem die, non tamen constat, quis prævenerit, seu cuius provisio sit anterior?

Respondeo, prævalere debere factam à Papa, vel etiam factam ab ejus Legato. Castrop. p. 13. n. 3. citans Barb. de potest. Episc. p. 3. alleg. 57. nu. 14. Gonz. ad reg. 8. §. 3. præm. n. 111. & alios. Card. de Luc. de benef. d. 22. n. 7. Pirh. loc. cit. Lott. l. 2. q. 23. n. 7. qui etiam n. 8. subdit, ut intret prærogativa provisionis Apostolicæ in concursu, sufficere, quòd non liqueat, eam esse posteriorem in tempore, ut splendore ipsius collatio inferioris evanescat. Idem, uti ex Castrop. pro ratione dat prærogativam Papæ Card. de Luc. præsumptionem malam antedatæ in collationibus, seu actibus Ordinariorum. Argumento c. si à Sede. de præb. in 6.

2. Limitanda tamen est dicta responsio primò, ut teneat solum, dum neuter provisorum est in possessione; secus autem sit, dum provisorum ab Ordinario esset in possessione (intellige justâ, & non violentâ, cum injustus vel violentus possessor gaudere non debeat commodo possessionis. Pirh. loc. cit.

n. 80.) hic enim tunc praeferendus provisio à Papa, cum melior sit conditio possidentis, & praesumere faciat, possidentem fuisse antea provisum. Card. Luc. & Castrop. *l. cit.* juxta textum clarum *cit. c. si à sede.* citat uterque Gonz. & addit Castrop. id tenere, etiamsi provisus ab Ordinario non accepisset possessionem eo die, quo fuit provisus.

3. Limitanda secundò: nisi ex parte provisus ab Ordinario concurreret non solum assignatio diei, sed etiam hora, cujus assignationem non haberet provisus à Papa; ob illam enim determinationem praesumitur provisio Ordinarii anterior, quia est certior probatio, quam illa, quae expressione horae caret. Pirh. *loc. cit.*, citans Gonz. *ubi ante. n. 110.* & Barb. *num. 15.*

Quaestio 519. Qualiter de ceterò constet, & probetur, Ordinarium praevenisse Papam?

1. Respond. primò: unde praeferantur inde provisiones Apostolicæ, & inferiorum collatorum, nihil potius attenditur, quam data circa tempus, ut qui in data est anterior, censeatur quoque in re potior. Lott. *l. 2. q. 23. num. 6.* ubi *num. seq.* plurima pulchra habet circa datas illas & signaturas literarum Apostolicarum, de quibus nos infra, ubi de provisionibus & literis Apostolicis: quae vide hanc in rem.

2. Respondeo secundò: ad hoc probandum non sufficiunt literæ Ordinarii, ejusdemque sigillo munitæ, esto, etiam adest sub scripto Secretarii Episcopi, dum hic Notarius non esset; eò quòd Ordinarium cum suo scriba, seu Secretario facile fingere possent ante datam. Castrop. *cit. p. 13. n. 5.* citans Gonz. *ubi supra num. 147.* Mascard. *conclus. 991. n. 13.* Garc. *p. 8. c. 4. n. 11.*

3. Respondeo tertio: sufficere tamen, si adest subscriptio Notarii, referentis, testes fuisse praesentes; eò quòd juxta receptissimam praxin instrumentum publicum à Notario confectum non expostulet ad sui fidem testium subscriptionem, ut Covar. *pract. qq. c. 20. n. 4.* Castrop. *loc. cit. num. 6.* contra Gonz. qui *loc. cit.* necessarium censet, instrumentum seu scripturam factam coram Notario & testibus se subscribentibus.

4. Respondeo quarto: sufficere, si testes in instrumento denominati sint domestici, aut familiares; eò quòd tunc probatio non fiat vigore testium, sed instrumenti publici, cujus probationi non notabiliter derogatur per appositionem testium non majorum omni exceptione. Castrop. *loc. cit.* citans Garc. *p. 8. c. 4. n. 55.* contra Gonz.

5. Respondeo quinto: sufficere, si subscripti testes in instrumento collationis, tamen non sit factum coram Notario; vel etiam si testes examinati deponant de provisione Ordinarii ante datam; eò quòd probatio testium sit legitima, & praesumptionem cessare faciat. Quae omnia à fortiore procedunt, si possessio comprobetur, tamen de collatione authentica non constat. Castrop. *loc. cit.* citans Garc. *ubi ante. n. 27.* quod posterius etiam tradit Gonz. *n. 161.* ubi ait, non esse opus requisita aliàs à se solennitate, dum provisus ab Ordinario esset in possessione ante datam literarum Apostolicarum, esto, de ejus provisione authentica non constaret. Item si provisus ab Ordinario ante datam literarum Apostolicarum resignasset suum beneficium, & de hac resignatione, saltem per duos testes, constaret: eò quòd tunc cessaret praesumptio

fraudis factæ ab Ordinario in collatione. Item dum collatio pertineret ad duos Praelatos, v. g. ad Episcopum & simul ad Capitulum; eò quòd praesumendum non sit, tot personas consensisse in fraudem. Item si esset antiqua praesumptio pro provisione Ordinarii, excludens praesumptionem fraudis, &c.

Quaestio 520. An, & qualiter Papa conferendo beneficia censeatur illorum naturam immutare?

Respondeo: tamen tam beneficia perpetua ad tempus, quam manualia in perpetuum conferre possit. Corrad. *pr. benef. l. 1. c. 6. num. 288.* & 289. soleatque non raro beneficia manualia conferre in perpetuum, seu ad vitam oratoris (ubi tamen expressa mentio facta fuit ab oratore manualitatis; hi enim tacita, subreptitia omnino redderetur gratia. Corrad. *ibid. num. 290.* Card. de Luc. *de benef. d. 97. num. 21.*) quin &c, dum quandoque beneficia manualia confert, non exprimendo in literis, se ad vitam oratoris conferre, censeatur ea contulisse in perpetuum; actus enim certo tempore non conclusus perpetuus reputatur, ut fuse Corrad. *loc. cit. à n. 299.* Veruntamen Papa conferendo simpliciter beneficium manuale, nullam habitam mentionem, an sit manuale, an perpetuum, non censeatur voluisse naturam, aut statum beneficii alterare, efficerique perpetuum, quod erat manuale. Corrad. *n. 292.* Unde etiam, licet pluries beneficium tale collatum per Papam in titulum efficiatur in hoc sensu perpetuum, quòd à collatorio, quousque is vivit, sit inauferribile per inferiorem; succedente autem postmodum illius vacatione, redit ad primitivam suam manualitatem, eò quòd talis beneficii status nunquam immutatus fuisse censeatur, ex eo, quòd Papa praesumatur illud contulisse secundum statum, quo ante illius collationem consistebat. Corrad. *loc. cit. à num. 305.* citans Felin. *in c. constitutus. de rescript. n. 10.* dicens, sic pluries visum in Curia Romana observatum, etsi *num. 308.* dicat: hodie dum hujusmodi manualia beneficia cum maxima difficultate à Papa conferri in titulum perpetuum, vide plura hac de re *part. 1.* ubi actum de beneficio manuali.

Quaestio 521. Qualiter Papa de beneficio viventis provideat?

1. Respondeo primò: Papa beneficia tam vacantia, quam non vacantia providere potest. Pirh. *ad tit. de praeb. n. 74.* juxta *cap. 2. eod. tit. in 6.* cum communi. Idque non tantum dando expeditivam, seu mandatum de beneficio, tunc, quando vacaverit; sed etiam pro arbitrato suo uni adimendo beneficium, alterique dando. Pirh. *ibidem.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 25. q. 1.* juxta dicta *q. 2. hujus §.*

2. Respondeo secundò: providendo autem de beneficio viventis ob crimen aliquod, declarat hoc ipso, illud crimen inducere inhabilitatem.

Card. de Luc. *de benef. d. 75. n. 15.*
d. 76. n. 9. 10. 18.

*****
* *
*

PARAGRAPHVS II.

De reservatione beneficiorum
facta à Papa, ac primò qui-
dem de reservatione
in genere.

Questio. 522. Quid sit reservatio?

Respondeo: solere eam definiri ex Ænea de Falconibus, quòd sit beneficium vacaturi ad se avocatio, vi cuius nimirum ligantur manus aliis omnibus collatoribus, subduciturque beneficium Ordinariorum potestati, quà aliàs, cessante hac avocatione, quilibet Episcopus in suo Episcopatu beneficia omnia conferre potest, ita ut attentata jam ab aliis provisio evadat nullius valoris. Castrop. *tr. 13. de benef. p. 15. n. 1.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 34. q. 1.* & alii passim. Verum expressius & melius videtur definiri à Lott. *l. 2. q. 26. n. 1.* quòd sit interdictum Papæ, factum inferiori circa usum potestatis ordinandi beneficium gratiâ providendi bene meritis.

2. Dicitur primò: *interdictum* seu prohibitio, & in hac totalreservationis vis consistit, adeoque ad eam simplicem inhibitionem solam, sive facta sit cum, sive absque decreto irritante, satis consequitur, qui unicus illius effectus est, ut per consolidationem potestatis conferendi in Papâ reservante ea tota elidatur in collatore inferiore, ita ut si is contra huiusmodi inhibitionem provideat de beneficio, provisio illius dicatur attentata, & sit nulla. Atque ita reservationes plures inductæ per regulas nullo decreto irritante communitæ, quæ nihilominus dictum effectum habent. Lott. *à n. 2.* Garc. *p. 5. c. 1. n. 408.* citans Simonet. *de reserv. q. 18.* Quemadmodum autem decretum irritans reservationi adjectum, est quid diversum ab ea; ita vis eius diversa; siquidem reservatio cum decreto irritante non tantum inficit titulum, reddendo collationem factam ab inferiore nullam, sed etiam possessionem, depellendo omnem ab eâ colorem. Siquidem ubi ad est simplex reservatio, etiam cum prohibitione expressa, licet provisio inferioris sit nulla, adhuc tamen allegari potest ignorantia, ratione cuius color aliquis est in titulo; at ubi adest decretum irritans, ignorantia prætendi non potest; cum illud etiam ignorantes, & ante notificationem afficiat, & in hoc valentius sit ipsâ reservatione, aut inhibitione. Garc. *loc. cit. n. 409. & 410.* Lott. *à n. 5.* qui tamen *n. 9.* ex Gonz. *gl. 67. n. 21.* addit, valere id (nimirum quòd etiam ignorantes afficiat) de decreto solius Papæ, secus verò de alterius etiam Legati de latere, & *n. 10.* vim huius decreti non solum intrare, ubi adjectum est reservationi certi beneficii, vel generali clausulæ in corpore juris, ut Puteus *l. 3. decis. 180. n. 4.* sed etiam, si adjectum sit cuiunque reservationi generali, modò ipsa reservatio notoria sit, ut ipsius ignorantia prætendi nequeat.

3. Dicitur secundo *Papæ*, eò quòd solus Papa possit facere huiusmodi reservationes, cum solus habeat plenitudinem potestatis, Lott. *loc. cit. n. 11.* citans Simonet. *de reserv. q. 2. n. 2.* Quod autem attinet ad Legatum de latere, potest is beneficia, antequam vacent, suæ collationi reservare, etiam in favorem certæ personæ. Laym. *ad c. præsent. de off. legati. n. 7.* citans plures. Si tamen in Ecclesia cathedrali vel collegiata vacantur vacantur suæ

P. Leuten. Fori Benef. Tom. 11.

collationi reservavit, non potest, eâ pendente, aliam reservationem facere: Item si ex beneficiis aliis ad collationem alicujus spectantibus aliquod reservavit, non potest, eâ reservatione adhuc pendente, aliud beneficium in eisdem collatoris præjudicium sibi reservare. Laym. *ibid. n. 2.*

4. Dicitur tertio: *circa usum potestatis*; nam Papa per reservationem non auferit potestatem ab Ordinario, sed simplicem ejus usum in iis elidit, uti id proprium est interdicto seu inhibitioni, factique id citra cuiusque injuriam, cum jus conferendi in ipso originetur, & in alios diffundatur, ut pote radicatam super jure principatus in Ecclesia; adeoque dum Papa reservat, non auferit, sed simpliciter cessat diffundere potestatem conferendi in inferiores; quemadmodum princeps non detraheret Magistratum per se creato, dum vellet munus judicandi ipse obire. Quapropter minus apud reservatio dicitur avocatio potestatis, nisi improprie, & relato termino ad simplicem usum. Lott. *à n. 13.*

5. Dicitur quarto: *ordinandi beneficia*; quia interdictum hoc respicit omnem modum ordinationis, ita ut in Episcopo sit elisa potestas, non tantum conferendi, sed etiam uniendi. Lott. *n. 22.*

6. Dicitur denique: *gratiâ providendi bene meritis*; quia hic est finis reservationum omnium & scopus Papæ Lott. *n. 23.* remittens ad Simonet. *de reserv. q. 3.* & Gonz. *ad reg. 8. gl. 2. 3.*

Questio 523. In quo reservatio differat ab affectione, & beneficia reservata ab affectis?

Respondeo: in eo differunt, quòd reservatio fiat verbis, seu respiciat actum verbalem & expressum: ut si Papa per constitutionem, aut solo verbo dicat: *Reservamus.* Affectio autem fiat factis, sive respiciat actum realem, & factum, ex quo tanta oritur reservatio; ut cum Papa manum apponit super dispositione alicujus beneficii, in ordine nimirum, seu ad effectum illud conferendi, v.g. dum in commendam dedit, vel univit ad vitam collatarii; tunc enim per obitum commendatarii, vel collatarii illius tale beneficium manet affectu, ita ut tunc inferior collator nullis possit illud conferre, intellige pro ista vice, dum Papa beneficium renunciationem accepit; dum de beneficio proxime vacaturo mandavit provideri &c. dicitur affectio, & beneficium affectum, ita ut nullis aliorum collatorum se in ejus provisionem intromittere audeat. Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 13. n. 43.* citans Gonz. *ad reg. 8. gl. 52. à principio.* Mandos. *ad reg. 5. Canc. in proam. n. 1.* Bursat & c. Pith. *ad tit. de præb. n. 317.* Castrop. *p. 15. n. 4.* qui etiam aliam addit differentiam; quòd reservatio sit perpetua, quia in perpetuum admittit Ordinariis potestatem conferendi beneficia reservata; affectio autem tantum pro tempore limitata, nimirum pro illa sola provisione subsequente; dum enim illa provisio, ad cuius finem Papa manum applicuit, effectum sortita est, cessat deinceps reservatio & affectio istius beneficii; citat pro hoc Gonz. *dicta gl. 2. n. 4.* & Azor. Idem tenet Lott. *n. 39.* nimirum durare affectionem, usque dum consumatur provisio Papæ; illam autem intelligi consumptam, sive provisio possessionem acceperit, sive non, cum possessio sit quid penitus separatum à provisione, per quam consumitur vacatio; intelligendo hoc de provisione pura; non autem de simplice mandato de providendo.

2. Porro dictum fuit, ad hoc, ut sit & dicatur

S 3

benefi-

beneficium affectum, requiri necessario, ut Papa manus applicuerit ex fine & intentione illud conferendi; non enim omnis appositio manus afficit beneficium; sed tantum ea, quæ fit ex intentione, seu ex qua resultat, seu dignoscitur mens alterius de tali beneficio providendi; secus enim est, si manum Papa apposuit, non ad effectum conferendi. Castrop. l. 6. loc. l. 2. q. 26. n. 30. Garc. p. 5. c. 1. n. 174. Sic affectum non est beneficium, quod, etsi manum applicuerit, nunquam conferre intendit, v. g. dum applicuit manum, disponedo seu admittendo, ut resignatio in favorem, seu cum provisione effectum haberet. Castrop. loc. cit. vel uniendo illud in perpetuum & c. non enim modo facit animo providendi illud (uti forte colligitur ex facta unione temporali, seu facta ad vitam tantum) sed potius supprimendi illud. Garc. loc. cit. n. 175. Lott. loc. cit. Item dum Papa processit sub conditione non existente; quia tunc nequidem decretum afficit, cum conditio nihil ponat in esse. Lott. n. 36, ex Simonet. de reserv. q. 60. n. 6. Item dum mandavit provideri ex falsa relatione sibi facta, v. g. quod beneficium sit ei reservatum, cum tamen non esset reservatum; quod esset liberum, cum tamen esset juris patronatus laicalis; quod esset perpetuum; cum tamen esset manuale & c. Castrop. loc. cit. & in summâ quoties actus ille applicationis manus impeditur fortiri effectum ex contraria mente ipsius Papæ, nimirum ubi ea deficit, deficiente causâ, obquam movebatur Papæ, aut non existit nisi suppositâ malâ & falsâ informatione; uti contingit in præcedentibus exemplis; uti & dum ea ex incapacitate personæ fortiri nequit effectum. Lott. cit. n. 36. & 37. & n. 42. citans Rot. in unâ Oxomen. Archidiaconatus. 19. Nov. 1614. & Abb. in c. inter dilectos. de excess. pralat. n. 10. Felin. in c. ult. de presump. n. 40. Quod verò expressè tradit Barb. cit. loc. Pirh. loc. cit. (etsi is n. 321. contrarium proponat, & admittere videatur) & plures alii ferè communiter; dum Papa manum apposuit super dispositione beneficii, etiamsi provisio fuerit nulla, utpote facta inhabili, vel propter subreptionem aliumve defectum, aut mortem providendi aut provisivi intervenientem; adhuc manere tale beneficium affectum juxta tex. Extrav. ad Roman. de prob. inter communes, id inquam, procedere, ait Lott. n. 38. ubi cum appositione manus concurrat præexistens reservatio generalis cum decreto irritante; tunc enim verissimum esse, impediri Ordinarium conferre, & de hoc procedere citatam Extrav. cujus hunc esse intellectum etiam agnoverit Rota, decis. 190. p. 2. recent. n. 8. Ex quibus omnibus vides, affectionem reipsâ implicare, & esse reservationem specialem, & inter speciales numerandam. Lott. cit. q. 26. n. 28. 29. 34. ejusdem omnino efficacia, si non majoris. Gonz. ad reg. 8. gl. 45. per totum apud Lott. cit. n. 29.

Questio 524. Quotuplex sit reservatio?

1. Respondeo primò: reservationem esse generalem, aliam specialem; in quibus explicandis, & inter se distinguendis non conveniunt Auctores; dum aliqui apud Garc. p. 5. c. 1. n. 47. per generales intelligunt illas, quæ sunt à jure communi inductæ; per speciales, quæ sunt inductæ per regulas Cancellariæ, vel Extravagantem Ad regimen, ultra juris communis dispositionem. Vel dum aliqui apud Lott. cit. q. 26. n. 24. per generales intelligunt perpetuas, per speciales verò temporales. Juxta veriorum reservatio generalis dicitur illa, quæ

beneficia plura sub una aliqua ratione, seu plura ejusdem rationis & generis reservantur, etsi de cetero inducta sit reservatio per regulas Cancell. (nisi forte dicatur in regula: *specialiter reservamus*) v. g. quæ reservantur omnia beneficia regni, provincie alicujus (vel etiam spectantia ad Abbatiam aliquam, vel Prioratum, vel Ecclesiam Cathedralium, ut Castrop. tr. 13. de benef. p. 15. n. 2.) quæ reservantur beneficia vacantia in Curia, vel vacantia talibus mensibus; quæ reservantur beneficia, quæ fuerunt Collectorum Curie vel Familiarium Papæ; quæ reservantur beneficia electiva, omnes Præpositura, vel omnes Ecclesiæ Cathedralis, vel omnes dignitates, vel quæ certo modo vacabunt, v. g. per ascensionem secundi. Specialis dicitur illa, quæ reservantur certa beneficia (intellige, vel ratione loci, ut dum hujus vel istius particularis Ecclesiæ beneficia reservantur vel ratione certæ qualitatis, v. g. dum certâ dignitas reservatur) vel pro certis personis, ut dum mandat Papa beneficium proximè vacaturum conferri Titio. Garc. loc. cit. n. 58. & citans Bellam cons. 34. Castrop. loc. cit. citans Gonz. ad reg. 8. gl. 30. n. 12. Azor. p. 2. l. 6. c. 34. q. 3. Pirh. de prob. n. 318.

2. Harum reservationum qualibet, vel sit ratione & respectu loci, in quo; vel ratione personæ, à quâ contingit vacatio; vel ratione temporis, in quo vacat; vel ratione qualitatis ipsius beneficii. Lott. cit. q. 26. n. 43. intelligens id de reservationibus generalibus, & citans pro hoc Gonz. gl. 13. n. 88. Aneam de Falcon. de reserv. q. 2. n. 2. & c. Illam, quæ est inducta ratione loci, subdividit Lott. l. 2. q. 30. n. 1. in puram seu simplicem, nimirum quæ inducta est simpliciter vacatione in tali loco, v. g. in Curia Romana, verâ vel fictâ, hoc est, quæ verè contingit, vel fictione juris censetur facta in Curia, etsi possessor beneficii mortuus proculâ Curia, de qua paulò post, Et in non puram, hoc est, quæ implicitam habet causam ex suppositione culpæ, vel facti, ob quam quis privatur beneficio, censetur illud vacare in Curia: talis est, dū reservatur beneficium prius habitum, quò quis privatur ob ascensionem secundi incompatibilis, de quo in Extrav. ad regimen. Item quæ reservatur utrumque beneficium, & habitum prius, & obtentum aliud incompatibile, dum quis utrumque simul retinere intendit, de quo in Extrav. Execrabilis. Unde ait Lott; utramque hanc speciem comprehendit in primâ Reg. Cancell. Porro specialibus reservationibus annumerandæ, ut dictum, quæ consurgunt ex applicatione manus Papæ.

3. Respondeo secundò: alia est reservatio clausa in corpore juris, alia extra corpus juris, prior juxta verifimiliorem dicitur illa, quæ in aliquo ex 6. libris decretalium vel Clementinarum continetur; quia hæc omnia jus commune constituunt, seu corpus juris. Reservatio extra corpus juris dicitur, quæ in aliis constitutionibus Extravagantibus, decretis, & regulis Cancellariæ continentur. Garc. loc. cit. n. 130. Castrop. loc. cit. citans Azor. ubi ante.

4. Tertio reservatio alia est temporaria, dum nimirum Papa reservat sibi collationem beneficii ad beneplacitum; alia perpetua, dum eam reservat Sedi Apostolicæ, sive ique in pontificatu successoribus. Lott. l. 2. q. 26. n. 22. Gl. in c. ult. de consuetud. in 6. v. vacantibus, Gonz. gl. 12. n. 6. juxta c. gratiose, de rescrip. in 6.

5. Quarto alterius divisionis neminit Card. de Luc. de beneficiis d. 7. n. 5. dum ait, aliam reservationem

nem fixam & continuam, ut est primarum dignitatum & beneficiorum Collectorum, Officialium &c. Aliam esse discontinuam, incertam & eventualem, qualis est illa ratione mensis, vel ratione loci, in quo contingit vacatio.

Questio 525. Quae sint causae reservationum?

1. Respondeo primò: in genere tamen reservationes pendent ex voluntate & arbitrio pontificis, eo tamen non utitur absque materia, & decente causa singulis casibus congruente. *Lott. l. 2. q. 26. n. 43.*

2. Respondeo secundò: causam finalem reservationum esse bonum commune Republicae Ecclesiasticae, de quo elegantissimè discurrentem & defendentem reservationes Apostolicas contra obtractatores earum ex verbis ipsiusmet Pii V. vide *Lott. l. 2. q. 36. potissimum ferè à n. 12.*

3. Prima itaque causa est, quòd, cum ad Papam spectet remunerare bene meritos de Ecclesia, praesertim qui sibi aut suis antecessoribus servierunt & erga egentes clericos, qui undequaque ad Sedem Apostolicam confluant, se liberalem exhibere, iisque subvenire: item Magnatum, qui, vel quorum majores Ecclesiam defenderunt aut ditaverunt, preces pro aliis interpositas in ordine ad beneficia iis impetranda, admittere; hinc, inquam, aequum fuit, amplissimam esse Papae potestatem, beneficia vacantia quasi bona communia aliis conferendi; adeoque & quamplura eorum suae collationi reservandi, in ordine ad impediendam praeventioem Ordinariorum.

4. Altera causa est, ut Ecclesiarum, & Ecclesiasticarum personarum toto orbe existentium major sit communicatio cum Ecclesia Romana omnium matre, dum non solum in spiritualibus, sed & in temporalibus, beneficiorum proventibus ab ea dependent; quò enim in pluribus ab ea dependent, & ad eam confugere debent, eò magis reverentur & amant, & in iis, quae ad fidem, mores & sacra ministeria spectant, se ei submitunt. *Pirh. loc. cit. n. 329. citans Less. de just. l. 2. c. 34. n. 48. & Chok. in reg. 8. n. 9.*

Questio 526. Quando nam reservationes induci caperint?

Respondeo: olim Pontifices nulla sibi reservasse beneficia, saltem ex juris communis depositione; nam in toto decreto Gratiani nullae beneficiorum reservationes reperiuntur, & hinc post Gratiani saeculum coepisse videntur, ut notat *Azor. p. 2. l. 6. c. 36. q. 2. ex Aen. de Falcon. Pirh. de prab. n. 317. quamvis ex antiqua consuetudine multa sibi reservarint, quas reservationes ferè omnes Concilium Basileense abolere tentavit; cujus tamen Concilii decreta, paucis exceptis, ab Ecclesia fuere rejecta, Azor. & Pirh. ll. cit. Demum à Joanne XXII. in Extrav. ex debito, de Elect. & à Benedicto 12. in Extrav. ad regimen, de prab. reservata fuerunt Sedi Apostolicae beneficia omnia electiva, & ea omnia, quae per obitum Cardinalium, & quorumcunque Officialium Romanae Curiae vacarent. Verum cum dictae Extrav. fuissent temporales, & cum suo conditore exspirassent, ut de Extrav. Ex debito, tradunt Mandos. ad reg. 1. Cancell. q. 1. n. 1. *Lott. l. 2. q. 27. n. 90. Monet, de optione c. 3. n. 40. Garc. p. 5. c. 1. n. 84. & de Extrav. ad regimen. Lott. ibid.**

*n. 97. Garc. n. 86. postmodum ab Innoc. 8. aliisque subsequentibus pontificibus eadem reservationes aucta, innovata, & declarata fuerunt, ut in regulis Cancellariae continetur, Barb. juris Eccles. l. 3. c. 13. n. 37. Saeculo 13. coepisse Sedem Apostolicam aliqua beneficia in aliena dioecesi existentia sibi reservare; prius ratione loci, in quo vacarent, puta in Curia Romana. Dein ratione personarum, puta familiarium Papae &c. Tum etiam ratione qualitatis; quia prima dignitates, ac demum ratione temporis aliquos menses sibi servando ait Card. de Luca, in sum. benef. n. 24. Verum de origine & progressu reservationum latissimè *Bursar. cons. 126. à num. 92.**

Questio 527. Quis sit effectus & vis reservationis?

1. Respondeo juxta dicta superius: effectum reservationis sive generalis sive specialis, cui appositum est decretum irritans est, quòd collatio, vel reservatio beneficii facta per Papam liget manus inferioris collatoris, ita ut beneficium reservatum validè conferri nequeat ab eo, etiam si ignoret reservationem illius. *Pirh. de prab. n. 320. 322. Barb. loc. cit. n. 41. Lott. cit. q. 26. à n. 3. Ac ita quidem, ut ejus collatio nequidem det titulum coloratum, cum etiam ipsam possessionem vitiet, ita ut nec civiliter, nec naturaliter dici possit possidere. *Lott. l. 2. q. 14. n. 99. ignorantia enim reservationis, sive veretur circa jus, sive circa factum, ex quo oritur jus, etsi excusare possit inferiorem collatorem à pena, nihil tamen operatur circa actum illius, seu nullam conciliare potest collationi ab eo factae efficaciam, adeoque nec hinc ulli alteri praesudicium inferre potest. *Lott. l. 2. q. 51. à n. 61. Nihilominus, quòd obtinens tale beneficium reservatum, & percipiens fructus ex eo, non sit inhabilis, ait Chok. ad reg. 1. n. 21.***

2. Item effectus reservationis est, quòd, qui tale beneficium ab Ordinario collatum obrinet, si illo spoliatur, non possit agere spolio. *Barb. loc. cit. citans Simonet. de reserv. q. 40. Chok. loc. cit. n. 18. praeerea tanta est vis reservationis, ut si cui, sive à jure, sive ab homine, scilicet Papae, concessa fuisset potestas generalis conferendi omnia beneficia, sub ea concessione comprehensa non censeantur beneficia, sive generaliter, sive specialiter reservata Sedi Apostolicae. *Pirh. n. 322. Barb. n. 42. & qui ab eis citantur, Simonet. q. 41. Chok. ubi ante n. 17. qui etiam posterior ex Simonet. ait, idem esse in expectativis, ita ut reservatio impediatur expectantes, quò minus beneficia reservata per eos possint acceptari, nisi etiam ad reservata concessa fuisset expectativa.**

3. Denique ea est reservationis vis, & prerogativa, ut si provisus auctoritate Apostolica contra provisum ab Ordinario litem moveat super beneficio reservato, Judex statim debeat consulto sibi summarie de reservatione, sequestrum in fructibus apponere, uti id cautum in constitutione Pii IV. de data anno 1560. *Chok. ad reg. 2. n. 14. His tamen non obstantibus posse fieri resignationem beneficii reservati in manibus Ordinariorum, licet illud Ordinarius non possit conferre, sed ad Papam recurrendum sit pro ejus collatione, tradit Chok. ad reg. 1. n. 16. citans Simonet. q. 46. additque ex Graciano, in addit. ad Simonet. n. 3. idem esse de permutatione.*

Questio 528. An reservatio dicenda sit favorabilis, an odiosa?

Respondeo: in hoc non convenire Auctores; nam primò docet Gonz. *ad reg. mens. s. 6. proem. n. 6.* apud Castrop. *p. 15. n. 5.* reservationes pro singularibus personis, vel de singulari beneficio facta per modum legis generalis, qualis est, quæ continetur in corpore juris, & regulis Cancell. utpote reducens provisionem beneficiorum ad suum primævum statum seu naturam (quæ est, ut Papa solus illam haberet, & ex ejus concessione alii inferiores) quæque inducta est ad vitandas fraudes (quæ facilius contingunt in provisionibus Ordinariorum, de quo vide Lott. *l. 2. q. 36. n. 16.* & quem refert Rebus. *in pr. tit. requisita ad bonam collationem. n. 63.*) & in favorem clericorum pauperum, & personarum bene meritaram, quibus Papa beneficia reservata conferre intendit (et si præter mentem Papæ quandoque, rariùs tamen, contingat ea obvenire indignis, non tantùm beneficiari, sed & vivere, ut Lott. *loc. cit. n. 17.* & ipsè Papa Pius II. *in opuscul. de moribus German.*) hinc inquam, favorabilem esse.

2. Secundò omnem reservationem tam clausam in corpore juris, quàm extra, odiosam esse, & restringendam, docent Gl. *in c. presenti. v. finitur. de off. leg. in 6. Navar.* & alii, quos citant & sequuntur Castrop. *loc. cit. Garc. p. 5. c. 1. n. 67.* citans insuper Bellam. *de permutat. benef. p. 3. q. 1. & conf. 34.* (qui expressè id quoque ait de reservationibus motu proprio factis.) Cassad. *de reserv. decisi. 3. n. 6.* & plures alios. Ratio illorum est, quòd reservatio omnis detrahat ordinaria potestati, & juribus Ordinariorum: quod ita urget Castrop. concessio facta Episcopis de conferendis beneficiis suæ diæcesis est favorabilis, utpote potestas data, non cuilibet personæ in particulari, sed omnibus ratione officii & muneris, quod exercent, adeoque derogatio hujus potestatis, veluti debita & naturalis, censeri debet odiosa. Nec obstat, quòd reservationes generales sint per modum legis, cum lex etiam odiosa esse possit, dum nimirum diminuit jus quæsitum alterius. Neque urgeat, reservationem latam ad vitandas fraudes, personarumque pauperes & bene meritas providendas; cum rigor vel favor legis non desumatur ex fine legislatoris, cum is debeat semper esse utilitas reipub. sed ex fine intrinseco ipsius legis, quæ, si respectu obligatorum per illam contineat odium & rigorem, semper absolute odiosa est, & non favorabilis. Idem ex mente aliorum tradit Lott. *imprimis l. 3. q. 12. n. 48. & seq.* ubi ait: Ordinarii nimis seridè reputant reservationes, etiam generales, sibi esse præjudiciales, ideòque facillè ipsos provisores Apostolicos habent usque adeo exosos, ut plerumque contra eos diversas consueverint technas ordiri, dum alios intrudunt, intrusosque fovent, prout hunc perversum morem notarunt Vitalm. Rebuffi, &c. *l. 2. q. 32. n. 101.* ubi: reservationes sunt odiosæ: ubique exclamant Doctores, & propterea in eis sit stricta interpretatio.

3. Tertio nihilominus ipsè ex suo *l. 2. q. 26. n. 19.* ait: minimè sequendum eorum judicium, qui arbitrati sunt, reservationes esse odiosas, quasi detrahentes Ordinariorum potestati: id enim si de reservationibus generalibus intelligatur, & non referatur ad expectativas implicitas propter votum captandæ mortis, esse prorsus erroneum; eò quòd per reservationes non auferatur potestas Ordinariorum, sed simplex ejus usus, ut Lott. *ibid. n. 13.* fiat

que id ipsum citra cujusquam injuriam, cum jus conferendi in Papa originetur, & in alios ab ipso diffundatur. Lott. *n. 14.* adeoque dum reservat, seu sibi soli habet & servat potestatem conferendi, eodem modo, quo fuit ab initio, non tam auferat, seu detrahat, quàm cesset potestatem in alios diffundere, quemadmodum, ut dictum supra ex eodem Lott. *n. 15.* nil magistratui à se electo detrahit princeps, dum vellet ipsè munus judicandi obire. Et dato, statim à principio fuisse hanc potestatem per Papam diffusam in omnes Episcopos, & ubicunq; agitur de revocatione factæ concessionis, materiam non posse separari à quadam odiositate; advertendum tamen, diffusionem illam non fuisse factam in gratiam ipsorum Episcoporum (prout est de ratione beneficii principis respicere bonum & favorem personæ, cui confertur) sed in gratiam ipsius Papæ diffundentis, ac propterea non excedere formam simplicis mandati, quod in articulo revocationis perpetuò est expositum nutui mandantis. Eadem astruit *l. 2. q. 6. à n. 7.* ubi, et si agat *de reg. 9. Cancell.* rationem tamen dat unversalem, dum ait: regulam esse favorabilem, & non odiosam, cum Papa rationem & causam illius refert ad favorem pauperum & bene meritaram; eò quòd ad judicandum, num aliqua dispositio sit odiosa, an favorabilis, attendi non debeat id, quod consequitur, sed id, quod principaliter intenditur, ut declarat Bartol. *in l. qui exceptionem, de condict. indeb.* Neque etiam dici posse, reservationes partim continere odium, nempe respectu Ordinariorum; partim favorem, respectu nimirum clericorum pauperum, & bene meritaram, ut sentire videtur Gonz. *cit. s. 6. n. 45.* dum dari nequit in jure concursus odii & favoris in eadem constitutione, eò quòd ratio legis perpetuò unica est, nempe utilitas & bonum commune, in quo aliud inveniri nequit, quàm favor simpliciter, ut rectè & fuse Soto *de justitia l. 1. q. 1. a. 2.* licet enim ex parte materiæ proxima considerari possit favor aut odium, ita ut cessante eo favore vel odio personæ, cessare etiam colligatur ipsa lex, quatenus tamen lex ipsa tendit in ultimum & nobiliorem finem suum, aliud in ea considerari nequit, quàm purus & simplex favor propter commune reipub. bonum, in quod ille etiam, si favor five odium proxima materiæ redundat, ut optime Suar. *de legibus l. 1. c. 8. à n. 10.* ita Lott. *cit. q. 26. à num. 9.*

PARAGRAPHVS III.

De reservatione clausâ in corpore juris.

Questio 529. Num dentur plures reservationes clausæ in corpore juris, quàm una, & quænam illa?

Respondeo: verisimilius est, reservationem clausam in corpore juris esse tantùm unicam; nimirum quæ habetur in *cap. licet. & cap. presente. de prob. in 6.* & est de beneficiis vacantibus in Curia, seu apud Sedem, Castrop. *loc. cit. n. 4.* citans Glossatorem in *reg. cancell. 35. vers. item queritur. & reg. 62. ad finem.* Azor. &c. contra Æn. de Falcon. & Millem. nam quæ ab illis afferuntur ex Extravagantibus, reputantur extra corpus juris; præterquam quòd reservatio contenta in *Extrav. Ex debito.* & ad

& ad regimen. temporaria sint, seu ad vitam Pontificis statutis: contenta in *Extrav. execrabilis*. non est nuda reservatio, sed privatio beneficii, & illius reservatio ob delictum. Quod dicitur ab iis de beneficiis devolutis ob negligentiam collatorum, hæc non tam jure reservationis, quam devolutionis conferuntur. Quod de beneficiis litigatorum *ex cap. 1. & 7. ut lite pendente*; hæc reservata non sunt, cum lite finita, Ordinarii ea providere possunt, & lite durante suspendatur eorum provisio. Quod de beneficiis exemptis & Papæ subjectis *ex c. mutationes. 7. q. 1. c. licet. & c. inter. de translatione Episcopi. &c.* hæc providentur, non jure reservationibus, sed jure ordinario Papæ, uti & ab eo providentur beneficia constituta in Urbe Romana, quæ quia ab aliis à Pontifice provideri nequeunt, non est opus reservatione, utpote quæ solum est ad excludendam aliorum provisionem; ita *Castrop. loc. cit.* per hoc autem, quod dicat, constitutio *c. licet.* & reservatio per eam inducta præ ceteris reservationibus referatur in *Extrav. ad regimen*, quæ *Extrav.* consuevit semper innovari per regulas Cancell. per hoc inquam, non fit, quod minus ea reservatio maneat clausa in corpore juris, retineatque suum robur, cum remedium extra ordinem superinductum remedio juris communis illud non solvat, sed magis corroboret. *Lott. l. 2. q. 27. n. 43.*

Questio 330. Ratione hujus reservationis, quid veniat nomine Curie Romanae & Sedis Apostolicæ, & quam beneficia dicantur vacare apud Sedem Apostolicam, vel in Curia Romana?

Respondeo de utroque revideri posse, quæ, ubi de collatione Ecclesiarum parochialium agebatur, dicta sunt aliàs *ex Lott. l. 2. q. 27.* Quibus addendum breviter, quod Sedes Apostolica seu Curia Romana (hæc enim quantum spectat ad præsentem materiam reservationum, idem sunt, & pro eodem sumuntur, ut dictum ibi & *Castrop. loc. cit. p. 16. n. 2. citans Gonz. gl. 5. §. 1. n. 1.*) censetur esse, ubi Pontifex sedet, & assistit gubernaturus Ecclesiam, ut *Castrop. vel melius, ubi Papa cum Cancellaria sua, aliisque tribunalibus, Officialibus & Consiliariis suis, quos ad regimen Ecclesiæ adhibet, subsistit, ita ut Curia Apostolica tunc propriè, & juxta communem modum loquendi censetur transferri, non quando Papa aliò recreationis, vel negotii alicujus causâ ad modicum recedit, sed ubi cum Papa transferuntur Cancellaria, tribunalia, ejusque Consiliarii Cardinales, ibique censetur remanere Curia, ubi illa manent, et si Papa moretur ad tempus alibi: quemadmodum Curia regia ibi est, ubi Rex est, non tantum cum suis aulicis, sed cum suis Consiliariis, qui ejus lateri assistunt, ut consulant ei in regni totius negotiis; eaque transferri tunc dicitur tantum, ubi Consilia & tribunalia regia transferuntur, et si Rex aliò vadat, *Garc. p. 5. c. 1. à n. 389. Pirh. ad tit. de præb. n. 334. & alii ex Covar. 99. præb. c. 4. n. 10.* quemadmodum etiam Abb. & Tiraq. apud *Garc. loc. cit.* Romam dicunt, ubi est Papa, & subintelligendo nimirum, ut *Garc. unâ cum Curia sua modo jam explicato.**

2. Proinde jam quò ad effectum reservationis beneficiorum, de quibus textus in *c. licet. & c. præsentis. de præbend. in 6.* ea solum intelligantur vacare apud Sedem Apostolicam, seu in Curia Romana,

quæ vacant ibi, ubi Pontifex explicato modo existit, vel etiam ubi existunt Cancellaria, tribunalia & ordinarii Papæ Consiliarii, Papæ alio digressio, vel in locis loco, ubi est Curia, vicinis inter duas dictas legales, quarum qualibet 20. leucas, seu milliaria italica, hoc est, mille passus complectitur, quamvis, ut dictum aliàs *ex Lott.* plures perperam velint ea dicenda vacare apud Sedem Apostolicam, quæ vacant in locis dictis per obitum possessoris; illa vacare in Curia, quæ vacant ibidem, etiam modo alio, puta, per privationem, resignationem, &c. Hinc

Questio 331. An omnis reservatio consurgens ex vacatione apud Sedem Apostolicam, vel in Curia Romana, clausa sit in corpore juris, hoc est, comprehensa in dicto c. licet. & c. præsentis?

Respondeo negativè; de sola enim vacatione in Curia, vel apud Sedem, quæ fit per obitum, loquuntur dicti textus; quorum proinde dispositio propter ejus singularitatem ad alios casus, nimirum ad beneficia alio modo vacantia in Curia non est extendenda. *Lott. cit. q. 27. à num. 28.* per quod tamen non negatur, beneficia vacantia apud Sedem alio modo, quam qui contingit per obitum, reservata esse (sic enim beneficium vacans per resignationem factam in manibus Papæ, verè vacat in Curia, ut *Jo. Andr. Anchar. &c. apud Lott. n. 33.* & est reservatum; non tamen est reservatum per reservationem clausam in corpore juris, sed per appositionem manus Papæ. Idem est, dum vacat per privationem factam in Curia; ibi enim vacat, ubi quis privatur beneficio, juxta regulam datam à Rota *decis. 35. de præb. in antiq. Lott. n. 30.* nam & illud reservatum est vi *Extrav. ad regimen. de præb. inter communes*; non autem reservatione clausa in corpore juris, cum nulla alia reservatio clausa sit in corpore juris, quam quæ inducta est per dictum *c. licet. 2. de præb. in 6.* in illo autem non continetur reservatio vacantium aliter, quam per obitum.

Questio 332. An igitur, dum Papæ non translata Curia alio abeunte recreationis, vel negotiationis alicujus causâ, beneficiatus aliquis moritur ibidem apud Pontificem, aut in vicinia ad duas diebus, beneficium illius sit reservatum, tanquam vacans apud Sedem Apostolicam, seu Curiam Romanam?

Respondeo: tamen spectando tantum dictos textus *c. licet. & c. præsentis.* non fit reservatum quæ tale; siquidem vi dictorum textuum dici non possit vacare apud Sedem aut in Curia, dum vacat in loco, ubi Papa solum existit transeunter absque Cancellaria sua &c. veruntamen positâ & receptâ Constitutione Pauli III. 36. & Clem. VIII. 74. negari non debet, beneficium, etiam tali loco vacans, ubi Papa existit transeunter, reputari vacans apud Sedem, & eodem modo, ac si Romæ vacaret, existente ibidem Papæ, reservatum esse; expressè namque in ordine ad reservationem dictorum beneficiorum declaravit Paul. III. in illa sua Constitutio. 36. dum Papa digreditur aliò, unam eandemque Curiam Romanam existere & ceteri in Urbe, & ubi Papa est, sive locum, ubi tunc degit Papa, unâ cum loco, in quo remanere Cancellaria, Audientia causarum & literarum Apostolicarum,

tri-

tribunalia, Officiales & Consiliarii, unam eandemque constituere Curiam, & utrobique esse Curiam, adeoque beneficia in loco, ad quem se contulisset Papa, & intra duas leucas à dicto loco vacantia, non minus vacare in Curia, quam quæ tempore illius absentia Papæ vacarunt Roma. Garc. p. 5. c. 1. num. 396. & 394. Pirh. de præb. num. 334. Castrop. cit. p. 16. n. 4. citans Barb. de potest. Episc. p. 3. alleg. 5. n. 128.

Questio 533. Qualiter dictum c. licet. temperatum sit per c. statutum. de præb. in 6. & num. hodieum derogatum sit iterum dicto c. statutum.

1. **R**espondeo ad primum: per *cap. statutum*. in hoc limitatum esse *c. licet*. quod vi illius beneficia vacantia per obitum in Curia conferri possint ab Ordinariis, dum ea Papa non contulit intra mensem; ubi illud notandum primò: mensem hunc acceptum pro 30. diebus; ut Pirh. de præb. n. 328. numerandum à die vacationis, & non à die scientia & notitia vacationis, ita ut, etiam si Papa nesciverit vacare beneficium, adhuc sit locus citata Constitutioni. Pirh. *ibid.*, Garc. num. 96. Chok. ad reg. 1. num. 23. citans Gl. in *cap. statutum*, contra Lott. l. 2. q. 27. n. 64. eò quod tempus illud præfixum sit, non in odium, sive ob negligentiam Papæ omittentis conferre (in quo casu non curreret tempus, nisi à die notitiæ, uti patet in aliis collatoribus) sed in favorem Ecclesiarum, ne beneficia cum detrimento illarum vacarent diutius; vel etiam, quia per hanc moderationem reditur ad jus commune, secundum quod collatio beneficii spectat ad Ordinarium, ideo tanquam dispositio favorabilis sit extendenda, ut currat etiam contra ignorantem. Pirh. *loc. cit.*, citans Gl. in *c. statutum. v. numerandum*, quæ eadem glossa addat, quod dies vacationis, à quo numerari incipit ille mensis, non computetur in mense.

2. Notandum secundò, quod dicta limitatio inducta per *c. statutum*. extendenda non sit ad beneficia ex alio capite reservata, utpote in quibus nullum præfixum est tempus Papæ ad conferendum. Garc. *loc. cit.* nu. 97. citans Franc. in *c. statutum. n. 6.* Æn. de Falcon. de reserv. q. 4. effectum. 2. & 20. Gonz. ad reg. 8. §. 5. proem. à n. 143.

3. Notandum tertio, per dictam limitationem non excludi omnino Papam, ita ut amplius conferre nequeat post mensem elapsum beneficia vacantia in Curia; sed solum id operari, ut post mensem manus ordinarii collatoris amplius ligata non sit ad conferendum tale beneficium, adeoque possit & Papa conferre, modò præventus non sit ab Ordinario. Pirh. de præb. n. 329. citans Barb. in *collebr. ad cit. c. statum. n. 17.*

4. Notandum quartò, ne Episcopi aliiq; collatores ordinarii per procuratores, quos fortè habent in Curia Romana cum mandato, ut statim post mensem elapsum beneficia vacantia in Curia conferant, ac sic Papam præveniant, sicut olim facere solebant; hinc in *cit. c. statum*. decernitur expressè, ut collatores ordinarii beneficia vacantia in Curia post mensem elapsum non nisi per se ipsos conferre possint, vel si ipsi remotè ab sint, per Vicarios suos generales intra eorum dicecesim existentes, & speciale ad id mandatum habentes. Pirh. num. 331. citans Gl. *hic*, quæ etiam addit, quod

Episcopi, si præsentés sint, per alios talia beneficia conferre non possint.

5. Respondeo ad secundum: *c. statutum*, quod est Greg. X. revocatum denuo per *Extrav. pie sollicitudinis. de præb. inter communes*, quæ est Bonifac. VIII. adeoque posterior, negare videtur Mandos. ad *Lap. alleg. 57. n. 24.* apud Castrop. n. 5. negant absolute Zerol. in *pr. 2. v. reservatio. §. 7.* Lott. l. 2. q. 27. n. 55. dicens, id tanquam erroneum rejiciendum esse. Rationem hanc assertit Pirh. quod auctor dictæ Constitutionis *pie sollicitudinis*. Bonifac. VIII. dictam Antecessoris Constitutionem in *c. statutum*. nunquam inseri voluisset sexto decretalium à se compilato, si illam per *Extrav. pie*, ante sextum decretalium à se editum revocare voluisset, cum jura abrogata non soleant inseri in corpus juris, ut ipse Bonif. in *proem. 6. decretalium*. Rationem aliam dat Castrop. nempe quod correctio juris vitanda sit, quoad fieri potest absque eo, quod rextibus inferatur violentia, dicendo nimirum, *Extrav. pie*. quæ reservantur beneficia omnia, sive cum, sive absque cura vacantia intra mensem, à data præsentium sic intelligendam: modò Papa provideat ea intra mensem: ita ut si ea non providerit intra mensem, sublata censetur reservatio. Aliam dat Lott. nimirum, quod textus *cit. Extrav. pie*. nihil contineat contrarium *capiti Statutum*; dum nihil aliud habet, quam quod Bonif. quia satagebar, ut vacantia apud Sedè idoneis conferrentur, reservat, non tantum beneficia, quæ in futurum vacarent, verum etiam, quæ ita intra mensem, computandum ex data illarum literarum, seu hujus suæ Constitutionis, vacarent seu vacassent: per quod non imposuit legem futuris imposterum vacationibus ultra mensem duraturis (quò minus nimirum ea beneficia, dum vacassent ultra mensem, absque pontificia de iis dispositione provideri possint ab Ordinariis) sed præteritis intra mensem à dicta harum suarum literarum datà jam elapsam, seu retro reputandum hæcenus vacantibus. Ex quibus inferit Lott. num. 61. & seq. citans pro hoc Gl. in *c. ult. de consuetu. in 6. v. ordinatur*. Card. Rebuff. & c. posse adhuc hodieum Ordinarium providere de beneficiis vacantibus in Curia; si Papa intra mensem de iis non providerit. Verum quidquid sit de hoc, num *Extrav. pie*. compati possit cum concessione facta in *cap. statutum*. quod verum censet Castrop. *cit. n. 5.* nisi aliud consuetudo & stylus Curia declarasset, quo sic hodie firmatū esse ait, ut beneficia vacantia in Curia non permittantur, etiam post lapsum mensis, provideri ab Ordinariis, quod signum sit, derogatum dicto *cap. statutum*, ejuſdem concessionem cessasse, aliis Ordinarii, cum in iure conservando sint vigilantissimi, non cessarent ab hujusmodi beneficiorum vacantium provisione, citat pro hoc Gonz. *ubi ante. n. 148.* Garc. n. 98. quod tamen ipsum negat Lott. num. 63. dicens, quod si talis casus occurreret, Curiam non subtraheretur post elapsum dictum mensem talis beneficii collationem Ordinario: verum ut derur talis casus, n. 64. dicit, se id agnoscere tam difficile, ut ferè ad impossibilitatem accedat; eò quod mensis ille Papa non currat à die vacationis, sed à die, quæ Papa illius notitiam habuit (quod ipsum tamen, ut dictum paulò supra, negant alii) ex quo fit, ut mirum non sit, si ob rei infrequentem usum aliqui dixerint, Curiam observare contrarium; addit etiam n. 65. Lott. quod Papa, quando differt providere,

dere, dum provideat, non det datam currentem, sed proximam tempore porrectæ sibi supplicationis, quo apponitur parva, de que vide eundem Lott. l. 2. q. 23. n. 16.

6. Sed neque *c. statutum*, revocatum esse per *Extrav. ad regimen, de præb. inter communes*, tenet Pirh. n. 332. citans pro hoc Zerol. An. de Falcon. Rationem dat, quod correctio juris, præsertim, si favorable sit, aut à Concilio generali constitutum (quorum utrumque reperitur in constitutione *capitis Statutum*) non debet affirmari, nisi sit sufficienter expressa, quod in dicta *Extrav. ad regimen*, non apparet, cum solum clausula generalis sit adjecta, non obstantibus quibuscumque constitutionibus à prædecessoribus nostris editis. Nihilominus ait Garc. dubitari non posse, quin dicto *c. statutum*, derogatum sit per *Extrav. ad regimen*, quatenus nimirum ea innovatur quotidie à summis Pontificibus per regulas Cancellariæ: quin etiam Card. de Luca. in *sum. de benef. n. 30.* ait: crediderunt aliqui, sub reservationum cessatione cadere casum negligentia Papæ nuper defuncti non providentis intra mensem de beneficio ipso vivo vacante, quasi quod secunda Sedis Apostolica vacatione, jam impressa reservationis qualitate non obstante, inferior collator suam ordinariam reassumat potestatem: erronea verò huiusmodi opinio censenda est; vel quia canones ita desuper disponentes contrario usu antiquati sunt; vel quia restrictionem habent ad principaliter curata, citat seipsum *de benef. d. 24. n. 25.*

7. Hoc quoque notandum hic, quod etsi admitatur adhuc esse in usu, quod Ordinarius possit conferre beneficium vacans apud Sedem, dum Papa illud non contulit, non currat dictus mensis, Sede Apostolica vacante, respectu beneficiorum non curatorum; ideoque Papæ successor possit tale beneficium non curatum post electionem suam adhuc intra mensem integrum conferre, ita ut collator inferior interea de illo disponere nequeat. Pirh. n. 337. citans Anchar. in *c. si Apostolica. n. 4.* & Gl. in *c. statutum, v. numerandum.*

Questio 534. An omnia beneficia vacantia per obitum apud Sedem seu Curiam Apostolicam comprehendantur in reservatione cit. c. licet. ita ut nulla excipiantur?

1. **R**espondeo negativè; nam primò excipiuntur beneficia collata quidem, non tamen acceptata; hæc enim cum non vacent vi obitus illius, cui collata, & à quo necdum acceptata, quia hic nunquàm dici potest ea obtinuisse, sed pergant vacare vi obitus prioris possessoris, qui, cum non obierit apud Sedem, dici non possunt vacare apud Sedem, etsi is, cui denuo collata, moriatur apud Curiam, antequam collationem sibi factam acceptarit. Pirh. *de præb. num. 335.* citans Franc. in *c. presenti. num. 1.*

2. Secundò excipiuntur vi *cir. c. licet*, Episcopatus, seu Ecclesiæ Cathedralis & Abbatia vacantes in Curia, aliæque dignitates electivæ, quia speciali notâ dignæ, seu specialiter sunt exprimendæ, Pirh. *loc. cit. n. 324.* Monach. Archid. Franc. Coraf. pluresque alii apud Garc. p. 5. c. 1. n. 13. Quamvis ipse Gracias de Abbatibus sentiat contrarium n. 114. & de aliis dignitatibus inferioribus, quamvis electivis, n. 119. certum ait, illas comprehendere *cir. c. licet.* & n. 120. addit, Corasium, dum p. 2. n. 8. dignitates electivæ eximit à dispositione *cir. c. licet*, intelligenter

dum de dignitatibus electivis, non quibuslibet, sed de iis v. g. Prioratibus, qui sunt per se, & non habent Abbatem superiorem; quia in effectu sunt idem, quod Abbatia. Verùm quidquid sit de jure hoc antiquo, nimirum de dicta reservatione clausa in corpore juris, hodie dum etiam Episcopatus, Abbatia, Prioratus, dignitates reservatæ sunt, & exprimitur in *Extrav. ad regimen. & reg. cancell. 2. 3.* & c. Garc. n. 117.

3. Tertio excipiuntur beneficia manualia, sive sint secularia, sive sint regularia; in manualibus enim Papales reservationes locum non habent, Pirh. *loc. cit.* citans Laym. Garc. *loc. cit. n. 510.* citans plures alios.

4. Quarto beneficia juris patronatus laicalis, ortifaltem ex causa onerosa; cum his non derogetur, nisi verbis expressis fiat derogatio, quod non fit in dicto textu, quidquid sit de eo, num reservata sint reservatione non clausa in corpore juris, de quo factis supra, ubi de derogatione juris patronatus.

5. Quinto regularia beneficia; in odiosis enim non consentur comprehensa, nisi sint expressa; in cit. autem textu non exprimitur. Castrop. *loc. cit. n. 6.* citans Gonz. *gl. 8. n. 11.* Barb. *cit. alleg. 57. num. 29.*

6. Sextò beneficia parochialia vacantia, seu incepta vacare apud Sedem, seu in Curia Sede Apostolica vacante; quin &, quæ vivo ad huc Papâ ceperunt vacare, dum Papa ante obitum suum nihil de iis disposuit; possunt enim ea liberè conferre collatores inferiores, etiam mox à vacatione, & ante elapsum mensem à die vacationis (qui aliàs expectandus est, dum manente in vivis Papâ vacant juxta *c. statutum de præb. in 6.*) ne diuturna vacatio periculum afferat animarum; sic namque expressè statuit Bonifacius VIII. in *c. si Apostolica, de præb. in 6.* non obstante Constitutione Clem. IV. in *c. licet, de præb. in 6.* Sed neque *cir. c. si Apostolica*, derogatum est per *Extrav. pie sollicitudinis, de præbendis, inter communes*, editam quoque per eundem Bonif. in qua generaliter reservantur beneficia, sive curata sint, sive non; est enim constitutio illa in *c. si Apostolica* posterior dictâ *Extrav.* & sic quodam parochialia correctiva seu limitativa illius. Garc. p. 5. c. 1. n. 102. & 108. citans Gl. in dictam *Extrav.* Pirh. n. 338. Castrop. n. 5. & 6. citans Gonz. *5. s. proom. n. 128.* Neque etiam illi *c. si Apostolica*, derogatum per alias *Extrav.* ulla, etsi dictâ Constitutione posteriores. Castrop. n. 6. Non per *Extrav. etsi 3. de præb. inter communes*, ubi etiam generaliter beneficia, sive cum, sive absque cura vacantia in Curia reservantur; quia hæc Constitutio fuit temporalis, ut patet ex textu dum dicitur: *quæ ad presens, & toto nostri Pontificatus tempore vacare apud Sedem contigerit* & c. adeoque cum suo conditore expiravit. Pirh. *loc. cit.* Garc. n. 106. Non per *Extrav. ad regimen. 13. de præb.* quæ reservantur semel affecta beneficia, qualia sunt parochiales vacantes, Papâ adhuc vivo, de quibus is nihil disposuit; nam & illa temporalis fuit, utpote non Sedi Apostolicæ, sed sibi reservant istiusmodi beneficia. Garc. n. 108. Pirh. *loc. cit.* Nec denique per *Extrav. ad Romanos. ult. de præb. inter communes*, ubi dicitur, quod omnia beneficia, etiam curata, semel affecta semper maneant affecta, & nequeant per alium quàm Papam provideri; limitanda enim est hæc *Extrav.* generaliter & indistinctè loquens: ut non intelligatur de beneficiis parochialibus, quæ vivo Papâ vacantia in Curia provisiva non fuere; cum lex posterior loquens generaliter

raliter rectè limitetur, & restringi debeat per legem specialem etiam priorem, nisi illi expressis verbis contradicat lex posterior talis generalis juxta l. non est novum. & l. sed & posteriores. ff. de LL. Sanch. de matrim. l. 2. d. 24. (ubi etiam addit, id verum esse, etiamsi in lege nova seu posteriore addita sit clausula: non obstante: eò quòd intelligi ea debeat de lege priore contraria, quæ non possit cum posteriore subsistere per aliquam limitationem vel distinctionem) & alios apud Garc. n. 111. ita tradunt Garc. *ibid.* Castrop. Pirh. *ll. cit.*

7. Porro licet constitutio c. si Apostolica. extendi non debeat ad Ecclesias parochiales habitu tantum tales, cum cesset in iis, utpote nullam habentibus actu plebem seu curam animarum, ratio unica dictæ constitutionis. Pirh. n. 337. adhuc rectè eam extendi non tantum ad parochiales collegiatas, imò & ad alia beneficia curata, etsi parochialia non sint, ob identitatem rationis, nempe ob periculum animarum, si diu vacent, probabilius censet Pirh. *ibidem* cum Gl. in c. si Apostolica. contra Archid. & Francum. quinimò ob eandem rationem extendi id posse ad parochiales vacantes, etiam extra Curiam in mensè Papali, & quocunque alio modo reservatas, & quidem à fortiori (eò quòd, si in favorem Ecclesiarum parochialium & animarum per *cit. c. si Apostolica.* tollitur ista reservatio ob vacationem per obitum in Curia, quæ est omnium perfectissima, quia perpetua, & clausa in corpore juris, multò magis quævis alia reservatio dictarum Ecclesiarum tolli debeat) tradit Castrop. *cit. p. 16. n. 6.* cum Zerola in *pr. Ep. p. 1. v. beneficium. §. 3. & p. 2. v. reservatio. §. 5.* contra Franc. & alios; negat tamen Idem Castrop. cum Garc. n. 105. Pirh. *loc. cit.* Gonz. & alii contra Zerol. idem extendendum ad beneficia parochialia devoluta ad Papam ob negligentiam collatorum inferiorum; eò quòd ista devolutio in penam negligentia sit inducta per Concilium Lateran. relatum in c. 2. de concess. preb. quod per dictam constitutionem c. si Apostolica. utpote nullam culpam collatorum respicientem, non est correctum. Pirh. *loc. cit.*

8. Septimo beneficia exempta & immediatè subiecta Papæ, etiamsi vacent in Curia, hæc enim reservabilia non sunt.

9. Octavo excipiuntur à reservatione *cit. c. licet.* beneficia Urbis; non enim sunt reservabilia, dum à nemine provideri possunt, eorumque provisio privatè competat Papæ jure ordinario, utpote cujus Urbis illa particularis diæcesis est, & in qua ipse solus Episcopus est, non habens alium coepiscopum, sicut in aliis diæcesibus, in quibus etsi Papa sit quoque Episcopus, habet tamen alios coepiscopos, nimirum istarum diæcesium Ordinarios; quin & hinc sit ei carior illorum provisio, quam beneficiorum aliorum vacantium in eadem Urbe & Curia; ita etiam, ut Gamb. de off. leg. l. 3. ad finem à n. 712. si discedens ab Urbe relinquat ibi Legatum, nequaquam censeatur ei concessisse facultatem ea conferendi. Castrop. *loc. cit.* citans Gonz. ad reg. 8. gl. 13. à n. 14. Barb. p. 3. de pot. Epif. alleg. 57. n. 320. Lotr. l. 2. 4. 27. n. 25. & 26. qui tamen n. 27. ait, inesse adhuc habilitatem reservabilitatis in beneficiis

4. Ecclesiarum parochialium Urbis, in quibus intulati sunt Cardinales, & hinc prodiisse specialem regulam eorum reservatoriam, quæ est septima; Cardinales enim in suis titulis jurisdictionem quasi Episcopalem habent, & hinc jure ordinario eorum beneficia provident. Pirh. *loc. cit.* cum com-

muniter de hac reservatione beneficiorum Urbis vide Monet. de oprione. c. 3. g. 3. Gonz. ad reg. 8. gl. 13. in principio. ad quos remittit Chok. ad reg. 1. cancell. num. 23.

10. Nonò excipiuntur beneficia illorum, qui originem seu domicilium, imò domum conductam habent apud Sedem, seu in Curia, nisi sint Curiales seu Cortesani, vel etiam prius fuissent Cortesani, & ibidem ratione Curia morarentur. Castrop. *cit. n. 6.* citans Simonet. de reserv. q. 30. n. 3. Garc. *cit. c. 1. n. 83.* Barb. *ubi ante. n. 31.* & c. sic enim expressè statuitur in c. presenti. de preb. in 6. Cujus rationem hanc dat Gl. in *cit. c. v. morarentur.* ne alias non leve crearetur Curia Romanæ præjudicium, cessante nimirum concursu ad illam, dum constaret omnium ibi degentium beneficia, etiam alibi existentia, spectare ad provisionem solius Papæ.

Quæstio 535. Qualiter dictum c. licet. 2. de preb. in 6. editum à Clem. III. vel ut alii numerant, IV. extendatur per cap. presenti. de preb. in 6. quod est Greg. X.

1. Respondeo: quemadmodum c. licet per c. presenti. limitatur in hoc, quòd vi illius excipiantur, ut dictum, qui originem vel domicilium habent in loco ubi est Curia, ita extenditur, seu extendi se velle dicit statutum in c. licet. primò ad beneficia, etiam eorum, qui in locis Curia vicinia inter duas dietas decedunt Legati, aut Nuntii Apostolici, vel quivis alii (sive Curiales sint, sive non, ut Gl. *hic. v. alii*) ad Romanam Curiam accedentes, vel ab ea recedentes, perinde ac si in loco, ubi Curia residet, morarentur; declaratq; expressè *cit. c. presenti.* se per loca vicina intelligere distantia ad dietas legales.

2. Secundo extenditur ad Curiales, qui etiam Ecclesiâ Romanâ vacante peregrinationis, recreationis, aut alia quavis ex causa ad locum Curia vicinum secedentes, ibi decedunt, modò illi (etsi ad Curiam erant reverfuri, adeoque animo citò redeundi recefferint) domicilium ibi seu domum propriam non habeant.

3. Tertio Curiales, qui dum Curiam de uno loco ad alterum transferri contigerit, eam sequentes, infirmitate fortè impediti, in itinere, dum Curiam sequuntur, vel in loco, unde Curia recedit, cum eam infirmi sequi non possunt, remanentes, ibi moriuntur; ita ut eorum beneficia quantumcumque locus ille, ubi decedunt, à Curia sit remotus, apud Sedem seu Curiam vacare censeantur. ita ferè textus *cit. c. presenti.*

Quæstio 536. An, & quare persona aliqua, etsi decedat in locis ultra duas dietas, quin & longissimè distans à Sede seu Curia, dicantur tamen decedere in Curia, seu apud Sedem; adeoque eorum beneficia vacantia sint reservata dictæ reservatione clausa in corpore juris, nimirum vi *cit. c. licet*?

Respondeo: dum plures personæ ita addictæ sunt Curia Romanæ tanquam partes illius, ut præterea non liceat eis ab ea sine speciali venia Papæ recedere, quales sunt Cardinales, qui etiam vetus dicuntur constituere, quàm sequi Curiam; tamen si dicantur eam sequi constituendo. Lotr. *cit. q. 27. n. 85. & 84.* citans Host. in c. Ecclesia. de elect. n. 5. Oldr. *conf. 293. n. 2.* inter quos Cardinales sunt Vicecancel-

recancellarius, Camerarius, Pœnitentiarius. Item quales sunt Notarii Sedis Apostolicæ, & Auditori condictarum, Correctores literarum, & Abbreviatores. Lott. n. 86. Item Capellani & ipsius Papæ Commensales, & quivis alii Officiales, de ipsa Curia Legati seu Nuntii Apostolici, seu ipsius Papæ, Lott. num. 87. hi inquam, quantuncunq; à Curia recedant, abesse tamen non intelliguntur propter nexum, quo Curia obstricti sunt, exemplo servi, qui eò, quòd additus sit fundo, semper ibi esse intelligitur etiam si aliò negotii alicujus causâ secedat. l. *quasitum*. ff. de LL. l. *Seja*. ff. de fund. instrum. totum id operante juris fictione, quæ ideo veritati æquivalet. Lott. n. 86. & 88. Hinc itaque dictæ personæ ubicunq; moriantur, in Curia mori dicuntur, eorundemque beneficia vacare in Curia, adeoque respectu eorum causari reservationem clausam in corpore juris, idque ex speciali dispositione *Extrav. ex debito. de elect.* Lott. *ibid.* Unde etiam, si tales personæ per amotionem ab officio soluta fuerint à dicto nexu, quo prius astringebantur Curia, cessabit ea fingendi ratio, & cum ea ipsa fictio, ac consequenter reservatio inducta vi *cap. licet*. Lott. n. 89. Atque ex hoc sive hac occasione (cùm dictarum personarum sine obstrictarum Curia sint plurima) ortum, ut plures, & cum eplerique Auditores dixerint, omnia reservata censi vacare in Curia, & bonam esse sequelam: beneficii est reservatum, ergo vacat in Curia; cùm tamen reservatio ista ob vacationem in Curia longè & in pluribus differat ab aliis reservationibus. Lott. n. 82. & 83. Porro dum, ut patet *cit. Extrav. ex debito*, inducta sit ratiōe loci, & non personæ (quod, ut ait Lott. num. 90. bene observandum respectu ejus partis, quæ innovata est per *Extrav. ad regimen*, quæ & ipsa innovatur per *reg. 1. cancell.* eò quòd quâ parte non est expressè innovata, exspiravit cum Joanne XXII. ejus conditore, ut Mandos. *ad reg. 1. cancell. q. 1. n. 1.* Moneta *de optione. c. 3. n. 40.* Garc. p. 5. c. 1. n. 84. aliique apud Lott.) indultum concessum conferendi reservata sese non extendat ad beneficia dictarum personarum, dicto nexu seu officio durante, morientium in locis à Curia remotissimis. E contra verò extendat se indultum istiusmodi generale ad beneficia talium personarum, etiam quæ obtinuerunt ante dimissionem officii, si ex moriantur post dimissum officium in locis ultra duas diētas distitis à Curia; licet enim reservata adhuc sint ista eorum beneficia per *reg. 1. cancell.* reservatio tamen hæc penitus diversa est ab illa clausa in corpore juris, nec censetur inducta ratiōe loci, sed personæ, nimirum, quia ille fuit officialis; atque ita subsidiaria tantum, ut sunt omnes reservationes diversæ ab illa clausa in corpore juris in *cap. licet*. Lott. *2. cit. n. 90.* qualiter autem de cætero per dimissionem officii non cesset reservatio inducta per regulam Cancell. quando tale est officium, cui annexus Protonotariatus, vide Lott. à num. 94. & 99. duabus seqq. per totum, ubi de Protonotariis, eorundemque beneficiis reservatis.

Questio 537. Quinam in ordine ad dictum effectum reservationis dicantur Curiales, & qualiter ad declinandum hunc effectum censetur dimissa curialitas?

Respondeo ad primum, illos dici Curiales, qui sunt Officiales Romanæ Curia, quales sunt Notarii, Scribæ, Procuratores, Advocati.

P. Leuren. Fori Benef. Tom. II.

Lott. l. 2. q. 32. n. 26. 37. 43. tales quoque sunt, qui Cardinalibus & Officialibus Curia Romanæ inferunt, juxta Pirh. *de preb. n. 334.* & Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 13. n. 24.* qui pro hoc citat Mand. *ad reg. 5. cancel. q. 1. n. 18.* quod tamen improbat & erroneum dicit Lott. *loc. cit. num. 40. & seq.* eò quòd istiusmodi simplices familiares Officialium non sint officiales, nisi secundum latam quandam, eamque vulgarem acceptionem, quæ omnes, ut ait Lott. cohortales & coitesanos intelligimus, sitque curia principis quædam militia; alius autem nemo miles videri possit, quàm qui in numeros sit receptus, etiam si de cætero publicis expensis exercitum sequatur.

2. Secundò: Curiales censendi sunt, qui occasione Curia propter negotia propria vel aliena morantur in Urbe. Pirh. & Barb. *ll. cit. Lott. n. 38.* ex mente Rotæ *decis. 616. p. 4. recent. n. 2.* item in una Romana *beneficii S. Petri. 8. Aprilis 1622.* unde eum, qui non occasione Curia, sed aliâ moraretur Romæ, v. g. si esset originarius, vel exterus habens ibi domum, vel beneficium residentiam exigens, non erit reputandus Curialis. Lott. num. 39. juxta *decis. Rot. 116. n. 1. p. 4.*

3. Respondeo ad secundum: non sufficit ad dictum effectum, quòd quis aliquando fuerit Curialis, sed requiritur, ut talis fuerit continuò usque ad mortem, idque probetur. Lott. n. 44. Pirh. *loc. cit.* Barb. num. 26. citans Mandos. *ubi ante. q. 3. in fine.* additque is num. 27. præsumi Curialitatem continuam usque ad mortem, nisi mutata probetur. Idem ait Lott. num. 45. præsumi nempe actum sequendi Curiam continuatum, donec probetur contrarium verbo vel facto, vel per cessationem causæ accidentalis. Addit etiam Barbof. adversus illam præsumptionem admitti leviorē probationem, etiam per alias præsumptiones & conjecturas; Lott. tamen è contra tradit, probationem animi mutati de sequenda amplius Curia non constitui per testes affirmantes, se sæpè à tali audivisse, quòd amplius sequi nollit Curiam; quamvis enim actus argumentis & conjecturis dignoscatur, & à priori quidem, quando declaratus fuit verbis prolatis, etiam extrajudicialiter (cùm in his, quæ ab animo dependent, statat declarationi & assertioni cujusq;) pro quo etiam sufficiunt testes singulares; à posteriori verò per factum subsecutum incompatible cum primo proposito (cùm qualitas factorum infinet qualitatem intellectus, ubi Bart. in *l. falso. c. de furt.*) in hoc tamen casu exigitur declaratio, quæ non possit postmodum tergiversari, sed quæ toti Curia ac Principi, aut saltem illius Officialibus innotescit propter eorum præjudicium; unde nimirum talis deinceps non potatur prærogativa & privilegiis Curia, cùm aliter protestatio hæc seu declaratio (nimirum non sequendi amplius Curiam) non possit habere vim resolutoriam illius reciproca obligationis, non accedente consensu alterius, saltem tacito præsumpto; ita ferè Lott. à num. 46.

Questio 538. In quo consistat specialis prærogativa & dignitas hujus reservationis?

Respondeo esse sequentes ejus prærogativas: Prima: ut ei non refragetur regula de annali, ut sunt ipsa clara verba dictæ regulæ. Gomes. ad illam *reg. q. 31.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 13. n. 38.* Lott. *cit. q. 27. n. 44.*

T

2. Se-

2. Secunda: ut sub generali facultate conferendi, etiam facta motu proprio, non veniant beneficia hac reservatione reservata, ut Doctores omnes *ad cit. c. licet. Lott. n. 45.*

3. Tertia: ut habeat vim specialis inhibitionis; quod tamen hodie ex rationis identitate ad omnes alias reservationes est extensum, *Lott. num. 46. juxta decis. Rota.*

4. Quarta: quod, si concurrant cum ea reservationes alia circa idem beneficium, & omnes in supplicatione narrentur, prout narrari debent, ubi ex eadem vacatione vel persona conflunt, gratia dispositiva restringatur ad hanc veluti digniorem, ita ut alia reservationes cum ea concurrentes non intrent, nisi tantum conditionaliter, nimirum in ejus defectu; adeoque Papa tanti illam aestimat, ut respectu ipsius ceteras quantumcunque precedentes non videatur curare. *Lott. a num. 47. & n. 66. ubi;* quod hac alias omnes reservationes precedat, & antevertat, ita ut, dum plures cum ea concurrunt, vinculum reservationis censetur beneficio ex ea prius, atque ita simpliciter injectum. Unde etiam, si hodie erigeretur quodcunque beneficium, censetur erectum sub hac lege, ut quoties vacaret in Curia per obitum, collatio illius Papae esset reservata; et quod, ex quo ista reservatio infertur à jure communi, praesumatur fundator se voluisse eidem juri communi conformare in ipsa erectione, nisi de contrario appareat.

PARAGRAPHVS IV.

De reservationibus inductis per regulas Cancellariae; ac primo de inductis per regulam primam.

Questio 539. Quid sint haec regulae, & unde ortum ducant?

1. Respondeo: sunt constitutiones quaedam Pontificiae majore ex parte concernentes causas & reservationes beneficiales (de his enim agitur prima earum parte usque *ad reg. 27. à qua ad 47. de literis Apostolicis expediendis; ab hac usque ad 56. continentur varia constitutiones de dispositionibus Apostolicis expediendis; ab hac regula 56. ad 60. de indulgentiis Apostolicis concedendis & obtinendis; ab hac ad finem usque de beneficiis vacantibus, & certo modo vacaturis, per Papam conferendis, Chok. in rub. reg. Canc. n. 17.) sic dictae, vel quia bona illarum pars concernit expeditionem literarum, quae in Cancellaria expediuntur, vel quia in Cancellaria publicantur, & regeftis consignantur, idque auctoritate Papae, *Chok. loc. cit.**

2. Respondeo ad secundum: solet quilibet Pontifex initio sui Pontificatus (hoc est, mox die insequente assumptionem seu electionem illius, ut *Barb. juris Eccl. l. 3. c. 13. n. 95. cum statim ac electus administrare possit ante consecrationem, ut Doctores communiter ad c. licet. de elect. Chok. ad proem. reg. Canc. n. 4.) has regulas facere seu reassumere, renovare & publicare, juxta stylum suorum Antecessorum, mutando vel addendo aliquid, prout negotiorum cursus postulaverit. *Castrop. cit. d. 2.**

p. 17. n. 1. Engels in proem. num. 14. Porro consuevere Pontifices non prius eas evulgare, quam excussa fuerint acerrimo judicio praecipuorum Curiae Officialium, maxime vero antiquorum Rota Auditorum. Lott. l. 2. q. 41. num. 41. ex Gonz. gl. 30. n. 18. Primus omnium eas edidisse, & sic appellasse dicitur Joannes XXII. Engels loc. cit. initium eas habuisse circiter anno 1330. ait Card. de Luca, de benef. d. 1. n. 23.

Questio 540. Qualiter haec regulae obligent, & obligare desinant?

1. Respondeo primo: non solum regulae haec ius particulare inducunt, seu sunt locales, hoc est, certo loco, v. g. Cancellaria Romana circumscripta; nam inde, ut dictum, nomen non habent, sed revera ius universale inducunt, seu legum generalium rationem habent, ita ut extra Curiam per orbem totum ligent. *Chok. in rub. reg. Canc. n. 18. & seq. citans Gomef. in proem. ad dictas reg. q. 2. n. 4. et si forte in uno alterove à rigorosa illa legis ratione desinant, v. g. quod morte conditoris expirant, de quo paulo post. Bass. tom. 2. v. lex. n. 10. citans Azor. p. 1. l. 5. c. 18. q. 11. excipie tamen regulas illas, quae non sunt de dandis, & quae literarum tantum expeditionem in Curia faciendam respiciunt; haec enim ius universale non constituunt, nec extra Curiam ligant; sed vim solum constitutionis particularis obtinent; utpote quae restrictae sunt ad certum & particularem effectum & locum. *Chok. loc. cit. num. 22.**

2. Respondeo secundo: incipiunt haec regulae ligare mox à puncto constitutionis earum, quoad effectum nullitatis actus in contrarium, ita ut provisio, etiam bona fide facta de beneficio in iis reservato, sit nulla ob decretum irritans in iis contentum; ad valorem enim sui, dictumque effectum nullam aliam solemnem publicationem egent; quoad effectum tamen incurrendi poenas in iis contentas non ligent, nisi post publicationem. *Chok. ad proem. reg. Canc. n. 20. Barb. & Castrop. ll. cit.*

3. Respondeo tertio: per mortem cujuslibet Pontificis eas resumentis vis & auctoritas dictarum regularum expirat, adeoque cessant regulae reservatoriae Sede vacante. *Barb. Chok. ll. cit. Zerol. in pr. p. 1. v. reg. cancel. §. 7. Gonz. §. 5. proem. n. 5. Wamef. vol. 1. conf. 245. n. 4. & c.* Unde beneficia vi earum reservata, Sede Apostolica vacante, liberè conferunt Episcopi, seu ordinarii Collatores, possuntque tanquam soluti vinculo ordinariae suae potestate providere in quolibet mense. Auctores iidem. Exceptis tamen iis, qui Concordatis Germania subsunt; hi enim beneficia, etiam Sede papali vacante, in mense papali vacantia providere nequeunt, sed manent illa Papae successorii affecta. *Chok. loc. cit.* de quo tamen in contrarium dicenda vide infra, ubi de Concordatis Germania. Quin & non solum omnes menses erunt Ordinarii, & hic providere poterit de omnibus, vi regularum Cancellariae reservatis ante assumptionem novi Pontificis; sed etiam antequam is regulas Cancellariae constituat, seu reassumat, ita ut, si etiam in illo medio tempore ab assumptione usque ad editionem regularum vacaret aliquod beneficium in mensibus aliis reservatis, possit de eo providere Ordinarius. *Barb. & Chok. ll. cit. ex Gonz. ad reg. 8. §. 5. proem. n. 46.* Quae tamen intelligenda, nisi Papa tempore assumptionis suae dicta benefi-

cia, dum de his ordinarij collatores adhuc non disposuerint, non reservaverit; quemadmodum Pontifices aliquando solent reservare beneficia omnia, quæ vacaverint in mensibus Apostolicis, Sede Apostolica vacante, de quibus ordinarij collatores tempore assumptionis non disposuerint, præsertim ubi Sedes diu vacavit. Chok. loc. cit. n. 21. & ad reg. 1. num. 23.

Questio 541. Qualiter regula hæc, ut ligent, seu jus faciant extra Curiam, & sententia juxta eas lata subsistat, sint producenda?

Respondeo, ad hoc responderi per reg. 27. cur. jus hoc contentum; cum regula hæc plerumque mutari soleant, dum Pontifices posteriores regulis decessorum addunt aliquid aut diminuunt, usu sic exigente, hinc, ne occasione hujus mutationis & diversificatis dubium oriretur, merito per hanc reg. 27. ordinatum fuit, regulas Cancell. nullam fidem facere, & non ligare, etiam si millies aliquid in judiciis, nisi ex fonte Cancellaria, & ex mandato Vice-Cancellarii impetrata, in judicio producerentur. Sciendum autem est inter regulas cancelliar. aliquas esse, quas vocant de dandis, hoc est, quæ partibus petentibus dari, seu concedi solent, prout sunt omnes ferè judiciales, quæ habent decretum irritans: Alias esse, quæ non sunt de dandis, hoc est, quæ concedi non solent; eò quod dent normam solis Officialibus Cancellaria, quò ad expeditiones literarum, quæ si non sint expeditæ juxta illarum normam, remittuntur ad Cancellariam corrigendæ, & ista non faciunt fidem extra Curiam, Prioris generis, ut faciant fidem extra Curiam, dantur sub plumbo in forma aliarum Bullarum præmissa supplicatione ad Papam. Sufficit autem in Curia, quod deatur per Vicecancellarium sine speciali mandato Papæ, cum subscriptione tamen duorum Abbreviatorum.

2. Porro regula semel in judicio producta in Curia ad instantiam alicujus, potest postea ad illius vel alterius instantiam pro quacunque causâ repeti, habitâ de hoc fide à Notario producente; idque ut evitentur expensæ & circuitus, & sic habet consuetudo, ut semel in uno judicio prolata, in altero inter concives ejusdem territorij produci possit, & fidem faciat, ut Coler. de process. execut.

3. De cetero sententiæ lata contra regulas, si ex non sint productæ, subsistunt; etsi enim pleraque regulæ habeant verba illa in fine apposita: nullius sint roboris, vel momenti, vel similia, quæ aliâ nullitatem ipso jure inducunt, atque ita etiam sine partis objectu; in casu tamen hoc de stylo Curia Romanæ requiritur, ut excipiat de regula, illaque in judicio producatur; dicta enim verba, seu decretum irritans in regula appositum habet tacitam hanc conditionem: si is, cujus favorem respicit, uti voluerit. Et huic sententiæ tanquam veriori de regulis dicto modo producendis, si ve ex notiores sint, si ve minus notæ, inhæret Mandos. ad cit. reg. 27. q. 1. apud Chok. in rub. reg. cano. n. 21. ipse tamen hic contrariam sequitur sententiam, citatque pro ea Bald. in l. leges sacratissimas. c. de ill. dum id sic limitat, ut non procedat in regulis notis & usitatis, quæ probari possunt per codices regularum in Urbe impressos, vel quæ glossis variorum Doctorum sunt illustratæ, & comprobata, & à pluribus Jurisconsultis explanata, adeoque egerit

P. Leuren, Fort Benef. Tom. II.

non videntur aliâ productione ad instar Extravagantium publicarum & notarum, quas ignorare non licet, & contra quos lata sententia est nulla; unde ait, existare placitum Senatûs Sabaudia, quo indeterminatè definitum; sufficere regulas cancell. allegare, licet non proferantur sub plumbo; eò quod sint notoria. Neque quod in singula ferè lustra mutari possint, quicquam facit, cum non eò minus observari videamus, ut sint perpetuæ: itaque, qui correctas & immutatas dicit, id ipsum probare debet; ita dictum decretum Sabaudia, quod ex Fabro & Vamefio ibidem recitat Choch.

Questio 542. An, & quando derogetur regulis cancellaria per alias constitutiones, ordinationes, vel rescripta Apostolica?

Respondeo per nullam derogationem generalem, quamvis prægnantem & amplissimam derogatum censetur his regulis, Lott. l. 2. q. 39. n. 19. Chok. in præm. reg. cancell. num. 31. ex Gomef. ad idem præm. q. 4. n. 2. ubi etiam, quod stylus cancell. à Rota receptus ita servet ac disponat, ut sub clausula generali: non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis: non velit comprehendere regulas Cancellaria: sed opus esse, ut specialiter eis derogetur, vel ut istiusmodi derogatio generalis fieret, non per viam rescripti, sed legis; in quo casu per dictam clausulam generalem; non obstantibus constitutionibus, &c. censetur derogatum regulis Cancellaria, non factâ earum mentione, ut habet Gemin. in cap. cum non deceat. de elect. in 6. apud Chok. loc. cit.

2. Respondeo secundo: sed neque per clausulam: non obstantibus: regulis Cancell. positam in literis Apostolicis censeri derogatum regulis Cancellaria judicialibus notoriis, nempe de annali, trienniali, surrogandis &c. quinimo illud de stylo Cancellaria indistinctè servari, ut per dictam clausulam non censetur sublata regula, nisi earum expressa fiat mentio; atque ad eò earum tenor in principio literarum narretur, tradit Chok. loc. cit. n. 23. quod ait, ita tamen limitari à Gomefio; nisi in gratia vel supplicatione poneretur clausula generalis: quarum tenores habeantur pro expressis; tali enim casu censeri derogatum dictis regulis, pro quo citat quamplurimos Auctores.

Questio 543. Quanam reservationes continentur in regula prima Cancell.

Respond. primò: contineri omnes illas, quæ continentur in Extrav. ad regimen. de præb. inter communes. quæ est Benedicti XII. Item quæ continentur in Extrav. Execrabilis. inter communes. de præb. (quæ eadem est cum illa, quæ ponitur inter Extravagantes Joannis XXII. nisi quod diversè glossatores habeant; ut Pirh.) & est Joannis XXII. utpote quæ Extravagantes, ut dictum, innovat, & locum habere vult hæc prima regula; & vel sic eas reddit perpetuas, cum de se essent temporales, saltem prima. Caltrop. cit. p. 17. n. 2. Garc. p. 5. c. 1. num. 192.

2. Harum Extrav. reservationes insuper extendit & auget hæc prima reg. Primò, dum vult & declarat, ut reservatio dictæ Extrav. ad regimen. locum quoque habeat in beneficiis, quæ Officiales Sedis Apostolicæ ibi expressi obtinebant, esto, tempore obitus Officialis esse desierint; & esto, beneficia illa assecuti non fuerint tempore officij,

T 2

sed

sed post dimissum officium, aut quodcumque alia. Hanc limitationem primò adiecit Sixtus V. (ac proinde non habetur in regulis aliorum Pontificum ante tempora Sixti V.) ad tollendum dubium, an scriptores Apostolici (ad quos proinde solos, & non ad alios Officiales Apostolicos extendenda videtur dicta limitatio, ut ipsa ejus verba indicant, & Auctores post citandi) dimisso hoc officio scriptoria, deserint esse tales, ac proinde beneficia eorum acquisita post dimissum hoc officium non essent reservata per Extrav. *ad regimen*, ad quod affirmativè responderat Rota: à qua sua decisione postmodum recessit, Garc. *loc. cit.* à num. 200 Castrop. *loc. cit.* Chok. *ad reg. i. n. 8. & 9.* Lott. *l. 2. q. 27. n. 96.* unde jam esto, quòd quòdam participationem & numerum non reputentur amplius officiales Papæ Notarii & Protonotarii, postquam officia dimiserunt; reputantur tamen tales quòdam reservationem, Castrop. *loc. cit.* Garc. *nu. 208.* quamvis etiam, quòd scriptores Apostolici, seu quorum officio annexus Protonotariatus, dimisso hoc officio, sive dum non scribunt amplius actum, neque in officio illo se exercent, per privilegium & summam prærogativam, ortam nempe ex eo, quòd ista officia aliud non concernant, quàm secretarium ipsius Principis, remaneant Protonotarii, retineantque dignitatem & cingulum, altruat Lott. *loc. cit. n. 95.* & Garc. *num. 205.* dicens hoc ipsum privilegium per non usum non esse abrogatum, seque novisse, qui dimisso officio scriptoris Apostolici, uti Protonotarius crearetur Notarios.

3. Secundò: dum vult, ut eadem reservatio se extendat etiam ad omnia beneficia, de quibus Ordinarii ac alii collatores contra Concil. Tridentini decreta, & præscriptam ab eo formam disposuerunt, aut in futurum disponent, v.g. dum contulerunt beneficia non habentibus ætatem à dicto Concilio requisitam, aut curata non per concursum &c. Hanc quoq; appendicem dictæ regulæ adiecit Sixtus V. occasione constitutionis Pii V. *data 16. Maji 1566.* non servata. Castrop. *loc. cit.* Chok. *num. 10.* Garc. *n. 209.* In quibus autem casibus inferior respectivè ad Papam collator dicatur conferre contra decreta Concilii, aut contra eorum formam, vide Lott. *l. 2. q. 31. fusè per totam.* Quæ tamen extensio intelligenda non nisi, ubi Ordinarius collator sciens, aut scire debens diserneret de beneficiis contra decreta Concilii: secus si per istum errorem facti, seu ignorantiam facti probabilem diserneret, v.g. quia, factâ debitâ diligentia, existimavit providendum habere ætatem, aliâsq; qualitates à Concilio requisitas; ista enim reservatio facta est in odium Ordinariorum, disponentium de beneficiis contra decreta Concilii, quòd odiù cessat, cessante culpa. Castr. *l. c. n. 3.* & Chok. *n. 11.* ex Garc. *n. 211.* Addit quoq; Garc. *n. 210.* non habere hanc dispositionem hujus regulæ locum in beneficiis, de quibus patroni disposuerunt contra decreta Concilii, etiâ subsecutâ institutione Ordinarii; cum sit in odium Ordinariorum disponentium (intellige liberè, seu per liberam collationem) de beneficiis contra dicta decreta. Plura de hac reservatione ob non servatum Trid. de illius restrictione vide apud Gonz. *ad reg. 8. gl. 6. num. 111. & seq.* ad quem remittit Chok. *num. 10.*

4. Respondeo secundò: ad sciendum igitur, quæ hæc regula prima in particulari reservet beneficia præter jam dicta, videndum est, quæ reserventur per citatas Extrav. Talia reservata per Extrav.

ad regimen, sunt; primò omnes Patriarchales, Archi-Episcopales, Episcopales Ecclesiæ, Monasteria, Prioratus, dignitates, personatus, officia, canonicatus, præbendæ, Ecclesiæ, aliæque beneficia cum cura, vel sine ea, sæcularia & regularia, quæ licet fuerint, etiam consuetæ conferri per electionem, vel quemvis alium modum, nunc apud Sedem Apostolicam quocumque modo vacantia.

2. Secundò, beneficia vacantia per depositionem, vel privationem, vel translationem, aut muneris consecrationis suspensionem factas aut faciendas auctoritate Apostolicâ. Castrop. *loc. cit.* citans Gonz. *gl. 91. n. 32.* Barb. *de pot. Episc. alleg. 57. n. 35.* addensque, ad hoc, ut hæc beneficia vi hujus Extrav. reservata censentur, requiri, ut fiat privatio, depositio, suspensio per sententiam, saltè declaratoriam, criminis. Porrò hoc ipsum etiam obtinere vi concordatorum Germaniæ, notat Simonet. *de reserv. q. 89. n. 6.* apud Chok. *loc. cit.*

6. Terriò, beneficia, de quibus, sive in concordia, sive in discordia facta, vel futura in posterum electio vel postulatio, quæ postmodum fuit cassata, repulsa vel renunciata ab electis vel postulatis, admittisq; per eundem Papam, vel ex auctoritate Apostolica apud Sedem Apostolicam, vel alibi. Dicitque Castrop. hæc eadem reservari per Extrav. *ex debito. de elect. inter communes, citatque Gonz. ubi ante. num. 34.*

7. Quartiò, beneficia vacantia & vacatura per obitum S. R. E. Cardinalium, Officialium, nempe Camerarii, Vice-Camerarii Notariorum, Auditorum literarum contradictarum, & apostolici palatii causarum, Correctorum & Scriptorum Apostolicorum, Pœnitentiarii præfati Sedis, Abbreviatorum, Commensalium, & aliorum quorumcumque Capellanorum Sedis ejusdem, quorumcumque Legatorum, Nunciatorum, ac in terris Ecclesiæ Romanæ Rectorum, Thesaurariorum, per Romanos Pontifices specialiter deputatorum, seu missorum, & in posterum mittendorum, ubicunq; dictos Legatos Rectores aut Thesaurarios, antequam ad Curiam Romanam redierint, seu venerint, mori coegerint. Ubi sub nomine Officialium etiam comprehendi Acolythos & Cantores Papæ, indicat Castrop. *loc. cit.* ex Gonz. *gl. 51. n. 13 & 14.*

8. Quintò, beneficia quorumcumque, pro quibuscunq; negotiis ad Romanam Curiam venientium, aut decedentium Curialium infirmitatis vel recreationis, aut alia de causa, si in locis à Curia ultra duas dietas non distantibus (modò Curiales ibi domicilium non habeant) decesserint, aut decessuri sint, de quo supra.

9. Sextò, Monasteria, Prioratus, Decanatus, personatus, administrationes, officia, canonicatus, præbendæ, Ecclesiæ, aliæque beneficia quocumque, sive regularia, sive sæcularia, sive cum cura, sive absque ea, quocumque modo, etiam non nisi per electionem concedi solita & debita, quæ promoti auctoritate Apostolicâ ad Patriarchatum, Archi-Episcopatum, Episcopatum, vel monasteriorum regimina tempore hujus promotionis obtinebant.

10. Circa quæ notandum primò, quòd licet beneficium obtentum priùs non vacet ipso jure, quousque Episcopatus pacificè possideatur, nihilominus huic reservationi sit subjectum à tempore dictæ promotionis factæ per Sedem Apostolicam, ita ut nullatenus renunciari possit. Castrop. *loc. cit.* citans Paris. *de resign. l. 3. q. 1. n. 77.* (qui dicat sic servari ex stylo Curie) Azor. *p. 2. l. 7. c. 16. q. 12.*

Ugol

Ugol. de off. Episc. c. 1. §. 2. n. 3. Barb. de potest. Episc. alleg. 57. n. 68. Germon. de indult. Card. §. si verò. n. 21.

11. Secundò, quòd dicta reservatio solum intelligenda de promotione ad Episcopatum utilem, non autem de promotione ad Episcopatum titularem; cum hæc promotio absque reali adeptione possessionis talis Episcopatus non inferat beneficiorum obtentorum vacationem; adeoque nec reservationem. Castrop. citans Germon. ubi ante. n. 26. Paris. n. 89. Barb. n. 74. Chok. ad reg. 1. n. 23. citans Achil. de Grassis. decis. 2. de elect.

12. Tertiò, quòd si tali promotio ex privilegio Sedis Apostolicæ concedatur retentio beneficiorum unà cum Episcopatu &c. posse ea resignari; quia per dictum privilegium hæc reservatio suspenditur. Castrop. ibid. Sed neque, si talis post concessam dictam retentionem moriatur, etiam in partibus, habita ab illo promotionis tempore beneficia ex tunc comprehendi hæc reservatione, eò quòd jam non vacent per promotionem ad Episcopatum, cum & ipse vacet, sed per obitum Episcopi, tanquam probabilis tenet Castrop. ibid. contra Barb. loc. cit. n. 76. & Simonet. de reserv. q. 27. n. 5.

13. Septimò: Eadem omnia beneficia paulò ante nominata vacantia aut vacatura per affectuionem pacificam quorumcunque Prioratum, dignitatum, personatum, officiorum, canonicatum, aliorumque beneficiorum auctoritate Apostolicâ provisorum, seu providendorum.

14. Circa quòd notandum primò, quòd, si secundum tale beneficium, per cuius affectuionem vacat prius habitum, obtentum non fuerit auctoritate Apostolicâ, sed per Ordinarium, non comprehenditur hæc reservatio. Castrop. loc. cit. citans Barbof. ubi ante. num. 77. & Gonz. gl. 51. num. 36. & 38.

15. Secundò, quòd solet quandoque aliquibus provisus à Sede Apostolica ab Eadem fieri gratia, ut intra duos menses post adeptam possessionem beneficium obtenti, aut à die, quâ per illos steterit, quò minus ea obtineatur, teneantur prius habitum in manibus Papæ liberè dimittere (per quam clausulam, ut Garc. tacitè dispensatur, ut per illos duos menses possit retineri primum cum secundo, & ideo ratione illius Bulla pluri taxatur) alioquin utrumque vacet, & soli Papæ sit reservatum; quâ gratiâ factâ nequit impetrans resignare aut permutare illud, nec in manibus Ordinarii liberè resignare, sed necessariò in manibus Papæ, vel quòd idem est, Notarii Apostolicæ Camera, alioquin utrumque vacat, & Papæ est reservatum. Castrop. cit. p. 17. n. 3. citans Barb. num. 78. Garc. p. 11. c. 5. n. 55. quem vide.

16. Respondeo tertiò: Extrav. Execrabilis, reservatur non solum beneficium tempore promotionis jam habitum, sed etiam beneficium secundum (intellige cum primo incompatibile. Chok. loc. cit.) ad quòd quis auctoritate Apostolicâ (secus, si ad secundum ab Ordinario promoveatur, ut Castr. loc.) promovetur, si hoc obtentò prius habitum beneficium statim non dimittat coram Ordinario, sed simul retinere contendit vel pergit; idque ipso jure, & ut ait Chok. sine ulla alia monitione, ut nuper resolvisse dicit S. Congreg. Concilii: videntur tamen præscindendo ab ista affectuione secundum factâ auctoritate Apostolicâ (quippe beneficia quæcunque vacantia per affectuionem quorumcunque aliorum per Papam collatorum, seu auctoritate literarum Eiusdem reservantur per Extrav. ad R. Leuren. Fori Benef. Tom. 11.

regimen) vi hujus Extrav. non reservari beneficia priora, quæ per adeptuionem posteriorum vacant virtute c. de multa. de prob. sed solum posteriora, quæ propter indebitam & illicitam retentionem priorum vacant vi hujus Extrav. tradit Garc. p. 11. c. 5. n. 45. citans Oldr. conf. 152. n. 2. Felin. in c. causam, qua. de rescript. num. 4. limit. 5. Nav. conf. 12. de rescript. n. 12. & 14. Quintadv. l. 4. n. 94. Zerol. p. 1. v. beneficium. §. 3. (qui etiam ait, sic se vidisse servari in praxi, & in facto non vidisse adiri Sedem Apostolicam pro collatione parochialis, quæ vacabat per affectuionem alterius) Gonz. gl. 15. n. 42. Flores de Mena. q. 13. n. 7. qui etiam dicit, reservationem illam primi vacantis propter affectuionem secundi esse jam antiquatam, & se nunquam vidisse fieri mentionem vel exiltimationem de tali reservatione, contra Æn. de Falcon. de reserv. q. 3. n. 12. Cosimam. in pragmat. tit. de reserv. v. execrabilis. & Parisium de resign. l. 7. q. 16. n. 22. porro illa devacuatione & reservatione, si quæ fortè inducitur ob collationem secundi factam per Papam, intelligenda, dum possessio secundi beneficii est pacifica de facto & de jure, pro quo citat Mascard. de prob. concl. 183. n. 12. & Garciam p. 11. c. 5. n. 105. & cum commodo fructuum; eò quòd, si fructus vel majorem eorum partem percipere nequeat, non vacet primum; pro quo citat Garciam, ubi ante. n. 123. Utrumque quoque tradit Lott. l. 2. q. 30. à n. 9. eò quòd ante perceptionem fructuum non videatur plenè adeptus possessionem; quin & addit n. 13. non sufficere hujusmodi perceptionem, nisi etiam lapsus sit terminus, saltem duorum mensium à die adeptuionis, intra quem sumi possit conjectura, an possessio sit pacifica; quia nimirum intra illud tempus non moveatur lis aliqua, citatque pro hoc Callad. & Gabr. & Rot. in Callagur. beneficii. 22. Jan. 1622. Unde etiam, ut ait n. 14. mos invaluit, in literis Apostolicis, super provisione de incompatibili adjiciendi decretum de dimittendo infra tale tempus, quò computatur à die possessionis pacificè acceptæ, vel certè ab eo, quò stat per provisum, quò minus possessionem adipiscatur. Unde etiam si existet intrusus in beneficio, provisus de eo prorsus excusabitur, indeque evitabitur privatio, & eam consequens reservatio, etsi intra tempus illud beneficium prius non dimittat. Lott. loc. cit. n. 15. citans Gonz. gl. 15. nu. 116. & Garc. p. 11. c. 5. à num. 101. nequaquam tamen evitabitur privatio, si prorsus omittat facere diligentiam pro executione & extrudendo intruso; dum enim decretum his verbis conceptum est: *vel per se steterit*: virtualiter & expressè præfigit terminum, non tantum ad assequendum, sed etiam ad adhibendum diligentiam & omnem conatum; nec amplius allegari potest impedimentum ex intrusione alterius, nisi doceatur de diligentia adhibita pro eo detrudendo: esse enim posset, quòd intrusus mox, ut vocatus fuisset coram Executore, vel sponte cessisset, vel fuisset per Executorem decreta immisso, exturbato illo de possessione. Lott. loc. cit. num. 16. & 17. contra Garc. loc. cit. n. 105. Addit tamen Lott. n. 18. quòd, si beneficium imperatum esset plenum, & provisus ideo abstinuisset ab illius affectuione, aut affectuionis attentatione, quòd compertum haberet (vel ut dicitur in summario dicta q. 301. timeret) provisionem sibi factam de jure non subsistere, & possessorem non posse de jure dimoveri à sua possessione, reservationem non afficere provisionem respectu primi beneficii. Notat iu-

super Chok. quod quo ad retentionem secundi soleat quandoq; Papa dispensare ob merita personæ, vel tenuitatem proventuum (cujus dispensationis clausulas ibidem refert) in quo casu dicta reservatio, uti dictum ante, suspenditur.

17. Inducit insuper dicta *Extravagans* præter vacationem & reservationem utriusque beneficii inhabilitatem perpetuam personæ (nimirum quæ cum secundo beneficio retinere intendit primum) tam ad Ordines, quàm ad quævis alia beneficia obtinenda. Porro notandum, quod & ipsa hæc *Extrav.* exprimit, per Ordinarios, de quibus in illa, intelligi Episcopos, in quorum diocesis beneficiis hujusmodi, vel eorum aliqua aut ipsi, qui ea dimittere debent, existunt & commemorantur: debeantque hi ipsi Ordinarii, quamprimum possunt, de beneficiis istis tam dimissis quàm perditis (quia non dimiserunt, adeoque ipso jure illis privati sunt) Sedem Apostolicam certificare, ut hæc de iis disponere possit. Item, quod beneficia Ecclesiastica, quomodocunque nuncupata, illa hic dicantur curam animarum habere, quæ parochias habent, in quibus cura animarum, non per vicarios perpetuos, sed per rectores aut ministros ipsorum beneficiorum, vel eorum temporales vicarios exercetur. Item quorū ministris ratione beneficiorum hujusmodi competit visitare, inquirere, procurationes recipere, censuras infligere, & ab his absolvere, vide Pirh. *de præb. n. 342.* ubi etiam numeris antecedentibus & consequentibus alias refert *Extrav.* beneficiorum reservatorias.

Questio 544. Reservationes ille contentæ in binis illis Extravagantibus, fundatæ nimirum in affectuone beneficii incompatibilis cum priori, vel etiam in intentione retinendi simul prius habitum, vel in quo provisio facta contra decreta Trid. ut intrent, qualiter probandum sit factum, ex quo illa resultant, ab eo, qui hujusmodi beneficia reservata impetrat à Papa?

Respondeo, debere ab illo clarè & perspicuè deduci, & plene justificari factum illud, propter implicitum præjudicium alterius. Lott. *cit. q. 30. n. 7.* Garc. *p. 11. c. 5. n. 42. & 43.* citans pro hoc aliquot claras Rotæ *decis.* Et hinc, si imperrer beneficium tanquam vacans ob affectuonem alterius incompatibilis, minimè jvari per testes ex publicâ voce & famâ, aliâve probatione semiplenâ, Lott. *ibid. n. 8.* Nec satis erit probare factum affectuonis, nisi etiam certificet perceptionem fructuum, Lott. *n. 9.* Garc. *n. 44.* juxta Rotæ decisionem, quam tamen ait, non videri sibi veram, si requiratur actualis perceptio fructuum. De cetero bene justificato hujusmodi affectuonis facti, plene intrent reservationes hujus regulæ. Lott. *n. 24.* Neque etiam excusari possit, qui affectus fuisse incompatibile per affectuonem de facto; ne stultus videretur melioris conditionis quàm sapiens; cum possessio injusta & perperam accepta in odium capientis habetur pro justa & legitima. Lott. *n. 25. & 26.* Hoc ipsum tamen, nempe affectus de facto, seu injustè capta possessio non est sufficiens ad inducendū effectum execrabilitatis, seu reservationem inductam per *Extrav. Execrabilis*, ita ut sic amissum censetur utrumque beneficium; ut enim sit locus dictæ *Extrav.* exigitur in specie, ut quis contendat retinere primum. Lott. *n. 27.* citans

Cassad. Lap. Rot. &c.

PARAGRAPHVS V.

De reservationibus contentis in regula secunda & tertia.

Questio 545. Quæ beneficia reserventur per regulam secundam?

1. **R**espondeo reservantur primò Ecclesiæ Patriarchales, Primatiales (quæ vox majoris lucis gratiâ, nimirum ut expressè Ecclesiæ Primatum, seu primatiales comprehenderentur, adjecta fuit modernis regulis, dum in antiquioribus non reperitur, ait Chok. *ad reg. 2. n. 7.* qui scripsit ad regulas cancell. editas à Paulo V. ut ipse *in rubrica regularum*) Episcopales, nec non omnia virorum monasteria, valorem annum hanc florenorum aut communi æstimatione excedentia (quem excessum in literis exprimi voluit hæc regula) quomodocunque vacantia, & imposterum vacatura.

2. Circa quod notandum Primò, hanc reservationem inductam ad vitandas discordias, contentiones & lites, quæ ex electione canonicorum oriuntur, Castrop. *p. 18. n. 2.* Secundo reservari hæc Ecclesiæ majori cum latitudine, quàm reservantur per *Extrav. ad regimen.* & regulam primam, dum ibidem reservata non sint, nisi quatenus vacaverint. Castrop. *ibid. ex Azor. p. 2. l. 6. c. 30. q. 10.* Tertio, intelligendam reservationem hanc de monasteriis non quibuscunque, sed iis solum, quæ monachis destituta, vel solita dari in commendam, dicta alias Consistorialia; ed quod de iis consistorialiter perviam scedula provideri solent. Chok. *ad hanc reg. n. 20.* citans Gomez. *in sine. q. 45. de Surrogat. collig. Mandos. ad hanc reg. q. 3. n. 3.* Germon. *de indulg. Card. §. regularia. n. 7.* Castrop. *n. 3.* citans insuper Azor. *ubi ante. c. ult. n. 10.* & Gonz. *gl. 51. n. 50. & 59.* Quarto hæc reservationem non derogari juri, quod habent Reges, sive ex privilegio, sive ex consuetudine ad nominandum seu presentandum in dictis Ecclesiis, Garc. *p. 5. c. 1. n. 219.* citans Rebuff. *in pr. 3. part. signature n. 64.* Covar. *pract. qq. c. 36. n. 2. & 6.* Castrop. *loc. cit. n. 2.* citans Barb. *de pot. Ep. p. 3. alleg. 57. n. 85.*

3. Secundo reservantur dignitates & beneficia omnia spectantia ad collationem, presentationem, electionem, & quamcunque aliam dispositionem Primatum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Abbatum aliorumque quoruncunque collatorum ac collatricum, sæcularium & regularium, quæ post dictorum collatorum obitum, aut Ecclesiarum seu monasteriorum, vel aliarum suarum dignitatum dimissionem, amissionem, vel privationem seu translationem, vel alias quomodocunque, usque ad provisionem successoris in eisdem Ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, Apostolicâ auctoritate faciendam, adeptamque ab eodem successore pacificam possessionem vacant, & vacabunt imposterum.

4. Circa quæ notandum primò, hanc, uti & sequentem contentam in hac regula reservationem, esse inductam à Pio V. quam postmodum alii ipsius successores laudarunt, & regulis cancellariæ à se editis inseruerunt. Chok. *ad hanc reg. n. 8.*

5. Secundo Notandum, extendi hanc reservationem quoque ad ea beneficia, quæ jure devoluto spectabant ad Episcopum, Archiepiscopum &c. reservantur enim hæc regulâ beneficia quomodolibet spectantia ad collationem Episcopi; terminus autem ille quomodolibet videretur comprehendere

non

non solum pertinentia ad collationem Episcopi jure proprio, sed & jure devoluto. Castrop. *loc. cit.* n. 7. ex *Garc. p. 5. c. 1. n. 256.*

6. Tertio extendi illa ad beneficia vacantia post renuntiationem Episcopatus ad missam à Papa, & post translationem ad alium Episcopatum, etiam antequam talis Episcopus notitiam habeat admissa suae renuntiationis, aut factae translationis sui; eò quod licet, dum dictam notitiam non habet, pergere possit administrare Episcopatum, beneficia tamen conferre nequeat, cum hæc inter fructus Episcopi numerentur, qui à die admissæ renuntiationis vel translationis Episcopo non debentur. *Garc. loc. cit.* n. 246. & ex eo *Castrop. loc. cit.* n. 6. ait tamen *Garc. n. 247.* hoc ipsum non habere locum in beneficiis simultaneæ collationis divisa per turnos vacantibus in turno Episcopi, durante penes illum administratione Episcopatus, usque ad notitiã admissæ renuntiationis vel translationis, eò quod alias pertinerent ad collationem Capituli.

7. Quarto sic limitandum, ut non intret, ubi collatio beneficiorum spectantium alias ad collationem Episcopi, sede Episcopali vacante, spectaret ad alium, & non reservaretur successori futuro; cum hæc regula non intendat tertio præjudicare. *Garc. cit. c. 1. n. 244.* citans *Rot. in una Gerundensi beneficii. 31. maji 1600.*

8. Quinto sic limitandam hanc reservationem, ut ipsamet haberet regula, & declarant *Castrop. n. 4.* *Garc. loc. cit. n. 22. 9.* *Barbos. ubi ante. n. 90.* ut non intret, dum provisio dictorum beneficiorum non spectat integrè & privativè ad Archiepiscopos, Episcopos &c. sed v. g. presentatio vel electio sit penes alios, & confirmatio, vel institutio penes Episcopum; dum provisio est penes Episcopum & simul apud alium, v. g. Capitulum; non enim tunc beneficia dicta censentur reservata, si vacent vacante Sede Episcopali, Abbatiali, ne vel sic quoque juri alterius, quam Ordinarii derogetur, quod pontifex non intendit, dum solum jus quod Ordinarii illis morientibus, renunciantibus, amittentibus suas Ecclesias competeat, avocare sibi velit. Unde etiam in casu, quo provisio beneficiorum (dum ea perinet ad Episcopum & Capitulum) divisa est inter Episcopum & Capitulum per turnos, ita ut uno mense provideat Episcopus, altero Capitulum, reservatum non est beneficium vacans vacante Episcopatu, non solum tunc, quando turnus spectaret ad Capitulum, sed etiam ubi is spectaret ad Episcopum; eò quod in hoc casu, deficiente Episcopo, succedat jure proprio Capitulum in collatione talis beneficii; quia jus illud conferendi beneficium jure communi Episcopo & Capitulo unicum & indivisum est, & solum ex concordia exercitium dividitur per turnos; adeoque deficiente Episcopo, jus integrum in Capitulo radicatur, & sic in reservatione beneficiorum pertinentium ad provisionem Episcopi tale beneficium comprehenditur nequit. *Garc. loc. cit. n. 235.* (ubi etiam *num. sequentibus*, potissimum *n. 238.* pulchrè explicat, qualiter proprietates juris in dicto casu maneat indivisa, & Capitulum Sede vacante utatur jure suo. Item *n. 243.* qualiter provisiones tum factæ à Capitulo, Sede vacante, neutrius turnum consumant, aut alterent) *Chok. ad reg. 2. n. 13.* *Castrop. loc. cit. n. 5.* citans pro hoc *Gonz. gl. 45. n. 49.* *Barb. alleg. 57. n. 90.*

9. Contrarium dicendum (vimirum intrare reservationem hanc, & reservatum esse beneficium tale vacans vacante Episcopatu) ubi etiam non

tantum exercitium, sed etiam ipsum jus conferendi divisum esset inter Episcopum & Capitulum, ut deficiente Episcopo, de eo providere nequiret Capitulum, sed ad futurum Episcopum spectaret. *Castrop. ibid. Garc. n. 244.* *Barb. n. 90.*

10. Quod si tamen ad Episcopum solum spectaret electio, nominatio seu presentatio personæ, quamvis collatio seu institutio pertineret ad alium, vel etiam communis esset Episcopi & aliorum, adhuc intraturam hanc reservationem, & esse tale beneficium vacans, Sede Episcopali vacante, reservatum Papa (sicut è contra, ut jam dictum, dum presentatio vel electio pertineret ad alium, & confirmatio, vel institutio, vel collatio ad Episcopum, non intraret hæc reservatio) tenet *Garc. loc. cit. n. 230.* & *231.* eò quod attendenda sit prima dispositio beneficii. Item intrare reservationem hanc, dum Episcopus habet conferre, non tamen sine consilio aut consensu alterius, tradit *ibidem Garc. num. 233.*

11. Sexto sic ulterius limitandam, ut non extendat se ad beneficia, quorum collatio spectat ad dignitatem aliquam, dum ea ipsa dignitas reservata non est Papa (puta quia non est prima post pontificalem, neque vacavit in mensibus reservatis) cum dicatur in regula: *vacantia usque ad provisionem successorum ad eadem Ecclesias, dignitates &c. faciendam auctoritate Apostolica.* *Castrop. n. 8.* citans *Garc. ubi supra num. 256.*

12. Septimo sic etiam limitandam, ut dum dicitur in ea, quod reserventur beneficia vacantia tempore, quo vacat Episcopatus, & successor de novo provisus non capit possessionem; subintelligatur, nisi de novo provisus, sit Cardinalis; Cardinales enim ratione hujus supremæ dignitatis, providere possunt beneficia eò ipso, quod à Papa hæc dignitate provisus sint, etiam absque literis ostensis, & capti illius possessione. *Castrop. loc. cit. n. 4.* ex *Gonz. gl. 24. n. 6.* ait tamen *Garcias n. 233.* se valde dubitare, num non etiam comprehendantur Cardinales; cum regula 67. hanc comprehensionem videatur valde urgere.

13. Octavo, ut locum non habeat hæc regula, tam quoad hanc posteriorem sui partem, quam quod ad primam in Germania, utpote in qua per concordata (servatis tamen modificationibus in iisdem concordatis contentis) admittitur libera electio Archiepiscoporum, Episcoporum, Abbatum, & ad monasteria, etiam immediatè subjecta Sedi Apostolica, nisi in casibus exceptis in *Extrav. ad regimen.* hæc enim *Extravagans* ipsi concordatis inserta est; quoad alias verò dignitates & beneficia quæcunque, tam regularia quam secularia (exceptis majoribus dignitatibus post pontificalem in Cathedralibus & principalibus in Collegiatis) reservat ea omnia sibi Papa in dictis Concordatis, dum vacaverint in mensibus Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, Novembris. Item electi Episcopi aliique collatores provident de beneficiis ad suam collationem spectantibus, dum ea vacare contigerit Sede vel dignitate vacante. *Chok. ad hanc regulam. n. 2.* & ex eo *Pirh. de prob. n. 347.*

14. Sed neque regula hæc ligat Gallos propter similia concordata, vi quorum Rex nominare potest ad Archiepiscopatus, Episcopatus, Abbatias, monasteria; ita ut ea dein Papa nominatis conferat. *Chok. loc. cit. n. 18.* qui etiam *n. 3.* ait, Regem Galliz jure, ut vocant, Regalia (quod est species quædam juris patronatus excellentioris) vacante

Sede Episcopali, Ecclesie proventus administrare, beneficiaque ipso facto vel jure vacantia, quamdiu Ecclesia pastore suo viduata, conferre, fundareque se in hoc Gallos antiquissima consuetudine, & Pontificum indulgentia ac privilegio, ob ingentes donationes & fundationes Ecclesiarum ab eorum Regibus factas. citatque *ibidem* plures, qui de hoc Regalium jure scripserunt.

Questio 546. Quae beneficia reserventur per regulam tertiam?

1. Respondeo primo: reservantur omnes dignitates majores post pontificiales in Ecclesiis Cathedralibus, etiam Metropolitanis & Patriarchalibus, nec non valorem 10. florenorum auri communi aestimatione excedentes principales in Collegiatis Ecclesiis.

2. Circa quod observandum primo, quod dum dicuntur reservari omnes dignitates majores in Cathedralibus, & omnes principales in Collegiatis, tunc omnes respiciat pluralitatem Ecclesiarum, non vero pluralitatem dignitatum majorum vel principalium ejusdem Ecclesiae, esto plures sint in eadem Ecclesia, quae sint & vocentur majores vel principales. Ita ut reserventur, etiam si sit unica dignitas major in Cathedrali, & principalis in Collegiata. *Garc. p. 5. c. 1. n. 264. Castrop. p. 19. n. 13. citans Barb. de potest. Episcopi. alleg. 57. n. 200. & Gonz. gl. 21. n. 7.* Quod si tamen in eadem Ecclesia essent duae vel plures dignitates aequae praecipuae ac principales, omnes censentur hanc reservatione comprehensa; cum non appareat ratio, cur potius unam, quam aliam afficiat. *Garc. ubi ante. n. 201.*

3. Secundo observandum, intrare hanc reservationem in dictis Ecclesiis, esto in iis non sit, nisi unica dignitas. *Garc. n. 267. Castrop. n. 4. Lott. l. 2. q. 33. n. 30.* dicens, hanc sententiam hodie dum esse receptiorem & tenendam. citant hi tres Simon, q. 85. n. 4. Gonz. gl. 9. §. 4. n. 18. & Rotam in una *Turritana Archiepiscopatus. 7. Maji 1574.* contra *Gomes. de respectivis. n. 46. & Zerol. in pr. P. 1. v. dignitas. §. 1. Mandos. Card. Felin. Milis.* & alios, quos citat *Chok. ad hanc reg. n. 24.* plura pro hoc argumenta citat *Simonet. cit. q. 85. n. 5. 6. 7.* licet enim tunc major, & tunc principalis utpote termini comparativi, saepe supponant positivum, respiciantque alia, respectu quorum majoritatem & principalitatem habeant, saepe tamen non nisi pro positivo accipiuntur, uti & terminus ille *primogenitus*, ut pulchre declarat *Parladorus l. 1. reru quotidian. c. 7. & Alciat. in l. illa verba. & l. proximus. de verb. signif.* non enim sumuntur tam positivè, quam negativè, ut sensum habeant: illa est suprema & major dignitas, quae nulla major est. *Castrop. loc. cit.*

4. Tertio notandum, quod si prima dignitas unita est Capitulo, non subjacet huic reservationi; quia vi unionis quasi consopitur, & reputatur, ac si non esset; proinde dignitas, quae in ordine ei succedit, reputabitur prima, & huic reservationi subjacebit. *Garc. n. 269. citans pro hoc Rot. in Verdu. Diaconatus. 9. Martij. 1580. Castrop. n. 5. citans Barb. n. 102. Riccium &c.*

5. Quarto observandum, simili ratione, ubi prima seu major ex concurrentibus dignitatibus est expers reservationis, puta, si esset de jure p. Laicalis, majoritas hac nihil penderetur, quo minus ei in ordine ad effectum hujus reservationis succederet altera. *Lott. l. 2. q. 33. n. 34. citans aliquot Rota decis.*

6. Quinto observandum, ut dignitas subjaceat

reservationi, debere esse actu, & non solum in potentia primam; sic casu quo dignitas aliqua erecta vel erecta esset in primam sub conditione aliqua, quae tempore illius dignitatis necdum erat purificata: Item si esset erecta in primam seu majorem, habendam pro tali non nisi post mortem obtinentis nunc primam non subjacebit huic reservationi. *Garc. n. 257. citans Gonz. gl. 51. n. 58. Castrop. n. 2.* qui etiam addit, procedere, licet in erectione adjecta sit Clausula: *ex nunc prout ex tunc*: cum clausula haec, etsi efficax sit ad retrahendum effectum à die data, hoc intelligendum tamen non sit, nisi quando conditio purificata. Addit tamen *Garc. n. 258. & ex eo Chok. l. c. n. 22.* quod, si tamen dignitas talis, quae tempore vacationis necdum erat prima, ante provisionem vero effecta est prima (quia forte jam impleta conditio, vel mortuus est, qui dignitatem alias primam obtinebat) adhuc fore subjectam huic reservationi; uti & è converso, dum dignitas, quae modo actu est prima, post vacationem impotens desinet esse prima, & ipsa adhuc comprehenditur hanc reservatione. *Garc. n. 259.*

7. Sexto notandum, quod, etsi dignitas aliqua Ecclesiae Cathedralis ibidem non sit major, si tamen in Collegiata aliquam haberet praerminentiam & jurisdictionem, adhuc subjecta sit huic reservationi, quia absolute est prima in Collegiata. *Garc. n. 260. Castrop. n. 2. citans Gonz. & Barb. Lott. l. 2. q. 33. n. 22.* & sic expresse habent ipsa verba hujus regulae, quae per modum appendicis eidem posteriores Innocentio VIII. Pontifices adjeceerunt, ut videre est apud *Chok. ad hanc regulam. num. 16.* ubi etiam quod locum non habeat haec regula in Germania, ubi vi Concordatorum ordinario jure de illis dignitatibus providendum per illos inferiores, ad quos collatio, provisio, praesentatio, electio, seu quaelibet dispositio spectat. Similia habet *ad reg. 8. n. 3.* quae, si accipiantur de dignitatibus in Cathedralibus post pontificalem majoribus & principalibus in Collegiatis, patet id manifestè falsum esse, cum expresse in Concordatis Germania, in §. *item placet. sub finem.* excipiantur haec dignitates, & Pontifex eas sibi reservet. vide *Engels ad tit. de preb. n. 50. Pirh. ad tit. eundem. n. 362.* nisi tamen Ecclesiae aliqua de super speciale indultum Apostolicum habeant, g. Salisburgensis & Augustana eligendi Praepositum, ut *Pirh. ibid.* Quod si autem accipiantur de iis dignitatibus, ad quas in memorata appendice adjecta extenditur haec reservatio majorum dignitatum etiam Cathedralium & principalium in Collegiatis, ad eas dignitates, quae, etsi non sint majores in Cathedralibus, ex Apostolica tamen Sedis indulgentia, vel ordinaria auctoritate, aut consuetudine praescripta, vel aliis quovis modo in Collegiatis Ecclesiis principalem praerminentiam habere noscuntur, ut loquitur dicta appendix, verum est, quod haec appendix, seu haec regula quod ad hanc appendicem locum non habeat in Germania; cum per Concordata his dignitatibus provideatur jure ordinario per illos inferiores, ad quos alia collatio, praesentatio, vel electio spectat.

8. Denique notandum ad dignoscendum, quanam sit major vel principalis dignitas, ubi duae vel plures concurrunt, ante omnia spectandum, quid fuerit ab initio constitutum in erectione ipsius Ecclesiae aut dignitatis, ut, si de hoc liqueat, ab eo non sit recedendum. *Lott. loc. cit. num. 31. citans Abb. c. de multa. de preb. num. 22. Cassan. in Catal. gloria mundi. p. 4. consil. 41. Gamb. de auct. Leg. Selv. &c. addit.*

additque num. 32. & seq. standum quod ad hæc libris ipsius Ecclesiæ præcipuè, si essent antiqui & bene custoditi, idque multò magis, si essent adminiculati in annalibus seu chronicis; cum scriptoribus annalium & historiis plurimum defertur; idque etiam si tales scriptores loquerentur de alieno auditu, non autem de proprio sensu. Ubi verò non constat de hujusmodi fundatione, & institutione, potiores partes sibi vindicari consuetudo (puta, Ecclesiæ, de qua agitur, aut eâ deficiente, Provincia, in qua sita est Ecclesiæ) quæ in hac materia magis attenditur quàm jus commune, ut Beltram. ad Gregor. decis. 441. n. 5. & quemadmodum consuetudo seu sola communis reputatio sufficit pro constituenda dignitate, ita ut ea, quæ communiter reputatur esse dignitas, hoc ipso evadat talis, etsi aliàs de jure non esset dignitas, ut Paris. de resign. l. 2. q. 1. n. 83. Mandos. ad reg. 3. q. 1. num. 2. Menoch. conf. 257. n. 36. &c. apud Lott. loc. cit. n. 29. sic pari & fortiore ratione consuetudo potest facere dignitatem aliquam majorè vel minorem aliã. Lott. n. 36. citans Boët. decis. 286. num. 1. Card. conf. 62. num. 1. &c. Sic in Gallia & Hispania, ut Castrop. Decanatus est major dignitas: alibi, & præsertim in Germania Præpositura. In collegiatis verò ille habet majorem dignitatem, qui toti Canonicorum collegio præest. Pirh. de præb. n. 349. Castrop. n. 2. citans Azor. d. c. 34. q. 10. Paris. ubi ante. n. 83. Jam autem etiam, præscindendo à consuetudine, & ceteris paribus, expendendæ sunt circumstantiæ hujusmodi, quæ magis conspicuam reddunt ipsam dignitatem unam præ altera. Lott. n. 45. Quæ vel se tenent ex modo assistendi in divinis, ut dum quis ibidem digniore uteretur ornatu, potissimum si ornatu esset pontificalis, puta, si quis uteretur mitrâ; dum enim vestis deferenda est pro ratione cujusque dignitatis, juxta c. vestimenta. de consecratione. d. 1. & l. sed et si. ff. de usus. & ex qualitate extrinseca ornamentorum persona, colligitur etiam majoritas dignitatis, juxta cap. ut apostolica. de privil. in 6. consequens est, eum digniorem reputari, qui dignioribus indutus vestibus, Cassan. in Catal. gloria mundi. p. 7. consid. 44. Lott. à n. 46. Aut præstantiorem ibidem locum occuparet; Sedes enim nobilior assignatur ei, qui majorem obtinet dignitatem. Lott. n. 40. cit. Gamb. de off. Leg. l. 3. n. 107. Bald. l. 1. conf. 87. in princ. Card. &c. juxta quod notant Gl. & DD. in l. decernimus. c. de sacros. Ecclesiis. Aut ex præstantia muneris, quod ibidem quis obit. Lott. n. 51. citans Cassan. ubi ante. n. 42. Considerandus etiam honor, qui alicui exhibetur, siue consistat in obsequio amplici, siue in emolumento, cum stipendia meliora designent, aliquem esse magis acceptum Principi, & majoris virtutis; juxta l. nemo. c. de off. magist. & Gl. in c. de multa. de præb. Lott. n. 52. Consideranda denique majoritas administrationis; dum videlicet ea est cum, vel absque jurisdictione. Cui etiam quandoque accedit signum aliquod intrinsecum, ut Custodia sigilli capitularis, vel extrinsecum, veluti, si sceptrulum aut virgam aliquam præ manibus gesserit, utpote quod gestamen signum est imperii alicujus & jurisdictionis. Lott. à n. 33. citans seipsum. q. 16. à n. 47. & Cassan.

9. De cetero pro efformanda dignitate ad effectum hujus reservationis minime exigi jurisdictionem, sed sufficere administrationem, cui cohereret simplex præminentia, ita ut hæc adharens ei præminentia verè ac propriè dicatur dignitas, cujus

exemplum habes in Thesauria seu Cimeliarchatu, tradit Lott. à n. 23. citans Oldr. conf. 150. n. 3. Abb. in c. de multa. n. 23. Mascari. conf. 515. n. 4. Azor. p. 1. l. 3. c. 13. q. 2. & 5. &c. hæc veluti exemplificans addit Chok. ad reg. 2. n. 20. ex Mandos. & Boët. quod licet Præpositus Ecclesiæ collegiatae haberet sessionem supra Decanum, quia tamen Decanus haberet alias præminentias, puta jurisdictionem & curam in eligentes, & ceteros dictæ Ecclesiæ Clericos, Decanatum esse dignitatem principalem; idque conformiter ad decis. Rotæ 451. in novis, ubi dicitur illa dignitas major, in qua concurrunt hæc tria: quod sit electiva, quod habeat administrationem bonorum temporalium, prærogativam stalli in choro, & vocis in capitulo; verum hæc, præscindendo, ut dictum, à consuetudine vel institutione contrariâ.

10. Secundò reservantur in hac regula Prioratus, Præpositura, Præpositus, aliæque dignitates conventuales, & Præceptoris generales Ordinum quorumcunque, sed non militarium. Circa quod notandum primò, comprehendi hic dignitates principales, conventuales, regulares perpetuas, seu monasteria Regularium, quæ non reguntur per Abbates (de his enim agit regula præcedens) sed per Priores & Præpositos, quorum electio non fit à Religiosis simul congregatis, quæque, ut addit Castrop. dari solent in Commendam; nequaquam autem comprehendi Prioratus, Præposituras, aliæque dignitates seculares, aut etiam regulares non perpetuas, ut sunt Ordinum mendicantium. Garc. cit. c. 1. n. 271. & 272. Pirh. de præb. n. 349. Chok. ad hanc reg. n. 28. Castrop. cit. p. 19. n. 6. Azor. p. 2. l. 6. c. 34. q. 10. Gonz. gl. 51. num. 59. Barb. de potest. Episc. alleg. 57. n. 103.

11. Secundò notandum, dum hic excipiuntur Prioratus Ordinum militarium, ut sunt S. Joannis Hierosolym. seu Melitens. S. Mariæ Teutonicorum, S. Jacobi Calatravæ in Hispania ob præclariorum in Ecclesiâ merita, non excipi Prioratus Ordinum, qui ex instituto proprio non militiæ, sed hospitalitati dant operam. Authores cit. vide Castrop.

12. Tertiò reservantur beneficia quæcunque familiarium Papæ, nec non Cardinalium continuorum commensalium, etiam si solum jus ad ea obtinerint. Circa quæ notandum primò, familiaritatem in ordine ad hanc reservationem dici illam, quæ ex officio (sumendo officium latè pro certo obsequio domestico erga personam ipsius Domini, etiam si versetur in coquendo cibos) & in ipsius officii contributione reciprocè præstitâ commensalitate consurgit; ita ut ad hunc effectum requiratur certa deputatio ipsius Domini, factâque ab eo electio personæ ad tale ministerium ex animi sententia, sine fraude vel fictione, cui reciproca sit commensalitas, eaque continua, saltem per quatuor menses, adeo, ut non attendatur commensalitas habita alio respectu, quàm certi hujus ministerii, seu servitii erga personam Domini. Et si ex alia causa, quàm obsequii & ministerii hujusmodi, suppeditarentur alicui alimenta, nequaquam concluderetur ad familiaritatem, quantumcunque in causa foret officium aliquod separatam à ministerio extra cultum personæ ipsius Domini. Lott. l. 2. q. 35. num. 6. Gomez. &c. Ac ita demum ad effectum hujus reservationis veri familiares & Commensales Papæ sunt, quotquot Officiales Papæ in palatio deserviunt, aut custodiam faciunt, & hinc ex palatio

pancia

panem habent, etiam si ibi non habitent, nec in tinello comedant, aut panem & cibos in naturâ, sed salarium seu mercedem in pecuniâ, seu expensas cibarias recipiant. Castrop. loc. cit. n. 7. citans Simonet. q. 35. Farinac. decis. 69. num. 3. in novis &c. Quin & absentes dici posse familiares, & continuos commensales, quando pro negotiis Domini animo redeundi absunt; quin & si pro suis negotiis absint, & interim suis expensis vivant; quia præsumuntur animo redeundi abesse; si tamen ultra quinquennium sic absint, præsumitur animi mutatio, & sic cassatur familiaritas, ut tradit Chok. loc. cit. n. 33. ex Simonet.

13. Veruntamen & præter hos dantur familiares ex privilegio, in quibus etsi jam dicta deficiant, solumque panem honoris, ut ait Lott. cit. q. 32. num. 23. ex palatio Papæ habeant, & nihil percipiant præter emolumenta suorum officiorum venalium; eo ipso tamen, quod Pontifex, nempe Paul. 3. in consuet. sub. 78. ut Castrop. quam Lott. dicit esse tertiam hujus Papæ in novo Bullar. & Julius 3. in consuet. sub. 44. illos declarant pro veris familiaribus, & continuis Commensalibus in omnibus ac per omnia, & etiam in specie in ordine ad effectum hujus reservationis verè tales reputantur, & non per fictionem juris. Castrop. loc. cit. Lott. loc. cit. & l. 2. q. 29. num. 2. Tales igitur sunt Secretarii Apostolici, scriptores Apostolicarum litterarum, Cubicularii, Milites S. Petri, Protonotarii non participantes seu supernumerarii (de quibus specialiter vide Lott. fusc. l. 2. q. 28. præcipue num. 45.) scutiferi, subdiaconi, Rotæ Auditores &c. Castrop. & Lott. l. cit. de Conclavistis autem specialiter ait Garc. cit. c. 1. num. 311. & 312. quod etsi veros illos familiares declararit Sixtus V. id tamen solum intelligendum de conclavistis conclavis, in quo ipse fuit electus in Papam, ac proinde locum non habere in aliis, nisi ad sit similis constitutio, qualem etiam fecit Paul. V. de Conclavistis sui conclavis, & Leo X. de suis.

14. Porro Cardinales ipsi familiares non sunt Papæ (intelligendo hoc de familiaritate, de qua loquitur hæc regula, seu vi cuius verè dici possunt Commensales, & comprehensi hac regulâ) etsi à Papa panem honoris habeant, suntque de cetero ejus familiares eo respectu, quod se obsequiales exhibeant Papæ, & quidem plus quam alii. Lott. cit. q. 32. num. 69. citans Gomes. ad hanc regulam. q. 13. num. 11. Unde etiam familiares Cardinalium dici nequeunt familiares familiarium Papæ.

15. Quemadmodum etiam, quia Auditor Rotæ, hoc ipso quod sit familiaris Papæ, esse non potest familiaris Cardinalis, etiam si eum comitetur in legatione (sicut enim familiaritas Papæ superinductâ familiaritate Cardinalis illam præfocet & extinguit, ut Gonz. gl. 51. num. 66. ita si præcesserit, impedit effectum hujus familiaritatis. Lott. l. 2. q. 32. num. 77. & 78.) ita familiaris Auditoris Rotæ dici non potest familiaris Cardinalis, seu familiaris mediâte familiarium Cardinalis, licet in Tinello comedat cum aliquibus familiaribus Cardinalis, ait Chok. ad hanc. reg. num. 32. ex Crescentio decis. 5. de prob. ac proinde per hoc, quod reservata essent beneficia familiarium Papæ, dici non poterat hoc ipso reservata esse beneficia familiarium Cardinalium; sed necesse erat, ut reservatio hujus regulæ se in individuo & expressè ad familia-

res Cardinalium extenderet. Lott. cit. n. 69. & 70.

16. Applicando nunc eadem familiaribus Cardinalium, illorum familiares & commensales in ordine ad effectum hujus reservationis sunt, qui ad honestum eorum servitium deputati, tanquam famuli seu servitores illis deserviunt, & ob eam causam eorum expensis aluntur. Castrop. l. cit. n. 9. Garc. loc. cit. num. 314. Quales quia non sunt Cardinalium nepotes, Consanguinei, Amici, alitve ex eleemosynâ, aliâve de causa expensas victus, aut etiam mensam ipsam à Cardinali, in ejus etiam domo, habentes, hæc reservatio non comprehenduntur. Castrop. loc. cit. citans Mascari. de prob. Concl. 755. num. 3. & Barb. de pot. Ep. alleg. 57. n. 11. Garc. loc. cit. n. 314. Chok. ad hanc reg. num. 37. Item quia tales servitores & famuli Cardinalium non sunt eorum Vicarii, visitatores (Auditores Generales ut Lott.) provisores, similisque ab iis designati in eorum Episcopatibus, Archidiaconatibus, Abbatibus &c. etsi à Cardinalibus expensas, seu mensam aut salarium in stipendium accipiant; sed potius Officiales seu Judices appellantur, & titulo hujus officii salarium accipiunt. Quin & potius dignitati, quam personæ Cardinalis deserviunt, ad eorum beneficia hæc reservatio se non extendit. Castrop. loc. cit. n. 10. citans Gonz. gl. 51. n. 66. Chok. ad hanc reg. num. 35. Lott. l. 2. q. 32. n. 127. Garc. n. 318. & seq. contra Seguram de Avalos in directorio Judicum fori Eccl. p. 1. c. 14. n. 34. censentem, judices ordinarios vel delegatos Episcoporum venire appellatione famulorum, & communi usu loquendi dici famulos. Item contra Simonet. Mandos. & Rotam, quos tamen hoc ipsum intelligere, ait Garc. n. 322. de iis, qui ex verè familiaribus & continuis commensalibus Cardinalis assumpti in Vicarios, Visitatores &c. eo quod hi ob Vicariatum non videantur dictâ familiaritatem amittere, sed potius continuare, cum maneat in servitio Cardinalis, ejusque expensis vivant, & hoc ipsum docet Chok. loc. cit. Castrop. loc. cit. Garc. n. 322. qui tamen addit contrarium esse, nimirum amittere familiaritatem, & non reservari ejus beneficia, qui constitutus à Cardinali Vicarius sine salario & expensis. Quod utique intelligendum de beneficiis, quæ acquirit talis post sui in Vicarium assumptionem, & non de iis, quæ jam habuit ante Vicariatum, seu tunc, quando durabat familiaritas; hæc enim etiam post dimissam familiaritatem manent reservata, ut dicitur paulò post ex eodem Garcia. Item quia talis non videtur esse, qui Cardinalem accedebat gratiâ docendi cum litteras græcas, hebraicas, vel latinas, eo quod etsi ob eam causam ei portionem vini & panis ministrare jubebat, non faciebat hoc tanquam familiari, sed tanquam Magistro, non subjacere ejus beneficia reservationi, tradit Sarmiento apud Garc. n. 319.

17. Secundò notandum, hanc reservationem extendere se etiam ad beneficia familiarium unius Cardinalis, etiam si ea aliâs spectarent ad collationem ordinariam alterius Cardinalis; cum regula hæc loquatur generaliter & universaliter de quibuscunque beneficiis familiarium; ea autem sic natura generalis sermonis, ut includat omnes casus, etiam si in uno sit major ratio, quam in altero. Lott. l. 2. q. 32. n. 79. & 80. contra Fen. de Falcon & Sarmenl. Et in specie, ubi dispositio est concepta per verba universalia, & illius ratio proportionalis ad Cardinales, si sub eâ comprehenduntur, præterquam si de auferendo jus aliquod Cardinali concessum

cessum intuitu cardinalitatis dignitatis agatur. Unde cum aliis ligentur quoque Cardinales regulis Cancell. ut perpetuò tenuit Rota, item Pavin. & Felin. in c. ad aures. de rescript. n. 11. Selva. p. 3. q. 12. n. 31. &c. nihil est, quin etiam subijciantur huic regula, quò ad præsens punctum, ut expressè Rota in Ferrariens. Canonialis. 30. Martii 1626. Quod & inde patet, quòd in indultis Cardinalium, tam secundum novam, quàm antiquam formam expressè eis concedatur facultas conferendi beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalium, quòd necessarium non fuisset, si eorum ordinarii collatores non fuissent comprehensi sub hac tertia regula. Lott. à n. 83. Neque his obstat, quòd in reg. 30. vel, ut Lott. 33. dicantur beneficia hujusmodi familiarium pertinere ad dispositionem Cardinalis ordinarii Collatoris, præterquam enim, quòd in hac regula non fiat mentio hujus regulae tertiæ, ut propterea nequeat considerari aliqua ejus modificatio per regulam illam 30. ut Cassad. decis. 38. super regulis. n. 11. regula ista 30. restringitur ad casum, quo cessent reservationes Apostolicæ, uti exprimitur in ipsa regula; ac proinde in Cardinale ordinario Collatore supponit indultum conferendi reservata, adeò, ut regula illa 30. censeatur famulari isti indulto. Lott. à n. 90. tametsi hodie indulta Cardinalium ita modificata sint per Constitutionem Gregor. XIV. & Pauli V. ut jam beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalium, sive intra sive extra Curiam, etiam si ad alterius Cardinalis collationem vel aliquam dispositionem pertineant, sint reservata, neque ullo modo ad collationem Cardinalis ordinarii Collatoris pertineant; neque si præsens sit in Curia tunc consensus istius requiri debeat. Item in tantum, ut regula illa 30. de nihilo inferviat, præterquam si Papa vellet concedere indultum specificè conferendi, nempe beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalis cum sufficiente derogatione dictarum constitutionum. Lott. à n. 93. His non obstante, quòd post mortem conditorum istarum constitutionum (quæ aliàs perpetuæ & non temporariæ sunt, ut ostendit Lott. n. 96. & 97.) eadem regula 30. per successores fuerit innovata, & cum aliis impressa, cum censeatur innovata cum eodem moderamine illi injecto per dictas Constitutiones; minime enim novum est, etiam leges abrogatas unà cum aliis non abrogatis promulgari, saltem ut earum noticia habeatur, & constitutionem manere perpetuò abrogatam, etsi cum aliis non abrogatis maneat in eodem volumine. Lott. n. 98. & 99. ex Abb. in c. nov. de judiciis. n. 33. & Gonz. ad reg. 8. §. 5. proem. n. 259. Addit Lott. n. 110. hoc ipsum procedere, etiam si idem Cardinalis esset patronus, & simul ordinarius collator, sive dum ipse Cardinalis est ordinarius collator dicti beneficii, quòd ipsum per plures num. *ibid.* probat Lott. & n. 109. ait, idem esse, sive dictus Cardinalis patronus & simul collator ordinarius sit præsens, sive abiens à Curia; quin nec opus esse requirere ejus consensum.

18. Tertio notandum hanc reservationem se extendere quoque ad beneficia eorum, qui sunt familiares familiarium Papæ vel Cardinalium, dum hi familiares familiarium designati sunt à Papa vel Cardinali, & aluntur expensis ipsius Papæ vel Cardinalis; secus est, si absque ulla assignatione pontificia, vel Cardinalis alantur ultroneè expensis ipsius familiaris Papæ vel Cardinalis; in priori enim casu serviendo familiari Pontifici vel Cardi-

nalis verè ac propriè Pontifici vel Cardinali inferviunt, & sunt illius veri commensales; secus in secundo, utpote in quo tantum serviunt familiari Papæ vel Cardinalis. Castrop. *cit. p.* 19. n. 8. citans Barb. de preest. Episc. p. 3. alleg. 57. n. 107. Garc. *loc. cit.* n. 325. & 329. dicens esse communem, & auctoritate Rotæ formatam, docetque eam absolute absque eo, quòd dictam distinctionem faciat, Lott. l. 2. q. 32. à n. 62. potissimum n. 67. Quòd si tamen deficeret sola dicta designatio Papæ vel Cardinalis, non leve ex hoc sumi argumentum ad probandum, reservationem non habere locum in beneficiis dictorum subfamularium, ut Castrop. *ibidem.* Quòd si etiam Papa vel Cardinalis familiari suo assignaret alimenta pro se & duobus, v. g. subfamularibus absolute sumptis, absque expressa illorum nominatione, ipseque familiaris plures, quàm duos subfamiliares haberet, nullius illorum subfamularium beneficia erunt reservata propter incertitudinem designationis, & quia non est ratio, cur potius hujus quàm istius beneficia huic reservationi subijciantur. Garc. Castrop. *loc. cit.* Chok. ad hanc reg. n. 34. Sed neque subijci huic reservationi beneficia eorum, qui sunt familiares familiarium ex mero privilegio & gratiæ Papæ talium, tradit *ibid.* n. 33. Chok. ex Alph. Sotto.

19. Quarto notandum, extendere se hanc reservationem ad beneficia familiarium, quæ receperunt, aut habuerunt durante dicta familiaritate (qualia adhuc sunt, etsi ea receperint ante familiaritatem, & consequenter hac reservatione reservata. Lott. *loc. cit.* n. 76.) quantumcunque brevi tempore duraverit dicta familiaritas; cum ad hoc, ut locum habeat hæc reservatio, non requiratur, familiaritatem durare aut durasse determinato tempore aliquo (uti ad hoc, ut intret regula 30. requiritur, familiaritatem durasse ad minimum 4. menses) Garc. n. 176. citans Mandos. ad hanc reg. q. 10. Castrop. l. *cit.* n. 11. Chok. *hic* n. 31. Non tamen sufficit durasse familiaritatem illam Cardinalis solum Sede Papali vacante, cum illo tempore nulla sit reservatio regularum cancell. utpote quæ cum morte Papæ expirant; sed requiritur, ut duraverit aliquo tempore, quo regula hæc locum habent. Unde etiam ad probandam hanc familiaritatis qualitatem (quæ ipsa probatio requiritur, ut hæc reservatio intret. Paris. de resign. l. 10. q. 3. num. 21. apud Castrop. *loc. cit.*) non sufficit ostendere, aliquem Sede vacante receptum in familiarem Cardinalis, Castrop. *loc. cit.* ex Barb. *cit.* alleg. 57. n. 110.

20. Quinto notandum, hanc reservationem extendi ad beneficia, quæ talis habuit durante familiaritate, etiam si ante mortem desierit esse familiaris. Chok. *loc. cit.* Garc. n. 277. citans Granuc. ad Simonet. q. 35. num. 40. Castrop. n. 12. Lott. *loc. cit.* n. 75. sic enim expressè dicitur in ipsa regula.

21. Sexto notandum, extendi hanc reservationem etiam ad beneficia dicta, etiam si quis ad illa durante familiaritate non habuisset nisi jus ad rem; dicitur hoc ipsum expressè in regula. Garc. n. 178. Castrop. *cit. nu.* 12. Quòd si tamen post hoc jus ad beneficium familiaris nunquam fuisset consecutus jus in eodem beneficio, eò quòd v. g. decessisset ante consecutionem hujus juris in re, reservationem hanc non intrare, censet Castrop. *loc. cit.* eò quòd, ut ea intret, beneficium vacare debeat ratione ipsius familiaris; in dicto autem casu beneficium dici non posset vacare per obitum familiaris; beneficia enim non dicuntur vacare per obitum habea-

habentis solum jus ad illud. Contrarium rectius docet Garc. n. 281. ubi ait, ad contrahendam hanc five vi hujus regulæ reservationem sufficere, quod jus ad beneficium competierit familiari durante familiaritate, five illud beneficium deinceps vacet ex persona istius, five alterius; cum in hac regulâ nihil dicatur de vacatione beneficiorum per obitum, aut aliâ ratione personarum istorum familiarium, uti dicitur in *reg. 30.* in qua proinde locum habebit, quod tradit Castrop. nimirum vi illius reservata non esse beneficia, ad quæ familiares aliquando jus habuerunt, nisi etiam in iis aliquando (licet cessante familiaritate) jus habuerint; cum vacare ea sit impossibile per eorum obitum, nisi prius habuissent jus in illis.

22. Septimò notandum, juxta probabiliorem, præscindendo à contraria consuetudine, neminem ob dictam familiaritatem impediri, quò minus in Ecclesiâ, in qua est consuetudo, seu privilegium optandi, posset dimisso beneficio, quod habet, optare aliud, cum æquum non sit, ob qualitatem specialiter honore dignam (qualis est dicta familiaritas) privari aliquem jure aliis istâ qualitate carentibus concessio. Castrop. *l.c.* citans Card. *cons.* 126. Gonz. *gl.* 34. n. 42. Barb. *alleg.* 57. num. 114. Garc. n. 336. citans insuper Simonet. *q.* 45. n. 8. Rebuf. &c. beneficium verò de novo optatum à familiari manere liberum à reservatione (nisi forte optans tempore optationis haberet qualitatem inductivam reservationis, v. g. esset actu familiaris: vel etiam, nisi fortè in hac optatione non mutaretur titulus beneficii, dum nimirum solum locus in choro, Sedes in capitulo, aliæque qualitates extrinsecæ mutarentur, ut Garc.) & beneficium dimissum manere reservatum; adeoque ad illud non dari optionem, tradunt Castrop. & Garc. *loc. cit.* Contra quod dici nequit optatum subrogari loco dimissi, & sic cessare reservationem respectu dimissi, & afficere optatum; nam mutato verè ipso titulo beneficii, adhuc talis subrogatio inducere nequit reservationem; aliâ enim permutare liberè posset habens beneficium reservatum, & dicere, loco beneficii reservati & permutati succedere aliud eandem subiens reservationem. Quia etiam sic beneficium semel reservatum non manebit semper reservatum, quod dicendum non est. Castrop. *loc. cit.*

23. Octavò notandum, In collatione talis beneficii vacantis ex obitu, aut aliter ratione personæ familiaris faciendâ per Papam requiri consensum illius Cardinalis, cujus fuit familiaris ille, modò is Cardinalis in Curia tempore vacationis existat. Chok. *ad hanc reg.* num. 29. Garc. *loc. cit.* n. 275. Procederetque id ipsum, etiam si illud beneficium vacet in Curia. Chok. *ibidem.* Nullatenus autem requiri consensum alterius Cardinalis, tametsi is esset aliâ ordinarius Collator illius beneficii, Chok. *ibid.* vide dicta *notab.* 2. ex Lott. Quòd si autem familiaris iste prius fuisset in familiaritate alterius Cardinalis, & stante hac familiaritate habuisset beneficium, vivatque uterque Cardinalis tempore vacationis, illius consensus requiritur, in cujus familiaritate decessit familiaris Garc. *loc. cit.* Contrarium tamen tradit Lott. *l. 2. q. 32. n. 72.* nimirum quòd ad beneficia, quæ priore familiaritate durante obtinebat, & in quibus, vel ad quæ, priore illâ familiaritate durante, juseis compete-
bat, Cardinales, quorum prius fuerunt familiares, suum habeant præbere consensum; idem dicit num. 120. Si tamen prior Cardinalis mortuus est,

requiritur nihilominus consensus secundi Cardinalis superstitis, ad cujus familiaritatem transit, dum is in Curia est, Lott. n. 17. non obstante, quòd medio tempore, scilicet inter obitum prioris & transitionem ad familiaritatem alterius Cardinalis beneficium simpliciter fuerit affectum Cardinalis beneficii, quæ familiaris ille obtinuit durante familiaritate Papæ, tanquam reservata vi hujus regulæ spectant ad liberam collationem Papæ, ita ut nullo modo intret *reg. 33.* de adhibendo consensu Cardinalis patroni; eò quòd per familiaritatem Papæ beneficium afficitur simpliciter, non personæ Papæ, sed ipsi Sedi Apostolicæ, quæ nunquam moritur; ac proinde, licet familiaritas non transeat in novum successorem, transeat tamen in eum affectio. Lott. n. 121. & 122. ex Caslad. *decis.* 23. de regulis. Unde etiam censet Lott. num. 123. contra Gamb. de off. leg. l. 3. q. 16. num. 167. inclinantem in contrarium, quòd si Papa concessit Cardinali indultum conferendi beneficia qualitercunque reservata, præterquam reservata ex familiaritate Papæ ipsius concedentis hoc indultum, beneficium talis familiaris per ejus obitum vacans mortuo jam Papâ indulgente, non cadere sub indultum, sed manere reservationem Papæ, eò quòd, licet cesset familiaritas, non tamen cesset affectio, seu reservatio ex familiaritate, & Papa indulgens non restringit se ad beneficia vacantia suorum familiarium, sed ad reservata seu affecta ex hujusmodi familiaritate, & ita contemplatus non fuit in momento vacationis familiaritatem, sed reservationem inde causatam; dicitque Lott. n. 125. suam hanc sententiam probatam à Rota in *Glennis. beneficii.* 21. Junii 1628.

24. Notandum nonò, ad inducendum hunc effectum reservationis, uti & requirendi à Cardinale patrono consensus, requiri dictæ familiaritatis, dum de ea non constat, probationem plenam. Lott. *cit.* q. 32. n. 129. juxta *decis.* Rota 584. p. 1. recent. Porro unde probatio hæc peti possit, assignat sequentia (quamvis n. 142. dicat in casu, quo non sufficit simplex probatio, sed exigitur talis, quæ constituat reservationem notoriam, vix sit, eam ex hujusmodi mediis stabilire) primò prolatio libri ipsiusmet Cardinalis seu Rotulæ, in quo appareat descriptio omnium familiarium talis Cardinalis. Chok. *ad reg.* 30. n. 38. Lott. *l. paulò post citando.* Imprimis hic liber sufficit pro probanda negativa, seu quòd talis non fuerit ejus familiaris, nimirum ubi in eo nomen ejus non inveniretur, ita etiam, ut si liquidò constaret de stylo Cardinalis in non habendo pro familiaribus alios, quàm descriptos in tali libro, hæc probatio negativa excluderet quocumque argumentum in contrarium. Lott. *à num.* 130. Pro probanda tamen affirmativâ, seu quòd quis fuit familiaris, dum nimirum ejus nomen in eo descriptum reperitur, non sufficit (saltem ubi agitur de justificatione reservationis; secus est de simpliciter justificatione narrativâ, prout distinguit Beltram. *ad Gregor. decis.* 166. n. 10. apud Lott. n. 135.) nisi concurrant alia adminicula. Lott. *à nu.* 133. Secundò, prolatio alicujus dispositionis ipsiusmet Cardinalis jam vitâ functi implicans tractatum proprium positivum de tali tanquam familiari, v. g. exhibitio testamenti Cardinalis, in quo talem honoraret titulo Legati, quod tamen ait Lott. num. 137. se intelligere, modò concurrant alia adminicula, cum in hac re ne quidem steterit simpliciter literis patentibus

abus ipsius Cardinalis super familiaritate (& ut addit Chok. *loc. cit.* non probetur ea nequidem per assertionem Cardinalis) siquidem quod ad hoc punctum in eo discrimen est inter literas Cardinalis & Papæ, item inter assertionem utriusque, quod Papa tanquam supremus Princeps possit fingendo, dum nimirum decernit aliquem esse suum verum, & non fictum familiarem, hoc ipso statuere cum verè talem, & hic fit fictionis effectus; quod non potest Cardinalis, utpote apud quem requiritur factum, nimirum servitium & commensalitas, & verba non sufficiunt. Lott. à num. 137. Chok. *loc. cit.* citans Simonet. *de reserv. q. 36. n. 6.* qui etiam addit, ita ad probandam familiaritatem Papæ sufficere solius Papæ assertionem aut literas, ut in contrarium probatio non admittatur; citat pro hoc Caputaq. l. 1. *decis. 306.* quod tamen intelligendum ait, modò talis assertio principaliter de facto ejus proprio sit probata; secus si sit enunciative & propter aliud emanata. Citat pro hoc Roman. *consil. 180. n. 3.* Simonet. *q. 36. num. 7.* qui etiam n. 16. dicit, adhuc familiaritatem probari per unum testem, & communi famâ cum aliis, qui audiverunt, Papam appellasse aliquem familiarem suum. Tertio, productio testium deponentium & concordantium de dictis circumstantiis, ex quibus confurgit familiaritas, nimirum & præcipuè de deputatione ad certum servitium, & commensalitate, seu propterea præbito alimento. Lott. à num. 140.

25. Notandum denique, quod probatâ familiaritate ad tempus aliquod, ea præsumitur continuata, nisi justificetur contrarium. Lott. n. 143. citans Beltram. *ubi ante. n. 12.* Gomez. & c. qualiter de dissolutionem familiaritatis non concluditur per recessum à domo, vel etiam ab Urbe, cum recedere potuerit de mandato, aut licentia ipsius Cardinalis. In quo casu non minus dicatur continuus Commensalis, cum verbum illud *continuo* accipiendum sit civiliter, ut non excludat absentiam pro negotiis propriis aut Cardinalis. Lott. n. 144. Neque etiâ per renunciationem alterutrius, puta, vel Cardinalis vel familiaris; cum Societas, uti non contrahitur, nisi simultaneo consensu, ita etiam non dissolvitur, nisi simultaneo disensu. Et quod dicitur §. *manet instir. de Societ.* societatem alterutrius renunciatione dissolvi, id intelligendum, eam dissolvi solum in præjudicium renunciantis, non autem, ut is etiam se eximat à vinculo societatis erga alterum: adeòque necesse est, fieri illam renunciationem præsentem seu conscio. Lott. à n. 146. Unde jam etiam, non obstante recessu absque licentiâ vel mandato Cardinalis, quantumcumque animo non redeundi, modò is Cardinali seorsim declaratus non sit, durabit effectus semel contractæ familiaritatis in ordine ad reservationem. Lott. n. 150. ex Simonet. *q. 35. n. 24.* Quod si tamen, redeunte familiari, Cardinalis alium in ejus locum subrogavit, vel quovis alio argumento possit colligi utrumque animus non continuandi, eò quod Cardinalis v. g. cassando à sportula, seu retributione, eum habere noller amplius pro familiari, uti & si familiaris per Cardinalem licentiatu seu dimissus fuit à familiaritate, omnino & absolute dicitur finita familiaritas. Lott. à n. 151. juxta *decis. Rot. 584. p. 1. Recent.* & plures, quos citat. In simili de contract, solutâ, & finita curialitate; vide eundem Lott. hac eadem *q. 32. ferè à n. 38.*

Questio 547. Ad majorem elucidationem prioris regula, quidnam limitationis, vel extensionis ei adjiciatur, aut quid specialius disponatur per regulam 30. aut aliàs 31. qua est de impetrantibus beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalium?

1. Respondeo primò: in ea disponi, quod impetrans tale beneficium teneatur exprimere nomen & titulum ipsius Cardinalis, de quo nihil statutum in *reg. 3.*

2. Secundò, quod si is Cardinalis fuerit in Curia, ejus ad id accedat consensus, aliàs facta super tali beneficio gratia à Papa sit nulla. De quo pariter nihil statutum in *reg. 3.* Quod ipsum tamen in adjecta huic regulæ limitatione per Julium III. restringitur hoc modo: nisi illud beneficii generaliter à Papâ reservatum, vel ratione officii, videlicet scriptoris, quod talis familiaris gerit; vel quia esset major dignitas; tum enim Papa conferret sine dicto requisito consensu. Chok. *ad hanc reg. 30. n. 31.*

3. Tertio, quod idem servandum, si dicti familiares Cardinalium familiares esse desierint, & ad aliorum Cardinalium similem familiaritatem transferant, quò ad beneficia, quæ durante priore familiaritate obtinuerint, & in quibus jus eis competierit, ita quòd ad illa Cardinales, quorum prius familiares fuerunt, suum habebunt adhibere consensum. Quod ipsum quoque Julius III. in adjecta à se huic regulæ alterâ limitatione ita restrinxit, ut si collatio beneficii hujus Cardinalis spectet ad alium Cardinalem, tum collatio liberè fieri possit ab hoc Cardinale collatore (intellige, ut expressè dicitur in dicta limitatione, cessantibus Apostolicis reservationibus) ita ut non requiratur consensus illius Cardinalis, in cujus servitio defunctus erat familiaris; eò quòd, ut addit Chok. *loc. cit.* privilegiatus Cardinalis non debet uti privilegio adversus alium privilegiatum Cardinalem.

4. Ac denique declarat idem Julius III. in prima hac limitatione, familiares Cardinalium quòd ad effectum hujus regulæ censeri, qui ipsorum familiares continui commensales ad minus per 4. menses, etiam ante Cardinalatum fuisse probarentur, de quo pariter nihil in *reg. 3.* cum ex vi illius, sive ut illa intret, familiaritas sic ibi non restringatur, ut dictum.

5. Ex quibus omnibus vides, regulam hanc non inducere reservationem diversam ab ea, quæ inducta per *reg. 3.* sed solum superinducere necessitatem exprimendi nomen Cardinalis, & requirendi dicti consensus in impetratione beneficiorum illorum reservatorum per *reg. 3.* non quidem omnium, sed solum illorum, quæ vacant præcisè per obitum. Unde huic *regula 30.* seu quòd ad istam necessitatem exprimendi nominis & expetendi consensus, aut etiam continuatæ ad 4. menses familiaritatis non subjacebunt beneficia dictorum familiarium (etsi de cætero reservata sint & maneat vi *reg. 3.*) Primò quæ vacant per resignationem familiaris. Chok. *ad hanc reg. n. 34.* citans Paris. *de resign. l. 7. q. 28. n. 4. & l. 4. q. 10.* Rebuffi in *additione ad hanc reg. & decis. Rotæ 16. de præb.* apud Cassad. Quod procedit etiam, dum facta resignatio permutationis gratiâ. Chok. n. 33. citans Gomez. *ad hanc reg. 30. q. 4.* Licet autem non subjiciantur huic regulæ beneficia resignata ab infirmo, dum hic supervivit 20. dies post resignationem, subjacent tamen ea, si intra 20. dies moriatur;

quia verè vacant per obitum. Chok. n. 35. ex Mand. hic q. 6. n. 2. & seq. & Garc. p. 5. c. 1. n. 169. contra Gomef. & Sarnenf. Secundò, quæ vacant per afsecutionem incompatibilis, vel professionem in religione, vel per uxorationem, cum loquatur hæc regula de morte naturali, non civili, ad quam proinde non est extendenda; cum Regula Cancell. sint stricti juris, strictæque interpretationis. Chok. *ibid.* Tertiò vacantia, lite super illis pendente; dum nimirum quis cum familiari Cardinalis litigavit, petendo subrogationem, non tenetur consensum Cardinalis requirere &c. Chok. n. 34. citans Rebuff. in addit. ad hanc reg. Gomef. ad reg. de surrogandis. q. 5. Quartò, beneficia, quæ vacant ex privatione ob delictum factâ in Curia. Chok. ad hanc reg. nu. 40. citans Gomef. hic q. 7. Quintò si beneficia Jurisp. sint. Chok. num. 33. ex Mand. hic q. 4. n. 5. Sextò, juxta quorundam opinionem, ut Mandof. q. 7. apud Chok. loc. cit. si sint beneficia commendata. Quid autem hoc in puncto sit circa beneficia familiaris Cardinalis electi in Episcopu, & quid in Coadjutoria cum futura successione, Chok. non resolvit, sed cit. n. 33. remittit ad Mandof. q. 15. & q. 30. & Gomef. q. 25. De cætero

6. Notandum primò circa dictam commensalitatatem continuam 4. mensium in ordine ad hoc, ut quis subjiaciatur dispositioni hujus regulæ, non sufficere, si dicta commensalitas durasset istis 4. mensibus, sed discontinuè, si menses hi non fuissent continui; quòd enim ob contextu fieri debet, non valet divisus temporibus actum. Chok. loc. cit. n. 37. diceretur tamen adhuc continua familiaritas, etiam si expensæ extra domum præbeantur, si tamen domui Cardinalis famuletur.

7. Notandum secundò circa nominis expressionem, & requisitionem consensus; quod licet absentis à Curia Cardinalis consensus non requiratur in impetratione talis beneficii, requiri tamen adhuc nominis & tituli expressionem; sublato enim ex duobus, ut habet regula juris, non censetur continuò alterum removeri. Chok. loc. cit. n. 44.

8. Notandum tertiò circa idem; adhuc requiri consensum absentis Cardinalis, dum is habet indultum præsentialitatis, per quod absentem conceduntur omnes prærogativæ, favores & gratiæ, quibus gaudent Cardinales præsentem, & in hoc casu possit Vicarius illius consensum præstare. Chok. n. 45. citans Gomef. hic q. 22. & Mandof. q. 23. n. 5. Quin &, si modico tempore absens sit, secus si longo, eò quòd tunc reputeretur talis absens pro mortuo. Chok. num. 59. ex Mandof. hic q. 22. & Gomef. q. 17.

9. Notandum quartò, etiam non obstante clausulâ *motus proprii* in impetratione adhuc intrare hanc regulam, & requiri dictum consensum. Chok. n. 48. ex Gomef. hic q. 1.

10. Notandum quintò, quòd hic consensus debeat esse expressus, ideòque per scripturam probari, ut est stylus Curie, quando literæ expediuntur. Chok. n. 53. ex Paris. de resign. l. 8. q. 10.

11. Notandum sextò juxta Gomef. hic q. 28. & præcipuè juxta Mand. hic q. 17. n. 5. & seq. (qui etiam testantur, hanc esse receptam in Curia, & Cancell. Rom.) sufficere consensum hunc intervenire post impetrationem. Chok. hic n. 49.

12. Notandum septimò, quòd si Cardinalis provisioni per Papam factæ consentire nolit, possit quidem cogi, ut Mand. q. ult. sed Papa huic regulæ nominatim derogare deberet, quod raro admo-

dum facere solet, ne hoc privilegium concessum Cardinalibus inane, elusorium, & temporale videri posset. Chok. n. 56.

13. Notandum denique, quòd si Cardinale mortuo familiaris transierit ad familiaritatem alterius, & intra vel extra hanc familiaritatem moriatur, quòd ad impetrationem beneficiorum, quæ is habuit sub priore Cardinale, requiri adhuc consensum hujus secundi Cardinalis; citatur pro hoc Achil. de Graffis. decis. 378. super hac reg. & Alphonsus Soto à Chok. hic n. 55. & remittitur lector ad Gomef. q. 18. & Mand. q. 29. fusè de hoc tractantes.

PARAGRAPHVS VI.

Quænam beneficia reseruentur per Regulas 4. 5. 6. 7.

Quæstio 348. Quænam reseruentur per Regulam 4.

1. **R**espondeo: quorumcumque Collectorum & Subcollectorum unicorum in qualicumque civitate vel diecesi (qui suo tempore officia exercuerint subcollectorum) fructuum ac proventuum Camera Apostolicæ debitorum beneficia Ecclesiæ omnia & sola, quæ durante hoc eorum officio obtinebant, & in quibus, seu ad quæ jus eis competebar. Hæc verba sunt regulæ, circa quæ

2. Notandum primò per hos Collectores & Subcollectores fructuum, proventuum, spoliatorum aut aliorum jurium debitorum Camera Apostolicæ idem intelligi, quòd apud nos nomine Quæstorum; & hoc officium idem esse cum quæsturâ, & esse non posse sine jurisdictione & imperio pro cogendis debitoribus Camera. Lott. l. 2. q. 32. num. 156. citans Cujacium in *parat. de off. Quæstor.* atque ita ad effectum hujus reservationis spectat administratio, quæ est cum jurisdictione, & non nudum exercitium. Lott. *ibid.* n. 154. & n. 155. Unde etiam, dum Clericus se composuit cum Camera, & mox deputatur aliquis exactor taxæ, seu compositionis solvendæ, hujus exactoris beneficia non aliâ ratione dicantur reservata, quam quia illi concessa sit jurisdictione, ait Lott. num. 157. Venire quoque appellatione horum Collectorum proventuum Camera Apostolicæ Collectores, & subcollectores subsidiorum impositorum à Papâ contra infideles, eò quòd ea imponantur super fructibus beneficiorum, sintque onera, quæ spectant ad Camera Apostolicam, tenet Mandof. q. 6. nu. 3. apud Chok. ad hanc reg. num. 17. contrarium sentiente Alphonsio Soto Glossatore apud eundem *ibid.* num. 2. eò quòd uti fructus & proventus non sint debiti Camera Apostolicæ, sed in subsidium; verba autem regulæ debeant intelligi propriè, & non improprie vel fictè; cum regula hæc exorbitet à jure, quòd ipsum propterea verum putarem de collectoribus subsidiorum à Papâ non impositorum beneficiis Ecclesiæ sed liberè etiam à Laicis collatorum.

3. Notandum secundò, non obstantibus illis verbis regulæ: *qui suo tempore officia exercuerint*: in tali subcollectore non requiri exercitiu actu, seu illum exercere, aut exercuisse hoc officium, sed sufficere exercitium habitu, seu in potentia; ita tamen ut sic persona qualificata (hoc est Canonicus Ecclesiæ Cathedralis, vel aliâ persona in dignitate ecclesiastica constituta tempore deputationis, etiam postea

postea non fit, ne aliàs deputatio sit nulla, & reservatio cessabit juxta C. statutum, de rescrip. in 6. in principio, Castrop. loc. cit. num. 3. Barb. Gonz. gl. 51, num. 79. Garc. num. 385.) potens & parata exercere, nec per ipsam ster, quò minus illud exerceat, sed vel quia non fuit occasio, vel quia legitime fuit impedita. Garc. p. 5. c. 1. num. 345. & 351. citans Fel. in cap. in nostris, de rescrip. Selv. de benef. p. 2. q. 11. Mand. hic q. 4. Simonet. q. 33. num. 8. Paris, de rescrip. l. 2. q. 16. num. 26. Castrop. loc. cit. p. 20. n. 4. dicens esse communem, & citans insuper Barb. cit. alleg. 57. num. 116. Ricc. in collect. q. 5. collect. 1647. Chok. ad hanc reg. num. 19. contra Gonz. gl. 51. n. 71. Granuc. ad Simonet. q. 32. ad finem. Mascard. de prob. consil. 317. num. 27. apud Garc. n. 350. quin & sufficere ad hoc, ut ejus beneficia vi hujus regulæ reservata sint, quò ad hoc officium deputatus sit subcollector, etsi subcollectoriam nondum acceptarit, aut etiam potestatem suam viderit, eò quòd, ut censent Garc. n. 349. citans Coraf. p. 4. c. 1. num. 22. Mand. reg. 27. q. 17. nu. 4. &c. verisimilius sit transfundi jurisdictionem quò ad habitum in delegatum à tempore data, licet ad hoc, ut eam exercere possit, requiratur presentatio literarum, tenet Ricc. Barb. ll. cit. apud Castrop. n. 5. Garc. n. 347. & apud illum num. 345. Zerol. in pr. p. 1. v. benef. §. 2. Paris. ubi ante. Quin imò juxta Mand. ad hanc reg. q. 4. Æn. de Falcon. &c. etiam subcollector ipse officium hoc sibi datum ignorarit (licet aliud dicendum sit in familiaritate; utpote quæ non contrahitur, nisi utriusque partis consensu sicut societas) quorum tamen utrumque negat Castrop. cit. nu. 5. eò quòd etsi in reg. non requiratur potentia in actu, requiratur tamen hæc potentia proximè expectata, qualis non est ante dictam notitiam & acceptationem deputationis sui in subcollectorem, cum ante illam nequeat exercere illud officium, etiam si fructus colligendi existent.

4. Notandum tertio, ut intret hæc reservatio, constare debere de deputatione & facultate Collectorum & Subcollectorum. Et quidem Collectoriam seu Collectoris facultas probanda est per literas, nimirum Patentes istius deputationis. Chok. hic n. 6. citans Mascard. de prob. concl. 317. per tot. Simonet. de rescrip. q. 34. Moner. tr. de decim. c. 9. q. 5. n. 212. Garc. num. 376. & ita quidem, ut non sufficiat transumptum illarum literarum, ut ibid. Masc. Simonet. Moner. qui tamen ultimus illud sic limitat: nisi transumptum fuerit nullà lite pendente, servatà formà. C. fin. de fide instrum. aut nisi transumptum fuerit in registris Bullarum Papæ. Idem de subcollectoriam probanda sentit Lott. cit. q. 32. nu. 158. ubi ait, subcollectoriam ad effectum reservationis non aliter posse justificari, quam per literas deputationis factæ cum omnimoda jurisdictione, ita ut quævis alia probatio, sive per testes, sive per literas missivas, quæ explicitè non referant, deputationem factam cum tali jurisdictione, sit minus sufficiens veluti æquivocas; eò quòd cum subcollectoriam non consistat in simplici deputatione ad nudum factum exactionis, sed in jurisdictione, subintret clara dispositio juris: nempe delegatam jurisdictionem non aliter probari, quam per literas ipsius delegationis, ut Masc. de prob. concl. 949. nu. 1. quod tamen qualiter temperet, vide ex paulò post ex ipso dicendis, Subcollectoriam tamen etiam probari potest per testes, deponentes, se vidisse literas commissionis, vel commissioni & deputationi interfuisse. Garc. n. 376. citans Bellenz. de subsidio chari-

tativo, q. 111. & 112. Gomez. in c. statutum, de rescrip. in 6. n. 60. Masc. ubi ante, n. 1. & 15. Simonet. &c. Castrop. num. 6. Lott. cit. q. 32. n. 160. dicens, id sufficere, si testes probarent se fuisse presentes, & concluderent ad punctum delegatæ jurisdictionis. Imò sufficere testem talem unicum aliquibus adminiculis adjutum, tenet ibid. Castrop. citans Riccium. ubi supra, limitat. 6. Barb. n. 124. videnturque Castrop. ibid. tradere, hanc probationem per testes sufficere ad probandam etiam potestatem Collectorum, & consequenter ad probandam reservationem respectu illorum. Nequaquam tamen ad effectum hujus reservationis sufficere, si testes tantum deponant, subcollectorem sic reputatum esse publicà voce & famâ. Chok. n. 7. citans Moner. ubi ante, n. 234. Garc. nu. 378. citans Bellenz. ubi ante. Granuc. & Barb. n. 125. Simonet. & Rot. Castrop. citans Ricc. ubi ante. & Barb. num. 125. Lott. cit. q. 32. n. 161. addens hanc probationem adhuc insufficientem, etiam si adesset probatio exercitii in exigendo dictos proventus. Porro probatio aliquem esse Collectorem in ordine ad imperandum ejus beneficium, opus non est probare, illum esse unicum (nisi fortè impetrans allegaret in imperatione, esse unicum, ob illam enim expressionem assumit onus probandi, cum teneatur narrativam justificare) quia pro unicitate est præsumptio à jure, & contradicenti incumbit probare contrarium. Castrop. cit. n. 6. citans Ricc. ubi ante. Barb. n. 117. Garc. loc. cit. n. 356. Et hæc de probatione Collectoriam & subcollectoriam ad effectum reservationis. Quod autem attinet ad probationem illius ad effectum colligendi fructus, nequaquam tenebuntur, nec etiam securè solvent debitores, seu soluturi fructus, nisi ex literis deputationis constet Collectoris vel Subcollectoris officium; ita ut nequidem transumptum, ut dictum paulò supra, sufficiat, juxta Mandos. l. cit. idem monet Garc. n. 377. Castrop. n. 6. Barb. n. 124.

5. Notandum 4. ad inducendam hanc reservationem respectu subcollectorum requiri necessario, ut illorum tantum sit unicus, nimirum, vel in civitate, vel in Diocesi, ita ut, si ultra Collectorem generalem sint plures subcollectores in Diocesi, v. g. unus in civitate, alter in diocesi reliquâ (uti contingere possit, dum collector haberet potestatem plures subcollectores generales designandi) constitutur, neutrius horum subcollectorum beneficia sint reservata; cum regula unci tantum subcollectoris beneficia reservert; in hoc autem casu non sit specialis ratio, quare magis hujus quam illius beneficia reserventur. Castrop. loc. cit. n. 2. citans Gonz. gl. 51. n. 71. Barb. ubi ante n. 119. Chok. hic n. 9. Garc. n. 367. & 375. qui tamen putat, quòd ubi essent duo Episcopatus, seu duæ Dioceses æquè principaliter unitæ, licet unicus sit Episcopus, posse poni in utraque Diocesi, hoc est, in singulis earum, unum subcollectorem in ordine ad hanc reservationem. Quòd si tamen successivè deputarentur subcollectores, ita ut nunquam duo simul seu pro eodem tempore essent subcollectores in Diocesi (uti fieri censendum, dum collector non habens potestatem nisi unicum tantum designandi subcollectorem, uno designato, designaret alium; hoc ipso enim tacitè primum revocaret, quod idem ait Castrop. num. 2. generaliter censendum, dum quis secundum subcollectorem deputat; eò quòd credendum sit, voluisse illum facere hanc deputationem juxta formam juris, citatque pro hoc

Garc. n. 366. Ricc. ubi ante. Barb. n. 122. & c.) beneficia omnium horum subcollectorum successivè deputatorum erunt reservata. Chok. hic n. 9. Quòd si autem, non obstante prioris deputatione jam factâ, deputaretur secundus cum intentione non revocandi primum (quod quidem validè fieri posset à collectore, cum regulâ hac non prohibeatur, plures deputare subcollectores, ut Garc. n. 368. nisi fortè ei limitata esset potestas, quòd non possit nisi unicum statuere in Diœcesi seu civitate, in quo etiam casu, si simul plures deputaret, nullius deputatio valeret, ut Garc. n. 369.) beneficia habita à primo, tempore, quo fuit unicus, manebunt reservata; non verò acquisita à tempore, quo habuit socium, nisi fortè hæc designatio socii fuisset nulla ex eo, quòd collector caruisset facultate deputandi plures. Castrop. n. 2. Garc. n. 371. & 372. Quòd si etiam subcollector deputaret alium subcollectorem (cum enim subcollector delegatus sit ad universitatem causarum, poterit subcollector generalis unicus Provincia constituit subcollectorem particularem in unâ civitate vel diœcesi, sicut subcollector particularis unius civitatis vel diœcesis potest unam alteramve causam, & non totam suam jurisdictionem subdelegare, ut Garc. n. 363. Castrop. n. 3. ex Sauch. de matrim. l. 3. d. 31. n. 4. vel etiam præsciudendo ab hoc, dum Papa ei dedisset facultatem subcollectorem constituendi, ut Garc. n. 373.) reservata adhuc erunt beneficia istius subcollectoris deputantis alterum subcollectorem particularem, non verò beneficia istius subcollectoris particularis deputati; eò quòd hic deputatus à subcollectore subcollector, non tam dici debet subcollector, quam commissarius subcollectoris; regula autem reservans beneficia subcollectoris intelligenda sit de vero & proprio subcollectore, deputato ad universitatem causarum. Castrop. cit. n. 3. Garc. n. 374.

6. Notandum Quintò, quod ait Glossator Alph. Soto in hanc reg. apud Chok n. 5. quòd, si multi sint in una Diœcesi vel civitate collectores, omnium beneficia reservata esse; quia dicitur in regula: *quorumcunque Collectorum*, & rò unicorum refertur solum ad subcollectores. Denique hanc reservationem cessare in Francia, ait Rebuff. in addit. ad hanc reg. apud Chok. n. 8.

Quæstio 549. Quenam reserventur regulâ quintâ.

1. **R**espondeo, reservari omnia & singula beneficia quorumcunque Curialium, quos, dum curia Rom. de loco ad locum transfertur, eam sequendo decedere contigerit, quovis loco, quantumcunque etiam à dicta Curia distito. hæc verba sunt regulæ, circa quæ præter ea, quæ pro declaratione hujus reservationis jam dicta fuere supra,

2. Notandum primò, hanc reservationem totam contineri in cit. c. *præsenti. de præb. in 6.* adeoque & clausam esse in corpore juris. Garc. p. 5. c. 1. n. 386. Castrop. loc. cit. p. 21. n. 1. Rebuff. in addit. ad hanc reg.

3. Notandum secundò, vi hujus regulæ reservari quoque beneficia Cardinalium, dum actu sequuntur Papam & curiam alio transentem, accipiendo curiam propriè, prout supra ex Lotr. Garc. Covar. & altis sumpta, ut Glossator ad hanc reg. n. 4. & Chok *ibid. n. 8.* si tamen propriè Curiales sunt, quales eos propriè dici ait glossator ex eo, quòd illi propriè Curiales dici debeant, quorum curâ & consilio resp. expeditur. Reservari item vi hujus regulæ beneficia familiarium Cardinalium, dum hi

verè Curiales sunt, & non tantum honoris & officii causâ fectentur Cardinales. Chok. loc. cit. n. 9.

4. Notandum tertio, quòd si Curialis decedat seu moriatur, dum Curia transfertur, ejus beneficia non comprehendi hac reservatione, quia tunc moriens non tam decedit sequens Curiam, quàm ab ea recedens. In regulâ autem dicitur: *quos curiam sequendo decedere contigerit.* Castrop. cit. p. 21. n. 1.

Quares 550. Quanam reserventur per regulam sextam.

1. **R**espondeo, reservantur omnia beneficia Cubiculariorum & cursorum suorum, hoc est, Papæ. Circa quæ

2. Notandum primò, quidquid sit de eo, num reserventur hic beneficia Camerariorum seu Cubiculariorum, qui tanquam familiares & continui commensales Papæ recipiunt partem & victum, quod negat Garc. loc. cit. n. 359. dicens ea reservari tantum reg. 3. contrarium tenente Gonz. gl. 51. n. 91. quem sequitur Castrop. cit. p. 21. n. dicens, non ob stare, hos nomine familiarium & officialium Sedis Apostolicæ comprehensos esse reg. 3. quòd minus quoque in præsentî reg. specialiter reserventur eorum beneficia; cum hic claritatis gratiâ exprimantur. Quidquid etiam sit de eo, num olim ante Gregor. XV. solorum Cubiculariorum, officialium (quorum collegium constitutum fuit à Leone X. in constitut. ne Apostolicorum. 14. in Bullar. edita 1515. expressè prohibens, ne alii præter prædictos nomen & dignitatem Cubiculariorum usurpent) beneficia fuerint reservata vi hujus reg. ut censet Castrop. loc. cit. contrarium tenente Loterio l. 2. q. 32. n. 163. eò quòd, dum olim in erectione dicti collegii Cubiculariorum vetitum, ne quis præter illos in eo constitutos nomen Cubicularii usurparet, per hoc solum excluderentur, qui ipsi tale nomen sibi usurparent; non verò, quibus Papa id concederet per privilegium, & cum sufficiente derogatione istius decreti; ne quando Papa videretur voluisse limitari potestatem suorum successorum, quod fieri nequit ad eòque & talium, etiam ultra eos in dicto collegio computatos, per privilegium Cubiculariorum beneficia caderent sub hac reservatione; quidquid inquam sit de his, hodie dum dubitari nequit, quin una cum istis Cubiculariis, Officialibus comprehendantur quoque sub hac regulâ cubicularii extra muros, seu honoris nuncupari; eò quòd in hac regulâ per posteriores Pontifices innovatâ hæc verba adjecta legantur: *Cubiculariorum etiam honoris nuncupatorum.* & Urban. VIII. expediens regulas Cancell. sic declaravit hanc reg. Castrop. loc. cit. citans, Barb. ubi supra. n. 129. Lotr. loc. cit. n. 164. contra Garc. n. 398. & Chok. hic n. 4. item contra plures decisiones Rotæ, Urbano VIII. aliisque Pontificibus antiquiores.

3. Notandum secundò, per cursores Papæ intelligi non tam expeditores, qui in judiciis mandata officialium exequentur; ut nec sollicitatores litterarum Apostolicarum, quos Janixarios appellant, qui per Cancellariam cursitant pro expeditionibus bullarum Apostolicarum quàm illi, qui suum in Urbe Banenum habent, quique de capellis & consistoriis Papæ & similibus Cardinales movent, & sunt omnes ferè Clerici. Castrop. loc. cit. Chok. loc. cit. n. 7. dicens, de his posterioribus maxime loqui regulam, teste Mand. hic q. 2. n. 5.

4. Porro rationem hujus reservationis, uti & præcedentium, respectu nimirum Collectorum, officia-

lium,

lium, familiarium, vide apud Lott. *loc. cit.* à n. 165. ubi dicit esse unam eandemque, nempe Pontificis tutela & protectio, sub qua dicta persona una cum eorum beneficiis sunt suscepta, ratione cujus cura & tutela Papa censetur ad se advocare, quidquid contingere potest circa beneficia talium personarum, ut non possint inferiores collatores de illis disponere sine offensa reverentia Pontifici debita.

Questio 551. Quae reserventur per regulam septimam.

1. Respondeo primò, reservari Canonicatus, Præbendas, dignitates, personatus, & officia trium Ecclesiarum Urbis S. Joannis Lateran. S. Petri seu Principis Apostolorum. S. Mariæ majoris. Circa hæc reservationem,

2. Notandum primò, quòd, etsi hæc beneficia omnia competere jure ordinario Papæ tanquam Urbis Episcopo, adeoque videri poterat opus non esse reservatione, vel etiam dicta beneficia non esse reservabilia juxta dicta superius, quia tamen fortè Archiepiscopi dictarum Ecclesiarum, quia erant Cardinales, prætendebant, aut prætereundè fortè poterant sibi competere illorum provisionem, ad tollendam hæc apparentem prætensionem expedita fuit hæc reservatio, tanquam expressa declaratio, quæ Papa declarat, sibi soli eorum provisionem competere, & consequenter superflua non est hæc reservatio. Castrop. *cit. p. 21. n. 4.* citans Gonz. *gl. 13. à n. 21.* Mand. *hic q. 1. n. 3.* Barb. *ubi supra. n. 133.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 34. q. 10.* &c. Chok. *hic n. 9.* addens, & ideo necessariam fuisse dispositionem hujus regulæ, ut tollerentur varia indulta à diversis Pontificibus concessa Archiepiscopis & capitulis dictarum Ecclesiarum conferendi majora illarum beneficia.

3. Notandum secundò, ad alia dictarum Ecclesiarum beneficia inferiora, ut sunt Capellanæ portiones, similiaque se non extendere hæc reservationem, unde tamen inferri non debet, ea non spectare privative ad Papam, sic enim illa ad Papam spectabunt jure ordinario, si fortè Archiepiscopi dictarum Ecclesiarum vel capitula ipsa, alivè inferiores non habeant privilegia ea conferendi, quibus privilegii quòd ad hæc beneficia derogare non intendit Papa: an verò ea privilegia habeant, ipsi viderint. Castrop. *loc. cit.* citans Gonz. *gl. 13. n. 26.* Barb. *n. 36.* Chok. *loc. cit.*

4. Secundò reservantur omnes Canonicatus, præbendæ, dignitates, personatus, officia, administrationes & cætera, sive cum, sive sine curâ, quæcunque beneficia spectantia ad collationem, provisionem, presentationem, seu aliam quamvis dispositionem Cardinalium ratione Cardinalatus, Episcopatus, Tituli Diaconie, tam in Urbe quàm in Ecclesiis, civitatibus, ac diocesis dictorum Episcopatum consistentia; dum nimirum hi Cardinales à Curia Rom. ab sunt. hæc verba sunt regulæ, non nihil tamen transposita, circa quæ

5. Notandum Primò, hæc reservatione non comprehendendi nisi beneficia spectantia ad dispositionem Cardinalium, Episcoporum, & quidem illorum solum, quorum Cardinalatus stabiliter annexus est Episcopatus (quales sunt 6. nimirum Ostiensis, Portuensis, Prænestina, Tusculana, Sabinensis, Albanensis, vel ut addit Lott. *l. 2. q. 35. n. 4.* Sylva candida, qui hodie est Veliternus, qui alium titulum nullum habent, quàm diocesim suarum, dum interim Cardinales alii Diaconi & presbyteri etiam titulos suos habent in diversis Urbis Ecclesiis, dicti

P. Leuren. Forò Bef. Tom. II.

etiam collaterales, & Lateranensis Ecclesia Cardinaliales, quod constitutum, ut hi 7. Cardinales Episcopi residerent in Ecclesia Lateranensi, tanquam omnium præcipua. Lott. *loc. cit.* à n. 3.) non verò spectantia ad provisionem Cardinalium aliorum per accidens simul obtinentium alios Episcopatus vel Archiepiscopatus. Garc. *p. 5. c. 1. n. 404.* Lott. *loc. cit.* n. 11. Castrop. *cit. p. 21. n. 6.* citans Gonz. *gl. 24. n. 142.* Barb. *alleg. 57. n. 135.* &c. contra Rebuff. apud Lott. qui, quia putavit, hæc regulam concernere & alios Cardinales Episcopos, ait, eandem non esse receptam in Gallia, respectu beneficiorum existentium in illis Diocesis Cardinalium Episcoporum Franciæ. Videtur autem hoc ipsum indicari in ipsa regula, dum dicitur: *spectantia ad illos ratione Episcopatum Cardinalatus*, absque eo, quòd in pluribus reg. ponantur hæc duo absque interjecto comate. Garc. *loc. cit.* ac ita etiam legit Lott. *loc. cit.* ratio verò, cur hi præ aliis Cardinalibus Episcopis, etsi his digniores sint, plus graventur (si tamen gravamen nuncupari debet aut potest hæc beneficiorum reservatio) est bonum Ecclesiæ, ut nimirum vel sic moveat eos Pontifex tanquam magis præcipuos, & quorum Episcopatus non multum distant ab Urbe (sunt namque prædicti Episcopatus Cardinalatus intra 40 ab Urbe lapidem, Lott. *n. 17.*) ad semper assistendum ejus lateri pro bono Ecclesiæ. Castrop. *loc. cit.* Sed neque huic regulæ repugnat regula Canell. subsequens seu 8. in qua indistinctè à reservatione eximuntur beneficia spectantia ad provisionem Cardinalium. Castrop. *loc. cit.* Chok. *hic à n. 10.* nam per hoc, quòd omnes indistinctè Cardinales eximantur à reservatione contenta in ista reg. 8. non sequitur, si qui eorum inclusi sint in aliâ reservatione, eos quoque ab istâ reservatione eximi vi istius reg. 8. certè credendum non est, regulam hæc 7. in continente ita correctam esse per immediatè subsequentem; ad quid etiam expediebat eam poni, si mox corrigenda & tollenda? Castrop. *loc. cit.*

6. Notandum secundò, circa absentiam illam Cardinalium, quòd hi Episcopi Cardinalatus non absint à Curia Rom. dum morantur extra Urbem in suis diocesis non ultra, ut dictum, 40. ab Urbe lapidem distantibus, cum etiam is, qui est in loco Curie vicino intra duas dietas legales, satis dicatur esse in Curia, juxta *c. presentis. de prob. in 6.* districtusque Urbis 40. millibus passuum circumquaque finiatur. Lott. *loc. cit.* à n. 19. adeoque, ut regula hæc intret, necesse est, ut dicti Cardinales non tantum absint ab Urbe, sed à districtu Urbis, & sic ultra duas dietas. Lott. *n. 25.* sed neque, si curia Rom. transferatur, Cardinales, qui eam sequuntur privantur potestate conferendi; non quidem, quia non absint reipsa à suis Ecclesiis & titulis, sed quia lex eos fingit presentes, propterea, quòd sunt in servitio Papæ, *c. ad audientiam. de cleric. non resid.* Lott. *loc. cit.* Neque etiam eâ potestate privabuntur, qui tunc in Urbe vel aliqua parte agri Rom. remanserunt; quia nec à Curia abesse censentur, Curia versante alibi, qui in Urbe, ubi sunt proprii tituli Cardinalium, residendo, Curia de facto deserviunt. Lott. *n. 25. & 26.* juxta *c. ad audientiam.* Nec denique abesse à curia censentur, ubicunque demum morentur, dum absint cum licentiâ Papæ, cum habeantur pro presentibus, ut declaravit Paul. 3. apud Lott. *n. 27.* De cæterò in genere, dum alii Cardinales legitima causa absint à curia, et dum absint ob residentiam in sua Diocesi, & Ecclesia Cathedrali juxta decretum Trid. *sess. 23. c. 1.* non reservantur eo-

rum beneficia; quia absentia est legitima & approbata à Concilio. Castrop. *loc. cit.* Quamvis Cardinales obtinentes Episcopatus & Archiepiscopatus alios, & in iis residentes obtinere soleant indultum à Papa, ut in omnibus gratiis, favoribus, privilegiis concessis Cardinalibus re ipsa in Curia presentibus gaudeant, ac si presentes essent. Garc. *loc. cit.* n. 406. Chok. *hic n. 9.*

7. Tertio denique ad finem hujus regulæ apponitur decretum Papæ irritans omnium, quod non solum se extendit ad omnia contenta in hac regula, sed etiam ad omnes alias regulas precedentes; ita ut irritentur omnia contra hanc, & omnes regulas precedentes attentata. Chok. *hic n. 13.* Garc. n. 407. Castrop. *loc. cit.* n. 7. citans Barb. *ubi supra.* n. 138. Gonz. Ricc. &c.

PARAGRAPHVS VII.

De Regula octava, quæ dicitur Regula reservatoria mensium, ac imprimis de prima ejus parte.

Questio 552. An hac regula (cujus materiam uti salebrosum & difficilem, ita toto orbe frequentissimam vocat Chok. in proem. ad hanc reg. n. 1) sit eadem cum illa, quæ olim vocabatur regula de mensibus?

Respondeo, magnam esse inter has regulas differentiam, per illam enim regulam de mensibus (cujus tenorem, prout habetur in regulis Sixti IV, Anno 1471. legere est apud Lott. l. 2. q. 37. n. 1.) nihil amplius inductum est, quam quod in 4. mensibus in ea designatis, nempe Martio, Junio, Septembri, Decembri, Ordinarii de beneficiis, quæ non essent generaliter reservata, vel affecta, liberè possent disponere, non obstantibus expectativis, quarum tunc frequens erat usus (clausula si quidem *perinde ac si expectativa gratia, non emanarent*: id operabatur, ut simpliciter inducta esset remotio obstaculi ex expectativis) adeoque per concessionem istorum 4. mensium non censetur Papa sibi reservare simpliciter octo reliquos menses, sed tantum secundum quid, & in ordine ad expectativas, adeo, ut in quocunque mense vacaret beneficium, si nullus compareret expectans cum processu fulminato, qui beneficium acceptaret, posset Ordinarius liberè conferre beneficium, & consequenter, cessantibus expectativis, omnes menses cedebant dispositioni Ordinarii. Lott. *loc. cit.* n. 4. In regula verò, de qua hic, Papa sibi reservat 8. menses; unde rectè dicitur reservatoria, hoc est, non tantum beneficiorum, quæ vacant istis mensibus, sed etiam ipsorum solidorum mensium. Lott. n. 3. Per quod tamen non negatur, etiam, antequam per Concilium abrogarentur expectativæ, consuevisse Pontifices facere duas regulas distinctas, unam videlicet super 4. mensibus pro Ordinariis contra expectativas, quæ dicebatur reservatoria mensium pro Episcopis; & alteram huic nostræ persimilem super 8. mensibus, quæ ideo nuncupabatur reservatoria 8. mensium. Lott. n. 8. Hac verò regula de 8. prius per pontifices concipiebatur per clausulam: *usque ad cessationem expectativarum*, quo casu cessantibus expectativis, cessa-

bat & ipsa regula cum tota ejus vi reservatoria, deinceps in concepta simpliciter, ut Papa solus in iis provideret de vacantibus. Lott. n. 7. citans Paris. *conf.* 18. n. 3. & per totum l. 4. Et hæc observanda plurimum, ut monet Lott. n. 8. pro interpretatione antiquorum indultorum, de conferendo in mensibus, quæ ordinaria dispositioni cedunt; distinguendo videlicet tempora, quibus diversæ hæc regulæ diversimodè fuerunt & promulgatæ & receptæ.

Questio 553. Quæ origo, & quis processus hujus regulæ?

1. **R**espondeo primò, ejus auctorem dici à Burset. *conf.* 126. n. 101. Alexand. V. Anno 1441. Lott. *cit.* q. 37. n. 2.

2. Secundò, differt autem in pluribus hæc moderna regula ab eadem antiqua, dum in ea multa addita sunt & mutata. Garc. p. 5. c. 1. n. 445. de quibus particulatim vide eundem n. 449. 456. 460. 465. 470. 482.

3. Tertio, olim non solebat edi & poni inter alias regulas Cancell. sed separatim, unde non obstabat, quin interim, nimirum tempore, quo post alias regulas ea edebatur, fieret ab Ordinario provisio in mense per eam reservato. Garc. n. 438. 439.

4. Quarto, ante tempora Sixti V. fiebat ad quinquennium, & eo finito renovabatur, ut videre est in hac regula edita à Pio V. & Gregor. XIII. Garc. n. 446. Sed neque de stylo, finito quinquennio, ex taciturnitate Papæ censetur prorogata ad aliud quinquennium; sed dum non renovabatur, cessabat omnino. Garc. n. 447. & 448. contra Gonz. *adhanc reg. in proem.* §. 4. n. 17. Quin & necessarium fuisse novam acceptationem alternativæ elapso quinquennio illo, asserit *ibid.* Garc. quamvis Rota in *Faventina canonicatus de Anno 1585.* dicat, quod hæc regulæ renovatæ, eo ipso alternativæ acceptatio censetur continuata.

5. Quintò à tempore Sixti V. facta hæc reservatio seu regula usque ad Papæ ejus conditoris beneplacitum, adeoque durabat toto tempore Pontificatus illius, nisi ab eo revocaretur. Garc. n. 446. citans Zerol. Denique unà cum regulis Cancell. aliis, hæc regula hodie dum edi consuevit, pluribus immutatis, ut dictum, aut adjectis, & in eam, prout à Clem. VIII. & Paul. V. editam integro volumine elucubratiſſimo commentatur Hieron. Gonz. primò Romæ editus 1604. & post illum Chok.

Questio 554. Quæ sint partes hujus regulæ?

1. **R**espondeo: dividi illam in partes principales duas, quarum utraque bifariam subdividitur. In priorè parte primæ partis principalis reservantur beneficia Ecclesiast. omnia, cum, & sine cura secularia, & quorumcunque Ordinum regularia, qualitercunque qualificata, & ubicunque existentia, ad collationem, provisionem, electionem, presentationem, & quamvis aliam dispositionem, quorumcunque Collatorum (nimirum, si ve sint tales ex officio, ut Episcopi, sive ex privilegio, sive ex fundatione, sive ex præscriptione, nisi sit jusp. laicale vel mixtum. Castrop. p. 2. §. 3. n. 8. Garc. p. 5. c. 1. n. 620. Gonz. *gl.* 21. n. 19.) vel collatricum (quæ aliàs non venissent sub nomine Masculino Collatorum, ut probat Castrop. *ibid.*) secularium, & quorumvis Ordinum regularium (non tamen Rom. Ecclesiæ Cardinalium, aut aliorum sub Concordatis inter Sedem Apostolicam &

quof.

quoscunque alios initis, & per eos, qui illa acceptare & observare debebant, acceptatis & observatis, quæ lachere non intendit, comprehensorum) quomodolibet spectantia, dum ea extra Curiam aliter, quam per resignationem vacare contigerit in mensibus Januario, Februario, Aprili, Majo, Julio, Augusto, Octobri, Novembri, volens in supplicationibus seu concessionibus gratiarum, quæ de dictis beneficiis tunc vacantibus etiam motu proprio fient, de mense, in quo vacaverint dispositivè mentionem fieri, adeoque gratias nullas esse. Hæc verba sunt regulæ non nihil majoris claritatis gratiâ, ut visum, transposita.

2. In altera hujus prioris partis parte derogat contrariis nimirum consuetudinibus, etiam immemorialibus optandi majores & pinguiores præbendas, nec non privilegiis in limine erectionis concessis, & indultis Apostolicis disponendi circa hujusmodi beneficia, quibuscunque demum dignitatis, status, ordinis Personis & Collegiis, & sub quibuscunque clausulis, fortissimis etiam, concessa ea fuerint.

3. In secundæ principalis partis priorè parte conceditur Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis residentibus apud suas Ecclesias alternativa in 6. mensibus, nimirum Februario, Aprili &c. conferendi beneficia quæcumque cum cura & sine cura, regularia, & secularia, modò vacant extra Curiam, sintque Episcopi, Archi-Episcopi &c. Residentes, & beneficia aliâs spectent ad illorum duntaxat collationem, citra aliorum dispositionem, præsentationem, electionem, & non sint aliâs dispositioni Apostolicæ reservata, vel affecta.

4. In posteriore verò hujus secundæ partis parte intentat iis poenam, nimirum privationem dicti beneficii, & nullitatem collationum, aliarumque dispositionum de prætextu dicti beneficii faciendarum, ubi jus reservationis papalis violaverint; nimirum disponendo de beneficiis vacantibus in mensibus papalibus, aut aliâs reservatis vel affectis, aut impediendo, quò minus provisiones & gratiæ papales factæ de dictis beneficiis effectum sortiantur.

5. Circa quas partes illud notandum cum Chok. hic. n. 20. quamlibet harum principalium partium fuisse olim regulam separatam. Estque illud inter utramque discrimen, quòd prima liget manus Ordinariorum, ideòque præjudicet & detrahat potestati ordinariæ Ordinariorum, subòque modo jus commune corrigat, & in tantum contineat odibilitatem aliquam, dum è contra respectu Clericorum pauperum & bene meritorum est favorabilis juxta dicta superius. Pars altera verò dictum ligamen moderetur, seu partim relaxet, proinde tanquam tota favorabilis, utpote juri communi innixa sit amplianda.

Questio 555. Quanam sit ratio, seu causa finalis hujus regulæ?

1. **R** Espondeo: præter ea, quæ supra hac de re dicta sunt de fine reservationum in communi, hujus regulæ in particulari rationem finalem sufficienter indicari, ex illis verbis proœmialibus regulæ: *cupiens S. D. N. pauperibus Clericis & personis bene meritis providere: præfationes enim hujusmodi optimè arguunt causam finalem dispositionis.* Lott. l. 2. q. 36. n. 3. Unde n. 26. & seq. rectè infert Lott. rationem motivam seu causam finalem hujus regu-

læ non esse favorem Curia, ut sentire videtur Zypæ: in *Analit. tit. de institut. & Gl. in Extrav. executabilis*. Eò quòd, licet in conferendis istiusmodi beneficiis habeatur ratio præsentia & degentia in Curia, ut Gonz. gl. 4. num. 14. præferaturque quandoque qui præsens est, & ubi plures præsentès sunt, ratione antiquioris præsentia & residentia in Curia, prout etiam servitii & familiaritatis ex quadam congruentia; non tamen hæc tangunt causam finalem regulæ, sed causam impulsivam tantum, ut ex eo patet, quòd nulli, neque in corpore juris, neque in regulis Cancell. pro obtinendis beneficiis qualitas hæc consideretur ad effectum bene merentia, cum semper, saltem ex intentione Papæ, provideantur Clerici pauperes & benemerentes, sed non semper degentes in Curia, dum frequenter quoque absentes, qui Curiam Rom. nunquam viderunt, provideantur de beneficiis ejusmodi reservatis, quòd minime contingeret, si gratiâ Curialium principaliter hæc regula emanasset. Sed neque benemerentiam istam, de qua hæc regula, prout condistinguitur à paupertate (quæ consistens in defectu patrimonii proprii & beneficii alterius, constituit aliâs primum ac potiorum gradum benemerentia, cum beneficia dicantur panes pauperum, ut Lott. n. 29. 30. & 59.) ex certo ministerio corporali in Papam vel ejus Curiam impenso, seu ex Curialitate præcisè, sed ex servitio hujusmodi, & principaliter ex morum honestate, literaturâ, & personæ sublimitate dimetendam esse, ait Lott. num. 5. 29. & 48. Idem ferè ait Chok. ad *proem. hujus reg. n. 27.*

2. Specialem verò causam, cur Pontifex Episcopis dictos 4. menses in primâ parte regulæ reliquerit, hanc assignat Chok. hic num. 8. Quòd cum per istiusmodi reservationes jus antiquum concessum Ordinariis quodammodò denuo avocabatur seu adimebatur (quamquam non censetur id auferri, quòd precario concessum erat, non aliter, ac si Episcopus potestatem conferendi beneficia suo Vicario tribuat; nihilominus ipsè, si voluerit, conferet, & istiusmodi facultatem datam Vicario poterit revocare, ut Rebuff. tit. de *formâ vicariatus*. num. 89. apud Chok.) Pontifices, ne de se conquererentur Ordinarii, cum illis dividere voluerint dicto modo menses. Quòd verò illis solum 4. sibi vero servarint 8. nulla alia causa assignari potest magis adæquata, quam quia valde congruat, Papam, qui est Dominus & creator beneficiorum, & in his habet plenissimam potestatem, in hac distributione majorem partem obtinere juxta illud Aristotel. *Eth. 8. C. ult. in divisione: plus capiunt ij, qui plus conferunt.* Lott. l. 2. q. 37. num. 13. Chok. loc. citans Felin. c. *dilecti, de major. & obed.* Covar. in c. *quavis pactum. de pactis.* in 6. p. 2. §. 2. n. 4.

Questio 556. Cum regula utatur verbis omnino universalibus dicendo: quæcumque beneficia, qualitercunque reservata, ubicunque existentia, ad cujuscunque qualemcunque provisionem spectantia: cum clausulis etiam derogatoriis derogatoriis, an ergo nulla ab hac reservatione excipiantur beneficia?

1. **R** Espondeo: dictis terminis generalibus non obstantibus excipi primò beneficia juris laicalis; hæc enim nullis reservationibus, et si generales sint, & clausæ in corpore juris, compre-

henduntur. Garc. p. 5. c. 1. num. 571. citans quamplurimos. Nec obstant verba regulæ præsentationem &c. quia non includunt præsentationem laicorum, sed clericorum Garc. *ibid.* n. 572. citans Paris. de *resign.* l. 2. q. 4. n. 37. Gonz. gl. 18. n. 4. Lamb. p. 1. l. 2. q. 6. & 7. Covar. Mand. &c. dummodò tamen jusp. laicale competat ex fundatione, dotatione, vel dotis augmento, vel etiam ex dotatione facta ab habente illud ex histitulis; reliqui enim patronatus competentes ex præscriptione, consuetudine, privilegio (intellige mero) aut quocunque alio modo non profunt ad impediendam reservationem hujus regulæ. Chok. *hic gl.* 1. num. 5. Garc. *loc. cit.* num. 573. citans plures, & ita decisim dicens in *una segunt.* dimidia annat. 26. Nov. 1593. vide dicta superius, ubi de derogatione jusp. proceditque id ipsum, etiam si jusp. ex privilegio, vel præscriptione spectaret ad Duces, Marchiones, Comites, vel alios Principes, nisi fortè jura Regia seu Imperii obtineant. Garc. num. 575. citans Gonz. gl. 24. n. 159. &c. Tales quoque patronatus etiam ante Trid. per quod modo sublatis sunt, cecidisse sub reservationibus, ait Chok. *loc. cit.* Unde jam ad excludendam reservationem, docere oportet, quòd juspat. competat ex fundatione. Garc. n. 576. Si tamen allegaretur, & probaretur immemoriali temporis cursu & consuetudine, asserens sibi competere ex fundatione beneficium, non subiret hanc reservationem. Garc. num. 577. citans plures, & dicens, sic resolutum in *Pampilon. beneficij.* 22. Maj. 1557. Item dum jusp. habet quis alius ex præscriptione seu consuetudine, modò id absolute fuerit ex fundatione &c. Garc. num. 578. Sic resolutum dicens in *Auximana Jurisp.* 7. Feb. 1586. Idem est, dum veri patroni ex fundatione non sunt in possessione præsentandi, sed alteri ratione possessionis competit præsentatio, beneficium est immune à reservatione. Garc. num. 579. Sed neque beneficium cadit sub reservatione, dum jusp. ex privilegio est cum clausula: quòd hujusmodi patronatus sit ex vera & reali fundatione seu dotatione laicali, seu habeatur, ac si esset ex vera dotatione: facit enim hæc clausula, ut, licet hæc qualitas insit ex privilegio, debeat tamen regulari, prout regulantur ea, quæ verè ex fundatione vel dotatione competunt, nisi de mente Papæ contraria appareat. Garc. num. 580. citans Rot. in *Astoricen. Archidiaconatus.* 14. Martij. & 4. Maj. 1576. & Gonz. gl. 18. num. 91. Neque cadit sub reservatione, dum jusp. ex privilegio est ex causa onerosa augmenti dotis, de quo vide dicta aliàs.

2. Pari modo beneficia jusp. mixti, seu partim laicalis, partim Ecclesiastici eximuntur ab hac reservatione; in favorabilibus enim attendenda qualitas laicalis, ne laicus propter clericum perdat suum privilegium. Chok. *loc. cit.* num. 3. (qui tamen addit, id intelligendum, quando laici in hoc jurep. habent majorem partem, vel saltem æqualem, scilicet, si Ecclesiastici majorem) Garc. n. 582. subdens num. 591. quòd sicut in beneficiis jusp. laici vel mixti non cadit reservatio expressa, ita nec tacita, quæ resultat ex appositione manus Papæ, citatque pro hoc Rotam in *una Firmana beneficij.* 13. Maj. 1596. E contra tamen certum sit, beneficia jusp. Ecclesiastici comprehendi in hac & aliis reservationibus, id tamen in Hispaniâ, præsertim in regnis Castella, imò beneficia jusp. Ecclesiastici indifferenter ad præsentationem patronorum provideri in partibus, in quocunque mense

vacaverint, videmus quotidie, ait Garc. nu. 577. & ex eo Chok. *hic gl.* 8. num. 3. An verò supposita hæc observantia & consuetudine ex ea defendi possit, id licere, non obstante hac reservatione, & aliis quasi usu non receptis aut abrogatis in beneficiis jusp. eò quòd lex usu non recepta non liget, merito dubitari, ait *ibid.* Garc. negat id ipsi expressè num. 558. dicens, non posse doctrinam de legibus regulis reservatoriis applicari; eò quòd licet fiant per modum legis, aliud tamen nihil reverà sint, quam avocationes beneficiorum per Papam ad se factæ, per quas Papa protestatur contra inferiores, ne ullo modo se intromittant in dispositionem beneficiorum per illas reservatorum, admittique illis omnino facultatem providendi de illis, velint nolint, recipiant nec ne, & cum decreto irritante, ex quo magis declaratur ejus voluntas, & tollitur observantia & consuetudo in contrarium. Nec refert, quòd in iis non fiat mentio & derogatio observantia & consuetudinis præsentia; quia illa nullus est considerationis, stante interpretatione per singulos pontifices renovantes regulam. Unde nec illa, stante decreto irritante, ut dictum supra, unquam potest induci. Adde, quòd Papa reservando generaliter derogat omnibus juribus, & statutis, & consuetudinibus.

3. Secundo excipiuntur beneficia pertinentia ad collationem Regum, aliorumque quorundam orbis Christiani Principum jus Imperii habentium, dum in regnis suis sunt plurimorum beneficiorum collatores. Eò ipso namque, quòd de Regibus & Principibus non fiat expressa mentio, non censentur comprehendi sub hujus reg. reservatione juxta *tex. i. fin. de off. delegat. c. ne reliqui. de privileg. in 6. præcepta* namque canonica relaxantur propter Regum & Principum auctoritatem. c. *Regum.* 24. q. 5. Chok. *hic gl.* 10. n. 7. & 8. citans Archid. Jo. And. *in c. 2. de præb. in 6.* qui loquuntur in fortiore omnium reservatione ratione vacationis apud Sedem. & Covar. *pract.* qq. c. 36. num. 4. Castrop. p. 22. §. 4. n. 10. Garc. num. 639. citans Gonz. gl. 24. num. 153.

4. Tertio eximuntur ab hac aliisque reservationibus generalibus beneficia manualia, seu ad nutum amovibilia, sive secularia ea sunt, sive regularia; Papa enim sibi reservando beneficiorum collationem, videtur id intelligere de collatione, quæ fit perpetuò. Chok. *hic gl.* 1. n. 15. Garc. l. *cit.* n. 510. citans Zerol. in *pr. p. 1. v. beneficia.* §. 3. Paris. de *resign. l. 11. q. 3. num. 82. & 85. &c.* proceditque id ipsum, etiam si tale beneficium vacaret per obitum; quavis enim manuale sit, verè tamen dicitur vacare per obitum. Chok. *loc. cit.* citans gl. in *clen. unicam. de suppl. negl. præl. & ibi Card. & Innoc.* Per hoc autem, quòd regula hæc exprimat regularia, hoc nomine comprehendere non intendit manualia, etsi beneficia regularia regulariter ex natura sua sint manualia; sed comprehendere regularia, dum hæc aliquando sunt perpetua. Garc. nu. 511. citans Mand. *ad reg. 3. q. 10. & 11. Cassad. &c.* Chok. *loc. cit.* citans Paris. de *resign. l. 11. q. 3. n. 82. & seq.* Hinc

5. Quartò excipiuntur beneficia regularia seu prælaturæ regulares Ordinum mendicantium, quia non sunt perpetua. Pirh. *de præb. num.* 354. Chok. *hic gl.* 3. num. 5. etsi de ceterò beneficia regularia (hoc est, quæ vi fundationis reguntur per regulares) perpetua hac regulâ comprehensa fuissent, etiam si de iis mentio expressa facta non fuisset, eò quòd beneficiorum nomine non minus veniant regulari

gularia, quam secularia. Excipi tamen etiam videntur regularia perpetua Ordinum militarium, dum sunt Prioratus, Præposituræ &c. ne in generali reservatione veniat, quod in speciali non comprehenditur, & ne lex generalis comprehendat casum specialem privilegiatum, & alibi exceptuatum; dum nimirum Prioratus & Præposituræ Ordinum militarium expressè excipiuntur à reservatione in reg. 3. cujus regulæ incontinenti dari correctionem, videtur inconueniens. Pirh. loc. cit. Gonz. gl. 8. num. 52. Garc. num. 513. qui etiam addit, nulla beneficia, etiam minora, dictorum Ordinum militarium videri sibi comprehendi sub hujus reg. reservatione, argumento regula 3. utpote ex qua videtur sufficienter colligi mens Papæ, nolentis reservare beneficia Ordinum militarium.

6. Quintò excipiuntur beneficia de mensa, quale dicitur, quod perpetuò est incorporatum mensæ Episcopi, aut capitulari vel abbatiæ, ita ut nunquam vacet; hæc enim regula loquitur tantum de beneficiis vacaturis. Pirh. loc. cit. Chok. hic. gl. 1. num. 16. hinc

7. Sextò excipiuntur in genere beneficia per viam subjectionis unita alteri beneficio tanquam principali pro augmento dotis seu patrimonii illius; talis enim beneficii subiecti, accessorii & dependentis ab illo, cui unitur, seu cui incorporatur, non datur neque vacatio, neque collatio. Chok. loc. cit. num. 17. citans Rebuff. in pr. cit. de unione, Staph. de lit. gratia. tit. de formis mandati. §. secunda forma. num. 2. Gomez. de expectat. num. 117. Quin & excipiuntur beneficia sic unienda vigore gratiæ de uniendo, cum primum vacaverint per cesum vel decessum. Chok. loc. cit. num. 18. citans pro hoc Staphil. ubi ante. num. 3. 4. 5. Felin. in cap. nostra. de rescrip. 27. Coroll. num. 23. Quòd si tamen beneficium taliter uniretur beneficio, in quod cadit reservatio, caderet quidem & ipsum sub reservatione, sed non tanquam beneficium de per se, quod non est, sed uti prædictum alterius beneficii. Qualiter nequidem accessorie caderet sub reservatione, dum non alteri beneficio, sed alteri loco pio, veluti fabricæ, hospitali &c. uniretur seu incorporaretur. Chok. cit. num. 88. De ceterò, dum beneficium unitur alteri beneficio æquè principaliter, ita ut utriusque jura salva permaneant, licet ad invicem communicentur, ut si tuæ parochiales vel duæ dignitates uniantur, & una fiat ex duabus, cum tunc beneficium unitum nec nomen, nec titulum, nec effectum beneficii perdat, nulla est ratio, cur hoc beneficium, quod remanet ex duobus beneficiis unitis compositum, non comprehendatur sub reservatione hujus reg. Chok. loc. cit. Sic quoque beneficium manet obnoxium huic reservationi, ubi unio solum facta quò ad erectionem & gubernationem amborum, & non etiam, ut bona utriusque communicentur, ut dum idem est administrator bonorum utriusque Ecclesiæ, non ideo bona unius Ecclesiæ transeunt in dominium alterius Ecclesiæ. Chok. loc. cit. num. 19. citans Trid. sess. 21. c. 7. & c. si Episcopus, de off. Ordinarij. in 6.

8. Septimò excipiuntur Canonicatus doctores & magistrales Ecclesiarum Cathed. regni Castellæ, & Legionis, qui per concursum & electionem Capituli providentur juxta consuetudinem Sixti IV. & Leon. X. in quibus Constitutionibus cavetur, ne sub ulla reservatione, etiam per regulas Cancell. hi Canonicatus provideantur; sicutque hæc Bullæ per modum statuti & per viam legis quod ipsum Garc. ait, esse præcipuum & solidum hujus rei fundamen-

tum) unde etiam si hæc regula sit cum causulis derogatoriis cujuscunque indulti, non censetur per illam derogatum hisce Bullis; siquidem per ista verba solum derogatur quibuscunque indultis & privilegiis, quæ verè talia sunt, non verò quæ per modum legis & statuti conceduntur. Castrop. loc. cit. p. 22. §. 2. per. tot. & specialiter n. 63.

9. Octavò excipiuntur beneficia existientia in Ecclesia non numerata seu receptiva (qualis ea dicitur, ubi non adest certus numerus Canonicorum, seu aliorum beneficiatorum, sed juxta quantitatem fructuum præbendæ decrefcunt vel augentur) eò quòd hæc regulà non reserventur beneficia quælibet, sed tantum beneficia vacatura; dicta autem beneficia morte beneficiati non vacant, sed extinguuntur & supprimuntur, quò ad usque per electionem Canonicorum, vel aliorum, quorum interest, rursus eriguntur. c. delicto. 25. de præb. ubi dicitur: licet in Ecclesia, ubi non est certus numerus præbendarum, nulla etiam earum vacante, in canonicum quis possit assumi, cum intelligatur ad jus quoddam eligi, quod sic electorum consensu de novo creatur, & cum electo in canonicum nascitur, & definit esse cum defuncto &c. Unde etiam, ut Castrop. loc. cit. contra Paris. quem citat de resig. l. 2. q. 13. num. 1. & 2. dicta beneficia impetrari, resignari, permutari (nisi fortè extraordinarie, Papæ sciente & consentiente) nequeunt: citat pro hoc Castrop. Barb. de potest. Episcopi. p. 3. alleg. 57. n. 178. Gonz. gl. 9. §. 3. num. 9. Garc. n. 550.

10. Denique excepta quoque videntur beneficia spectantia ad Collatorem, cuius conferendi ea concessum ex privilegio seu indulto aliquo prolimitato solum tempore, puta, ad 4. annos plus minus, ut Chok. ibid. Castrop. loc. cit. §. 3. n. 8. citans Gonz. Barb. Garc. qui tamen posterior potius contrarium astruit, dum p. 5. c. 1. num. 619. inquit, sibi non placere istam exceptionem.

Questio 557. Specialiter circa quadam alia beneficia, de quibus magis dubium esse poterat, num eximantur ab hac reservatione, puta, de noviter erectis, de debitis conferri certo generi personarum, seu patrimonialibus; de monocularibus, de dignitatibus majoribus & minoribus, de beneficiis reservatis, de vacantibus de facto, & de vacantibus de jure. &c.

Respondeo primò: beneficium noviter erectum post hujus regulæ promulgationem primò vacans cadit sub reservatione illius; eò quòd reservatio hæc inducta per modum legis, & lex semper loquatur, verbaque hujus regulæ sint amplissima, ut hinc esse non possit in consideratione nova, seu recens creatio. Chok. hic. gl. 4. num. 9. Castrop. loc. cit. n. 9. Garc. cit. p. 5. c. 1. n. 519. citans Gonz. gl. 9. §. 5. & plures alios. Quin etiam dum fundator constituit, ut collatio beneficii, in quocunque demum mensè vacet, spectare debeat ad Ordinarium, beneficia taliter fundata nihilominus cadere sub reservatione mensium Apostolicorum, facta tam per reg. Cancell. quam Concordata Germ. tradit & fuse probat Nicolart. ad Concord. Germ. tit. 1. dub. 4. §. 5. de quo vide dicenda infra, ubi quæ reserventur Papæ vi Concord. Germ. Contrarium autem, quod tenuit Rota decis. 32. n. 7. de præb. in antiq. & Simonet. de reserv. q. 12. intelligendum de reservationibus specialibus, dum nimirum gratia seu reservatio fit ad favorem certæ personæ de beneficio vacaturo; hæc enim gratia se non

se non extendit ad beneficium post datam gratia primò erectum. *Garc. loc. cit. Chok. loc. cit. num. 10.* Neque tamen etiam beneficium recens erectum quò ad primam sui collationem cadere sub hac reservatione, probabilis censet *Garc. n. 520.* *Castrop. loc. cit. n. 10.* citans *Barb. cit. alleg. 57. n. 181.* quibus adhæret *Nicolart. ad concord. Germ. tit. i. dub. 4. §. 4.* contra *Gonz. loc. cit. n. 49. & 50.* ed quòd durum videatur, & hinc à mente Pontificis alienum, quòd si in mensè Apostolico erigeretur beneficium per Ordinarium, quòd non esset juris, Laicorum, sed Ecclesiasticorum, vel etiam libera collationis, Ordinarius ipse non posset illud conferre pro prima illa vice, nec patronus præsentare. *Garc. ibid.* vel ut *Castrop.* quòd, licet in rigore beneficium vacare censetur eò ipso, quòd erectum sit, antequam alicui sit collatum; cum tamen collatio ita immediate erectionem sequatur, ut vix contingat ab illa disjungi, non computetur hæc vacatio in reservatione beneficii vacaturi.

2. Respondeo secundo: beneficia patrimonialia (qualia sunt, quæ ex fundatione vel privilegio Papæ, vel consuetudine conferenda sunt natis vel oriundis illius patriæ vel civitatis, in qua existunt beneficia, vel consanguineis fundatoris, filiis familiaribus, seu filiis naturalibus vel patrimonialibus) & aliis certo personarum generi, puta, Doctoribus, Magistris &c. adhuc cadunt sub hac reservatione. *Castrop. loc. cit. n. 4.* citans *Gonz. gl. 9. §. 1. n. 5.* *Chok. hic gl. 4. n. 2.* *Lott. l. 1. q. 39. n. 7.* *Garc. loc. n. 562.* contra *Zerol. in pr. p. 1. v. beneficium. §. 3.* *Menoch. l. 3. conf. 294. n. 18.* *Quarant. Cevall &c.* quos citat *Castrop.* tum quia Regula verba omnia sunt generalia; tum quia per talem reservationem non auferretur dictis personis, quibus ea debentur, jus, ut *Garc. loc. cit.* hujusmodi enim beneficia cadunt quidem sub reservatione, sed cum hac conditione, adeo ut Papa debeat ea conferre personis talem qualitatem requisitam habentibus: censetur namque Papa per reservationes suas præjudicare quidè velle Collatoribus, non autem personis, quibus ex fundatione jus competit, *Lott. loc. cit. n. 7. §. 9.* Limitanda nihilominus est hæc sententia hæc ratione: nisi in indulto seu privilegio concessio super beneficiorum patrimonialium provisione adessent tales clausula, quæ vincant & superent reservationem hujus regulæ, & verisimile sit, Papam nolle comprehendere tale indultum sub hac regula: ut contingit in indulto *Clem. VIII.* super beneficiis patrimonialibus Diocesis Callaguritanae, cujus clausula hæc sit: quòd non comprehendatur sub aliquibus derogationibus, reservationibus, & regulis *Cancell.* sub quibusvis clausulis & decretis etiam derogatoriarum derogatoriis, nec derogari possit aut censetur, nisi de Episcopi & Cleri Callaguritani, & hominum istius Diocesis consensu. *Garc. n. 566.* *Chok. loc. cit. num. 3.* ex *Gonz. loc. cit. n. 72. & seq.* At etiam *Garc. cit. n. 562.* quamvis in rigore hæc sententia videatur sibi verior; contrariam tamen videri sibi æquorem & praxi convenientiorem, præferim, quia Papa non potest de facili habere notitiam de personis, quibus ex fundatione, consuetudine, privilegio vel aliis beneficia sunt conferenda. Et revera videri eam in praxi receptam, & consuetudine approbatam in Hispania. Nec videtur ob stare, quòd *Stylus Rotæ*, qui facit jus, & pro lege habetur, etiam in partibus, habeat contrarium; eò quòd dicta lex abrogetur per *Stylum*, observantiam, & consuetudinem par-

ticularem Hispaniæ. Additque *Garc. nu. 563.* nihilominus stante, quòd prior sententia sit jam à Rot. recepta, & secundum eam reperitur toties jam judicatum, ut introductus sit *Stylus Curie* & consuetudo, videatur ei standum, etiam in Hispania, cum agatur de interpretatione reservationis, quæ emanat ab ipsa Curia (attendenda autem sit consuetudo fori, unde res, de qua judicari oportet, traxit originem) reservationesque habeant vim, etiam si non recipiantur, uti id maxime procedit stante *Stylo* ipsius Papæ, providentis de beneficiis patrimonialibus ut reservatis. Quin etiam, subdit *Idem Garc. n. 564.* esto, quòd de cetero vera sit hæc secunda sententia, adhuc non procederet in beneficiis, quæ sunt conferenda Graduatis & Magistris, vel Doctoribus, & Licentiatis, ut Penitentiaria, Scholasteria (nisi fortè essent conferenda per electionem & concursum, ut præbendæ magistrales, & doctorales in Cathedralibus regni Castellæ & Legionis) cum rectè possint provideri à Papa Graduatis. Similiter adhuc procederet, quando personæ, quibus deberent conferri beneficia istiusmodi, non adessent vel nolent, seu non prætenderent illa, & sic libere conferri possunt aliis.

3. Respondeo tertio: beneficia monocularia (dicitur autem beneficium monoculare, dum unicuique tantum consistit in Ecclesia aliqua beneficium, vel dum collator non habet jus conferendi, nisi respectu unius beneficii. *Castrop. n. 8.* *Garc. n. 518.* addeus, non dicendum monoculare, & collatorem monocularem, dum quis habet beneficium unius collationem tantum, & in alio habet præsentationem; vel si quis habet collationem in uno solus, & in alio collationem cum aliis; ac citans pro hoc *Wamef. tom. 1. conf. 42. n. 7.* *Menoch. de arb. casu 201. nu. 69.* *Felin. &c.*) cadent adhuc sub reservatione hac; tum quia regula habet verba prægnantia & potentissima, amplissimaque clausula. *Lott. loc. cit. n. 6.* *Castrop. num. 8.* *Garc. loc. cit. contra Gl. in Clem. 1. de præb. An. de Falcon. de reserv. q. 3. n. 32.* *Selv. l. 3. q. 11. n. 71.* Quia hæc reservatio non absolūtè privat Collatorem ordinarium suam potestate unicà, quam habet providendi, sed illam restringit pro aliquot mensibus. Ad hæc cum omnia fere beneficia curata seu parochialia sint monocularia, multum detraheretur huic regulæ, si hæc omnia à reservatione essent libera. *Castrop. & Garc. loc. cit.* Refert etiam *Garc. ex Gonz. gl. 9. §. 4. n. 267.* (licet ipse dicat id sibi certum non videri) quòd tametsi monocularia talia beneficia, vel etiam dignitates (dum nimirum in Ecclesia collegiata non esset ulla alia dignitas præter unicam principalem) non comprehenderentur sub reservatione regulæ tertiæ, adhuc tamen comprehendenda sub reservatione hujus regulæ. Sed neque contrarium probatur ex eo, quòd in mandato de providendo non continerentur hæc beneficia monocula, & impetratio seu gratia se ad ista non extendat, nisi in ea fiat mentio expressa monocularitatis, ut cum communi tradunt *Castrop. loc. cit.* *Chok. cit. n. 5.* differentia enim magna est: nimirum quòd reservatio ista facta in favorem alicujus determinatæ personæ, sive hoc mandatum & interpretatio sunt in materia odiosa & ambitiosa, juxta *c. quamvis partem. de præb. in 6.* adeoque stricte interpretationis, & privent Ordinarium integrè collatione; reservatio verò hujus regulæ sit per modum legis, & in materia favorabili, privans tantum collatione ad aliquot menses.

4. Respondeo quartò: dignitates majores & minores omnes, cujuscunque qualitatis, comprehendit sub hac regula; & quòd dictio *qualitercunque* sit uaiuer saluissima, & comprehendat etiam in materia odiosa maiora expressis, tradit Chok. gl. 4. num. 6. citans Abb. in a. solita. de maj. & obed. nor. ult. Felin. in c. de quarta. n. 15. de rescript. Verum ex mox dicendis apparebit, quid de hoc puncto sit sentiendum.

5. Respondeo quintò: beneficia aliàs reservata comprehendit quoque sub hac regula; & quòd illa solum excipiat vacantia in Curia, utpote jam reservata fortiori reservatione, nempe clausa in corpore juris; beneficia autem alia reservata non nisi improprie & large dici possint vacare in Curia, quatenus à Curia providentur. Insuper inconveniens non sit, unum idemque beneficium pluribus reservationibus obnoxium esse, tenet Garc. loc. cit. nu. 540. Verum contrarium probabilius videretur Castrop. p. 22. §. 3. n. 3. & quem citat Gonz. gl. 15. n. 65. & quòd hęc regula reservet solum beneficia, quæ aliàs Ordinarii providere poterant; tum quia 4. menses liberos relinquit Ordinariis, quod locum habere non potest in beneficiis aliàs reservatis; cum horum, utpote pro omni tempore reservationum, collatio pro nullo tempore competat, seu relicta sit; tum quia hęc regula loquens de alternativa concessa Episcopis expressè dicit, eam concedi pro beneficiis dispositioni papali aliàs non reservatis vel affectis, adeoque de iisdem beneficiis aliàs non reservatis debet procedere hujus regulæ reservatio, ut una pars regulæ cum alia convenientiam habeat. Tum quia in hac regula cavetur, quòd impetrans beneficium à Papa vacans in mense papali, adeoque reservatum vi hujus regulæ, debeat mentionem facere mensis vacationis, quod opus non est facere in beneficiis aliàs reservatis, et si vacarent in mense Apostolico, ut Mand. de sign. gratia. tit. de provis. vers. an autem. Garc. n. 666. Ex eo autem, quòd hęc beneficia aliàs reservata non vacent proprie in Curia, non sequitur, ea includi in hac reg. excipiente vacantia in Curia, quia non omnia vacantia extra Curiam reservantur hęc regulâ, sed ea tantum, quæ aliàs Ordinariis Collatoribus competere poterant. Ita ferè Castrop.

6. Respondeo sextò: beneficia vacantia per communem vacationis modum (qui est per obitum, vel per resignationem ejus, qui verum titulum & possessionem habebat, & dicitur vacatio de jure & de facto, & quòd hinc neque jus, neque possessio sit penes aliquem, sed sint vacantia, ut Chok. hic. gl. 7. n. 7. ex Mandos. ad reg. 30. q. 7. n. 4. & Rebuff. in pr. tit. requisit. ad collationem. n. 56.) indubitato partim comprehenduntur sub hujus regulæ reservatione, partim per illam ipsam excluduntur; dum nimirum reservantur omnia, aliter, quam per resignationem vacantia. Comprehenduntur quoque vacantia de facto, & non de jure, sive vacantia solo facto, quia & hęc verè vacare dicuntur. Castrop. cit. p. 22. §. 3. n. 4. Chok. loc. cit. n. 10. ex Gonz. gl. 15. §. 1. à num. 45. & 62. Sic autem vacare dicuntur ea, à quibus longo tempore absens est beneficiatus, & ignoratur, ubi sit. Item quorum quis collationem, sed nondum possessionem habet. Item dum dejecto aliquo à possessione, nemo eam occupavit; sic enim vacuâ possessione beneficium dicitur vacare de facto. Item dum quis non habet justum titulum, sed solam possessionem seu retentionem, quam cedit, vel decedit;

tunc enim per renunciationem, vel obitum illius solummodo vacat beneficium de facto; & quòd vacare non possit, nisi quod cedens vel decedens habebat. Chok. loc. cit. n. 8. ex Gregor. Thol. de benef. c. 27. n. 4. Paris. de resign. l. 1. c. 15. n. 13. & seq.

7. Deniq; comprehenduntur etiã vacantia solo jure, qualiter v. g. vacare dicitur beneficium primum per allocationem secundi incompatibilis; tamen si enim primò tunc vacet ipso jure, non dicitur tamen vacare de facto, quia de facto est semper occupatum. Sic plurimis aliis modis, quos compendio collectos legere est apud Chok. loc. cit. à n. 23. de jure tantum dicitur vacare beneficium, quod tamen de facto occupatum est) quia & sic verè vacare dicuntur; dum enim de jure vacat beneficium, amittitur jus plenum & perfectum, quod quis in beneficio habebat. Castrop. l. cit. Chok. num. 11. citans Gonz. gl. 15. à num. 14. ad 44. & Garciam p. 5. c. 5. n. 548. Ubi tamen notandum illud, quod habet Chok. loc. cit. n. 12. nempe beneficia ipso jure vacantia sic esse affecta & reservata Papæ, ut etiam vacantia in mense ordinario, non possit Ordinarius in Germania vigore Concordatorum ea conferre, sed solus Papa: non ita accipiendum universaliter, ac si ea omnia reserventur Papæ, quorum quis jus & verum titulum ipso facto in vim legis sic statutis amittit, in quocunque demum mense, & ex quacunque causa fiat hęc omisio; cum pateat id falsum esse in plurimis obviis exemplis.

Questio 358. Circa quadam alia, quæ minus proprie rationem beneficii habere videntur: puta, altaria, oratoria, Cappellania, &c. quæ fundata sunt absque Episcopi, alijsve Superioris auctoritate, prabenda, Hospitalia, pensiones, prestimonia, Commende, Coadjutoria, officiaque alia, num comprehendantur sub hac regula?

1. Respondeo ad primum negativè; quia nullatenus sunt beneficia. Chok. hic. gl. 1. nu. 2. citans Gregor. Tholos. in instr. rei benef. c. 12. n. 10. cum communi.

2. Respondeo ad secundum etiam negativè, intelligendo hoc de præbendis consistentibus in mera temporalitate, seu quæ nihil spiritualitatis habent, cujusmodi sunt prædia, quæ conferuntur solvendis salariis Advocati, Procuratorum, Musicorum &c. secus si præbenda sumatur pro ipso titulo beneficii. Chok. ibid. n. 6. ex Gonz. gl. 5. n. 25.

3. Respondeo ad tertium etiam negativè; Hospitalia enim regulariter appellatione beneficii non comprehenduntur. Chok. n. 9. citans Gomez. ad reg. de viennali. q. 7. in fine. Mand. ad reg. l. 9. q. 2. Mohed. decis. 18. de causa possess. & propr. Quin & si conferantur in titulum ad autum amovibiler; secus tamen est, si in perpetuum, hoc est, ad vitam titularis conferantur. Chok. ibidem. citans Selv. p. 2. q. 11. num. 14. Rebuff. in pr. tit. de devol. num. 7. &c.

4. Respondeo ad quartum: neque pensio reservata super beneficiis sive à Papa, sive ab Ordinario, cadit sub hac regula reservatoria; cum pensio sit quid temporale distinctum & separatum à beneficio. Chok. n. 10. citans Gigas de pens. q. 28. Gomez. de excepti. n. 91. Quin & si esset beneficium, adhuc non caderet sub reservatione; cum pensio pensionarii morte naturali vel civili extingua-

inguatur. Chok. *ibid.* num. 11. juxta Paris. de resig. l. 6. q. 2. num. 113. Gigas &c. Intraret tamen reservatio, si pensio constitueretur ad particulare alicujus commodum super fructibus alicujus Ecclesie, ut deinceps sit beneficium Ecclesiasticum (sic enim super redditibus unius Ecclesie potest constitui certum beneficium, assignando certam pensionem ex redditibus Ecclesie. Abb. in C. conquerente. de clericis non resid. num. 1. apud Chok.) talis enim pensio esset beneficium Ecclesie. Chok. num. 13. citans Gig. de pens. q. 20. vers. quarto limita &c. & Rot. decis. 39. de rescrip. in antiq.

5. Respondeo ad Quintum, prastimonia, dum non dantur in titulum perpetuum, nec aliud obsequium spirituale annexum habent, non cadunt sub reservatione, quia non sunt beneficia. Chok. num. 14. citans Hojed. de incomp. benef. p. 2. c. 8. n. 2. & seq. Secus esset, si darentur in titulum perpetuum, haberentque annexum aliquod obsequium spirituale; quia jam essent beneficia cadentia sub reservationem. Chok. *ibid.* citans Menoch. de arb. l. 2. cas. 201. num. 55. Mand. ad reg. de annali. q. 12. num. 3. &c.

6. Respondeo ad Sextum, Commenda non cadit sub reservatione, sive sit temporalis, & ad nutum amovibilis, donec Ecclesie provideatur de Rectore, sive sit perpetua, hoc est, ad vitam Commendatarii; quia beneficium commendatum non dicitur vacare per obitum Commendatarii, ita ut opus non sit attendere mensem, in quo obierit Commendatarius, sed vacat semper ut ante, Chok. num. 20. citans Gomef. ad reg. de triennali. q. 5. Nav. in man. c. 25. num. 126. Mohed. decis. 9. de preb. Simonet &c.

7. Respondeo ad Septimum: neque cadit sub reservationem Coadjutoria, sive ea simplex fuerit, sive perpetua cum futura successione; non enim est beneficium, ut Thol. in insit. de re benef. c. 11. n. 2. nec habens Coadjutoriam dicitur beneficiatus, sed beneficiati Coadjutor; neque vacare dicitur Coadjutoria, sed cessat & extinguitur, cessante vita, vel impedimento Coadjuti. Chok. num. 21. citans Gonz. gl. 5. §. 9. n. 25.

8. Respondeo ad Octavum, officia Ecclesiastica, quae in titulum non dantur veluti officium Custodis, Cellerarii &c. de quibus vide Gomef. ad reg. de infirmis. q. 22. Mand. ad reg. 21. q. 7. non cadunt sub reservationibus hujus regulae. Secus est de officiis, quae verè beneficia Ecclesiastica sunt, ut Thesauraria, Sacristia, Archipresbyteratus, de quibus diversi sunt in jure Can. tituli. Chok. nu. 24. citans Rebuff.

Questio 559. Dum regula hac excipit beneficia vacantia per resignationem, de qua resignatione loquatur?

1. Respondeo excipi solum vacantia per resignationem expressam (qualis est illa, quae fit verbis expressis, ut dum beneficium habitum in manibus Superioris relinquitur ab eo providendum) non verò excipi vacantia per resignationem tacitam (qualis est, quae ex factis ab aliquo inducitur ipso jure, v. g. dum quis secundum beneficium assequitur cum primo impossibile, dum quis beneficiatus contrahit matrimonium, vel professionem in religione approbata emittit &c. his enim factis praesumitur & censetur quis dimittere suum beneficium. Garc. p. 5. c. 1. num. 544. Gonz. gl. 14. a n. 62. Castrop. loc. cit. num. 5.

2. Respondeo secundò, excipi solum vacantia per resignationem simplicem seu puram, hoc est, quae fit simpliciter absque ullà conditione; non verò excipi vacantia per resignationem conditionatam, qualis est ea, quae fit in favorem alterius, non aliter reservatà resignanti aliquà pensione aut jure, aut non reservatà. Castrop. cit. num. 5. Garc. loc. cit. num. 542. contra Gonz. gl. 14. num. 29. & Chok. hinc gl. 7. num. 3. Reservantur siquidem hac regulà extra Curiam vacantia quocunque modo, praterquam quam per resignationem; extra Curiam autè vacare non potest beneficium per resignationem conditionatam, ut est expressa constitutio Pii V. sed solum per resignationem simplicem; quia hanc solum Ordinarius admittit, & beneficium ex vi illius vacationis providere potest. Item regula hac intendit coartare facultatè Ordinarii de beneficiis providendi; Ordinarii autem non habent facultatem providendi vacantia per resignationem conditionalem; cum hac vacent in Curia. Castrop. loc. cit. Tamen igitur per verba illa regulae: *alias quam per resignationem*: non excipiuntur beneficia vacantia per resignationem conditionalem; excipiuntur ea tamen per verba illa regulae: *extra Curiam* Rom. cum ea non vacent extra Curiam, sed in Curia. Garc. Castrop. l. cit.

3. Respondeo tertio: excipiuntur nihilominus seu comprehenduntur in exceptione vacantium per resignationem simplicem vacantia per resignationem factam per mutationis causam; est enim permutatio vera resignatio, & non est proprie resignatio in favorem, cum loco favoris facti resignatario, resignans alium aequalem ab ipso recipiat; potestq; Ordinarius hujusmodi resignationes seu permutationes admittit, ut expresse habetur in cit. constit. Pii V. Castrop. & Garc. l. cit. Gonz. gl. 14. ut Castrop. vel 13. ut Garc. n. 32. Potest itaque quis quolibet mense beneficium suum, alias non reservatum in manibus Ordinarii resignare simpliciter, vel etiam permutationis causam, cum vacans hoc titulo, ut dictum, non sit reservatum, Auctores iidem.

Questio 560. Cum per hanc ipsam regulam a reservatione ipsius excipiuntur beneficia spectantia ad provisionem Cardinalium, de quibus Cardinalibus, & de quibus beneficiis id intelligendum, an indifferenter de omnibus, an de aliquibus tantum?

1. Respondeo primò: intelligendum tantum de Cardinalibus ordinariis collatoribus, seu quibus competit collatio jure ordinario, quales sunt Cardinales Episcopi in suis Diocesis; cum Papa excipientis in hac regula Cardinales intentio tantum fuerit, non afferre Cardinalibus praedictum in sua ordinaria collatione. Chok. ad hanc reg. gl. 10. num. 4. citans Monet. de oprione. c. 4. q. 3. n. 87. Castrop. cit. p. 22. §. 4. num. 2. citans Gonz. gl. 24. num. 38. Garc. loc. cit. n. 624. Profunde beneficia spectantia ad collationem Cardinalium extraordinariorum Collatorum, seu ex privilegio seu indulto talium (quales adhuc sunt Cardinales legati de latere in suis legationibus & provinciis degentes, utpote qui ibi non nisi collationem extraordinariam habentes, ut ex eo patet, quod egeant indulto ad providendum ibidem beneficia vacantia in mense Apostolico, illudque passim illis conceditur) non excipiuntur ab hac reservatione.

2. Secundò intelligendum quoque dicta exceptio de

ptio de beneficiis, quæ sunt collationis simultaneæ Cardinalis Episcopi & Capituli, ita ut si vacent in mense Apostolico, provideri possint jure ordinario à Cardinale Episcopo & Capitulo simul. Castrop. loc. cit. n. 3. Garc. p. 5. c. 1. n. 35. et si enim pro Capitulo facta non fuerit dicta exceptio, sed pro solo Cardinale, ed ipso tamen, quo Cardinalis exceptuatus, adeoque relictus ordinariæ suæ potestati, beneficia in quolibet mense vacantia jure ordinario provideri, Capitulum in provisione eum comitari debet, dum jus habet concurrere cum Episcopo in provisionibus, quæ jure ordinario ei competunt; atque ita Capitulum per consequentiam seu concomitantiam manet exceptum ob exceptionem factam Cardinali Episcopo suo. Castrop. ibid. Idem censet Gonz. gl. 24. n. 61. de beneficiis simultaneæ collationis aliis reservatis, ad quorum provisionem Cardinalis Episcopus indultum habet; posse nimirum ea à Cardinale & Capitulo simul provideri; ed quod tale indultum non ampliet ei facultatem conferendi, sed solum removeat obstaculum reservationis, quo remoto, Cardinalis ille ordinario jure provideri: In ordinaria autem provisione, ut jam dictum, Capitulum concurrat, Contrarium tamen censet Castrop. loc. cit. n. 4. & Garc. num. 628. nimirum quod tale indultum non profit Capitulo, adeoque vi illius indulti Cardinalis Episcopus solus possit conferre beneficia aliis (dum nimirum reservata non essent) simultaneæ collationis, cum dictum indultum non tollat reservationem; sed eam manente (adeoque non abrogative sed dispensative semoto hoc obstaculo) dat Cardinali facultatem providendi, ac si reservatio non esset. Castrop. & Garc. qui posterior etiam addit, quod Cardinalis Episcopus, conferens vi indulti, non conferat ut Ordinarius, sed ut Delegatus & Commissarius Apostolicus. Unde etiam, si non provideat infra semestre, devolutio non fiat ad Archiepiscopum, sed ad Papam tanquam de reservato; citat pro hoc Mandos. de sign. gratia. cit. de provis. vers. in benef. reserv. Germon. de ind. Card. §. volumus. n. 56. Idem tradit Castrop. loc. cit. num. 6. ubi etiam ait, contrarium esse, nempe fieri devolutionem ad Archi-Episcopum, dum negligit providere beneficia competentia illi, non vi indulti, sed jure ordinario; ed quod licet Cardinalis in dignitate Cardinalatus sit superior Archi-Episcopo, quia tamen non jure Cardinalatus, sed Episcopatus, hæc beneficiorum provisio ei competit, esto, dignitas Cardinalatus occasio fuerit, ne beneficia ad ejus collationem spectantia reservarentur.

3. Terriò: exceptio dicta non extendit se ad beneficia, quæ vacarunt in mense Apostolico tempore Antecessoris non Cardinalis, ita ut ea nequaquam in eodem Episcopatu Successor Cardinalis Episcopus conferre possit, nisi forte desuper speciale indultum habeat; quia quod semel reservatum fuit, manet tale. Gonz. gl. 24. n. 108. & cum eo Garc. loc. cit. n. 653. Castrop. loc. cit. n. 7. E converso tamen, dum Cardinali Episcopo succedit Episcopus non Cardinalis, posse hunc beneficium, quod tempore prædecessoris sui, nimirum istius Cardinalis Episcopi, vacavit in mense reservato, conferre, tenet cum Gonz. loc. cit. n. 114. Castrop. loc. cit. n. 8. Contrarium sentiente Garc. n. 633. ed quod tale beneficium, cum vacavit, nullà fuit reservatione affectum; tum etiam, quia sicut beneficium, quod tempore Episcopi non Cardinalis vacavit in mense Apostolico, excluditur à provisione

Cardinalis Episcopi ob reservationem; ita è contra beneficium vacans tempore Episcopi Cardinalis provideri potest à Successore non Cardinale ob libertatem, seu carentiam reservationis; cum contrariorum eadem sit ratio & decisio.

4. Quartò, extendit se dicta exceptio ad omnes Cardinales ordinarios Collatores, etiam si sint absentes à Curia. Castrop. loc. cit. n. 7. Garc. num. 638. contra Gonz. loc. cit. n. 121. & Chok. loc. cit. n. 5. tenentes non extendere se illam ad 6. illos Cardinales supra nominatos ritulares de Urbe; nam, ut ait Castrop. duo hæc bene subsistunt, quòd nullus Cardinalium, etiam absens à Curia, sit comprehensus in hac reservatione mensium; & quòd aliqui Cardinales sint inclusi in reservatione factà (nimirum per regulam septimam) pro beneficiis vacantibus tempore, quo à Curia fuerint absentes.

Quæstio 361. A quo tempore computentur incipere, & finire menses reservati & Ordinarii?

1. **R**espondeo: menses hi incipiunt à media nocte diei præcedentis, v. g. Januarius incipit ab elapsa media nocte diei ultimæ præcedentis mensis, nempe Decembris; dies enim naturalis & consequenter mensis secundum communem & naturalem computationem incipit à media nocte, juxta l. more Romano. ff. de feriis. & l. consuluit. de off. deleg. Card. de Luc. de benef. d. 15. n. 3. dicens sic receptum in materia beneficii, & in ordine ad hunc effectum metiendi vacationem, an in uno vel altero mense contigerit, quidquid aliàs sit ad effectum actorum judicialium ac alios. Garc. p. 5. c. 1. n. 523. citans Nav. de orat. c. 3. num. 34. Gonz. gl. 11. à n. 9. Francol. tr. de temp. horar. can. c. 87. & aliquot Rot. decis. Castrop. cit. p. 22. §. 2. n. 1.

2. Est autem nox media, ubi cœpit sonare hora 12. noctis, etiam antequam desinat sonare horologium, seu ante finitos pulsus illius horæ; quia cum primus pulsus horæ sonat, jam est hora expleta. Garc. n. 524. citans Sanch. de matrim. l. 2. d. 41. n. 40. Castrop. loc. cit. citans Barb. de potest. Ep. p. 3. alleg. 57. n. 182. &c. & sic, qui exspiravit post primum pulsus horæ 12. noctis ultimæ diei Decembris, etiam antequam finiatur pulsus illius horæ, dicitur obiisse in Januario. Garc. ibid. Et ubi plura sunt horologia, standum est horologio parochiæ defuncti, vel illi, per quod communiter ibi populus regitur, seclusà fraude, vel notabili horologii deordinatione. Card. de Luc. l. c. n. 13. Garc. n. 525. Castrop. loc. cit. ubi etiam approbare videtur doctrinam Bobadil. in politic. l. 5. c. 2. n. 25. dicentis, sequendum horologium proprium, si res, de qua agitur, est favorabilis, secus si est odiosa; quod verissimum dicit Parlador. l. 3. q. 9. n. 20. si duo tantum ibi sint horologia; si verò plura, adhaerendum pluribus numero, & communiter certioribus, ut contingit in testibus. Idem cum Parlad. sentit Card. de Luc. l. cit. n. 12. Ubi verò non est horologium, vel si sit, deordinatum probatur, vel audiri non potuit, aut de facto auditum non fuit, media nox metienda, tum ex cursu siderum, tum ex judicio hominum habentium de hoc experientiam, tum ex communiter accidentibus. Garc. n. 526. Castrop. loc. cit. Barb. loc. cit. n. 187. Tametsi autem ex galli cantu non firma, sed levis solum desumat præsumptio diei sequentis jam cœpta, ed quòd, licet diu noctuque cantent galli, cantent tamen frequen-

tius versus auroram; nihilominus dictam præsumptionem ex galli cantu maxime accipiendam esse ad sustinendam provisionem Ordinarii, ex quo pro eo facit jus commune, tradit Garc. *cit. n. 526.* & ex eo Barb. *loc. cit.* & Gonz. *gl. 11. num. 10.* qui sic bis à Rora decisum esse dicit. Castrop. *loc. cit.* ait, præsumptionem firmam reddi, dum contrarium adversarius non probaverit.

3. Denique ubi horologia incipiunt ab occafu solis usque ad 24. horas, numerando per 4. senarios, vel 2. duodecimas, ut in Italia, media nox accipienda erit juxta quantitatem seu magnitudinem, & parvitatem dierum & noctium, ita ut v. g. tempore æquinoctii media nox sit hora 6. Garc. *n. 525.*

4. Porro notandum hic, quod ait Card. de Luc. *loc. cit. n. 15.* dum beneficiatus ultimâ mensis, v. g. Ordinarii constitutus erat in agone & articulo mortis, ipse mensis videatur quodammodo constitutus in possessione hujus mortis; quia constitutus in articulo mortis pro mortuo potius sit habendus, dum magis de morte, quam vitâ participet; non quidem, quod mors illa facta sufficeret ad vacationem beneficii, ejusque tempus regulandum; cum sine dubio attendendum ipsum vacationis momentum; sed ad effectum, ut aliqua major præsumptio in concursu probationis assisteret uni magis, quam alteri, ita ut per quemdam modum loquendi mensis iste gerat personam rei & possessoris, subsequens verò mensis personam Actoris &c.

Questio 362. Quid in dubio, in quo mense beneficium vacarit?

1. **R**espondeo primò: si dubium est, num vacarit beneficium in mense Apostolico, an ordinario, quod dubium factâ diligente inquisitione (ad quam tenebitur Ordinarius, & aliâ malè faceret; quin & si forte beneficium vacallet in mense Apostolico, violaret alternativam, ut Garc. *n. 527.* juxta Rotam in *Pistoriens. alternativa. 17. Octobr. 1558.* & ex eo Corrad. *l. 3. c. 6. nu. 36.* qui etiam addit, idem esse, si id contingeret ex mala computatione temporis) vinci non potuit; ed quod beneficiatus reperitur mortuus in sylva vel fluvio, nesciaturque, quo die aut mense mors contigerit; vel reperitur mortuus in lecto mane primo Januarii, & nesciatur, an exspiraverit ante vel post mediam noctem; in hoc inquam casu posse Episcopum illud beneficium conferre, tradit Garc. *nu. 528.* cum in dubio præsumendum sit pro Episcopo, ex quo ad eum cessantibus reservationibus spectat provisio omnium beneficiorum suæ Diocæsis de jure communi, quo jure privari non debet, quousque constet de reservatione &c. Ad hæc in dubio faciendâ sit interpretatio non pro reservatione, quia in dubio favendum ordinariæ collationi, & jurisdictioni: & per istam interpretationem non fit grave præjudicium Papæ, utpote qui concurrat cum omnibus Ordinariis, & aliâ fieret grave præjudicium Ordinario, privando illum suâ provisione; quæ ratio procedit in quolibet Ordinario. Garc. *n. 528.* & ex eo Corrad. *pr. benef. loc. cit.*

2. Secundò in hoc casu, si de facto Ordinarius prius contulit tale beneficium, esto, Collatarius illius possessionem non acceperit, certum est, hanc collationem sustinendam esse contra provisionem Apostolicam, ob rationem immediatè ante datam; tum quia in casu dubio reservationis negari non potest, Ordinarium habere jus, saltem æquale cum

Papæ, ad providendum beneficium, adeoque si huic æquali juri addat præventionem, vincet ratione præventionis. Castrop. *loc. cit. n. 2.* cum communi, ut ait.

3. Tertio dum in hoc casu non constat, quis prius providerit, an Papa, an Ordinarius, neuterque provisorum est in possessione, præferendum adhuc esse ab Ordinario provisorum ob rationem jam datam, nimirum quod semper in casu dubio in favorem ejus judicandum sit, qui habet pro se juris præsumptionem, tradit Castrop. *loc. cit. n. 3.* & apud illum Gonz. *gl. 11. n. 37.* neque his obstant dicta ad initium hujus cap. uti nec *c. si a Sede. de prob. in 6.* loquitur enim illud, & nos locuti sumus de casu, dum æqualiter Papæ & Ordinario competit provisio, ipseque Papa Ordinarii provisionem prævenire intendit, secus verò, cum solo jure reservationis intendit providere; quia tunc, nisi de ejus reservatione constet, ejus provisio sustinenda non est. Multòque minùs obstat *Clem. 1. ne lite pendente.* quia ibi constabat de lite, ac proinde de impedimento, quod habebat Episcopus ad providendum, adeoque mirum non est prælatam huic provisionem Papæ. ita Castrop.

4. Quarto: dum in hoc casu provisio Apostolica fuit anterior provisione factâ ab Ordinario, & provisor apostolicè vi provisionis illius possessionem accepit, adhuc provisorum Apostolicum repellendum esse à possessione, & provisorum ab Ordinario admittendum, dum provisorum Apostolicus non probavit beneficium Sedi Apostolicæ reservatum esse, affirmat Castrop. *ibid. n. 5.* & Garc. *à n. 530.* & maxime 322. contra Gonz. *gl. 11. num. 26.* ed quod provisorum Apostolicus in tantum acquirit jus in beneficium, in quantum beneficium est reservatum, quia solum jure reservationis Papa illud conferre intendit; & in præsentem nullo modo constat de reservatione: ergo constare non potest de jure qualis provisorum Apostolici. Adde, quod, dum Papæ non constat de reservatione, beneficium providere non potest jure reservationis. Quin & contra eo ipso, quod de reservatione non constet, Ordinarius non est dubius, sed certus reservationem non esse, saltem ex præsumptione juris; quia ei competit provisio beneficiorum suæ diocæsis, dum non probatur reservatio juxta *c. ex frequentibus. de institutionibus.* ergo provisorum Papæ in dicto casu est nulla; ergo provisorum ex illius provisione nullum jus acquirit, etiam si possessionem acceperit, & consequenter tanquam provisorum sine vero titulo est repellendus; cum jam nullatenus ex possessione præsumi possit dominium beneficii: dum nimirum jam constat de illegitimo titulo, sive eum possidere illud, ut sibi datum jure reservationis, cum tamen reservatum non sit. Castrop. *loc. cit.*

5. Sed & falsum est in hoc casu provisorum ab Ordinario tanquam Actori incumbere probationem carentiæ reservationis; quia dum reservatio non probatur, is habet pro se juris præsumptionem; qui autem juris præsumptionem habet, habet suam intentionem fundatam, ut transferat in Adversarium, etiam possidentem, onus probandi, ut Corrad. *l. 2. var. c. 6. n. 1. Masc. q. 17. à n. 6.* Alciat. *de præsumpt. l. 11. q. 33. à n. 2.* & alii apud Castrop. *cit. n. 6.* & Garciam *cit. n. 530.* Quin & qui pro se habet jus commune, ut in præsentem dictus provisorum ab Ordinario, dicitur habere ita suam intentionem fundatam & plenam probationem, ut quamdiu aliqua contrariâ exceptione plenè prælatâ ei non obijci-

etur, dimoveri nequeat. *Garc. ibid.* citans Bartol. & Ripam in l. admonendi. de iurejurando. & Puteum decif. 101. n. 1. l. 2. est enim juris præsumptio vera ac liquidissima probatio. *Garc. ibid.* ex Alciat. Masc. Menoch. & æquiparata quasi possessioni rejicit onus probandi in Adversarium. *Garc. ibid.* ex Menoch. de præsumpt. l. 1. q. 33. n. 2. Proinde, quod ait Puteus cit. decif. quod provisio ab Ordinario agenti contra provisum Apostolicum possessorem incumbit onus probandi beneficium vacasse in mense Ordinario, intelligendum non est de nostro hoc casu, quo id constare non potest, in quo mense vacavit; sed de casu, in quo id constare potest, & controvertitur, cui incumbat onus probandi Mensem Apostolicum vel ordinarium. *Garc. n. 531.*

6. Nec denique valet in præsentem: quod in casu dubio potius favendum sit reo, quam Actori; & possessori, quam carenti possessione: quia etsi in præsentem sit dubium, in quo mense vacavit beneficium, dubium tamen non est, neque obscurum, quod Ordinarius competat ejus provisio, dum non apparet in mense Apostolico vacasse, uti etiam dubium non est, quod Papa non competat ejus provisio jure reservationis, dum non apparet reservatio. *Castrop. cit. n. 6.*

Questio 363. Quid si ergo certam sit beneficium vacasse in mense ordinario, utrum Ordinarius possit illud conferre in mense Apostolico?

Respondeo affirmative. *Gonz. gl. 11. num. 48.* *Garc. cit. p. 5. c. 1. n. 536.* dicens à nullo hac de re dubitari, nec unquam in Rota disputatum, cum tamen contingat quotidie. Hoc enim beneficium non vacavit in mense Apostolico, etsi ejus vacatio duret ad mensem apostolicum usque; regula autem hæc loquitur de tempore & initio vacationis, nimirum quando contigit obitus beneficiati, seu alius modus vacandi. Sed neque esset bona partitio, si Episcopi nequirent beneficia in suis mensibus vacantia providere, postquam inersset mensis Apostolicus, cum tamen beneficia semel vacantia in mense Apostolico, & sic reservata, semper maneat reservata, *Garc. loc. cit.* Unde jam etiam inferitur, quod beneficia Sede Apostolicâ vacante vacantia in mense apostolico non referentur per supervenientem regulam mensium novi Pontificis, licet adhuc vacent; cum regula solum reservet beneficia vacatura post sui constitutionem, & non vacantia, *Garc. n. 537.*

Questio 364. Dum regula hæc sub nullitate gratia expressè vult, ut in supplicatione, seu quavis impetratione & concessione beneficiorum per ipsam reservatorum, etiam qua fit motu proprio (motus enim proprius est rollat subreptionem, non tamen supplet intentionem concedentis, nec substantialem defectum, qui committitur in taciturnitate mensis, cujus expressionem expostulat Papa pro valore gratia, ut Castrop. cit. p. 22. §. 5. n. 1. citans Rebuff. & Anton. Gabr. Chok. hic. gl. 13. n. 3.) fiat mentio mensis, in quo vacavit beneficium, qualiter hæc mentio facienda?

Respondeo primò: debet fieri mentio mensis dispositivè, ut ait regula, id est, assertivè &

absolutè dicendo: beneficium vacasse in tali mense, ita ut non sufficiat narrare mensem dubitativè dicendo; quod forsitan vacavit, vel vacavit, ut assertur in tali mense. *Chok. hic. gl. 13. num. 3. Gonz. gl. 32. n. 7. 10. 12. Garc. cit. c. 1. n. 656. Castrop. loc. cit. n. 2.* citans Mandos de resignat. gratia. tit. de provision. col. 8. ne, si Papa vi talis narrativæ dubiosæ provideret, exponeretur periculo derogandi Ordinariorum provisioni, quam derogationem unicè per adjectas illas particulas regula vitare intendit. Cùmque plenè aliàs & concludenter probanda sit reservatio ab impetrante, utpote fundamentum gratiæ concessæ, ut latè *Gonz. gl. 11. n. 98.* jam eà probatione non egeret impetrans, ut gratia ei facta subsisteret; cùm non in reservatione certa, sed dubia & sub opinione positâ fundaret suam impetrationem. *Castrop. l. c.* Proinde jam etià non sufficet narrativa facta per clausulas generales conditionales, v. g. si quis à Papa peteret beneficium, quod credit vacasse tali mense; vel si forsè vacavit in alio mense, & sic gratia erit nulla; nisi fortè clarè colligatur, Papam non obstante prædictâ narrativa minùs legitimâ, voluisse gratiam conferre. *Castrop. loc. cit. citans Gonz. ubi ante. n. 15. & Garz. n. 666.*

2. Secundò sufficere narrare, quod beneficium vacaverit in mense Apostolico, seu uno ex reservatis, absq; eo, quod exprimitur seu specificetur mensis, negat *Garc. cit. p. 5. c. 1. n. 656.* Affirmat contra *Castrop.* eò quod etiam non specificato in individuo mense, jam ex ista narratione sufficienter constet Papæ, nullum creati Ordinario præjudicium in provisione talis beneficii de se factâ, quæ fuit unica ratio motiva, cur voluerit exprimi mensem. Proinde narratio hæc est satis clara, absoluta & determinata expressio mensis, prout requiritur regula, esto, non sit determinata numericè; hoc enim ipsum per accidens est ad reservationem, sive in hoc numero, sive in alio numero mense vacet beneficium.

3. Tertiò probabilius solum de mensibus reservatis, ubi in iis vacaverit beneficium, facienda est mentio in supplicatione seu impetratione, ita ut provisus à Papa de beneficio vacante in mense Ordinarium, non teneatur in supplicatione de mense illo facere mentionem; id enim solum videtur velle regula, dum Papa, postquâ præmiserat reservationem omnium beneficiorum, quorum vacatio 8. illis mensibus papalibus contingit, nullâ factâ mentione de vacatione contingente in mensibus Ordinarium, mox subjungit: *dedictis beneficiis tunc vacantibus dispositivè mentionem fieri de mense, in quo vacaverint.* *Chok. ad hanc reg. gl. 13. n. 2. Castrop. loc. cit. Garc. n. 657.* referens sic pluries resolutum à Rota contra *Gonz. gl. 39. à n. 49.* censentem, solum mensis ordinarii faciendam esse mentionem: Item contra alios volentes, utriusque mensis, & reservati & ordinarii faciendam mentionem. Porro quod hic dicitur de 8. mensibus reservatis, nimirum ut in concessionibus seu gratiis de beneficiis in iis vacantibus debeat fieri mentio de mense vacationis, id ipsum procedit etiam in 6. mensibus alternativè concessæ Episcopo, cùm illi 6. subrogentur loco illorum 8. cum iisdem qualitatibus. *Garcias n. 658. Chok. loc. cit.*

4. Quartò: dicta mensis reservati expressio facienda est, quoties beneficium in mense reservato vacans obtinetur; sic itaque primò, dum prima provisio fuit nulla, eò quod mensis expressus non fuit, vel quia ab inferiore Collatore facta provisio

de beneficio vacante in mense reservato, & secunda, seu nova obtineretur, in hac secunda mensis debet exprimi. Garc. n. 680. Castrop. loc. cit. n. 7. Gonz. gl. 32. n. 20. &c. De cetero autem, dum mensis expressus fuit in prima gratia, regula hæc locum non habet, siue non opus est, illum iterum exprimere in nova gratia, seu in gratia reformatoria, seu perinde valere. Garc. n. 672. citans Gonz. gl. 32. n. 41. & seq. Caputaq. decis. 215. p. 2. Mohed. decis. 4. de concess. præb. n. 3. Secundò exprimendus est mensis in gratia si neutri; quia est vera gratia & concessio beneficii ad vitandas lites. Castrop. num. 8. Garc. n. 659. Gonz. n. 21. & seq. ubi n. 24. quòd id à fortiori procedat, si certius, qui non fuit in lite, & nullam aliam gratiam habuit, dictam gratiam si neutri obtinuerit. Put. l. 1. decis. q. 48. n. 5. Tertiò non solum in beneficiis vacantibus de jure & de facto, sed etiam in vacantibus de jure tantum; puta, si moriatur, qui habet solum jus, alio existente in possessione beneficii; cum regula loquatur simpliciter, & sit vera vacatio, quæ fit per mortem illius, qui habet jus. Garc. n. 662. citans Bellenz. de subsid. charit. q. 121. & ex eo Chok. n. 6. Gonz. num. 25. Castrop. n. 9. Quartò non solum in vacantibus per obitum, sed quomodocunque vacent, si ob modum vacationis aliàs non sint reservata. Castrop. n. 10. Gonz. n. 26. Garc. num. 665. Qui Auctores tamen advertunt, quòd, licet ita sit de jure, in Dataria tamen admittantur supplicationes beneficiales de aliis vacationibus, præterquam per obitum, puta, per affectuionem alterius incompatibilis, per initum in matrimonium absque expressione mensis. Et ideo forsitan praxim interpretari regulam hanc, quòd ad expressionem mensis solum procedere in vacantibus per obitum. Ait tamen Gonz. hanc esse magnam regulam restrictionem, & hinc sibi adhuc videri verum, quòd mensis sit exprimendus in quacunque vacatione. Adde etiam Garc. num. 666. ideo Datariam admittere supplicationes sine expressione mensis in aliis vacationibus, & non in vacationibus per obitum; quia in vacantibus per obitum regulariter Papa non vult prævenire Ordinarios, in aliis vero vacationibus vult bene prævenire. Quòd si tamen vacatio istiusmodi alia contigerit in mense Apostolico, gratia erit nulla, cum non sit facta mentio de mense, nec in hoc praxim aut stylus contradicit. Quin etiam, ut subjungit Garc. si in vacatione per obitum Papa concederet gratiam de beneficio absque expressione mensis, censeretur velle prævenire Ordinarium, si fortè in mense ordinario vacavit, quamvis non soleat id facere.

5. Quintò, non est necessaria explicatio mensis in beneficiis aliis reservatis; quia hæc sub hac regula non continentur, & in iis cessat ratio finalis regulæ; utpote quorum collatio Ordinario præjudicare nequit. Castrop. n. 11. citans Mand. de sign. gratia. tit. de provis. Gonz. loc. cit. n. 39. Garc. n. 668. citans insuper plures Rot. decis. Sic necessaria non est in vacantibus per resignationem; dum enim resignatio conditionalis est, vacat in Curia, & collatio nequit competere Ordinario. Sed nec Papa ignorare potest, quando vacavit; cum vacent ab illo puncto, quo resignationem admittit, & gratiam signat. Castrop. ibid. Garc. num. 667. Gonz. n. 45. qui tamen hoc ipsum eodem n. 45. & 32. sic limitat, ut, si resignatio in favorem non teneret (quia v. g. intrusus in beneficio illud resignavit) nec haberet effectum, & resignatarius propterea, non vigore resignationis, sed vigore clausularum

generalium: siue vacet præmissò, siue alio modo; contentarum in resignatione intenderet consequi beneficium, necessaria tum adhuc foret mensis expressio. Sed neque in resignationibus simpliciter factis in manibus Ordinarii aut alterius Collatoris inferioris opus est expressione mensis, v. g. si quis in mense Apostolico resignat simpliciter beneficium in manibus Ordinarii (extra Curiam Roman.) & alius obtinet provideri à Papa de tali beneficio ante provisionem factam ab Ordinario, valida est provisio, etsi non sit facta mentio de mense vacationis. Gonz. gl. 32. n. 44. Item non est necessaria in subrogationibus quòd ad beneficia litigiosa, cum hæc subrogatio non possit præjudicare Ordinario, utpote in quolibet mense impedito ad subrogandum. Garc. à n. 671. Castrop. loc. cit. Item in beneficiis jurispr. laicorum, dum ea providet Papa; cum non sint illi reservata. Garc. num. 669. Castrop. loc. cit. neque in beneficiis devolutis ad Papam ab eodem impetratis; quia hæc conferre nequit Ordinarius, cum ab eo ob negligentiam sint avocata. Castrop. ibid. Denique non est necessaria hæc mensis expressio in provisionibus & gratiis ab Episcopis aliisque Ordinariis factis; tum quia hi præsumuntur habere notitiam mensis, in quo contigit vacatio; tum, & præcipue, quia regula loquitur de narrativa faciendâ Papæ, ne Ordinarius in provisione præjudicet. Castrop. h. cit. Garc. n. 674. Gonz. gl. 32. n. 46.

Questio 365. Qua ratione per hanc regulam derogetur obstaculo hujus reservationis mensium?

1. **R**espondeo: ut reservatio per hanc regulam inducta firma persistat, præterquam quòd Papa deroget consuetudines etiam immemorales optandi istiusmodi beneficia hic reservata (de qua optatione dicemus infra, & de ea vide tantisper Castrop. hic p. 22. §. 6. & Garc. cit. p. 5. c. 1. à n. 449.) derogat insuper quasilibet consuetudines, etiam immemorales, & quælibet privilegia, & indulta (quidquid sit de distinctione hoc in puncto inter privilegium & indultum, de quo multa Gonz. gl. 39. q. 1. n. 2. quæ tamen non placent Castrop. h. 6. nu. 10. & quibus Garc. n. 675. ait magis contineri questionem de nomine, quam de re) Apostolica, non tantum concessa simpliciter de disponendo de beneficiis, sed etiam ad disponendum de beneficiis reservatis hac reg. seu vacantibus in mensibus reservatis; sic enim indicant verba regulæ: *de hujusmodi beneficiis*, id est, vacantibus in illis mensibus, cum dictio *hujusmodi* sit relativa precedentium cum omnibus suis qualitatibus. Garc. n. 676. citans Gonz. gl. 33. n. 6. ac ita etiam, ut non solum derogetur indultis ac privilegiis, sed etiam consuetudinibus immemorialibus, non tantum optandi, sed & disponendi & dictis beneficiis, tametsi enim verbum illud *disponendi* videri posset respicere sola indulta, & non consuetudines, quia relatio debet fieri ad proximiora; referri nihilominus etiam debet ad consuetudines; quia dictio illa *ac etiam* arguit dispositionem: tum quia eadem ratio militat pro derogandis illis consuetudinibus, quæ pro derogandis privilegiis & indultis. Garc. n. 677. & 678. citans plures Rotæ decis. & Gonz. gl. 35. q. 2. à n. 24. Castrop. loc. cit. Cur tamen, his non obstantibus, non comprehendantur his verbis indulta concessa in Bullis Sixti IV. & Leonis X. de conferendis Canonicatibus, Doctoratibus,

ralibus, & Magistralibus Cathedralium Hispania, dictum est supra ex Garc. n. 679. & seq. quia nimirum hæc Bullæ sunt per modum statuti & legis.

2. Addit insuper Castrop. sub hac derogatione privilegiorum & indultorum non comprehendendi privilegia concessa disponendi de beneficiis, ac si verè jure foundationis dispositio competeret; eò quòd, cum jusp. ex fundatione competens hac regulà non derogeretur, etiam non derogeretur privilegium illius naturam induens & sequens. Idem ait de privilegiis pro limitato tempore concessis juxta dicta supra; eò quòd hæc reputentur gratiæ modici præjudicii. Denique efficacia verborum illorum: cum derogatoriis derogatoriis, & insolitis clausulis, quæ ad majorem reservationis firmitatem adjuncta, vide Gonz. à gl. 35. & seq.

PARAGRAPHVS VIII.

De altera Regulæ 8. parte, hoc est, de alternativa concessa Episcopis.

Questio 566. Quæ, seu qualis sit hæc gratia alternativa?

R. Respondet cum Ordinariis, seclusà hac gratiâ, solum relictis essent liberi menses 4. nimirum Martius, Junius, September, December per hanc gratiam conceduntur 6. menses, in quibus de beneficiis in iisdem vacantibus, & aliis non reservatis, liberè providere possint, & sic quòd ad menses cum Papa alternant. Unde vides per dictam alternativam concedi ex mensibus aliis Apostolicis Februarium, Aprilem, Augustum, Octobrem; & e contra à Papa ad se avocari Martium & Septembrem, qui aliis seclusà hac alternativâ erant, & sunt menses Ordinarii. Castrop. loc. cit. p. 23. §. 1. n. 2. cum communi.

Questio 567. An gratia alternativa tollat reservationem illam in prima parte regulæ de 8. mensibus?

R. Respondet negativè, sed illâ persistente aperit viam Ordinario providendi de reservatis per illam priorem partem sub conditione residendi, quâ conditione seu residentiâ cessante, cessat alternativa, & intrat reservatio prior. Castrop. loc. cit. citans Barb. de potest. Episc. alleg. 53. n. 50. & Cassad. decis. 8. n. 10. de præb. Lott. l. 2. q. 40. n. 66. dicens hanc sententiam probatam Rotæ in Ovetensi beneficii. 30. Julii 1610. & in Trid. Canoniciatus. 21. April. 1570. Et nisi sic dicatur, Papanon jure reservationis, sed jure devolutionis provideret tunc ista beneficia, Episcopo non residente, vel etiam negligente illa providere, quod admittendum non est. Castrop. loc. cit. Lott. loc. cit. n. 68. ubi etiam probat, id ex stylo Cancellariæ, quæ tunc non dat literas tanquam de devoluto, sed de reservato in vim primæ partis regulæ. Sed neque his obstat, quòd per alternativam concessionem videatur facta quædam permutatio mensium inter Papam & Ordinarium, & quosdam effectos ordinarios, qui per reservationem aliis erant Apostolici, ut dictum quæst. præced. id enim per Catachresin, & non propriè dici, ait Lott. ibid. n. 67.

P. Leuren. Fori Benef. Tom. II.

Questio 568. Num Junius, & December, in quibus non fit aliqua permutatio cum Papa; quique tam in generali reservatione, siue in prima parte regulæ, quam in alternativa, seu secunda parte, relinquuntur seu assignantur Ordinariis, & ea de causa menses fixi dicuntur, censcantur concessi in gratiam alternativam sub eadem conditione, nempe residentiâ, sub qua in illa conceduntur reliqui 4. menses Februarius, Aprilis &c.

R. Respondet negativè Garc. nu. 506. dicens, sic communi consensu & praxi receptum. Castrop. loc. cit. citans Barb. de pot. Ep. alleg. 23. nu. 44. Pirh. de præb. num. 376. voluntque non concedi hos duos menses in alternativâ, tametsi ibi exprimantur unâ cum aliis 4. Februarii, Aprilis &c. per accidens, & tantum demonstrationis gratiâ, non verò gratiâ novæ concessionis; adeoque nec illis impositam conditionem, seu onus residendi, utpote quod onus annexum illis solum mensibus, qui de novo per alternativam conceduntur, non verò iis, qui jure ordinario comperebant. Idem tenet videtur Card. de Luca de benef. d. 12. num. 8. dum ait: Papa Ordinario ob residentiâ concedit 2. ex Apostolicis, adeò ut ex 4. aliis concessis is jam obtineat 6. E contra in casu non residentiâ amittat 2. ex his 4. sibi remanentibus Junio & Decembri. Eâ ducuntur ratione hi Auctores, ut Castrop. quòd alternativa solum removeat obstaculum reservationis inducta per primam partem hujus regulæ, ut tradunt Cassad. decis. 8. num. 6. & 10. de præb. & Gonz. gl. 42. num. 13. apud Castrop. quòd ad illos autem duos menses nunquam intârât reservatio. Unde jam rectè inferunt hi Auctores & Castrop. & Pirh. expressè, Ordinarium, siue resideat live non, posse providere beneficia vacantia mensibus Junii & Decembris; quia non providet vi alternativæ, sed ex jure ordinario per alternativam non derogato. Quia licet dicti 2. menses constituent simul aliis quatuor alternativam. Quin & diceretur illis quæ talibus annexum onus residendi, adeoque non posse Ordinarium vacantiam in illis beneficia conferre vi præcisè alternativæ formaliter talis, quin resideat; cum tamen non teneatur uti gratiâ alternativæ, etiam dum eam acceptavit, sed possit uti facultate sibi à jure concessâ, poterit adhuc conferre beneficia in his binis mensibus, quin resideat, ita Castrop. loc. cit. num. 4. quòd ipsum, ut viæimus, omnino negat Lott.

2. Respondet e contra affirmativè. Gonz. Glos. 43. n. 116. apud Castrop. loc. cit. n. 3. eò quòd in regulâ sub eadem clausula tenorèque verborum, quo Februarius, Aprilis, Augustus, October, conceduntur: & nisi sic pari modo in gratiâ alternativæ concederentur, ut quid ibi cum aliis mensibus alternativæ exprimuntur? quæ sententia si vera, non videtur posse Ordinarius beneficia illis 2. mensibus vacantia providere, nisi verè & personaliter resideat, non secus, ac non nisi sub hac conditione providere potest vacantia in Februarii. Hanc Gonz. sententiam acriter tenet, & valide Garciam refutat Lott. l. 2. q. 41. num. 38. dum ait: ad hoc, quòd Garcias dicit, sententiam suam sensu communi & praxi receptam; nisi referatur ab eo ad sensum communem & praxim extra Curiam, omnino falsum esse, dum id hactenus in Curia observatum non sit, ac propterea non habendum in con-

X 3

siderati

sideratione sensum illum communem & praxim; cum Curia Rom. in interpretandis legibus, præcipere canonicis, non sequatur sensum & stylum Judicum de partibus, sed potius illis indicat ex proprio sensu & stylo, quæ sit vera interpretatio. Proinde levissimam esse in hac re opinionem Garc. loquentis sine lege & auctoritate. Ad illud verò, quod Garcias ait, duos illos menses solum demonstrationis gratiâ unâ cum reliquis exprimi, Respondet, esse nimis frigidum & enerve; uti nullatenus attingens rhombum difficultatis, qui non stat in simplice mensium designatione, sed in qualitate jugis residentie singulis adjecta, nec quicquam esse, quin Episcopus potuerit horum duorum mensium naturam, accedere hac novâ qualitate immutare absque explicitâ declaratione solum implicitè, seu ex implicitâ rei naturâ subjiciendo videlicet se obligationi residendi in suis mensibus alternatis; sicut enim habens bona allodialia & libera, & nihilominus eadem recognoscendo à Domino feudi tanquam feudalia, censetur ipsa bona domino dedisse, & brevi manu utile dominium jure feudi ab ipso recepisse; ut Rosental. *de feudis c. 6. conclus. 68. num. 17.* Sic Episcopus acceptando alternativam sub hac lege residentie, cui prius non erat subjectus, hos duos menses unâ cum aliis in manibus Papæ liberè potuisse, & rursus brevi manu eisdem cum aliis 4. ita qualificados, & onere residentie affectos recepisse. Unde fit, ut non satisfaciat regula, si velit uti alternativâ, & non residere, ex quo illud accidens residentie determinat, ac certam reddit obligationem, nec propterea patitur, ut Episcopus divertat ad id, quod sibi prius erat licitum in genere. Atque ex his concludit Lott. *num. 38.* volens utramque sententiam conciliare; Episcopum non residentem in dictis 2. mensibus validè adhuc conferre beneficium in iis vacans ex suppositione taciti recessus ab alternativâ; invalidè verò, persistente in integritate suæ alternativæ.

Questio 569. Quando nam ceperit alternativæ usus, & à quibus concessa?

1. **R**espondeo: cepisse usum illius à Nicol. V. circa annum 1447. tradit Corrad. *in pr. benef. l. 3. c. 6. num. 8.* ex Bursat. *l. 2. cons. 126. num. 102.* verum, ut addit Corrad. Nicolaus Ordinariis concessit non nisi menses 4. Martium, Junium, Septembrem, Decembrem, postmodum verò ab ejus successoribus concessa pro 6. mensibus. Et quamvis id generaliter non fuerit indultum Episcopis, nisi sub Leone X. Anno 1514. ut Burs. *loc. cit.* consuevit tamen etiam prius specialiter indulgeri. Lott. *l. 2. q. 37. num. 11. & 12.* citans Felin. *in C. cum ex officij. de rescrip. num. 36. & Sot. glossatorem.*

2. Ubi illud notandum, olim illam concedi solitam ad supplicationem manu Papæ signatam, uti fieri solet in concessione aliarum gratiarum, & sic super ipsa supplicatione postmodum literæ sub plumbo expediebantur juxta stylum datariæ & Cancellariæ Apostolicæ. Unde dum in decisionibus quibusdam dicitur, alternativam non suffragari Episcopo ante expeditionem literarum, & hinc collationem factam in mente reservato ante dictam expeditionem non valere, id referendū ad tempora antiqua, ubi ea gratia dicto modo per Brevia particularia indulta, ad gaudendum eâ concedebatur, Hodiedum autem alternativæ concedatur per hanc

ipsam regulam Cancell. nullaque requiritur expeditio literarum, sed sufficit, quòd illa acceptetur per literas patentes recognoscendas per Datariam, servatâ formâ hujus regulæ. Corrad. *loc. cit. n. 7.*

Questio 570. Quibus hæc gratia alternativæ concessa?

1. **R**espondeo concedi eam solis Patriarchis, Episcopis, Archiepiscopis; quia ipsi tantum exprimuntur in regula sub dictione terminativa *duntaxat*, utpote relata, ut Castrop. *loc. cit. num. 1.* non solum ad residentiam, sed potius ad personas, quibus gratia hæc sub onere residendi conceditur. Et quia hæc gratia non conceditur nisi solum pro beneficiis, quæ sunt de libera collatione Episcopi, Castrop. *loc. cit. Garc. p. 5. c. 1. num. 683.* Corrad. *loc. cit. nu. 13.* Quin &, ut Card. de Luca *de benef. d. 93. nu. 13.* patet ex ipsa ratione, quæ fuit causâ concessionis alternativæ: invitandi nimirum Episcopus ad residentiam, quæ ratio non adeo in prælatis inferioribus desideratur, neque Capitulis congruit. Hinc

2. Extendenda hæc gratia non est, seu locum non habet in inferioribus Episcopo Collatoribus, qui habent ex privilegio vel consuetudine, jus conferendi (quidquid servatum in hoc fuerit antiquibus, quando etiam inferioribus Collatoribus concedebatur, ut Corrad. *loc. cit. n. 13. & 14.* citans Pur. *decif. 88. l. 1.* quod ipsum tamen etiam negat Garc. *nu. 473.* nisi forte, ut Lott. *l. 2. q. 41. nu. 120.* speciali super hoc privilegio donati sint. Auctores idem cum Gonz. *gl. 42. à num. 1.* contra Zerolam, quem tamen Garc. *loc. cit.* aliud non voluisse ait, quàm quòd resignatio 8. Mensium habeat locum in inferioribus etiam Collatoribus

3. Sic in specie non competit Capitulo, etiam Cathedrali habente per se collationem. Garc. *num. 684.* citans seipsum *nu. 473.* Gonz. *ubi ante, nu. 2. & rrinas Rotæ decif.* Neque Capitulo Sede vacante, Chok. *hic. gl. 15. n. 2.* Castrop. *loc. cit. n. 1.* Garc. *n. 685.* citans Rotam *in Segob. Canonice. 24. Nov. 1588.* Neque Capitulo habenti simultaneam cum Episcopo collationem (quidquid enim de hoc fuerit antiquitus, quando, ut Garc. *loc. cit. num. 473. & 471.* alternativæ concedebatur Episcopis, & quia favorabilis, comprehendebat beneficia simultaneæ collationis faciendâ à Capitulo unâ cum Episcopo, addebque Capitulum ex beneficio Episcopi uti poterat alternativâ) id tamen hodie non procedit. Ita ut nequidem in illo casu alternativæ suffragetur Episcopo, quia alternativæ restringitur per illa regulæ verba: *ad liberam ipsorum duntaxat, non autem aliorum cum iis dispositionem*: ad beneficia spectantia ad liberam solum Episcoporum collationem. Garc. *loc. cit. num. 473.* Lott. *l. 2. q. 49. num. 120.* Quid autem sit, dum menses isti 6. alternativæ ex concordia divisi sunt inter Episcopum & Capitulum, an Capitulum in Turno suo uti possit alternativâ, vide de hoc dicenda paulò post, ubi, ad quæ beneficia se extendat alternativæ. Vide etiam interea Garc. *num. 472. 707. & seq.* Lott. *l. 2. q. 21.* Castrop. *p. 23. §. 2.*

Questio 571. Quanam sit mens & ratio hujus regulæ quoad concessionem alternativæ?

1. **R**espondeo primò: huic quæstioni satisfieri passim putatur dicendo, Papam non intendisse

diffe aliud, quam hoc singulari beneficio allicere Episcopos ad residendum in suis Ecclesiis seu Diocesis. Verum cum hac duo mens & ratio in presenti valde diversum quid sint; mens, siquidem legislatoris nihil significat, quam simplicem legislatoris voluntatem, prout resultat ex simplici, & nuda verborum structura, sive est ipsa dictum legis; ratio autem significat causam, propter quam legislator ita cavit, sive est causa dicti legis. Lott. cit. nu. 40. à nu. 3. hinc

2. Respondeo secundò magis enucleatè, mentem hujus regulæ in hac parte fuisse, favere Episcopis, id enim clarè & explicitè verba sonant, Lott. num. 8. ratio verò hujus regulæ est bonum publicum. Hoc tamen bonum publicum in hoc simplici favore factò Episcopis contra primam regulam hujus partem minimè considerari potest, sed potius oppositum. Lott. num. 9. cum ista secunda pars regulæ sit nociva potius reip. utpote cui magis expedire beneficia provideri per Papam quam inferiores. Lott. num. 33. & fusius l. 2. q. 36. num. 16. Sed neque hoc bonum publicum, seu ratio hujus secunda partis regulæ statui potest in allectione Episcoporum ad residendum; nam tametsi majus bonum sit residentia Episcoporum, quam quòd beneficia per Papam provideantur; hæc tamen residentia, cum non sit in libertate Episcoporum, sed ad eam jam antecedenter præcepto divino teneantur, ut constat ex Trid. sess. 23. c. 1. D. Tho. 2. 2. q. 185. a. 5. & T. T. possintque proinde ad eam cogi, absque eò, quòd necesse sit illos ad eam impensius præstandam invitari dicto beneficio; hinc inquam, evincitur, residentiam in ratione hujus regulæ spectatam diversam esse ab eà, ad quam Episcopi de jure tenentur. Lott. à nu. 34. cum illa ita jugis non sit, quia liceat abesse aliquando vel ad modicum tempus, præcipue ex justa causa, juxta c. presentiam. 7. q. 1. ad eò, ut verbum residentia non amare, sed civili modo intelligendum veniat, liceatque pastor, ubi subditorum salutem sufficenter in absentia pastoris provideri potest, ob ipsius Ecclesiæ commodum, aut periculum personæ à grege abesse. Lott. num. 36. & 37. citans D. Tho. ubi ante. atque ita, cum adhuc relinquatur aperta via prætendendi causas justæ absentia (præsertim ubi ex modicitate temporis earum æquitas conscientia Episcopi remittitur) semper later occasio fovendi, si quis inhæret animo, spiritum evagandi, ut ait Lott. num. 39. E contra verò hæc residentia, quam exigit regula, debeat esse jugis, neque per momentum intercepta; quod ipsum præfèserunt verba regulæ: ipsi, quamvis apud Ecclesias aut Dioceses suas verè ac personaliter residerint; atque ita per eam spiritus ille evagandi penitus excludatur, cum penitus excludat facultatem illam se absentandi ad tempus permissum aliàs ex causa legitima; quod olim erat mensium duorum (dum, ut patet, si Episcopus, qui v. recessit ab Ecclesia sua in Martio, si velit frui gratiâ alternativæ in mense Aprili, teneatur ibi esse præfens ab initio ipsius Aprilis, impossibile est durante usu hujus alternativæ, ut absit ultra mensem. Lott. num. 42.) sequitur, in hac residentia strictiore, ad quam de jure non tenentur Episcopi, rationem hujus regulæ constituendam esse. Lott. num. 38. Hinc circa hanc rationem seu unicam conditionem, sub qua & non aliter conceditur Episcopis hæc

alternativa,

***

Questio 572. Qualis igitur esse debeat hæc residentia, ut regula satisfiat?

1. Respondeo: primò hanc residentiam debere esse veram personalem; cum regula dicat: quamdiu fecerint residentiam verè & personaliter. Proinde etsi residentia ficta (qualis est, cum Episcopus abest ex justa causa, v. g. in causa Ecclesiæ vel Reip. vel etiam in concilio generali aut provinciali, vel in negotio aliquo ex mandato & commissione Papæ, quia licet reverà absit, tamen ex tali causa censetur esse præfens juxta C. ad audientiam. de Clericis non resid. & c. unico. tit. eod. in 6. Garc. p. 5. c. 1. num. 466. Chok. hic gl. 15. num. 3.) quondam, dum in alternativâ Pii V. Sixti V. Greg. XIII. non aderat verbum verè, sufficeret. Chok. loc. cit. Jam tamen à tempore Sixti V. à quo illud verè ac personaliter additum, residentia talis ficta non sufficit; cum dicta verba non nisi ad excludendam residentiam fictam & interpretativam addita videantur. Auctores iidem l. cit. Gonz. gl. 43. à num. 1. Corrad. l. 3. c. 6. num. 42. contra Leon. in Thef. fori Eccl. p. 2. c. 2. n. 9. & Paris. de resign. l. 1. q. 10. n. 85. quem tamen loqui de tempore & alternativa Sixti V. ait Garc. nu. 467. ubi etiam Gonz. addit, quòd sac. Congreg. quæ aliàs 9. Julij 1573. attentà nimirum alternativâ Pii V. aut ad summum Greg. XIII. declarat contrarium, modò sic sentiat. Et quòd, dum Episcopus quidam Hispania pro exercitio sui officii Inquisitoris generalis absens à sua Diocesi supplicasset Clementi VIII. pro obtinendo indulto speciali, ad gaudendum in hac absentia alternativâ, nunquam illud indultum obtinere poterit, quamvis ante bene concedebatur istiusmodi indultum. Unde jam sequitur, Episcopum absentem ex justissima causa, & ad modicum tempus, quamdiu abest, frui non posse alternativâ in beneficiis, de tempore talis absentia vacantibus, adeoque ea Papæ reservata esse. Auctores ibid. & nominatim Chok. Quin imò videtur procedere id ipsum, etiam si timore mortis vel violentiâ impeditus à sua Ecclesia abfuerit; quia in isto casu adhuc verè abest, & alternativa non conceditur, quamdiu verè abfuerit. Esto igitur impossibilis ei sit residentia, hoc ipsum sufficit, quòd minus alternativâ non nisi sub hac conditione veræ residentia concessâ fruatur. Castrop. cit. p. 23. §. 2. num. 3. Garc. num. 469. contra Gonz. cit. gl. 43. q. 9. num. 200. Quibus qualiter non obstat Clem. 1. de foro. comp. vide apud eundem Castrop.

2. Respondeo secundo, debere esse actualem pro tunc, quando beneficium vacat, ita ut pro tunc absens, etiam si reliqua parte mensis resedisset, non posset conferre vi alternativæ beneficium; eò quòd solum pro tempore veræ & personalis residentia concedatur alternativa. Garc. num. 697. Castrop. loc. cit. num. 2. cum communi.

3. Porro notandum hic, olim tempore secunda alternativæ Pii V. editæ Anno 1570. in qua concedebatur alternativa Episcopis residentibus juxta Trid. dispositionem, quòd Episcopis permittit abesse per 3. menses, Episcopi in 3. illis mensibus gauderent alternativâ, possentque conferre beneficia in iis vacantia, etiam si abessent. Corrad. l. 3. c. 6. nu. 41. Garc. loc. cit. nu. 461. juxta decis. Rotæ in Salmant. fructuum Archidia. 20. Jun. 1586. E contra, si ultra dictos 3. menses abfuerint, non poterant pro illo anno gaudere alternativâ, ac ita nequidem conferre beneficia vacantia tunc cum actu

X 4

verè

verè residebant, cum jam pro illo anno defecisset conditio requisita ad fruendum alternativam, nimirum residentia 9. mensium. *Grac. num. 464.* Unde dum Rota tenuit contrarium in *una Salmon. Canon. catùs. 5. Junij 1572.* nimirum quod Episcopus absens 3. mensibus sibi permisis recreationis causâ, animo redeundi, non gaudebat alternativâ, id intelligendum de tempore primæ alternativæ Pii V. utpote in qua exigebatur residentia, non secundum dispositionem Trid. sed simpliciter.

4. De cetero num Episcopus habens alternativam absens à sua Dicecesi, possit nihilominus providere vacantia beneficia in Martio & Septembri, controversum est inter Auctores. Affirmat Germon, *de indulto Cardin. §. volumus nu. 18.* apud *Garc. num. 688.* item *Leo. in thes. fori Eccles. c. 16. nu. 4.* apud *Castrop. loc. cit. num. 5.* his adhaeret *Garc. loc. cit.* citans pro hoc *Rot. in Salmon. Canon. catùs. 4. Martij 1583.* nisi quod limitet id *Garc. dum nu. 689.* dicit, id procedere, nisi Episcopus gavissus fuisset mense alternativæ præcedenti, v. g. Februarii, ne vel sic gaudere posset 2. mensibus consequenter. Fundamentum hujus sententiæ est, quod cessante ob non residentiam alternativam, intret reservatoria 8. mensium, in qua Martius & Septembris reservati non sunt. Verum id probabilius negant *Mand. conf. 18. nu. 8. & 9.* apud *Garc. num. 687.* *Castrop. loc. cit. nu. 4.* citans pro hoc *Ricc. in pr. fori Eccl. decis. 684. in prima editione, & in secunda edit. resol. 582. nu. 2.* *Barb. de pot. Ep. p. 3. alleg. 53. num. 36.* &c. ed quod, licet dicti menses seclusam alternativam competant Ordinario (in quo casu opus etiam non est residentia, utpote quam non requirit regula reservatoria 8. mensium, nisi ad summum juxta dispositionem Trid. quavis etiam, dum Episcopus absque legitima causa abest ultra 3. menses, possit adhuc, juxta *Garc. num. 691.* conferre vi dictæ regulæ reservatoriæ 8. mensium beneficia vacantia in 4. istis mensibus per eam non reservatis; cum ista collatio beneficiorum computanda non sit inter fructus beneficiorum, quos solum ex dispositione Trid. amittit ultra tres menses absens, ut hæc ipsa Tridentini dispositio, utpote pœnosa extendenda non sit acceptatam tamen alternativam, si sint Pontificis, neque sit in potestate Episcopi alternativam acceptatam dimittere: & certè defraudaretur aliàs Papa, dum Episcopus conferre posset beneficium in Febuario vi alternativæ, & in Martio vi subintrantis regulæ reservatoriæ 8. mensium.

5. Respondeo tertio: an requiratur residentia integri mensis, ita ut præterquam, quod resideat, seu præsens fuerit istâ die vel horâ, quando vacavit beneficium, requiratur insuper, ut in præterita parte istius mensis resederit, & reliquâ ejusdem parte præsens futurus sit, non conveniunt Auctores. *Garc. num. 695. & 697.* citans pro se *Gonz. gl. 43. ex nu. 136.* & dicens in hoc inclinare *Sarmiento l. 6. selectar. c. 18. nu. 9.* *Castrop. loc. cit. num. 6.* negativam tenent, docentque, non esse habendam rationem mensis integri, sed tantum temporis, quo intra illum vacat beneficium, ita ut, si variatio contingat in mense Episcopi post acceptatam alternativam, Episcopo residente, is possit beneficium illud conferre, etiamsi ante dictam vacationem in eo mense Episcopus per dies aliquot absens fuit, vel etiamsi alternativam prius post inchoatum jam mensem illum suum acceptasset. v. g. tertiâ Februarii; ed quod, ut ex *Gonz. Garc. num. 697.* usus alternativæ concessus sit, quamdiu resederit; dictio autem

quamdiu, cum mensis sit divisibilis in dies, & hi in horas, non tam apposita sit mensi integrali, quam singulis ejus diebus, vel etiam horis; cum qualitas adjuncta verbo vacationis debeat regulari secundum tempus verbi; adeoque aliud nihil confiderandum sit, quam tempus vacationis, & qualitas residentia de illo tempore. Et ne, si necessaria esset integra residentia totius mensis, illud sequeretur inconveniens, quod Episcopus, dum resederit omnibus diebus mensis, contulissetque beneficia omnia interea vacantia, & post legitime factas hæc provisiones abesset, dein in sola ultima die mensis ejusdem, hæc provisiones factæ de tempore habili corruerent: vel certè, quod dictæ collationes omnes fuissent conditionales, videlicet sub hac conditione; si Episcopus integram residentiam totius mensis continuasset. Quibus accedit, quod concessio alternativæ sit favorabilis, & beneficium principis, ac propterea amplianda potius quam restringenda; cum beneficium Principis contra concedentem sit latissime interpretandum *juxta l. 3. ff. de consuet. principum, Gonz. loc. cit. apud Garc. nu. 697.* Sed neque his obstare dicunt hi Auctores *decis. Rotæ in una Faventina Canon. catùs. 16. Decemb. 1583.* adverbium illud quamdiu, non ad dies mensis, sed ad mensem integrum referentis; cum loquatur de mense Septembri, qui stante alternativâ integraliter reservatus est. *Castrop. cit. num. 6.* *Garc. num. 696.*

6. Affirmativam tenet *Germon. de indult. Card. apud Garc. nu. 693.* *Card. de Luca. benef. d. 19. n. 5.* ubi tradit, quod, dum alternativam acceptatio facta in mense aliàs ordinario, v. g. Febuario jam cœpto, hic non definit esse Apostolicus; sed in sua natura seu statu, quem statim à primo instanti, nisi obisset alternativam jam acceptam, assumit, ad finem perseveret, citatque pro hoc *Barb. de Canon. & dignit. c. 14. num. 24.* & *de pot. Ep. alleg. 35. num. 30.* Idem tradit *num. 8.* ubi, quod mensis aliàs ordinarius ob non residentiam Episcopi habentis jam alternativam, effectus Apostolicus talis perseveret, ut licet mense jam cœpto sine residentia, Episcopus rediret ad residentiam, adesset; tempore, quo vacaret beneficium, hæc residentia ei non suffragaretur. Idque, etiamsi causa iustissima pro ipsius Sedis Apostolicæ vel Christianæ Reip. servitio abfuisset, citat pro hoc *Rot. in Calvensi parochialis. 23. Jun. 1642.* Idem tradit *d. 93. num. 16.* & expressius *num. 18.* Tenet quoque hæc affirmativam *Lott. l. 2. q. 40. à num. 54.* dum ait: ed ipso, quod Papa concessit alternativam in certis mensibus, quolibet eorum designato per nomen ei proprium, unumquemque ab eo contemplari seu spectari, prout est constitutus unius corporis integralis, nihilque obstat, quod minus id quod naturâ suâ dividuum est, constituat individuum ex voluntate disponentis. Ac proinde, cum absurdum sit, ut ait *num. 56.* rem unam eandemque diverso jure censi, mensem, prout individuum est, censi non posse partim Apostolicum, partim ordinarium. Addit etiam *num. 58.* residentiam, non quidem simplicem, sed qualificatam, hoc est, debitam omnino ex pacto into inter Papam & Episcopum acceptantem alternativam, quæ residentia ex pacto, ut ait *num. 61.* in hoc meliorem esse residentiam simpliciter tali; quod faceret aliquid ex voluntate firmata in bonum sit melius, pertineatque ad perfectivum virtutis, ut constat in voto. Atque ex his, sive ex hoc utroque simul sumpto, nimirum ex eo, quod Papa contempletur mensis

mensis singulos, ut totum integrale, quod totum recipiat essentiam suam à continuo, & praeipue tamen ex eo, quod residentia tali modo qualificata requiratur, concludit n. 59. quod, si Episcopus alternativam recipiat non tantum post aliquot dies mensis elapsos, sed etiam statim ab initio mensis, non possit ei illa suffragari respectu illius mensis, eod quod, etiam si tunc resideat per totum illum mensem, non tamen dicatur per totum mesedisse ex pacto. Unde nec Episcopus obligetur illo mense, in quo, vel etiam, sub cuius initium acceptavit alternativam, residere; cum obligatio hac non referatur nisi ad menses integros; sed mensis totus reputetur Apostolicus. Lott. n. 64. adeoque verba illa regula: *tum demum, & non ante*: referantur ad mensum illum alternatum Episcopi, v. g. ad Aprilem, dum eam acceptavit in Februario. Ac demum, ut comprehendat quoque alios casus aperte ac generaliter, n. 80. affirmat, pro usu alternativae non sufficere praesentiam Episcopi in Dioecesi tempore vacationis; sed exigere residentiam continuam, eod quod, si admittatur sufficere solum momentaneam residentiam, tota huius regulae ratio, quam ex eo q. praeced. dedimus, deficiat, & aperiat omnimoda via fraudibus. Atque ita, ubi Episcopus tempore vacationis praesens, non tamen praesens ab initio mensis fuit, mensum ab initio fuisse, & deinceps ad finem manere affectum Papae, & nequaquam intrare pro Episcopo alternativam; sique perpetuo tenuisse Rotam, quidquid in contrarium reluctentur Garc. & Gonz. quorum rationes, aliaque similes cum eorum tota auctoritate in hoc puncto rejecit in *Papensi beneficii*, 10. Aprilis Annos 17. ut ait Lott. a. n. 87. ubi etiam n. 89. quod ratio à Gonz. & Garc. adducta nihil valeat; cum vinculum reservationis incertum sit à principio mensis, illum totum tanquam unum aliquod integrale pervadat; adeoque quandoconque in eo vacat beneficium, dicatur Papae reservatum, & sic inspecto tempore vacationis optime dicatur intrare reservatio. Quin imo in casu, dum Episcopus tam ab initio mensis, quam tempore vacationis fuit praesens, verum ante vacationem ad modicum tempus abcessit, ut vel hinc minus integra videri posset residentia. Et h. Lott. n. 89. & 90. dicat esse plus difficultatis, eod quod mensis iste non intraverit tanquam Apostolicus, sed tanquam ordinarius; & vel hinc cessare videatur ratio, cui maxime innixa Rota in illa *Aventinâ & Papiensi*, ita etiam, ut Rota nihil in casu hoc, votis Dominorum semper aequalibus, resolverit; quin & positione habitâ 26. Maii 1628. iusserit causam concordari. Ipse tamen inhaerens suae sententiae n. 92. asserit, Episcopum in tali casu non posse frui alternativâ, eod quod vis refectionis resulter ex interpolatione residentiae, cuius actus retrahitur ad mensis initium ob hanc ipsam regulam, dum, ut ait n. 94. & seq. omnino respicitur residentia illa civilis, exigiturque omnino naturalis vera & continua (ut Rota respondit in *regul. beneficii*, 24. Maii 1604. in quo casu duraverat absentia Episcopi per horas 39. & causa erat honestissima) adeo, ut beneficium illud alternativae cesset illico, subintréque effectus reservationis, ut Episcopus abcedit, quamvis brevissimo tempore: nec obtendi possit, ut Lott. n. 102. excusatio ab aequitate & honestate causâ, cum hac considerari nequeat in praedictum juris acquisiti alteri, & jam ex praecedente pacto applicari, nimirum Papae; saperet enim id manifestam iniquitatem, dum vel sic à Papâ auferatur absteque illius factio, quod

ipsum est, uti id fusissime per n. seq. probat Lott. Eligidit etiam idem n. 83. inconveniens illud à Garcia & Castrop. adductum, dicendo: quod dum Episcopus ab initio mensis ad vacationem beneficii residens absque eo, quod datur etiam Episcopo praesens aliqua causa remigrandi post collationem factam ad alium locum, illud conferens, conferat valide, etsi post factam collationem à residentia recedat; eod quod provisio hac fuit facta de tempore habili, ex quo verè & personaliter residebat, non debeat retractari; licet enim facultas conferendi in futurum dependeat ab illa continuâ & integrali residentia; validitas tamen jam factae collationis ab illa non dependet amplius, sed simpliciter à statu, in quo res erat de tempore actus.

7. Respondeo quod, videri residentiam debere esse cum animo permanendi in ea, ita ut Episcopus, qui ut plurimum non residet in suo Episcopatu, sed ad tempus, non cum animo permanendi, sed redeundi, non gaudeat alternativâ in beneficiis vacantibus, cum residet. Sic tenet Card. de Luca de *benef. d. 93. n. 17.* ubi, quod residentia non tantum requiritur corpore, sed etiam animo, quod scilicet de tempore, quo contingit vacatio, Episcopus resideat animo residendi, & suum munus impleat; secus autem sit, & non fruatur alternativâ, si solitus non residere, quamvis ex justa causa publici muneris, casualiter reperitur in Dioecesi, citò recessurus. Idque à fortiori, ubi residentia esset affectata; quia nimirum Episcopus eo tempore solitus non residere, in vicinia moram trahens, & videns vacationis imminetiam, se ad Dioecesin conferret. Idem expressius tenuisse Rotam, fasè refert Garc. n. 699. & 670. Lot. loc. cit. n. 82. ubi quod, si Episcopus non tantum tempore vacationis, sed ab initio mensis praesens usque ad vacationem, quin & post eam continuam residentiam usque ad finem mensis, non praesumatur tamen in eo animus per totum mensum ibi morandi ob necessitatem illi injectam alio migrandi ex munere antea suscepto, quod personalem exigit residentiam, non possit pro illo mense frui alternativâ, eod quod talis nequeat censeri residens, dum is non dicitur esse in loco, quem corpore occupat, dum mente & animo abest, qualiter talis Episcopus mente abest, dum praesens causa remigrandi in locum, in quo consuevit perpetuam habere residentiam. Nihilominus Garc. n. 701. ait, salva pace & reverentia tanti tribubalis, nempe Rotae (quam tamen n. 702. dicit coepisse inclinari in suam sententiam) quâ quoque unice se retineri dicit Gonz. quod minus libere & intrepidè secum sentiat, contrarium sibi videri verius. Idemque cum Garc. tenet Castrop. n. 8. eod quod regula solum requirat residentiam veram actualem tempore vacationis absque distinctione & consideratione animi; cum sic inducantur adhuc Episcopi ad residendum amplius, quam aliâs residerent, & quod, qui residet, licet habeat animum remigrandi aliò, nec resideat de ordinario, quo tunc verè residet. Cui non obstat, quod dicitis Rotâ decidatur, censeri aliquem residere, ubi continuè moratur, non ubi casualiter & ad tempus adest; cum id improprie & per quandam fictionem dicatur, prout indicant verba *censetur, videtur, habetur* juxta Mand. ad reg. de *annali*, q. 87. n. 1. Nav. *conf. 8. n. 6. de Cler. non resid.* regula autem non contentetur residentia fictâ, adeoque, sicut Episcopus, qui casualiter & ad tempus abest, cum animo redeundi, non gaudet alternativâ de illo tempore absentiae, ita & contra Episcopus, qui casualiter ad-

est,

est, & verè personaliter residet, etiam cum animo redeundi aliò, pro tunc gaudet alternativà.

2. Respondeo quintò, debere esse hanc residentiam veram in ipsà Diœcesi formaliter, ita ut non sufficiat esse præsentem in loco vicinissimo, etiam ex legitima causa, & citò reversurum; cum tò apud, quo utitur regula, non significet hic *prope*, sed *in* vel *intra* Diœcesim. Castrop. *loc. cit.*, n. 2. citans Barb. de *pot. Ep. alleg.* 53. n. 54. Quin & probabilius non sufficit, Episcopum morari in loco exempto intra suam Diœcesim contento; cum locus talis exemptus, etsi materialiter & quò ad situm sit de Diœcesi, formaliter tamen, hoc est, quò ad gubernationem & jurisdictionem sit extra Diœcesim; residentia autem in Diœcesi ea de causâ exigatur in alternativa, ut Episcopus tanquam Pastor oves proprias suis legibus & statutis regat, illisque assistat, quod in tali loco non potest; etsi fortè in aliquibus casibus de raro contingentibus, ibidem posset exercere jurisdictionem, dum interim leges frequenter contingunt, & modum ordinarium providendi respiciunt. Garc. n. 704. Castrop. *loc. cit.*, n. 10, contra Corrad. in *pr. benef.* l. 3. c. 6. num. 17. item contra Gonz. *cit. gl.* 43. q. 7. n. 180. apud Garc. quamvis uterque admittat, procedere sententiam Gonz. seu posse Episcopum frui alternativà, si Episcopo ad exercendam suam jurisdictionem in tali aliquo casu extraordinario existente in tali loco exempto, vacaret beneficium in ejus Diœcesi; è contra sufficere, etiam dum Episcopus residet in loco suæ Diœcesis, seu suæ jurisdictioni contentiosè subjecto, contento tamen intra aliam Diœcesim, censet Castrop. *loc. cit.*, n. 11. citans Garciam; eò quòd talis residendo in loco, in quo jurisdictionem ordinariam exercere potest, verè resideat in sua Diœcesi, quod ipsum, & non plus requiritur ad fruendum alternativà, esto, quòd de ceterò residendo in tali loco remoto, adeòque incommodo, unde reliqua gubernetur Diœcesis, non satisfaceret obligationi residendi ratione officii pastoralis impositæ, de qua Trid. *sess.* 23. c. 1.

Questio 573. An provifus ab Ordinario, fundans se in alternativa, obligationem habeat probandi inter cetera hanc veram & personalem residentiam Episcopi tempore vacationis beneficii?

Respondeo affirmativè. Garc. n. 502. & seq. testans sic sæpe à Rotà resolutum. Gonz. *gl.* 43. n. 92. Castrop. *loc. cit.*, n. 12. Card. de Luca. de *benef. d.* 93. n. 19. nam licet ex eo, quòd Episcopus in sua Diœcesi teneatur existere ratione muneris sui, & nemo præsumendus sit à sua obligatione deficere, sed potius ei satisfacere, præsumi debeat Episcopum in Diœcesi sua residere; quia ibi quivis præsumitur residere, ubi residentia obligationem habet, ut Menoch. de *presumpt. lib.* 6. *presumpt.* 16. n. 4. Masc. de *prob. concl.* 5. n. 5. Tiraq. in *l. connubial. gl.* 8. n. 3. quia tamen jus non præsumit, absolute Episcopum semper & quolibet momento temporis verè & personaliter residere; cum potius supponat plures causas urgentes & excusantes à residentia; quin & per menses aliquot concedat abesse, communisque talis residentia non sufficiat ad usum alternativæ, sed requiratur vera & actualis eo tempore, quo vacavit beneficium, meritò hac residentia necessariò probanda est. Castrop. *ibid.* Dat etiam hanc rationem positivam Card. de Luca *loc. cit.*, dicens: onus probandi negativam residentia non incumbere provi-

fo Apostolico; sed onus probandi affirmativam incumbere proviso ab Ordinario, etiam mensis, qui aliàs esset Apostolicus, & per alternativam factus est Ordinarius, eò quòd provifus Apostolicus ratione vacationis in mense regulariter Apostolico habeat intentionem fundatam in regulà, quam allegare sufficit; provifus autem ab Ordinario innititur limitationi, quæ in dubio non præsumitur, sed est probanda, & quoties limitatio resultat ex aliqua qualitate seu conditione, ista etiam qualitas probanda sit; adeòque, cum non solum alternativa acceptata faciat, ut mensis Apostolicus efficiatur ordinarius, sed requiratur insuper qualitas seu conditio residentia; hæc probanda est per eum, qui se fundat in limitatione ista qualificata. Castrop. tamen fatetur non semper requiri exactam talis residentia probationem, sed sufficere aliqualem, v. g. si plenè probaretur tempore proximè antecedente vacationem, Episcopum residisse; eò quòd non præsumatur tunc mutatio residentia.

Questio 574. Qualis requiratur acceptatio, & in qua forma ea facienda?

1. Respondeo primò, acceptatio hæc libera esse debet, & ideo nemo invitus eam acceptare tenetur; cum sit gratia & beneficium, quod invito non datur. *l. invito. ff. de reg. juris.* prout multi Episcopi, ut ait Chok. *hic gl.* 21. n. 1. eam non acceptant propter onera præsertim residentia. Garc. p. 5. c. 1. n. 483. citans Gonz. *gl.* 58. a. n. 1. Chok. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò, debere eam fieri juxta formam præscriptam in hac ipsa regula, quæ est de substantia hujus acceptationis; siquidem regula hæc suum fert in fine decretum irritans, quod quodam omnes regulæ partes formam inducit. Corrad. *l. 3. c. 6. n. 19.* & inducta ad evitandas fraudes, quæ per Ordinarios committi possent in usu alternativæ. Garc. n. 498. ex Fulco de *visit. l. 2. c. 28. n. 32.* Unde licet nemo præter Papam possit quicquam adversus hujusmodi decretum irritans attentare, adeòque nec formam per illud inductam, etiam in minimo, immutare, aut ei detrudere. Corrad. n. 20. Nihilominus nil vetat, quòd minus in hoc negotio acceptationis, & ejusdem recognitionis, Datarius seu Prodaturus, & ad quem spectat, nomine Papæ hanc acceptationem recipere & recognoscere, aliquid ex hujus formæ rigore remittat, utpote qui ad hoc remittendum non censetur moveri, nisi ex voluntate Papæ, cujus ipse personam & vices in his beneficialibus amplissimas gerit, & cujus ipse, ut Gonz. apud Garc. n. 496. Callador. Casar. de Grassis apud Corrad. *loc. cit.* organum est mentis & vocis, ac proinde, si Datarius admitteret acceptationem alternativæ, non servatà omnino dictà formà, utique valeret, & de ejus ad hoc facultate minimè dubitandum, ut Corrad. *loc. cit.*, n. 24. Garc. *cit.*, n. 496. citans Rot. in *Salman. fructuum.* 3. *Januarii* 1587. Unde etiam infert Corrad. n. 24. quòd si ex gratia omitti potest aliquid ex præscripta regula, multò magis id admitti debet, dum quandoque ipsa vix, aut omnino servari nequit. Infert etiam *cit.*, n. 24. quòd perperam agant Episcopi, qui postquam ex gratia Datarii alternativam acceptarunt, non servatà in omnibus formam regulæ quòd ad hoc, dein occurrente vacatione beneficii in mense vigore dictæ alternativæ alternato & Papæ reservato, qui aliàs esset unus ex 4 mensibus ordinariis, idem beneficium conferunt; prætextu nullitatis acceptationis alternativæ, & recognitionis. Perro formulas hujus acceptationis alterna-

eiva secundum præscriptum hujus regulæ conce-
ptas vide apud eundem Corrad. num. 18. & Fulc.
loc. cit. num. 3.

3. Respondeo tertio : in specie, fieri debere
hanc acceptationem Primò per literas patentes
(hoc est, apertas non continentes sigillum, clausu-
lam seu ligaturam talem, sine cujus læsione aperiri
& legi possint. Castrop. loc. cit. §. 4. nu. 2. Chok.
loc. cit. num. 30.) Garc. num. 488. ex Gonz. gl. 59.
juxta text. hujus regulæ.

4. Secundò debent hæc literæ patentes subfignari
seu subscribi manu propriâ Episcopi acceptan-
tis, aliâ acceptatio non tenebit. Garc. num. 489. ex
Gonz. gl. 60. juxta text. regulæ, subscribens enim
approbat omnia contenta in scripturâ, proinde ac
si totam scripsisset. Chok. juxta §. 1. *infirmus. de empt.
& vend.* Quod si tamen Episcopus acceptans om-
nino impeditus infirmitate aut aliâ occasione, ut
nequidem cum adjuvatore alterius manûs subscri-
bere valeat, sufficit, alium ejus loco subscribere,
v. g. Vicarium ejus generalem. Castrop. loc. cit.
Corrad. loc. cit. num. 26. juxta l. *divus. de in integ. re-
stit.* & Baldum *in rub. C. de fide instrum.* ubi : dum
pro forma requiritur subscriptio propriæ manûs,
imminente necessitate tenet subscriptio facta ma-
nu alienâ. Addit etiam Castrop. loc. cit. probabile
esse, quòd sufficiat, literas has propriâ manu Epi-
scopi scriptas esse sine subscriptione, dum in ipsa
scriptura dicatur manu propriâ subscriptas esse ; et
quòd hæc descriptio expressæ subscriptioni æqui-
valeat, præsertim in causâ favorabili, qualis est hæc
causâ alternativæ.

5. Tertio debent hæc literæ munitæ esse proprio
Episcopi acceptantis sigillo. Castrop. loc. cit. Gonz.
gl. 61. Garc. num. 490. juxta textum regulæ, ut-
pote quòd, ut Chok. juxta Bald. *in l. contractus. nu. 5.
de fide instr.* perfectionem actûs denoret ; perinde
autem est, an munitæ sint sigillo Episcopi parvo,
an magno. Castrop. loc. cit. Chok. loc. cit. n. 7. Præ-
ter quam subscriptionem & sigillationem opus
non est adhibitione & appositione testium, aut in-
terventu vel subscriptione Notarii, cum nihil de
hoc in regulâ. Garc. num. 491. Gonz. gl. 61. nu. 24.
Castrop. loc. cit.

6. Quarto debent hæc, nempe subscriptio illa &
sigillatio fieri in civitate vel Diocesi propria Epi-
scopi acceptantis, ut habet regula. Castrop. loc.
cit. Garc. num. 492. Gonz. gl. 62. Quod ipsum est
contra juris communis dispositionem ; cum Epi-
scopus extra suam Diocesim possit aliâ hujusmodi
actûs, seu jurisdictionem voluntariam exercere,
beneficiâque conferre. Garc. loc. cit. Chok. nu. 8.
& 9. Possè tamen Episcopum has literas dicto
modo expedire, seu alternativam acceptare in loco
exempto suæ Diocesis, tenet Corrad. loc. cit. nu. 16.

7. Quintò tenetur Episcopus dictas literas trans-
mittere ad Datarium. Garc. num. 494. Gonz. gl. 63.
juxta textum reg. perinde autem est, an per nunci-
um specialem, an per ordinarium ; cum nuncius
non acceptet, sed acceptationem deferat, & de
modo transmissionis nihil sit in regulâ. Castrop.
loc. cit. Chok. num. 10. satisque est, has literas ad
Agentem in Curia mittere, ut is eas præsentet Da-
tario ; cum etiam ex tali transmissione resulter
mandatum. ut Chok. num. 11. ex Gonz. gl. 63.

8. Sextò pro complemento acceptationis alter-
nativæ debent istiusmodi literæ ab Episcopo trans-
missæ ad Datarium ab eodem receptæ & recogai-
tæ esse. Gonz. gl. 64. Garc. num. 494. juxta textum

regulæ ; ut nimirum constet, num omnes supra-
dictæ conditiones in his servatæ (cum omnes ex pro-
forma sint requisitæ, & cujuslibet illarum defectus
totum rescriptum vitiet) num literæ sint integræ,
non cancellatæ, & absque ulla rasura, aut falsi su-
spicione : & hinc hanc recognitionem exactè facit,
& facere tenetur Datarium, Corrad. loc. cit. nu. 26.
Castrop. loc. cit. ubi etiam de modo faciendi hanc
recognitionem, nimirum per testes ex parte epi-
scopi, seu illius, qui literas defert Datario produ-
ctos, qui deponere debent, illâ esse subscriptionem
& sigillum illius episcopi acceptantis, & sic fieri,
nimirum, ut summarie examinentur duo testes su-
per recognitione subscriptionis & sigilli ad majo-
rem cautelam, ait Corrad. quâ tamen diligentia o-
pus non est, ubi ex aliis instrumentis & literis si-
gillum & subscriptio episcopi satis cognita sunt.
Castrop. loc. cit. et de hac recognitione fidem fa-
cere solet Datarium sub authographo aut subscri-
ptione. Castrop. *ibid.* Chok. loc. cit. gl. 20. nu. 11. cu-
jus formulam vide apud Corrad. num. 27. At-
que his peractis, opus non hodie dum expeditione
literarum, ut dictum supra, cum hodie per hanc ip-
sam regulam, tanquam legem generalem, conce-
datur gratia alternativæ.

*Quæstio 575. Num valeat acceptatio alter-
nativæ facta ab Episcopo tempore, quo ex-
communicatus est ?*

Respondet Garc. num. 487. valere, non secus,
Rac valet acceptatio beneficii ab excommuni-
cato facta ; citat pro hoc Gonz. gl. 58. nu. 26. Quibus
obstare non videtur, quod tradit Lott. l. 2. q. 41. n. 15.
impossibile esse, ut in Episcopo excommunicato
sit alternativæ ; cum eo ipso, quòd excommunicetur
destituatur jure conferendi, et quòd æquiparetur
prælatu excommunicato mortuo. Intelligendum
enim id videtur de usu alternativæ, sicut de usu po-
testatis conferendi ; vide eundem.

*Quæstio 576. An, & qualiter acceptatio
hæc alternativæ probanda ?*

1. Respondeo ad primum ; cum non præsuma-
Rur, quòd alternativæ sit acceptata ; quia ac-
ceptatio hæc est quid facti, uti & omnes solemnita-
tes in regula assignatæ, factum autem non præsu-
mitur, nisi probetur, probanda erit à fundante se in
alternativa illius acceptatio. Garc. n. 449. & Gonz.
gl. 62. n. 28. Castrop. loc. cit. n. 8.

2. Respondeo ad secundum : probabitur autem
per fidem Datarii, aut ipsum librum Datarie, ubi
tales acceptationes describuntur. Auctores iidem.
Card. de Luca de benef. d. 93. nu. 2. ubi etiam, quòd
acceptatio annotata in libro Datarie sit probatio,
quæ sola, aliis neglectis, attenditur. Et si liber iste
reperiri nequeat, probari etiam posse hanc ac-
ceptationem per testes, deponentes de quasi posses-
sione conferendi in mensibus concessis vi alterna-
tivæ, tradunt *ibid.* Garc & Castrop. ex Germon. de
indultis Card. §. volumus. num. 27. & 32. & juxta de-
cis. Rotæ in Asturicæ. Archidiaconatus. 3. Decemb. 1571.
quin & Romæ satis probatur per fidem Notarii,
quòd sit in libro Datarie ; cum ad talem librum
sit facilis recursus. Garc. num. 500. sic deci-
sum dicens à Rotâ in Cauriensi præ-

sim. 9. Junij. 1592.

* *

Quæstio

Quaestio 577. A quo tempore incipiat alternativa habere effectum ?

Respondeo ex ipso momento recognitionis facta Romae, etiam ante notitiam hujus recognitionis, de quo tamen paulo post. Castrop. *loc. cit.* Chok. Card. de Luca. de benef. d. 93. num. 2. juxta textum hujus regulae; licet enim concessio illa alternativa sit quidam contractus involvens etiam permutationem (intelligensium) initus ex simultaneo Papae & Ordinarii consensu; et ipso tamen, quod Ordinario praesentante in Dataria alternativa, ejusque descriptio sit in libro, resultare dicitur Papae consensus, perficiens hunc contractum, ita explicatum per Datarium, qui, ut dictum, est Papae organum, & ad dictum effectum legitimus procurator. Card. de Luca, *ibid.* n. 3. & hoc rationabiliter, ut ait de Luca num. 7. quia ubi absens dat mandatum ad contrahendum cum altero existente in diverso loco, et ipso, quod alterius consensus sequitur, ita fieri dicitur consensus conjunctio perficiens contractum. Intelligenda haec tamen, ut recte monet Corrad. num. 29. juxta dicta a nobis supra, quamvis recognitio non fuerit facta in aliqua parte mensis, qui jam erat Apostolicus; sic enim, cum jam fuisset jus quasi Papae in illo mense, non poterit Ordinarius vi alternativa, etiam si sciret eam acceptatam & recognitam, beneficium tunc vacans conferre. Porro ne effectus instantaneae istius operationis alternativae damnosus esse posset Ordinatio; dum nimirum, si acceptatio fiat in mense Apostolico, hic non desinat esse Apostolicus, & si fiat in mense alius Ordinario jam cepto, hic etiam perseveret esse Apostolicus in sententia Lotterii & Card. de Luca recte monet Idem Card. *loc. cit.* num. 9. & 10. quod agentes & procuratores Ordinariorum in hoc debeant esse cauti, ut dicta acceptatio fiat tempore congruo, quale erit, v. g. in fine mensis Apostolici, v. g. in Januario.

Quaestio 578. Num igitur ante notitiam Romae acceptata & recognita acceptationis alternativae, Episcopus possit valide & licite uti alternativa: vel etiam 4. mensibus alias citra alternativam ordinariis ?

Respondeo ad primum affirmativè: nimirum posse Episcopum valide uti alternativam, antequam dicta recognitionis habeat notitiam; et quod, ut manifestè indicat Regula, alternativa competat Episcopo à puncto recognitionis cum effectu, ut dictum. Castrop. *cit.* p. 23. §. 3. num. 4. Corrad. *loc. cit.* num. 28. qui etiam ait; proinde necessarium non esse, quod tantum temporis effluerit, ut talis notitia potuerit ad Episcopum verisimiliter pervenire. Garc. num. 764. Card. de Luca. num. 7. &c. Atque ita si ultima Januarii facta haec recognitio, poterit Episcopus primam Februarii vacans beneficium conferre. Unde jam etiam sequitur, quod si dicta recognitio contingat in mense, qui cessante alternativam solet esse Ordinarii, v. g. in Martio, statim ille mensis desinat esse ordinarius, & efficiatur Apostolicus. Corrad. num. 30. Sequitur item, cessare statim 4. menses Ordinarii, & Episcopum (quae erat tertia pars quaest.) etsi ignoret recognitionem jam factam, invalide conferre in illis vacans beneficium. Garc. num. 764. Sed neque his obstat, quod objici solet: nimirum quod alter-

nativa concessio sit beneficium, & gratia, quae firmata non est, quousque notitiam illius habeas. Bartol. in l. fin. ff. de constit. principum; quodque per alternativam concedatur Episcopis potestas disponendi de beneficiis reservatis; potestas autem & jurisdictio de beneficiis disponendi effectum non habet ante notitiam, ut Mandos *ad reg.* 32. q. 25. n. 5. apud Castrop. *loc. cit.* nu. 3. nam si alternativa est solum remotio reservationis, quae remota, ordinaria potestate à jure concessa provideretur beneficium, jam habet Ordinarius notitiam hujus potestatis ordinariae, vi cujus provideret beneficium, estque certus de fundamento suae provisionis, esto, recognitionem illam, per quam ultimo tanquam conditionem istud obstaculum removeretur, ignoret, quod sufficit. Si autem alternativa concedit ipsam facultatem providendi tali mense, jam etiam, cum haec facultas non concedatur per recognitionem literarum illarum acceptantium, sed per legem, nimirum per hanc regulam, sub conditione tamen ipsius recognitionis, talis Ordinarius habet notitiam istius potestatis, esto, notitiam illius conditionis non habeat. Castrop. n. 7. Garc. n. 768. citans pro se Mand. *ad reg.* 27. q. 16. Felin. in c. suscitatis, de rescript. n. 12. &c. Additque, quod, licet concedatur, gratiam alternativam esse privilegium, adhuc tamen non requiratur dicta notitia, ex quo per procuratorem, seu nuncium acceptatur, seu potius exhibetur acceptatio Episcopi, esto, alias privilegium non operetur, seu habeat effectum, antequam innotescat privilegiato; citat pro hoc Sylv. v. privileg. q. 16. Rodriq. qq. reg. tom. 1. q. 7. d. 6. Azor. d. n. 30. Porro dato, quod Episcopus providere non possit valide in mense alternato vi alternativae ante habitam dictam notitiam, habitam tamen dictam notitiam, posse illum nihilominus providere beneficia, quae vacassent in mense alternato post acceptatam Romae alternativam, licet tempore vacationis non habuisset notitiam acceptationis; quia, esto, ante dictam notitiam non haberet exercitium juris alternativae, haberet tamen illud habitum, sicuti dicitur de Judice delegato ante receptionem literarum; tradit idem Garc. n. 771. quod ipsum, ut addit, sufficeret, ut statim, ac acceptata est Romae alternativa, cessent 4. menses ordinarii.

2. Respondeo ad secundum; licite tamen non potest uti alternativam, dum nescit, utrum Romae recognita sint literae suae, vel etiam, uti Castrop. n. 5. quamdiu ex conjecturis moraliter de eo non constat, licet, ut Garc. n. 774. secundum tempus elapsedum esse posset, quod literae Romae sint receptae & recognitae. Garc. n. 777. Castrop. *loc. cit.* quia, cum certus talis sit de lege reservationis, ab illa se eximere non potest. Castrop. *ibid.* Et conferendo in isto casu Ordinarius se exponit periculo usurpandi provisionem ad Papam privative spectantem ratione reservationis, & faciendi intrusum in beneficio, adeoque peccandi mortaliter; & contra expectando certiorationem, nulli se exponit periculo; quin & jus ei manet integrum, si verum, quod paulo ante dictum ex eodem Garcia; posse illum nihilominus conferre post acceptam dictam notitiam vacantia ante illam post recognitas literas. Garc. n. 775. Proinde ubi Ordinarius verisimiliter praesumit, Romae factam dictam recognitionem, poterit beneficium vacans providere sub conditione, nimirum si de facto Romae facta illa recognitio, qua tamen collatio habebit effectum, si vera fuit conditio, secus si falsa, ~~interim~~ tamen provisus

visus capere non poterit possessionem, quousque constiterit, conditionem appositam veram esse ob periculum intrusionis, ac ita Ordinarius cavere debet in literis provisionis. Castrop. loc. cit. num. 6. Garc. num. 777. & 779. qui etiam n. 778. addit, sic quoque Episcopum probabiliter dubitantem, num Romæ facta dicta recognitio, non posse licite providere de beneficiis vacantibus in mensē Martii vel Septembr. (qui aliàs, seclusā alternativā, competeabant Ordinario vi regulæ reservatoris 8. mensium) nisi sub dicta conditione.

Quaestio 579. Num Episcopus duarum Diocesium acceptando alternativam pro una, censetur aut teneatur hoc ipso etiam acceptare pro altera?

Respondeo negativè; expedire enim potest, ut acceptet pro una, & non pro altera. Card. de Luca. de benef. d. 19. n. 5. ubi, quod id ipsum procedat, etiam si istæ Dioceses essent unitæ principaliter, & citat pro hoc Gonz. gl. 58. num. 22. & dicit, sic absolute supponi in Casarug. beneficii, apud Garc. n. 706.

Quaestio 580. An, & qualiter missis jam literis, sed nondum factâ dictâ recognitione Romæ, vel etiam eâ jam factâ possit Ordinarius penitere, & se ad jus commune reducere?

Respondeo ad primum: ante factam recognitionem à Datario certum est, quod possit Ordinarius penitere, & penitendo declinare alternativam; cum ante illam ei nihil adhuc concessum sit, sed is procuret, ut concedatur; adeoque desistere potest à procuratore. Castrop. cit. p. 23. §. 4. n. 11. ex Gonz. gl. 63. à n. 22. Verum tenetur tunc Ordinarius monere nuncium, vel ipsum Datarium de hac penitentia, ne literæ missæ, & jam revocata, adeoque nulla recognoscantur & approbentur, & sic Papa irideatur: quin & in suis provisionibus detrimentum patiat; cum satis probabile sit, ex vi revocationis, etiam non intimatæ, cessare acceptationem factam. Castrop. loc. cit. verum circa hoc

2. Respondeo secundò: si antequam nuncius vel Datarus moneatur de hac penitentia Ordinarii, Datarus literas ab eo missas recognoscat & approbet, probabiliter recognitio & approbatio est valida, non obstante revocatione non intimatâ; eò quod juxta textum Clem. 1. de renunciatione. cessio beneficii teneat, quousque hæc cessio fuerit intimata, ut illusio & variatio in personis ecclesiasticis vitetur. Adeoque jam verum non est, quod factâ revocatione acceptationis non intimatâ, non sit amplius acceptatio; cum acceptatio firma perficitur, neque valeat cum effectu revocari ab acceptante, quousque is revocationem notificet. Castrop. ibid. n. 12. ex Gonz. loc. cit. n. 48.

3. Respondeo tertio: postquam literæ dictæ recognoscuntur sunt à Datario & approbata, revocari non potest acceptatio cum effectu sine scitu & consensu Pontificis; cum enim, ut dictum, ista concessio involvat contractum initum ex mutuo consensu Papæ & Ordinarii, hinc resultat, quod sola declaratio Ordinarii declarantis, nolle se amplius uti alternativâ jam acceptatâ, non sufficiat, cum distractus exigit eundem simultaneum consensum,

P. Lauren. Fori Benef. Tom. 11.

qui in contractu requisitus erat. C. de Luc. de benef. d. 93. n. 3. citans Gonz. gl. 58. n. 14. Mand. conf. 18. n. 8. Put. decis. 88. l. 3. item Corrad. l. 3. c. 6. num. 10. & 12. Sed neque tenetur Papa renunciationem hanc admittere, sed eam rejicere potest, si causæ legitimæ illius non proponantur, Castrop. loc. cit. §. 5. n. 3. solet nihilominus quandoque hujusmodi renunciationem admittere. Corrad. loc. cit. n. 11. ubi etiam hujus rei praxin ponit ex Gonz. gl. 58. n. 23. quod nimirum, postquam Papæ porrectus est libellus duplex, illum ad Datarium remittit, qui illius nomine aut admittere aut rejicere solet; prout sibi bene visum ob causas in libello expressas. Et tunc nihil aliud agitur, quam quod acceptatio semel facta cancelletur & cassetur de libro Dataris, & in margine cassatio acceptationis cum anno, mensē, die, annotatur. Castrop. loc. cit. §. 5. n. 33.

4. Respondeo quartò: neque etiam iudicet Ordinarius, absentando se à Diocesi sua, potest revocare acceptationem alternativam sine consensu Papæ; per solam enim absentiam Episcopi non resolvitur alternativa in præjudicium Papæ; sed solum inducitur simplex suspensio in præjudicium Episcopi. Lott. l. 2. q. 41. n. 47. citans Rot. in Faventina Canonisatus, 16. Decemb. 1585. Quamvis tamen in isto casu pro resolutione alternativæ sufficiat consensus implicitus Papæ, ut, si ipse conferat contra usum alternativæ: ubi enim consensus requiritur, non minus tacitus, quam expressus attenditur juxta Decium conf. 31. n. 4. & Surd. conf. 355. n. 16. Lott. n. 48. & 49. Ac propterea, si post acceptatam alternativam doceretur, non tantum Episcopum contulisse jure suo ordinario in suis 4. mensibus, sed etiam Papam in suis 8. utique contractus hic censeretur contrario consensu resolutus; eò quod Papa videretur approbasse recessum Episcopi. Lott. num. 50. & 51. citans pro hoc decis. Rotæ in Paduana Prioratus. 18. Maji 1611, in qua tamen dictum, ut Lott. n. 52. gratiam alternativam pendere ex consensu Papæ, non ex scriptura acceptationis, quæ exigitur, ut inde probetur factum acceptationis. Adeoque e contra necessarium non est, ut contrarius consensus, Papæ nimirum, quo in dictam dissolutionem alternativam contentit, per scripturam iustificetur; nam neque scriptura est necessaria pro recessu à contractu celebrato in scriptis, nisi scriptura fuerit adhibita pro forma contractus, eò quod contrahentes à principio noluerint aliter valere contractum, quam si in scriptis fieret. Lott. n. 53. & 54.

Quaestio 581. Ad qua beneficia se extendat alternativa?

Respondeo primò in genere, videnda esse, quæ dicta sunt supra ad primam partem hujus regulæ, in quaest. quænam beneficia cadant sub reservatione mensium; ad eadem enim extendit se alternativa, exceptis solum iis, quæ non sunt liberæ collationis. Chok. hic gl. 16. n. 1. hinc

2. Respondeo secundò: extendere se illam ad omnia beneficia, sive sint cum cura, sive absque cura; sive regularia, sive secularia, qualitercunque qualificata &c. quæ aliàs reservata non sunt, & ad liberam ipsorum Episcoporum dispositionem spectant; qualia sunt, quæ Episcopi absque alterius dispositione, electione, præsentatione, consilio, consensu vel interventu providere possunt, seu quorum provilio à solius Episcopi voluntate dependet.

pendet. Castrop. loc. cit. §. 3. num. 1. Chok. loc. cit. Garc. p. 5. c. 1. n. 475. Gonz. gl. 45. n. 10. Et qualia adhuc censentur in ordine ad effectum alternativam, quæ Episcopus tenetur ex fundatione vel statuto, aut aliunde conferre certo generi personarum, v. g. filiis familias, personis de certo Collegio. Card. de Luc. cit. d. 93. n. 5. Garc. nu. 476. citans Gonz. ubi ante. n. 19. Put. decis. 162. l. 2. Item beneficia curata & parochialia, etsi conferenda sint dignioribus & per concursum. Garc. ibid. citans Gonz. ubi ante. n. 22. & sic resolutum dicens à Rota in abul. parochialis. in his enim ex parte Episcopi libera est collatio; cum solus conferat sine consilio, interventu, præsentatione aliorum, & licet in cui dando non sit absoluta potestas Episcopi, id tamen non est considerabile ad effectum hujus regulæ, de hoc nihil dicentis. Garc. ibid. ex Gonz. loc. cit. Lott. l. 2. q. 40. n. 123. Item ad ea, ad quæ præsentatio seu electio competit soli Episcopo; liquidem prima beneficii dispositio, quæ attenditur, libera est, & alia ex illa necessarîo sequitur. Castrop. loc. cit. Garc. n. 733. Atque ita, dum Episcopus ratione dignitatis suæ habet jus præsentandi ad aliquod beneficium, habebit in eo locum alternativam, non obstantem, quod institutio spectet ad alium. Garc. n. 734. idem est in electione, v. g. cum electio personæ in penitentiarij spectat ad solum Episcopum, quomodocunque illa consideretur, intrabit in ea alternativam, quamvis personæ electæ faciendæ sit collatio ab Episcopo & Capitulo, vel à solo Capitulo. Garc. n. 735. Et hæc procedunt, si Episcopus gaudet alternativam, etiamsi beneficia, ad quæ præsentare, vel eligere, vel etiam quæ conferre habet Episcopus, sita sunt in aliena Diocesi. Garc. cit. n. 734. & 705. citans pro hoc num. 706. Gonz. gl. 10. n. 4. & Rot. decis. aliquot.

3. Econtra ad liberam Episcopi dispositionem non spectabunt, adeoque in iis locum non habebit alternativam: primò, ad quæ præsentare, vel quæ conferre non potest sine consilio alterius; tò libera enim denotat potestatem faciendi actum suam sponte, & irrequisitè alterius voluntate, juxta c. 1. de rescript. & ibi. gl. Chok. hic. gl. 17. n. 2. idque etiam, licet dictum consilium sequi non teneatur. Gonz. gl. 46. nu. 35. Multoque minus, dum eger alterius consensu, utpote quod minorem libertatem importat; cum majoris effectus sit consensus quam consilium; quia consilium sufficit petere, & sequi non est necesse. Chok. ibidem. cum Gonz. gl. 47. & 48. ubi fusè hanc materiam consensûs & consilii tractat.

4. Secundo: ea, circa quæ disponere nequit sine interventu seu præsentia alterius, v. g. Capituli, ut habet textus Reg. Interventus verò hic, seu præsentia importat scientiam & intelligentiam, non tamen consilium vel consensum. Unde si statutum vel alia quæpiam dispositio prohibet fieri actum sine interventu alterius, satis erit illius præsentia, etiamsi non consentiat, vel consulat illum actum fieri. Neque ab eo petendum consilium vel consensus, ut Bald. in l. nam ita Divus. de adop. Chok. loc. cit. n. 4. non tamen propterea frustra erit talis præsentia, quod hoc adhuc commodi ex ea oriatur, quod actus majore cum deliberatione, maturitate, utilitate, fraudis etiam & doli exclusionem expediat, ut Tiraq. de l. connubial. gl. 6. n. 32. Chok. n. 5. Circa quæ illud observandum: quod si illi, qui consentire, consulere, intervenire habent, nolint ista subire, poterunt compelli, adiri que Superior, qui

illis mandet; quibus rursus recusantibus, Superior consentiet, intervenietque vel alius ex illius mandato. Chok. nu. 6. citans Lamb. de jurep. l. 1. p. 2. q. 1. d. 20. per tot.

5. Tertio: excluduntur ab alternativam etiam ea, utpote non libera adhuc collationis, in quorû provisione citra consiliû, consensum, præsentia alterius necesse est intervenire quocunque alio modo ministerium alicujus, vel jussus Superioris, alijsve modis, quos obiter proponit Gonz. gl. 49. Chok. loc. cit. n. 7. Quamvis tamen adhuc liberam in ordine ad effectum alternativam collationem illam esse dicat Lott. l. 2. q. 40. n. 122. ubi ex statuto Ecclesiæ, aut jure singulari aliquo tenetur Episcopus conferre sub testimonio duorum vel trium, quod testimonium minime habet vim consilii aut assensûs; citat pro hoc decis. Rot. 600. p. 2. Recent. Cum it, ut ibi dicitur, sint verius testes bonæ vel malæ collationis, quam participes.

6. Denique, ne beneficium dici possit libera collationis in ordine ad dictum effectum, impedit consuetudo operandi. Card. Luca. cit. d. 93. n. 6. In his itaque beneficiis non libera collationis locum non habet alternativam, sed de iis provideri debet in 4. mensibus ordinariis Martio, Junio, Septembri, Decembri, perinde ac si alternativam acceptata aut concessa non esset. Pirh. loc. cit. Chok. hic. gl. 16. n. 2. citans Monet. de opt. c. 3. q. 3. n. 88. & Gonz. gl. 45. Porro observandum in his, non tam proprietatem, quam possessionem spectari, ita ut, si quis sit in quasi possessione præsentandi, consentiendi, consultandi, assistendi, aliâve actionem ad provisionem requisitam efficiendi, etiamsi quò ad proprietatem legitimo jure careat, id sufficiat, ut beneficium non dicatur libera collationis; sicut è contra, dum Episcopus est in possessione conferendi liberè, etsi careat quò ad hoc proprietatem, beneficium dicatur collationis libera; quia in jure conferendi attenditur potius possessio, quam proprietatem; juxta c. olim. & c. cum Ecclesia. de causa possess. & prop. Castrop. cit. p. 23. §. 3. num. 10. Garc. n. 478. Gonz. gl. 45. §. 3.

Quæstio 582. *Uterius magis adhuc in specie, an & qualiter se extendat alternativam ad beneficia, quæ spectant ad simultaneam collationem Episcopi & Capituli, dum convenit inter illos de collatione faciendâ per turnos, quod jura permittunt.* cap. ult. de præb. in 6. Clem. 2. de jurep.

1. Respondeo primò: dum divisio facta est per vices, hoc est, ut unâ vice provideat Episcopus, alterâ vice Capitulum, alternativam intrat ex parte Episcopi, si vè Episcopus gaudet alternativam, & vi illius providebit, dum nimirum beneficium vacat mensè alternato, & tempore vacationis est turnus Episcopi. Castrop. cit. §. 3. num. 3. Garc. à num. 707. Gonz. gl. 45. §. 1. n. 13; sic sæpe à Rota decisum referentes; in eo enim casu, esto, quod jus radicale conferendi commune sit Episcopo & Capitulo, factâ tamen concordia seu dictâ divisione, quò ad exercitium & usum, qui attenditur, divisum est, ita ut integrè & in solidum unicuique competat in suo turno absque ullo alterius interventu; & sic Episcopus jure proprio, & non communi liberè conferat in suo turno sine interventu Capituli. Castrop. loc. cit. Garc. nu. 709. id ipsum quoque pluries à Rota decisum referens. Econtra

tamen, cùm Capitulo non suffragetur alternativa, utpote non concessa inferioribus Collatoribus, sed solis Episcopis, si vacatio contigerit in mense alterato Ordinario, v.g. in Februarii, & sit turnus Capituli, Capitulum providere non potest, sed Papa, utpote cui tunc reservatum tale beneficium; cùm tunc non sit de libera collatione Episcopi, sed alterius. Providere tamen poterit Capitulum, si beneficium vacatio contigerit in 4. mensibus ordinariis Martio, Junio &c. & simul tunc sit turnus Capituli. Castrop. *ibid.* Idem est dum divisio facta per choros seu latera, ita ut beneficia sedentium ex choro dextero, seu dextera parte chori pertineant ad Episcopum, sedentium ex sinistro ad Capitulum. Castrop. *ibid.* n. 4. citans Gonz. *ubi ante.* n. 36. Garc. n. 710. Idem quoque est, dum divisio facta per annos, Castrop. n. 6. Garc. n. 714. Gonz. n. 55.

2. Respondeo secundò, si divisio facta per menses, ita ut unus mensis competat Episcopo, alter capitulo, cùm divisio solum fieri possit circa 4. illos menses citra alternativam ordinarios, Martium, Junium, Septemb. Decembrem, cùm reliqui sint reservati vi primæ partis regulæ, ut alternativam intret, & eâ gaudere possit Episcopus, necessariò ei in hac divisione assignari debent Martius & Septembris, dum loco illorum Papa vi alternativæ concessa cedat ei 4. alios, nempe Februarium, Aprilem, Augustum, Octobrem, in quibus vacantia beneficia tunc poterit providere vi alternativæ, & turni sibi competentis: nam si ei in divisione assignaretur Junius & Decembris, cùm hi menses non permutterentur, sed sint fixi, Episcopus frui nequibit alternativâ, ne aliàs Capitulum perderet omnino provisionem sibi competentem; quia perderet eam pro mensibus Martii & Septembris. utpote qui per alternativam reservantur Papæ, Ita Castrop. *loc. cit.* num. 5. citans Gonz. *ubi ante.* num. 38. quibus non video qualiter obstant, quæ habet Garc. num. 712. & ob quæ negat, in hoc casu alternativam habere locum: quòd nimirum, dum Papa pro duobus illis mensibus Martio & Septembri sibi cessis ab Episcopo vi alternativæ concessa dat duplum, nimirum 4. menses, adeòque non servetur proportio.

3. Respondeo tertid: si divisio facta per hebdomadas aut dies, alternativam etiam respectu Episcopi locum non habet; cùm hæc turni divisio repugnet divisioni alternativæ, utpote quæ facta est per menses, dum una eadèque hebdomada quandoque participet de utroque mense, Ordinario & Apostolico. Garc. n. 713. Castrop. n. 7. Gonz. *ubi ante.* n. 49. possitque etiam hebdomada & dies utriusque, nempe Capituli & Ordinarii occurrere in uno eodèque mense.

4. Porro observandum hic primò: quòd dictum de intrante alternativa, dum simultanea collatio divisa est inter Capitulum & Episcopum, id quoque locum habeat, dum sola electio, nominatio, præsentatio personæ divisa est, & collatio remanet simultanea seu communis, ut contingit in aliquibus Ecclesiis. Garc. n. 715. qui etiam in *seq.* idem esse dicit, in jure præsentandi communi Episcopo ratione dignitatis (intellige cum patronis Ecclesiasticis; beneficia enim juris mixti, ubi Episcopus est unus ex compatronis, non cadent sub alternativa; quia non cadunt sub reservatione primæ partis regulæ) per concordiam tamen divisio, ita ut Episcopus tunc quò ad turnum suum possit frui alternativâ quò ad præsentandum.

E. Leuren, Fori Benef. Tom. II.

2. Secundò observandum, hæc omnia de intrante alternativa ex parte Episcopi, ubi facta est divisio dicta per turnos, etiam post acceptationem alternativæ, vel tempore, quo de hac acceptatione tractabatur, procedere adhuc, etiam si dicta concordia seu divisio facta non fuerit confirmata auctoritate Apostolica, tradunt Castrop. *loc. cit.* n. 8. Garc. n. 726. non obstante præjudicio, quòd in hoc videtur fieri sedi Apostolicæ, dum hac ratione beneficia, quæ ante dictam concordiam erant simultaneæ collationis, adeòque, utpote non liberæ collationis, conferri non poterant, nisi in 4. mensibus ordinariis, jam per dictam concordiam, seu divisionem turnorum evadant liberæ collationis, utpote in quibus solis alternativam locum habet, & consequenter libera à reservatione regulæ reservatoris 8. mensium; quia eò ipso, quòd permissum est in jure communi facere hujusmodi concordiam seu divisionem, Episcopus & Capitulum utuntur jure suo, adeòque non committunt in eo fraudem, esto, per accidens inde resultet dictum præjudicium Sedis Apostolicæ, & derogatio dictæ reservationis; quia illud præjudicium venit in consequentiam, & sic non attenditur, juxta *l. si quis nec causam. ff. si certum purat.* & ibi Jason. n. 3. & Prob. ad Monach. in *c. in illis n. ult. de preb. in 6.* Addit etiam Garc. n. 727. adhuc intrare alternativam, etiam si concordia dicta confirmata esset per Sedem Apostolicam cum clausulis: *reservationibus Apostolicis, & sine earum præjudicio;* cùm clausula illa non ponatur ad tollendam alternativam, sed ad præservandas reservationes Apostolicas, sive 8. sive 6. mensium, & alias: ita ut per talem confirmationem non detur jus in reservatis, & sic per illam clausulam potius exprimat id, quòd de jure inest.

6. Observandum denique quòd ait Pirh. de *prob.* n. 356. quòd cùm collatio canonicatum in Cathedralibus in mensibus 6. ordinariis seu non pontificiis, ex consuetudine vel privilegio, aut alio speciali jure spectat ad eadem Capitula, & nullatenus ad Episcopum, quò ad hæc beneficia alternativa vix locum habeat, et si Episcopi apud suas Ecclesias resideant.

Quæstio 583. Quando nam cesset gratia alternativæ citra abusum illius?

1. Respondeo in sequentibus. Primò per translationem Episcopi ad alium Episcopatum, ita ut si velit etiam pro isto Episcopatu, ad quem transfertur, uti alternativam, debeat de novo pro eo Episcopatu eam acceptare; cùm prior acceptatio solum fuerit pro Episcopatu dimisso, nec etiam fieri possit acceptatio pro Episcopatu futuro. Card. de Luca. de *benef.* d. 93. n. 22. Castrop. p. 23. §. 5. n. 1. Garc. n. 484. citantes Gonz. *gl.* 58. d. n. 18.

2. Secundò, per mortem Papæ, vel Episcopi eam acceptantis, ita ut non transeat ad successorem. Card. de Luca. *loc. cit.* n. 21. Chok. *hic gl.* 21. n. 1. Castrop. *loc. cit.* n. 2. citans Gonz. *ubi ante.* n. 17. & Nav. *conf.* 31. n. 2. de *prob.* cum enim alternativa sit quidam personalis contractus & mutua obligatio inter Papam & Episcopum, quolibet eorum pereunte, extinguitur. Castrop. *ibid.* Item morte Papæ cessant regulæ Cancellariæ, & jus Ordinariorum revertitur ad terminos juris communis. Castrop. *ibid.* Card. de Luca de *benef.* d. 16. n. 8. & d. 31. n. 4. & 5. ubi dicit, id esse absolutum principium beneficiale. Garc. n. 643. & 644. ubi etiam ait, idem esse, dum Papa renun-

Y 2

tiare:

ciaret Papatui; cum talis renunciatus quod ad hoc habeatur pro mortuo, & mors civilis æquiparetur naturali, citat pro hoc *Æn. de Falc. q. 5. §. 1. n. 8. Paris. conf. 19. à n. 9. l. 4. Mand. ad reg. 30. q. 7. n. 14.*

3. Tertiò per renunciationem illius, si ea à Papa acceptetur, de quo dictum paulò supra. *Castrop. loc. cit. n. 2.* An autem Episcopus, qui post acceptatam alternativam obtinuit indultum à Sede Apostolicà, ut possit conferre beneficia vacantia in omnibus mensibus, per tale indultum censetur renunciare alternativæ, dubitatur; negant id probabilius *Gonz. gl. 53. ex num. 43. Caputaq. decis. 309. p. 1. Germon. de indult. Card. §. volumus. n. 11. apud Garc. n. 737.* qui iis consentire videtur; eò quòd alternativam non sit incompatibilis cum indulto conferendi in omnibus mensibus.

Questio 584. An, & qualiter amittatur alternativam per abusum illius?

1. **R**espondeo primò: censi abusum, & amitti alternativam, si Episcopus se intromiserit in provisionem beneficiorum, quæ per hanc regulam vel aliàs Sedi Apostolicæ reservata sunt (vel etiam affecta. *Corrad. in pr. benef. l. 3. c. 6. num. 32. & alii passim*) aut eorum provisioni impedimentum quoquo modo præstiterit, ne debitum effectum consequatur; sic habet text. reg. Per quæ verba duplex abusus indicatur. *Lott. l. 2. q. 41. à n. 2. Chok. hùc gl. 20. n. 2.* Primus insinuatus istis verbis regulæ se intromiserit: consistens nimirum in eo, quòd Episcopus de facto attentet conferre vacantia in mensibus Apostolicis, vel aliàs quomodolibet reservata, in quo casu videtur simpliciter abuti privilegio, indeque ingratitude notari. Alter istis verbis: *aut impedimentum præstiterit:* dum nimirum nititur impedire effectum gratiæ Apostolicæ, quod secundum licet minus frequens videri possit, cum Episcopus, qui nõ contulit, raro se opponat provisionibus Apostolicis, gravius tamen, ut ait *Lott. n. 3.* implicat delictum, & est scelus scelesti addere, ut *Lott. n. 7.* quod credo intelligit, dum & ipse Episcopus contulit reservatum, & insuper factam de eo provisionem Apostolicam nititur impedire. Ad hunc secundum abusum spectat, velle de substantia ipsius gratiæ cognoscere, dum ipsi Episcopo est demandata executio; cum de iudicio Sedis Apostolicæ velle iudicare, præfacta sit auctoritas, juxta *c. 2. de confirm. utili vel inutili. Lott. n. 7. & 8.* Item huc spectat, ad quod etiam potissimum respexisse videtur regula, dum executio alteri mandata est, & hanc impedit Episcopus, in quo adhuc gravius delinquit. *Lott. nu. 11.* Hanc quoque pœnam amissionis alternativæ intrare, dum Episcopus sese intromitteret scienter in provisione beneficiorum, non quidem reservatorum, jure tamen præventionis provisorum, sive validè sive invalidè; eò quòd licet ea aliàs reservata non sint, per appositionem tamen manus Papæ manent affecta, & sic intret privatio regulæ, quæ loquitur de beneficiis reservatis vel affectis. *Garc. n. 761.* Non tamen intrabit hæc pœna, dum Episcopus scienter se intromittit in provisione beneficii litigiosi contra *c. 11. & 2. ut lite pendente, in 6.* eò quòd beneficia litigiosa non sint reservata, licet durante lite prohibeatur Ordinarius ea conferre; regula autem solum privat alternativam intromittentes se in provisione reservatorum, vel affectorum, quæ pœna non est extendenda. *Garc. n. 760.*

2. Porro limitanda est responsio, ita ut, si Episcopus contraveniret, & violaret alternativam ex proposito, & datâ operâ in fraudem ad eximendum se ab alternativam, de cujus acceptance forsitan eum pœnitebat, licet statim amittat alternativam quòd ad se, & in sui damnum, non tamen quòd ad Papam; quia fraus & dolus nemini patrocinari debet, nisi Papa talem renunciationem acceptasset. *Garc. n. 750.*

Questio 585. An Episcopus propter talem contraventionem vel abusum non solum privetur alternativam, sed & 4. mensibus ordinariis, nimirum Martio, Junio, Septemb. Decemb.

Respondeo negativè; sed statim Episcopus restituitur, seu redit ad 4. illos suos menses, & Papa ad 8. prout prius ante acceptancem alternativæ. *Chok. hùc gl. 20. n. 6.* citans *Mand. conf. 21. nu. 1. & Anton. Augustinum in suo repertorio. verbo alternativam. Corrad. l. 3. c. 6. nu. 40. Garc. nu. 746. & 749. ex Gonz. gl. 66. n. 149.* Addit tamen *Garc.* quòd, ut Episcopus in hoc casu gaudeat dictis 4. mensibus ordinariis, necesse sit, certiorum facere Papam seu Datarium de amissione alternativæ, vel ei coram illis renunciare, nisi aliàs Papa amissionem acceptasset expressè & dispositivè.

Questio 586. Num dicta pœna incurratur ipso jure absque orani sententiâ?

1. **R**espondeo: videtur probabilis, quòd in his casibus ipso jure, mox à commissio delicto gratiæ & usu alternativæ destitutus existat, ac si nunquam eam habuisset, ac consequenter provisiones prætextu illius deinceps faciendæ sint nullæ. *Corrad. l. 3. c. 6. n. 34.* (ubi etiam quòd non tantum privatus sit jure conferendi, sed & quasi possessione, & hoc ipsum significatur per *rd usq.*) *Garc. nu. 738.* citans plures *Rota* decis. *Chok. cit. gl. 20. à n. 3.* citans *Gonz. gl. 56. n. 119.* vel ut eum citat *Lott. n. 29. Lott. loc. cit. n. 12. & seq. contra Castrop.* qui tenet, requiri ad minimum sententiam declaratoriam delicti, & usque ad illam per talem validè conferri beneficia sibi aliàs vi alternativæ competentia; ne si id in pœnam delicti non possit, etiam ante dictam sententiam cogere pœnam promerit ipse in se exequi. Roter responsionis desumitur ex illis verbis regulæ: *eo ipso:* quæ important privationem à lege ipso jure & lata sententiâ absque ministerio alio, juxta *Gl. in c. quam sit. v. eo ipso. de elect. in 6. Chok. & Lott. l. cit.* Et pœnæ imposita ipso jure seu ipso facto, quæ consistunt in onere, privatione, & non requirunt actionem seu executionem positivam, qualis est pœna, de qua hùc, statim incurruntur absque alia executione & sententiâ, juxta *c. Rudolphus. de rescriptis. Garc. nu. 744. & 748.* & ex eo *Chok. cit. n. 4. Lott. loc. cit. n. 30. & seq. ubi n. 31.* quòd neque ullâ opus sit intimatione factâ Episcopo, qui delinquit; cum is non possit ignorare aut factum, quòd ab ipso processit, aut dispositionem juris, & consequenter se amissionem privilegii; sive factum consistat in mero simplici abusu (generaliter siquidem statutum, privilegium ei non prodesse, qui eo abutitur. *l. nullos. l. judaicos. c. de judaics. Surd. decis. 307. num. 9.*) sive ipsum factum consistat in actibus è diametro contrariis, & cum ipso privilegio in-

compa-

compatibilibus, quo casu censetur eidem privilegio renunciatum: Atque ita intimatio non debet fieri scienti, ubi ea ad alium finem non requiritur, quam notificandi. Lott. *num.* 36. citans Menochi *cons.* 1004. *num.* 6. Tiraq. *de retract. consing.* §. 36. *gl.* 2. *num.* 30. &c. Quin etiam addit Garc. *cit. nu.* 748. quod hæc procedant, sive contraventio Episcopi sit notoria sive non; adeoque verum non est se, quod tradit Gonz. nimirum quod, quando contraventio Episcopi non est ita notoria & clara, ut nullâ tergiversatione possit celari aut contraverti, necessaria sit judicialis declaratio, citato & audito Episcopo; eò quod licet privato induceretur ipso jure per hanc regulam, nihilominus requiratur sententia declaratoria præviâ summariâ causâ cognitione de contraventione. Quamvis admittat Garc. quod ubi agitur de beneficio, debeat contraventio Episcopi & amissio alternativæ concludenter probari per eum, qui se in eâ fundat, & consequenter Judex super ea judicare, saltem tacite. Addit etiam Corrad. *l.* 3. *c.* 6. *n.* 34. quod etsi opus non sit declaratione ad penam amissionis incurrendam, negari tamen non posse, quin collationes factæ contra formam hujus regulæ, & per abusum alternativæ, quandoque per Papam invalidæ & irritæ declarentur, ut ostendit Gregor. XIII. in Archiepiscopo Hispal.

2. Verumtamen etiam responsio nostra limitanda est primò, ut non procedat, ubi Episcopus contraveniens habuisset justam seu coloratam causam ignorantie vel excusationis ad providendum de beneficiis reservatis. Chok. *gl.* 20. *num.* 5. citans Gonz. *gl.* 56. *num.* 128. & dicens, id illum variis modis exemplificare. Garc. *num.* 738. & 732. ubi, quod dum se Episcopus intromittit in provisione beneficiorum reservatorum Papæ propter ignorantiam reservationis, ea ignorantia eum præservet ab amissione alternativæ, si fuerit ignorantia probabilis facti, ut quia v. g. ignorabat, defunctum fuisse officialem Papæ, aut familiarem Cardinalis, vel quia verisimiliter credit, defunctum in longinquis partibus decessisse in suo mense; quia de hoc fama erat: vel quia putabat, Sedem Apostolicam vacare. citat pro hoc Gonz. *gl.* 56. *num.* 128. Corrad. *l.* 3. *c.* 6. *num.* 38. Idem esse dicit Garc. si reservatio esset secreta & particularis, cujus datur justa ignorantia. Quod si tamen talis ab initio jusse ignorans, postquam postmodum certus factus fuit de reservatione, & quod nullatenus providere potuerit, procedat ad ulteriorem effectum suæ provisionis, v. g. mittendo provivum à se in possessionem, amittat eo ipso alternativam; eò quod jam scienter impedimentum præstet, ne provisio apostolica effectum consequatur. Garc. *nu.* 756. & 757. ex Gonz. *gl.* 56. *num.* 141. At tamen Garc. *cit. nu.* 757. sibi non placere alterum, quod *ibid.* tradit Gonz. nimirum tali modo talem amittere alternativam, ubi post acceptam noticiam talem à se provivum & missum in possessionem non curaverat quantum in se est, à possessione tali removere, ut ea vacua maneat, & ne provisio Apostolica in ea capienda impedimentum habeat. At si ignorantia sit juris, v. g. quia ignorabat, reservationem in jure, aut in regulis Cancell. & constitutionibus Apostolicis contentam, amittit alternativam, saltem in foro exteriori; quia ignorantia juris non excusat, nisi sit ignorantia juris dubii, & obscuri, cujus error est probabilis & justus, & æquiparatur errori facti juxta Bellamer. *de permut. p.* 11. *q.* 4.

P. Leuren, Fori Benef. *Tom.* 1.

Garc. *num.* 753. Secus tamen etiam est in foro conscientie, ubi Episcopus ex ignorantia juris se intromisit, sincere tamen & bonâ fide, & dum non impugnantur provisiones per talem vigore alternativæ factæ. Garc. *num.* 754. cui non obstat, quod ignorantia juris non dubii non excuset, etiam in conscientia à devolutione, ut Rota; quia devolutio inducitur, non delictum, sed ob negligentiam, quæ etiam dari videtur in ignorante jus. Garc. *num.* 755.

Questio 587. *An saltem ad hoc, ut reipsâ incurfa censetur hæc pena amissionis alternativæ, requiratur intimatio desuper facta Papæ, ejusdemque declaratio seu acceptatio illius amissionis, ut hæc amissio fortissimè effectum, cum Papæ possit interesse, alternativam in Episcopo conservari, inductaque sit hæc privatio alternativæ, non tantum in odium Episcopi, sed & in favorem Papæ; ea autem, quæ in favorem alicujus annullantur, effectum non habeant, quousque ipse annuat irritationi, ut pluribus exemplificat Gonz. *gl.* 56. *n.* 40. apud Castrop.*

1. **R**espondeo negativè. Castrop. *cit. §.* 5. *nu.* 70. Garc. 746. & 747. citantes Gonz. *gl.* 56. *nu.* 124. Corrad. *pr. benef. l.* 3. *c.* 6. *nu.* 34. Lott. *l.* 2. *q.* 41. à *num.* 14. Papa enim per ipsam hanc regulam satis declarat intentionem & voluntatem suam, ut Episcopus eo ipso, quod abusus fuerit alternativæ, eâ privatus existat, unde cum jam habeamus claræ, expressæ, & indubitatae, frustra exigitur nova declaratio. Castrop. Garc. *l.* c. Additque rectè Castrop. hujus contrarium esse, nimirum consensum illius, in cujus favorem à lege fit annullatio, dum is à legislatore distinctus est, cum tunc illius consensus per legem non exprimitur. Addit etiam Garc. nunquam auditum, talem declarationem Papæ aliter factam fuisse, quam per regulam ipsam, esseque valde absurdum, imponere Papæ hoc maximum onus declarandi de novo in specie cui libet Episcopo contravenienti, quod per legem generalem & expressam jam omnibus declaravit; maxime, cum eo ipso, quod Episcopus acceptavit alternativam cum conditionibus & gravaminibus in ea contentis, jam habuerit plenissimam noticiam de intentione & declaratione Papæ, sedque ipsum subdidit penæ absque alia nova declaratione, Ceter nihilominus Castrop. *loc. cit. num.* 8. Episcopum hæc amittentem alternativam obligatum esse, Pontificem vel ejus Datarium monere de amissione, ne aliàs Papa illudatur, & jus ei quaesitum derogetur, dum in inficiis amissionis hujus, non provideret in mensibus alternatis Episcopalis, & e contra provideret in mensibus Martii & Septemb. putans sibi competere. Unde ait talem Episcopum non monentem non posse in mensibus Martii & Septemb. aliàs ordinariis providere. Idem tenet Garc. *num.* 749. Quin &, dum Episcopus datâ operâ abusus fuit alternativæ, & hinc eam quò ad se, ut dictum supra, amitteret, adhuc opus esse certiorare Papam in ordine ad effectum amissionis, & ut Ordinarius providere possit in 4. his mensibus, satis indicat Garc. *num.* 750. Nec sufficere certiorationem de violatione, nisi etiam fieret mentio de fraude & animo, qua facta est, & nihilominus Papa eam acceptaret.

Y 3

2. De

2. De cetero rectè ex his inferitur, provisiones à tali Episcopo factas vi alternativæ post eum absum statim ante omnem Papæ acceptationem & scientiam de contraventione, & hinc secutâ amissionem, esse nullas, perinde, ac si Episcopus nunquam acceptasset alternativam. Neque verum, quod tradunt Felin. in C. de quarto. de præscrip. num. 33. Navar. in Man. c. 23. n. 104. Gonz. gl. 56. num. 124. aliique apud Garc. num. 745. provisiones interim vigore alternativæ factas, esse in pendentia, ita ut Papâ acceptante postea amissionem, censeantur nullâ à principio; collatio siquidem est actus legitimus, qui non debet esse in pendentem, nec vagari in incerto, juxta c. 2. de elect. junctâ gl. Gar. cit. num. 745.

Quæstio 588. Qualiter subveniat tali Episcopo, qui amisit alternativam per absum, si eam iterum habere velit. Item provisio ab illo?

Respondeo ad primum, debere illum accedere ad Papam narrando, qualiter, cum haberet alternativam acceptatam, eam amisit per contraventionem, & petendo eam iterum sibi concedi de & ex gratiâ speciali. Garc. cit. p. 5. c. 1. n. 751. Corrad. l. 3. c. 6. n. 4.

2. Respondeo ad secundum, taliter provisio dandam novam provisionem, si ita Papæ placuerit, cum annullatione possessionis captæ, attento decreto irritante hujus regulæ, quod inscit titulû & possessionem, adeò, ut sic nulliter possidentes nequeant uti aliquo ex remediis possessoriis, nec in sumariissimo manurentionis, in quo solent exceptiones admitti. Corrad. in pr. benef. loc. cit.

Quæstio 589. Num præter reservationes contentas in corpore juris & regulis his Cancellentur reservationes quorundam aliorum beneficiorum?

Respondeo: præter illas nullas esse alias generales, seu per legem sancitas, nisi quæ apponuntur in pœnam alicujus delicti. Castrop. loc. cit. p. 24. num. 1. Sic primò ob crimen hæresis vacat ipso jure beneficium, & Papæ reservatur ex constit. Pii V. cum ex Apostolatus. datâ 6. Calen. Feb. 1566. Secundò ob crimen Simonia vacat & reservatur ex Constit. Pauli III. Sanctissimus, quod fortius procedit in Simonia confidentiali, ob quam non solum beneficium sic obtentum, sed etiam omnia illa, quæ confidentialius obtinebat tempore commissi delicti, reservantur; juxta Constit. Paul. IV. Romanus. Pii V. Intolerabilis. Tertio beneficia parochialia, in quorum collatione servata non fuit forma præscripta à Trid. reservantur ex Constit. Pii V. Quarto reservantur beneficia ob non factam publicationem resignationum juxta formam præscriptam in Constit. Gregor. XIII. Humano, &c. Quintò beneficia offendentis litigantes in Curia Rom. & eorum Judices, Advocatos, Notarios, testes, Procuratores, ex Constit. Alexan. VI. In eminentia. Sextò beneficia collata personis inhabilibus ex aliquo privilegio à Papa concessio, vel ex instituto à Sede Apostolica confirmato, v. g. si esset statutum excludens à beneficiis descendentes ex sanguine infecto, vel ex condemnato hæresis, & tali conferretur beneficium, nulla esset provisio, & beneficium maneret Papæ reservatum, ut haberetur in Constit. Gre-

gor. XIII. in Ecclesia. datâ Idibus Novemb. 1580. Septimò beneficia eorum, qui seipsos pro aliis examinandos supponunt, vel pro consequendis beneficiis annuas pensiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis, ut ab eis aliquid consequantur: vel quando pro se ipsis impetrant beneficia, cum intentione illa resignandi, ut haberetur in Constit. Paul. IV. Inter cetera. datâ. 27. Novemb. 1557. Octavò beneficia ob non delationem habitus clericalis, juxta Extrav. Sixti V. quæ est 92. in Bullario. Denique beneficia quæ Cardinales vi suorum indulgentiarum contulerunt, si ipsi beneficiati citramontani intra 4. menses, ultramontani intra 8. novas provisiones à Sede Apostolica non obtinuerint, literasque Apostolicas non expedierint; quia sic in indultis Cardinalium haberetur. Ita ferè Castrop. l. cit. ubi in reg. addit, horum beneficiorum vacationem, quia est in pœnam delicti commissi, locum non habere, quousque delictum declaratur; eò quòd censura, utpote medicinales pœnæ, absque ulla declaratione Judicis contrahantur, reliquæ pœnæ, etiam privativa, hanc declarationem prærequirant, quæ declaratio retrahitur à puncto commissi delicti, citat se ipsum in tr. de LL.

PARAGRAPHVS IX.

De Reservationibus factis per Concordata Germaniæ.

Quæstio 590. Unde hæc concordata?

Respondeo: ob dissidentes dico inter se schismate Germaniæ principes (dum eorum alii Concilio Basileensi, quod Eugenius IV. auctoritate sua dissolverat, & Antipapa Felici adharebant; alii cum Friderico III. Imperatore neutrius partes sequentes, neque Eugenii, neque Felici, dici volebant neutrales) rebus in Germania, & inter cetera quoque quò ad beneficiorum provisiones turbatissimas: dum ut ait Bzovius ad annum 1444. Collatores ordinarii ea pro arbitrio suo providebant. Capta desuper quoque tractari concordia, missis ab Eugenio Francofurtum legatis Anno 1446. (cui conventioni quinam præter Imperatoris legatos interfuerint Germaniæ principes, tum Ecclesiastici, tum seculares vide apud Nicolart. in præm. ad Concord. Germ.) eaque inita, & compositionis hujus Concordata ab eodè Eugenio in Confistorio approbata, editâ desuper paulò ante obitum constitutione. Ac denique quò ad beneficiorum provisiones à Nicol. V. ejus successore plenè certòque modo confirmata anno 1448. per Bullam, quæ incipit: *Ad sacram Petri Sedem.* & ponitur in Bullario prima inter constitutiones ejusdem Papæ Nicolart. loc. cit. Pirh. de præb. num. 357. Eugels tit. eod. num. 4. Eorundem deinceps Concordatorum observantia variorum, tum Pontificum constitutionibus, tum Imperatorum diplomatibus reborata, puta, Pii II. de data 1458. 13. Calen. Febr. Sixti IV. de data 1479. Maximil. I. de data 1518. 11. Jul. quæ distinctè mandat, ea sedulo observari per districtum Leodiensem, ubi fortè dicta observantia non nihil violata, Caroli V. de anno 1554. 9. Febr. respectu districtus Cameracensis, cum severa inhibitione, ne aliter, quàm juxta hæc Concordata provisum recipiantur, sed ut intrusi rejiciantur. Nicolart.

Iart. ad hac concordata rit. 3. dub. 1. Chok. ad Reg. 8. gl. 81. num. 2. Zipa. consult. Can. l. 3. consult. 5. ex Wamel. conf. 33.

Questio 591. Ad quas Ecclesias se extendant haec Concordata?

1. Respondeo primò, aliquas esse Ecclesias, quæ sub his concordatis continentur per viam comprehensionis, ut sunt Ecclesie nationis Germanicæ; alias verò esse Ecclesias, quæ sub eisdem concordatis continentur per viam extensionis seu communicationis. Lott. l. 2. q. 28. num. 62. taliter, ut Lott. *ibid.* num. 63. sub concordatis Germaniæ per viam extensionis continetur Ecclesia Viridunensis, ut firmavit Rota in Viridunensi Episcopo parisi. 11. Novemb. 1593. Item Ecclesia Metensis, ut Rota in Metensi Eleemosynaria. 17. Decemb. 1612. Item secundum aliquos Ecclesia Genuensis, de quo Gemina. conf. 56.

2. Respondeo secundò: Concordata hæc non extendere se ultra Imperii Germanici fines; quippe cum solo Imperatore & Principibus Germaniæ nomine solius nationis Germanicæ inita. Nicolart. loc. cit. §. 2. citans Wamel. consultor. can. to. 1. conf. 246. num. 16. & conf. 255. nu. 10. Zip. loc. cit. rit. de prob. consult. 3. 5. 6. pacta siquidem non nisi partes contrahentes ligant, nec ultra extenduntur, aut aliis profunt vel obliunt, juxta l. 2. c. res inter alios acta. Unde jam mirum non est, ea locum non habere in provinciis Belgii, utpote quæ de Imperio non sunt, neque unquam ab earum Principibus aut prælatis acceptata, si exceperis Ecclesiam Nivellensem, quæ Principatus est Imperii, & fundationis imperatoris: Cameracensem, quæ feudum est Imperii ac Principatus, nationis Germanicæ membrum: & Trajectensem ad Mosam (quæ urbs est primitus, ut Nicolart. loc. cit. ex Zipa, à Philippo II. Imperatore beneficiario jure concessa Henrico Duci Brabantia, & demum firmiter à Carol. V. eidem Brabantia annexa, non tamen desierat quò ad spiritualia ac temporalia subesse Leodiensibus indivisa ibidem jura possidentibus, adeoque minime mirum eandem Ecclesiam Cathedralis suæ mores imitam Concordata Germaniæ recepisse) Nicolart. cit. §. 2. Zipa. juris pontif. l. 3. de institut. n. 11. & consult. Can. l. 3. consult. 3. à num. 21. ubi etiam per totum fusè probat, qualiter hæc concordata specialiter in Brabantia nunquam acceptata sint, aut specialiter obtinuerint, ac proinde etiam literæ illæ Maximiliani & Caroli V. Leodienses & Cameracenses collatores non obligarint quò ad beneficia in Brabantia sita, nec poenas Banni, aliisque in iis contentas locum ibidem habere. Sed neque memoratas Ecclesias Nivellensem, Cameracensem, aliisque similia loca, dum olim subfuere Imperio, modò ex translatione fortè ad alterius dominium primæva amisisse privilegia (intellige Concordatorum) ait Nicolart. citans Chok. ad preces primarias, in preem.

3. Respondet tertio Zipa. l. 3. juris pontif. loc. cit. Concordata hæc se non extendere ad omnes Ecclesias Germaniæ, eò quòd earum plures gaudentes fortè amplioribus, & sibi convenientioribus privilegiis Concordata illa nunquam acceptarint, ut Herbipolensis, Bambergensis, occasione cuius.

****
**

Questio 592. An igitur ad hoc, ut Concordata hæc obtineant, requiratur acceptatio, eaque sit libera, etiam hodieum adhuc?

1. Respondet ad primùm affirmativè Zipa. cit. consult. 3. ita ut, dum dicitur in initio horum Concordatorum, ea iniri nomine nationis Germanicæ, id eatenus solum obtineat, ut includantur, qui declarant, se ea acceptare. Idem sentit Chok ad reg. 8. gl. 11. num. 15. dicens: necesse est, ut illa expressè sint acceptata (intellige à particularibus Ecclesiis, ut Zip.) ut patet ex verbis illis reg. 8. Cancell. & per eos, qui illa acceptare & observare debuerint, acceptatis: citat pro hoc Nav. conf. 1. de constitut. num. 23. Quemadmodum enim alteri facta stipulatio non procedit, nisi dum per personam publicam facta (uti facta in præsentì concordatio per Imperatorem & Principes quosdam nomine nationis Germanicæ) acceptetur ab eo, in cujus favorem facta, Zipa. cit. consult. 3. n. 4.

2. Respondet quoque ad secundum Zipa. loc. cit. nu. 5. & 6. quòd tamen igitur dicta acceptatio necessaria sit ad hoc, ut tollator gaudeat & includatur his concordatis, liberum tamen fuerit, & sit Ecclesiis, earumque Prælatibus & Collatoribus hæc Concordata acceptare vel non, & ita iis includi vel non includi, pateat: que hoc ipsum ex eò, quòd ad finem horum Concordatorum detur facultas ea acceptandi iis, qui uti & gaudere eisdem voluerint, quòd factè foret frustraneum, si ex prima partium (quæ partes fuerunt hinc inde Legatus Apostolicus ad hoc sufficiente auctoritate suffultus à Papa, & Imperator cum nonnullis principibus Germaniæ) approbatione, conclusionem, acceptationem, cetera dein particulares Ecclesie & Collatores obligati & coacti fuissent ea acceptare, aut acceptasse citra propriam libertatem censerentur. Sed neque Imperatorem, Germanos seu subditos Imperio obtrinxisse ad acceptanda hæc concordata, neque expressè, neque tacitè acceptando illa, sed arbitrium acceptandi, illa reliquisse, ait *ibid.* n. 7. Zipa. etsi specialiter postmodum Episcopi Leodienses, & Cameracenses, aliique in eorum Diocesisibus Collatores ea non factis observantes iussi sint, ut dictum, à Maximiliano & Carolo V. ea deinceps sedulo observare, de quo vide Zip. loc. cit. num. 33. in fine. Ac proinde argumentum, quòd Rex contrahendo pacta publica & fœdera pro regno aut natione subditos suos obliget, locum hic non habere: Quin & dum principes quidam, etiam Ecclesiastici unà cum Imperatore hæc Concordata acceptarint, non quæ Ecclesiastici, sed ut principes id fecisse, eum, si contraxissent ut Ecclesiastici, nominati fuissent Archiepiscopi, Episcopi &c. ait Zip. *ibid.* num. 2. Horum verò contrarium esse in concordatis Gallia, utpote in quibus solus Rex absque interventu ullorum Magnatum contraxit & concordavit cum Papa, & in quorum Concordatorum sine nequaquam concedatur facultas ea acceptandi & iis gaudendi, sed potius in iis à Papâ & Rege mandetur omnibus istius Regni subditis illa observare, & sic totum Regnum Gallia ab acceptatione Regis & publicatione ligarunt citra ullius alterius arbitrium & acceptationem; constituto enim per Leonem X. ipso Rege, nempe Francisco in protectorem, defensorem, & conservatorem literarum & Concordatorum horum adversus omnes contrarium illis attentantes, tradit Zip. cit. consult. 3. num. 3. & 6. Qui etiam *ibid.* nu. 31. hanc ulteriorem quò ad hoc pun-

atum addit differentiam inter Gallia & Germaniam concordata : quod nimirum concordata Germaniam non sicut lex aut constitutio, sed contractus respectu Papae & Imperatoris aliorumque principum; respectu vero Nationis seu subditorum privilegium contineant, quo ante factae beneficiorum reservationes multifariam restringuntur, & Collatoribus amplior potestas tribuitur; contra concordata Galliae respectu quidem Papae & Regis contractus sint, sed respectu subditorum legem & praecipuum absolutum contineant, datque etiam huius discriminis hanc rationem vel potius occasionem : quod nimirum auctoritas & superioritas, quam Rex Galliae habet in suos, longe distet ab ea quam Imperator exercet in principes, sub Imperio comprehensos, dum sub natione Germanica multi sunt principes Ecclesiastici & saeculares regalia in suis terris obtinentes, & ordinationibus Imperatoris non ita subiecti, & hinc Imperator non ita, ac Rex Galliae, eminenter continens subditorum consensum & absolutam imperandi auctoritatem, non potuerit ita nomine Imperii seu nationis Germanicae contrahere, & subditis absolutam observantiam imperare : Atque ex his jam sequitur, eo ipso aliquem non comprehensum his Concordatis, nisi que uti posse quod modo aut olim tempore Concordatorum comprehensus sit vel fuerit sub Imperio : sed ut iis uti possit & debeat, requiritur, ut doceatur de expressa, vel saltem tacita (quae ex observantia subsecuta ut plurimum argui solet) acceptatione, ut Zip. *jaris pontif. l. 3. de institut. n. 11.*

3. Respondet etiam ad tertium conformiter prioribus Zip. *cit. l. 3. de institut. num. 11.* nullam in Concordatis dari clausulam praescriptivam temporis, intra quod debeant acceptari, & tamen dari facultatem ea acceptandi; adeoque facultatem ea acceptandi esse perpetuam, & durare adhuc hodie. porro verba illa Concordatorum ad finem appolita : *tempus congruum habeant ad acceptandum, referri Zipaeus ait, ad effectum primae publicationis, ut nimirum statim innotescere possent, & tempestive acceptari, antequam currere inciperent.* Quamvis hanc facultatem acceptandi concordata in fine eorundem appositam esse velint Branden, Leoninus & c. *ll. citandis*, propter eos, qui etiam essent nationis Germanicae, tempore tamen Concordatorum non agnoscerent superioritatem Imperii.

4. De cetero praecedentibus omnino contrarium (& ut videtur probabilius) tenent Leoninus, *conf. 50. Georg. Branden in Concordata. q. 2. 3. 4. 5.* Nicolart. *in ead. Concord. tit. 3. dub. 1. & 2. fere per totum*, citans inter alios Crescent. *decis. 2. de privileg. Mohed. decis. 23. num. 4. de prob. quibuscum sentire videtur Chok. ad reg. 8. gl. 11. num. 12.* nimirum Concordata haec per Romanorum Regem seu Imperatorem, aliosque Germanos principes totius nationis Germanicae nominatim cum Papa contracta, conclusa, probata, acceptata, non solum vim pacti & contractus, sed & (ut expressè Nicolart. *cit. dub. 2. §. 2.* citans Gail. *l. 2. observat. 127. num. 8.* Parif. *conf. 11. nu. 56. volum. 1. & c.*) legis communi concordia Papae & Imperatoris, aliorumque Principum Ecclesiae, & saecularium latæ pro pace, unione, & tranquillitate Romae Ecclesiam & Imperium inter obtinere; adeoque omnes Imperii subditos velint, nolint, obligare, absque eo quod opus sit aut fuerit particulari subditorum acceptatione, ac proinde, ut ibid. Nicolart. ex Brand. *q. 4.* inane

sit iudicium allegando non usum seu non acceptationem.

Questio 393. An praescriptione aut contraria consuetudine his concordatis derogari possit?

1. Respondeo : inharendo posteriorum horum Auctorum sententiae, negativa tenenda est, eaque tutior, pro qua sunt sequentia argumenta. Primò usus & observantia universalis, in quo, ut videmus apud plerasque, si non omnes Germanico Imperio subiectas Ecclesias & ditiones sunt haec concordata, cum facta secundum illa beneficiorum provisiones sine contradictione effectum fortiantur ubique, impedit particularem praescriptionem ex vi inseparabilis connexitatis, quam habent inter se partes & totum. Nicolart. *cit. dub. 2. §. 3.* ex Leonino.

2. Secundò jus publicae utilitatis, unionis & tranquillitatis quaesitum ex concordatis universi Imperii uti nullis subditorum vel privatorum pactis mutari aut tolli potest, ita nec praescriptione, vel consuetudine, adeò, ut particulares, nec expressè consentiendo in derogationem concordatorum, nec tacite per non usum sese à nexu & vinculo horum concordatorum eximere possint; ut patet in Clericis, nec ex praesè, nec tacite privilegium fori se abdicare valentibus; quia hoc universitati Clericorum commune est. Leonin. & ex eo Nicol. *loc. cit.*

3. Tertiò contra pontificias reservationes, tam regularum Cancell. maximè octava, quam horum Concordatorum nulla admittitur praescriptio aut consuetudo contraria, vel non usus, etiam immemoralis, non solum, quia in genere contra ordinationes, constitutiones, & leges pontificias nullo non usu seu consuetudine contraria praescribitur, sine certâ & positivâ scientia Papae, & illius expresso consensu, & ad inducendam consuetudinem, dum Papa potestatem suam non habet à populo, ut principes saeculares, sed immè diatè à Christo, adeoque constitutiones ejus nullâ egent subditorum approbatione, & consensu, seu usu, receptione; sed mox ut promulgatae innotuerunt, etiam absque eo, quod in singulis provinciis publicatae sint, vim habent; habenturque pro effectivatis & usu receptis, & obligant inferiores ad earum observantiam & receptionem, ut Suar. *de LL. l. 4. c. 15. num. 3. & seq. Dian. p. 1. rr. 6. resol. 39.* sed & specialiter; quia expressè in iis Papa derogat omnibus iuribus, statutis, consuetudinibus contrariis, praeteritis & nascituris, dum tollit omnem potestatem conferendi. Brand. *loc. cit.* Nicolart. *loc. cit. §. 4.* Garc. *p. 5. c. 1. nu. 53.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 35. nu. 21.* & c. sic enim expressè in textu concordatorum continetur decretum irritans his verbis : *Et insuper quoque irritum & inane, si secus his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari & c.* cuius decreti quanta sit efficacia, ita ut annuller, quidquid sit in contrarium, enervet, quae omnino vim quorumcumque actuus contrariorum subsequenium & observantiae, introductionemque cujuscunque contrariae consuetudinis, adeò, ut ipso jure inficiat, nedum titulum, sed & possessionem provisi, & nequidem colorem tribuat iudicio possessorio futurariissimo manutentionis; quin & ipsos ignorantes afficiat, dictum est supra ad regulas Cancell. Et in specie quo ad praesentem Concordatorum materiam fuscè ostendit quamplurimis pro hoc allatis Auctori.

Auctoribus Nicolart. §. 9. accedit quoque huc constitutio Clem. 7. admonet nos. qui motu proprio, & de Apostolica potestatis plenitudine declaravit, quascunque collationes contra formam concordatorum factas & faciendas imposterum irritas & inanes, nullum titulum vel colorem ipsa beneficia possidentibus tribuisse, aut in futurum tribuere; sed illos pro mala fidei possessoribus & merè intrusis habendos, & fructus perceptos aut percipiendos nullo unquam tempore suos facere, sed teneri ad eorum restitutionem, in utroque foro. Hujus constitutionis tenorem vide apud Nicolart. §. 12.

4. Tantum igitur abest, ut Pontifices, aut etiam Imperatores consuetudines concordatis Germaniæ contrarias, seu collationes beneficiorum contra eorum formam factas approbarint, aut in eas consenserint; quin potius ab initio & postmodum successivis vicibus, ubi de his noticiam habuere, diversis constitutionibus & edictis eas omnino improbaverint, & contravenientes ad debitam eorum observantiam & usum pristinum, intentatis etiam gravissimis pœnis, revocarint: sic patet non tantum in *cit. constit.* Clem. 7. sed & ex Brevi, (cujus tenorem vide apud Nicolart. *cit. dub. 1. §. 6. à Clem. 8. transmissio ad Rudolp. 2. Imperatorem 15. Junii 1603.* quo eum hortatur circa Præposituram Bremensem perpetram à Capitulo contra concordata Germaniæ collatam, ut eadem Concordata tanto, ut ait, ponderare sancta nullo modo violari aut imminui patiatur, Item ex Brevi ab Urban. VIII. transmissio An. 1624. ad Legatum suum apud Ferdinand. 2. quo implorat in simili causa dicti Imperatoris auxilium contra Halberstadenses, apud eundem Nicolart. §. 8. *loc. cit.* atque ita constanter & ubique, ut Pirh. *ad tit. de præb. n. 363.* summi Pontifices declararunt, juxta quod & Rota judicavit semper, provisiones quascunque contra concordata attentatas fuisse nullas & irritas. Patet item, non solum ex diplomatibus & edictis Imperatorum supra *cit.* sed & ex eo, quod in electione Ferdinandi 4. in Regem Rom. 1637. inter cetera capitulationis puncta sese expressè obstrinxit, quod dicta concordata manerent, & perpetuò in violata observari curaret. de quo vide Nicolart. *loc. cit.* §. 8.

5. Atque ex his jam inferitur Primò, quod provisi contra formam horum concordatorum tueri se non possint beneficio regula de annali & triennali possessione ex diversis verbis *cit. constitutionis Clementinæ*; sed, cum ipso jure privati sint beneficio, non possint illud citra peccatum mortale retinere, verum teneantur in foro conscientiæ etiam ante sententiam omnem Judicis illud statim dimittere, & fructus perceptos restituere. Nicolart. *tit. 3. du. 2. §. 14.* citans Laym. *Th. Mor. l. 4. tr. 2. c. 15. n. 2. & seq.* Branden. *g. 5. n. 10.* Chok. *ad reg. 8. gl. 11. n. 8. & ad reg. 33. n. 89.* & plures alios.

6. Secundò Collatores, eosque, qui taliter malè provisos ad possessionem admittunt, præter peccatum mortale, quod incurrunt, teneri ad restitutionem damni, & interesse, quod provisos Apostolicus exinde patitur. Nicolart. *ibid.* §. 15. citans Garc. *p. 7. c. 16. n. 51.* Item tales suspensos esse à beneficiis & officiorum collatione, donec veniam petentes, restitutionis gratiam à Sede Apostolica meruerint obtinere per *constit. Gregor. XIII. Nicol. ibid.*

7. Tertiò taliter contra hæc concordata provisum non posse ad eorundem beneficiorum titulum ordinari, cum Trid. *sess. 21. c. 2.* decernat, ne quis ad SS. ordines titulo beneficii promoveatur, nisi prius

legitimè constet, eum beneficium sufficiens pacificè possidere; taliter autem provisi, cum sint merè intrusi, nullum omnino habeant titulum, nequidem coloratum, nec etiam ullam possessionem beneficii. Nicolart. §. 17. citans Chok. *ad reg. 27.*

8. Tenet nihilominus in contrarium Zipæ. *constit. can. l. 3. consult. 5. n. 38.* concordatis hisce non secus ac aliis legibus & pactis præscribi posse non usum, vel contrario usuravit etiam Engels *ad tit. de præb. n. 54.* quod licet ipse putet tutius fore, concordata unde quaque observare, & hætenus forsitan ob incidentes latè que grassantes hæreses intermissa denuo in usum reducere, interim tamen etiam opinetur satis probabilibus argumentis desumptis à præscriptione (utpote quæ saltem dum 100. annorum est, vel immemorialis, etiam contra Papam procedit, *c. ad audientiam. 6. cum vobis. c. si diligenti de præscrip.*) & consuetudine (utpote quæ pari modo, dum est immemorialis, vel etiam nonnunquam quadrage-naria, vim habet legibus positivis, etiam canonicis, derogandi) excusari & tutos esse in conscientia, quò minus ad concordata in aliquibus punctis teneantur, ut v. g. certa beneficia, quæ aliàs vi concordatorum essent de collatione Papæ, Ordinarii Germaniæ conferre possent. Respondet etiam Engels, universaliter verum non esse, quod decretum irritans inficiat titulum & possessionem; cum *Extrav. ambitiosa. de reb. Eccl. non alienand. inter communes.* habeat decreta irritantia actus contrarios, & tamen Doctores passim admittant præscriptionem bonorum Ecclesiasticorum. Ad illud verò quòd arguendi potius quàm juvandi sint subditi legem superioris non recipientes, juxta *c. si decreta. d. 20.* dicit id rectè procedere, antequam consuetudo legitimè introducta est, ut tunc Superiores cogant subditos ad legis observantiam, quæ instantia & coactio Superioris adversus non observantes legem si cesserit, & interim tempus ad inducendam consuetudinem sufficiens effluat, perit obligatio. Pro quo videndum quæ aliàs dicuntur de receptione & abrogatione LL. Denique ad *constitut. illam Clem. 7.* ait, ad summum eam habere posse locum in possessione modici temporis, veluti annali & triennali, utpote in qua vix contingere possit, ut quis justam habeat decreti ignorantiam, dum nimirum alicui collatum beneficium contra concordata in tali diocesi, ubi de cetero integra est concordatorum observantia, secus autem contingit, ubi possessio est longissimi temporis, & quando ordinarii prælati sibi invicem successerunt, & jura ab Antecessoribus suis in se derivata bonâ fide (quam etiam de illis suis Antecessoribus præsumere poterant) Papæ ejusve legato ne quicquam contradicente, retinuerunt; adeoque alio titulo opus non est, vel certè optimus allegari potest.

Questio 594. Quamdiu durent hæc concordata, & quamdiu quis iis acceptatis comprehendendi dicatur?

1. **R**espondeo ad primùm: durabunt deinceps, nisi in futuro concilio de consensu dictæ Nationis aliter fuerit ordinatum. Sic habent verba concordatorum. Zipæ. *Juris pontif. l. 3. de instit. n. 11.* Sed neque hæc concordata expirant morte Pontificis. Engels *ad tit. de præb. n. 48.* Pirh. *de præb. n. 357.* Unde jam sequitur, quòd, licet ordinarii collatores possint beneficia reservata per *Extravag. ad regimen.* aliâque conferre, sede papali vacante, id tamen non possint vi concordatorum, quæ per mortem Papæ

non expirant. Engels *loc. cit.* de quo tamen vide ex eodem paulò post dicenda.

2. Respondeo ad secundum : cum concordata acceptata in pactum transeant, sine mutuo consensu solvi non possunt, ut satis indicare videntur ipsa eorum verba. Zipæ, *consult. can. l. 3. consult. 5. n. 7.* Tradit nihilominus idem Zipæ. *ibid. n. 37. & 38.* licere privatis etiamnum redire ad sua jura, rejectâ acceptatione & usu concordatorum per se & Antecessores factò, & sic favori pro se introducto per concordata (cum manifestum sit, utilitatem etiam privatam concordatis immixtam esse) & quò ad se renunciare : multòque magis, si longo jam usu contrariù est consuetum, licere in eo casu remanere.

Questio 595. An, & qualiter Papa Concordatis Germaniæ derogare possit, aut soleat ?

1. Respondeo primò absolute loquendo, posse Papam ex plenitudine potestatis, ob gravem extraordinariam publicumque bonum, seu Ecclesiæ necessitatem concernentem causam iis derogare. Pirh. *de prab. n. 366.* Laym. *Theol. moral. l. 4. tit. 2. c. 10. n. 3.* Branden *ad concord. q. 8.* Nicolart. *tit. 3. dub. 3. §. 5.* Chok. *ad reg. 8. gl. 11. n. 21.* citans Mand. *in reg. 2. q. 2.* Simonet. *de reserv. q. 1. n. 5. & q. 99. num. 23.* & latissime Wamelf. *conf. 255. n. 3. & seq.* apud eund. Chok. Idque etiam extra Concilium generale, ut Auctores iidem ; cum ei, tanquam supremo Christi in terris Vicario, libera sit & plenissima ligandi & solvendi potestas, quæ ut ait Card. de Luc. *in miscellan. Eccl. d. 1. n. 7.* per nulla quantumcumque ampla indulta, etiam per speciem contractus vel concordatorum in iis, quæ juri divino clarè non adversantur, ligari potest ; sed neque summam hanc absolutamque à Christo immediate acceptam potestatem, de rebus, præsertim beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, in Ecclesiæ utilitatè disponendi & dispensandi per nulla pacta à se abdicare, aut ei renunciare posse, quin semper penes se majorè retineat. Nicolart. *l. c.* citans Gonz. *ad reg. 8. §. 1. proem. n. 10.* Suar. *contra Regem Angl. l. 4. c. 34. n. 22. & seq.* Dian. *p. 5. tit. 1. resol. 14.* possitque etiam Princeps supremus pacta inita rescindere, & juri alterius quæsito præjudicare, gravissimâ causâ boni publici sic exigente. Pirh. Laym. Brand. *loc. cit.* idque præcipuè, respectu pactorum cum suis subditis initorum. *l. cit. §. 7.* citans Suar. Dian. *ubi ante.* Paris. *conf. 11. n. 51. vol. 1.* Felin. *in c. novit ille. de judiciis. n. 8.* & Doctores communiter *in c. in nostris. de jurejurando.* quos etiam Auctores id facere differentia, ait Nicol. inter Papam & Principem laicum, quòd hic siquid privilegii & favoris facit Ecclesiæ per aliqua concordata & privilegia, id faciat omnino Superiori, & nõ subdito ; & ideo manet irrevocabile per ejusdem potestatem ; Papa autem quidquid favoris & privilegii facit laico Principi, cum semper faciat sibi subdito in spiritualibus, ideo semper manet revocabile, si ita postulet ratio boni spiritualis, & bonum regimen ipsius Ecclesiæ. Sed neque obstat huic potestati derogandi decretum irritans in concordatis appositum, utpote non ligans Pontificem, præcipuè ubi non dicitur in decreto : *per Nos, aut Successores nostros contigerit attentari.* Chok. *l. cit. n. 19.* citans Menoch. *conf. 83. n. 21.* Garciam *p. 5. c. 1. nu. 29.* Nicolart. *loc. cit. §. 11.* citans Wamelf. *conf. 255. num. 3. 6. 9.* contra Prob. *ad Monach. Rebuff.* & alios volentes illud ligare Papam, etiamsi non dicatur *per Nos, &c.* dum ponitur

in jure seu lege generali aut Successione speciali ; uti neque Nicolaus V. potuit Successoribus suis legem aliquam imponere, quam ipsi de omnimoda necessitate tenerentur servare, cum par in parem non habeat imperium, Chok. *loc. cit. nu. 22.* Nicolart. *§. 12. cum communi.*

2. Respondeo secundò : non tamen Papa, non solum solet aut facile facit istiusmodi concordatorum derogationes, sed nec convenienter facere potest sine gravi causâ bonum publicum concernente ; siquidem hæc concordata non sunt simplex gratia aut privilegium merè gratuitum, sed vera pactatio & promissio, utrimque acceptata, habens adjunctam clausulam de non revocando, & veluti contractus reciprocos utrimque cum onere. Ex parte quidem Germanorum, quòd nullum jus conferendi in mensibus papalibus aliisque exceptis in Concordatis casibus (ut ut illud fortassis ante concordata possederant) imposterum præterdere, & taxas Cameræ Apostolicæ fideliter solvere velint. Ex parte verò Papæ, quòd per quamcumque aliam (præter exceptas in iis reservationes) reservationem, gratiam, expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacunque verborum formâ, per se aut auctoritate suâ factam vel faciendam, non velit impedire, quò minus in 6. mensibus alternatis sibi non reservatis liberè de beneficiis disponatur per illos, ad quos pertinet. Jam verò istiusmodi concordati jure naturali obligantur, & Princeps pacta in iure naturæ & gentium servare debet. *l. 1. ff. de pactis.* Nec aliàs de plenitudine potestatis suæ eximitur ab iis servandis, nec etiam ea uti debet potestate, nisi ex publica gravissimâque causâ, ex qua Principi concessum jus alteri utilitatem auferre. Quin etiam, concordati nomine Ecclesiæ & dignitatis, præsertim cum consensu Capituli seu Cardinalium (ut in præfenti) facta in Successorem transeant, ut dicitur *in tit. de translat.* Engels *ad tit. de prab. n. 54.* citans Gonz. *ad reg. 8. gl. 28. n. 11. & seq.* Pirh. *loc. cit. à §. 1.*

3. Respondeo tertio : nihilominus diversi Pontifices quandoque, dum iusta causâ publicæ utilitatis aderat, Concordatis Germaniæ derogarunt. Et sic iis derogare solent, concedendo novo Imperatori preces primarias. Nicolart. *l. cit. §. 9.* sic etiam multis annis in usu fuisse, ut non obstantibus hæc Concordatis Lovaniensibus gravarent Ordinarios sine discrimine tam in mensè apostolico, quam Ordinario nominando ad beneficia, idque per indultum Sixti IV. quòd expressam, formalem, & individualem dictorum concordatorum Germaniæ derogationem continet ob evidentem & publicam utilitatem, qualis est promotio studiorum, ob quam Principi etiam à pactis & contractibus, præsertim cum subditis in iis, aliquantulum recedere, iisque derogare facile permittitur, tradit Chok. *ad reg. 8. 9. 11. n. 31.* addens ex Wamelf. *tom. 1. conf. 255. num. 3.* istiusmodi derogationem non abrogari aut tolli dicta Concordata, sed impediri tantum semel aut bis in vita Ordinarii cujusque Collatoris, quòd durum videri non debeat ob favorem studiorum ; subjungit tamen Chok. quòd dicto indulto non obstante Julius III. speciali suâ constitutione, quæ incipit : *Romanum Pontificem.* expressè declarasse, idque motu proprio, ex certa scientia, & de plenitudine Apostolicæ potestatis, quòd de cetero Ordinarii Collatores non obstantibus quibuscumque nominationibus juxta Concordatorum continentiam & tenorem disponere de quibuscumque beneficiis in illo

in illorum mensibus vacantibus licet & liberè poterunt, decernens irritum & inane si secus; ac de-
nigae n. 32, ait, quòd dum nihilominus adhuc ori-
rentur superioribus annis diversae lites ratione men-
sium Apostolicorum, Paulus V. speciali rescripto
Concordatorum in duobus solum mensibus alter-
nis annis, nempe in Januario & Novembri, & al-
tero anno in Novembri tantum.

4. Respondeo quartò: quidquid sit de potestate & facto Pontificis hac in parte, Pontificem ob-
dictam rationem, quia nimirum haec Concordata
vim pacti & contractus habent, & quia ut Lott.
paulò post citandus, processerunt ob utilitatem pub-
licam, ad vitanda nimirum scandala, nunquam
censeri velle concordatis his, suaeque permissio-
ni derogare per quantumcunque, etiam generales &
ampulas clausulas, nisi specialem & expressam con-
cordatorum horum, ac iusta causa mentionem fa-
ceret. Engels *loc. cit.* Lott. l. 2. q. 28. nu. 69. citans
Puteum *decis. 45. n. 11. l. 1. in novis.* & Rotam *de-
cis. 840. l. 3. p. 3. divers.* restringit tamen id Lott. ad
Ecclesias comprehensivè contentas sub his con-
cordatis, intrareque ait n. 67. tunc reservationem
respectu Ecclesiarum comprehensarum solum sub
his extensivè; cum in his cesset ratio contractus, &
subintret simplex jus privilegii seu indulti, cui satis
censetur derogatum per clausulas generales. Sic
Gregor. XIII. quòdam constitutione sua de Anno
1572. 6. Junii Romae publicatà declaravit, se sub
quorumcunque verborum forma rescripti fuerit, con-
cordata laedere nolle, teste Simonet. *de reserv. q. 99.
n. 28.* ita refert Chok. *ad reg. 8. gl. 11. n. 23.* sic etiam
Paul. V. revocasse derogationem quandam factam
concordatorum German. per Clem. VIII. refert
ibid. Chok. num. 24. Quòd si proinde imperretur
gratia seu rescriptum pontificium adversus haec
concordata, v. g. contra alternativam concessam
in concordatis sine dicta mentione, etsi de cetero
clausula generalis: *non obstantibus privilegiis, facultati-
bus & indultis &c.* addit, rescriptum hoc subrepti-
tium & invalidum censi debet. Engels *loc. cit.*
Zipa. *in resp. Can. responso 1. n. 9.* Quòd ipsum ne-
gare videretur Chok. *ad reg. 8. gl. 11. n. 20.* dum ait:
certum est, si Papa in gratia apponeret clausulam:
non obstantibus privilegiis, facultatibus &c. per hujus-
modi clausulam derogaret alternativam concessam
in concordatis, ut resolvit Rota in *Zamorensi Cano-
nic.* apud Mohed. *decis. 1. de concess. prab.*

Quaestio 596. An concordata haec sint rea-
lia, an personalia?

1. Respondeo, esse realia, Zip. *in consult. can.
l. 3. consult. 6. num. 2. & seq.* statuta siquidem
realia dicuntur illa, quae res ipsas dirigunt, quaeque
rei ipsi, rerum dominis, seu modis eas admini-
strandis, qualitatem certam imprimunt; personalia
verò, quae personas duntaxat afficiunt seu dirigunt,
quaeque qualitatem ipsi personae imprimunt, ita ut
quoties de jure aut libertate personae, aut facultate
ad actus personales quaeritur, respondendum sit se-
cundum conditionem personae, quam induit in loco
domicilii: si verò de jure, servitute, aut libertate
rerum seu facultate ad actus rem spectantes exercen-
dos agitur, ad legis situs respicere oporteat. Zip.
*l. cit. n. 2. ex Burgundo tr. 1. de consuet. Flandria. n. 1.
& 9.* Jam verò in concordatis his nihil de jure, con-
ditione, libertate, & servitute personarum Col-
latorum transigitur, nec aliter eorum fit mentio,

quàm quatenus collatio sine illis ut instrumentis
expediri nequit: sed totus tenor Concordatorum
in ipsa beneficia conceptus, & quasi in rem scri-
ptus, tota etiam ratio Concordatorum consistit in
jure, servitute, libertate, reservatione; distinctio-
ne rerum, nempe beneficiorum, quae vacant, &
mensium, quibus vacant: Causa denique concor-
datorum realis est, utpote his verbis contenta: *pro
ipsius Ecclesiae unione, pace, tranquillitate inter natio-
nem Germanicam & Ecclesiam perpetuò solidandis; dum
interim in reg. 8. Cancell. causa, quae ea nicitur, sit
favor personarum, quibus alternativa conceditur,
nulli loco adstrictus. Proinde in his concordatis lo-
cum habere debet, quòd in genere docet Garc. p. 5.
c. 1. n. 28. cum pluribus ab eo citatis; item Card. de
Luc. de benef. d. 27. n. 19. id fuscè probans, & fun-
damenta contrariae sententiae resolvens, citansque
pro se Rebuff. in pr. tit. forma Vicariatus. num. 108.
Barb. in Clem. unione. de supp. neg. pralat. num. 12.
Tond. de benef. q. 169. p. 3. n. 17. Tiraq. &c. quòd
nimirum in materia collationis attenditur locus,
ubi situm est beneficium, & non locus, ubi degit
persona, ad quam spectat provisio. Sic suppletur
negligentia Collatoris non ab ipsius personae Col-
latoris Superiore, sed beneficium. Gl. in Clem. unione,
de supp. negl. v. locorum. & v. sua. Sic ratione benefi-
cii forum legesque; illius possessor nanciscitur. c. fin.
de foro compet. Sic Episcopi diversarum Dicece-
sium ab eò Archi-Episcopo judicantur, sub quo est
locus rei litigiosae &c. Zip. *loc. cit. num. 4.**

2. Sic igitur in particulari, si collatio beneficio-
rum existentium in Gallia pertineat ad Collatores
Germanos, secundum concordata, non Germanica,
sed Gallica erunt providenda; adeòque quòd ad illa
beneficia non dabuntur reservationes papales pro
alternis. Econtra, si beneficia sita in Germania spe-
ctent ad Collatores Gallos, hi ea providere tenen-
tur secundum concordata Germaniae; cum creden-
dum sit, non aliter cum Gallis, quàm Germa-
nis transactum esse, sed pactum ab utrisque pro be-
neficiis in eorum dominatu sitis. Zip. *loc. cit. n. 5.
& seq.* Sic quoque attenditur situatio locorum be-
neficii in Regno, v. g. in Gallia vel Germania per
concordata, & non datur extensio ad loca benefi-
cii existentia extra illud, quamvis loca ista existen-
tia extra Regnum, v. g. Germaniam in spiritualibus
subjiciantur Ecclesiis existentibus in Regno,
v. g. in Germania. Card. de Luca. *loc. cit. n. 16.*

Quaestio 597. Num concordata tanquam
favorabilia sint benigne interpretanda?

Respondeo affirmativè; eò quòd prodierint in
gratiam pacis & unionis Ecclesiae. Card. de
Luc. de benef. d. 27. n. 4. sic quoque favorabilia esse
ac plenissimè interpretanda Concordata Germa-
niae in favorem Ordinariorum, cum reducant ad
jus commune, stante maximè alternativam men-
sium, tradit Chok. *ad reg. 8. gl. 11.* ex quo tamen
non sequitur, quòd concordata Galliae compre-
hendere debeant beneficia tam existentia in Gal-
lia, quàm extra illam; similiter concordata Germa-
niae tam existentia intra quàm extra illam, quasi
quòd non ipsorum beneficiorum localitas, quàm
ipsorum collatorum status & locus attendi
debeat. Card. de Luca
loc. cit.

* *

Quaestio

Quaestio 398. Quanam beneficia reserventur Papa in concordatis Germania?

1. **R**espondeo: reservantur primò beneficia omnia, quæ reservantur Sedi Apostolicæ per *Extrav. Execrabilis*, de qua supra, eique nulla in concordatis Germaniæ adjecta est modificatio. Pirh. *ad tit. de prob. n. 357.*

2. Secundò: quæ reservata sunt per *Extrav. ad regimen*, quæ etiam verbotenus ipsis concordatis inseritur. Adjiuntur tamen eidem *Extrav.* modificationes seu limitationes sequentes: prima, quòd beneficia per munus consecrationis suspensionem vacantia, quæ reservantur in dicta *Extrav.* non reserventur in Concordatis. Pirh. *loc. cit.* Secunda quòd in concordatis reserventur non nisi ea Officialium Sedis Apostolicæ beneficia, quæ ipsi, dum actu officiales sunt, & moriuntur, habent; cum tamen per dictam *Extrav.* reserventur indistinctè omnia eorum beneficia, etiam ab iis obrepta ante adeptum & post dimissum officium. Pirh. *loc. cit.* Tertia quòd in *cit. Extrav.* absolute ponantur Commensales, & quilibet alii Capellani Papæ: in Concordatis verò ponantur officiales quidam certo numero, nimirum Vicecancellarius, Camerarii, 7. Notarii, Auditor Literarum contradictarum, Auditores causarum Apostolici palatii, 24. poenitentiarum Eiusdem Sedis, 25. Abbreviatores, nec non veri Commensales Papæ, & alii 25. Capellani eiusdem Sedis in Epitaphio, hoc est syllabo seu albo Curialium descripti. Quarta quòd in Concordatis reserventur Papæ quæcunque beneficia auctoritate literarum Apostolicarum immediate collata, & impòsterum conferenda, præterquam si virtute expectativæ assecutio fiat; in *Extrav.* autem ad regimen, non habeatur vox illa immediate, neque sequens illa exceptio, quæ in Concordatis forte ideo adjecta, ne Collatores ordinarii nimium gravarentur, si nequirent beneficia vacantia per pacificam assecutionem alterius beneficii incompatibilis vi gratiæ expectativæ alicui collati, aliis liberè conferre. Pirh. *loc. cit.*

3. Sic itaque in specie vi concordatorum reservata manent Papæ Episcopatus, prælaturæ vacantes in Curia per obitum Episcopi prælati & c. sive is secularis, sive regularis sit, & non est locus electioni. Pirh. *loc. cit. num. 359.* Item locus electioni non est, sed reservantur liberæ dispositioni Papæ Episcopatus, prælaturæ seculares & regulares vacantia per obitum illius, qui factus Cardinalis ea possidet, ubicunque is moriatur. Pirh. *loc. cit.* Item Ecclesiæ Cathedrales, Monasteria, dignitates & beneficia omnia vacantia per depositionem, privationem vel translationem factam auctoritate apostolicâ. Item dignitates & beneficia omnia, ad quæ quis electus vel postularus est, dum postulatio repulsa, vel electio cassata aut renunciata ab electo, admissâque per Sedem Apostolicam. Pirh. *loc. cit.* Item dignitates beneficiaque, quæ promoti ad Episcopatum, Monasteriorumve regimen obtinent tempore promotionis factæ per Papam. Denique beneficia omnia vacantia per alterius incompatibilis assecutionem factam auctoritate apostolicâ; hæc enim omnia reservantur per *cit. Extrav. ad regimen*, nec cadunt sub dictis limitationibus. Sed & huc spectare, & non esse locum electioni vi Concordatorum, sed manere reservatum Papæ Episcopatum Germaniæ vacantem per resignationem liberam acceptatam à Papa, tradit & probat Pirh. *num. 360.*

4. Tertio semper, seu pro omnibus mensibus reservata manent dignitates maiores post pontificales in Cathedralibus, & principales in Collegiatis, de quibus *Reg. 3. Cancell.* reservarique has ipsas dignitates, non obstantibus concordatis Germaniæ, etiam si ante diem promotionis vel assumptionis ad Episcopatum dimittantur vel resignentur in manus Ordinarii vi *regule vigesimæ quartæ*, utpote comprehendens etiam beneficia Germaniæ, tradit Chok. *ad reg. 8. gl. 11. nu. 30.* citans pro hoc Cassad. & Creic. Branden. in *Concord. Germ. not. 111.* qui id decimum refert in una Paderbornensi *Præpositura. 9. Martij. & 30. Maij. 1588.*

5. Quarto reservata manent beneficia quæcunque vacantia in mensibus Januario, Martio, Maio, Julio, Septemb, Novemb. de quibus *reg. 8. Cancell.* adeoque non est, quod Capitula contendant ad se in quovis mense spectare dignitatem inferiorum electivarum (ut sunt scholasteria & similes) quocunque demum nomine veniant, dispositionem; cum negari nequeat, quin ceteræ dignitates omnes & beneficia, etiam electiva, post majores in Cathedralibus, & principales in collegiatis comprehendantur sub alternativa concordatorum reservatione. Nicolart. in *pr. benef. ex concord. Germ. tit. 1. dub. 1. num. 15. & seq. Brand. ad ead. Concord. q. 7.* Quin & beneficia, in quorum fundatione expressè reservata collatio Ordinarii, in quocunque mense vacent, nihilominus comprehendi sub alternativa etiam Concordatorum Germ. ut & *reg. Cancellaria* præteritum si sint jurispat. Ecclesiastici, ita ut, si vacent in mense Apostolico, conferri nequeant ab Ordinariis, non obstante dictâ fundatione, tenet Nicolart. *loc. cit. dub. 4. §. 5.* citans pro hoc Paris. *de resig. l. 7. q. 14. nu. 3.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. num. 42.* Piafec. in *pr. Ep. p. 2. c. 3. a. 5.* Wamel. *consil. Cam. To. 1. consil. 231. num. 7. & cons. 252. nu. 11. & Rotam.* eò quòd talis conditio sit contra naturam substantialem beneficii, dum Papa ex vi primæ jurisdictionis & potestatis disponendi de beneficiis ei data à Christo in Petro, est collator supremus & universalis omnium beneficiorum orbis; quia est superior dispensator honorum Ecclesiæ, & Superior, seu Ordinarius Episcoporum (quin & vocetur Deus in terris circa beneficia), ut Gonz. §. 1. *proem num. 31. & seq. Wamel. loc. cit. cons. 241. n. 3.* hinc ab illius jurisdictione generali & potestate collativa nullum beneficium eximi potest, utpote quæ nullis legibus aut regulis coarctatur; adeoque, licet quis sit rerum suarum arbiter & moderator, nemo tamen facere potest, quin iura desuper statuta locum habeant juxta *c. requisivisti. de resig.* ubi: *privata dispositio testatoris non potest generalem constitutionem canonis immutare.* Adde, quòd Papa referendo generaliter in regulis Cancell. & concordatis German. derogat omnibus juribus in contrarium; ita ut istiusmodi fundationes nec fieri, aut factæ subsistere possint. Nicolart. *loc. cit.* citans Chok. *ad reg. 8. gl. 1. num. 5.* Possè nihilominus, non obstantibus Concordatis, etiam in mense pontificio fieri in manus Ordinarii resignationem, eamque ab illo recipi, & beneficia in eorum manibus simpliciter resignata conferri, modo talia sint, quæ aliis in mensibus non reservatis per obitum vacantia spectant ad Ordinarios collationem, & resignatio illorum speciali jure tunc non fit prohibita, tradere videtur Chok. *ad reg. 8. gl. 11. num. 29.* & sic expressè tradunt Branden. in *Concord. q. 12. num. 13.* Nicolart. in *praxi benef. ex concord. Germ. tit. 6.*

tit. 1. dub. 9. §. 9. Rationem dant hanc, quod per reservationem Concordatorum non censeatur Papa voluisse conditionem Ordinariorum Germania facere duriorem, illisque plus detrudere, quam soleant Pontifices aliis Episcopis aliarum provinciarum; jam verò per reservationes regularum Cancellaria, quibus ligantur omnes Ordinarii, Pontifices solent excipere modum vacationis per resignationem, ut expressè videre est in regula 8. seu mensium, ubi dicitur: *aliàs quàm per resignationem quocunque modo vacatur* &c. quibus verbis reservat sibi Papa beneficia omnia in mensibus alternatis, quocunque modo, & aliter, quàm per resignationem vacantia. Atque ita ex identitate rationis etiam vacantia per renunciationem ex causa permutationis, ita, ut quolibet mense possit Episcopus, & quilibet alius Ordinarius conferre beneficia coram se resignata liberè; Item in quolibet mense anni possunt permurari beneficia coram Episcopis, & hi admittere resignationes ex causa hac permutationis factas, & permutantium quilibet collationem de beneficio resignato facere, ut Gonz. ad reg. 8. gl. 14. n. 32. & 33. Ac proinde jam non obstat in contrarium, quod resignans juxta communem opinionem habeatur pro mortuo, & mors civilis æquiparetur morti naturali; adeoque sicut Ordinarius in Germania non potest conferre in mensibus Pontificiis vacantia per obitum, ita etiam videatur non posse conferre vacantia per mortem civilem, nempe per resignationem; nam argumentum à simili non procedit, quando in casu proposito dissimilitudo colligitur, ut inter resignantem & mortuum Regula Cancell. reservatoria mensium facit differentiam, & nihil obstat, quò minus eam extendamus ad casus Concordatorum, adeoque tam Ordinarii Germaniæ, quàm alii hujusmodi distinctione juventur. Brand. loc. cit. n. 10. 11. 12. juncto num. 16.

Quæstio 599. Quenam igitur in specie præserventur Collatorum ordinariorum dispositioni, seu in quibus derogetur reservationibus Papalibus per concordata Germania?

Respondeo primò: conceditur seu statuitur, ut in Metropolitanis & Cathedralibus, etiam Sedi Apostolicæ immediatè non subiectis, & in monasteriis illi immediatè subiectis fiant canonice electiones, quæ ad dictam Sedem pro obtinenda confirmatione intra tempus constitutum (nempe per Nicol. III. in c. cupientes. de elect. in 6.) deferantur, alioquin libera provisio ad eandem Sedem devolvatur. Et si dictæ electiones minus canonice fuerint, de iis per Sedem Apostolicam providebitur, & si canonice fuerint per eandem confirmabuntur, nisi ex rationabili & evidente causa de digniore & utiliore persona ex consilio Cardinalium duxerit providendum. In monasteriis verò dictæ Sedi immediatè non subiectis, & aliis beneficiis regularibus, pro quorum confirmatione seu provisione ad dictam Sedem non solet recurri, electi seu providendi pro confirmatione & provisione ad Curiam Rom. venire non tenebuntur. De monasteriis verò Monialium Eadem Sedes non disponit, nisi sint exempta, & tunc per commissionem ad partes.

2. Secundò conceditur in concordatis, ut de ceteris dignitatibus & beneficiis quibuscunq; secularibus & regularibus (exceptis, ut dictum, ma-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. II.

ioribus dignitatibus post pontificales in Cathedralibus, & principalibus in collegiatis) jure ordinario provideatur in mensibus alternis, nempe Februario, Aprili, Junio, Augusto, Octobri, Decembri per collatores inferiores, ad quos aliàs eorum collatio seu provisio pertinet, & Papa hanc eorum provisionem per nullam aliam reservationem, gratiam, expectativam, aut quævis aliam dispositionem factam vel faciendam impediatur. Comprehendi hac alternativà per Concordata concessa præter vacantia per resignationem, de quibus dictum q. præced. vacantia per assecutionem secundum incomparabilis, etiam vacantia per privationem, initum matrimonium, ingressum religionis, ad modum alternativæ concessæ per reg. 8. Cancell. cum non videatur esse illius ab hac discrepantia, postquam probabile dixisset Nicolart. in pr. benef. ex concord. Germ. tit. 1. dub. 1. §. 22. & citasset pro hoc Zeroiam in prax. Episc. p. 2. v. alternativæ. §. 1. subdit juxta Chok. verisimilius esse, quòd beneficia ipso jure vacantia, de quibus Chok. ad reg. 8. gl. 7. à num. 12. sint affecta seu reservata Papæ, ut etiam si vacent in mense ordinario, non possit Ordinarius in Germania vi concordatorum ea conferre, sed solus Papa. Circa hanc alternativam

3. Notandum primò, alternativam hanc longè aliter concedi, quàm conceditur in reg. 8. Cancell. siquidè in hac conceditur ea conditionatè, & multis cautelis obnoxia; in concordatis verò simpliciter, & sine ulla restrictione. Zip. Juris pontif. l. 3. tit. de instr. nu. 11. Unde etiam imprudenter facere eos ait, qui cum uti possent alternativà concordatorum, acceptant alternativam reg. 8.

4. Notandum secundò, quòd tamen dum Papa aliàs alicui in Germania generatim concedit facultatem conferendi beneficia quæcunque, vel mandat provideri alicui de quibuscunq; beneficiis, in tali generali concessione vel mandato Papæ non censeantur comprehensa beneficia curata; ea tamen etiam vi concordatorum German. possint Ordinarii collatores in his alternis mensibus sibi concessis conferre, non secus, ac Papa in mensibus suis pontificiis, ne aliàs alternativa illa gratia ex parte Collatorum ordinariorum foret manca, & jus inæquale ad Papam; cum tamen in concordatis & in compositionibus æqualitas servanda sit inter partes, nisi aliquid specialiter reservetur vel excipiatur. Pirh. loc. cit. n. 362. quamvis tamen, ut ibidem Pirh. beneficia curata rariùs provideantur, tam per Papam, quàm per Ordinarios; eò quòd eorum plurima sint juris. laicalis, cui per generalem concessionem conferendi beneficia non derogatur.

5. Notandum tertio, quòd ait Card. de Luc. de benef. d. 27. n. 22. juxta interpretationem Concordatorum tributam à consuetudine, illa capere etiam beneficia litigiosa; citat pro hoc præter Roubuff. Tond. resol. benef. p. 1. c. 29. n. 4. & seq. & p. 30. c. 169. num. 9.

6. Notandum quartò, nequaquam per concessam in concordatis hanc alternativam impediri Legatum à latere, multòque minus ipsum Papam, quò minus concurrere possit cum Ordinario in dictis 6. mensibus ordinariis Collatoribus per concordata assignatis in collatione beneficiorum; cum ipse Legatus etiam dicatur Ordinarius in sua provincia, juxta c. 1. de off. leg. & concordata tantum tollant gratias præventivas, nempe expectativas & reservativas. Pirh. de prob. num. 362. Chok. ad reg. 8.

Z

reg. 8.

reg. 8. gl. 11. n. 17. & 16. citans Gamb. de pot. leg. l. 3. p. 3. n. 78. & seq. Cresc. decis. 180. alias 8. de privileg. Put. decis. 345. n. 1. & 2. l. 3. Rebuff. ad concord. Rub. de collation. §. si quis. Branden in concord. notab. 1. Gonz. ad reg. 8. gl. 25. n. 15. & seq. pluribus Rota decis. id comprobantem. Idem de Papa tradit Card. de Luc. de benef. d. 27. n. 23. quod concordata non obstant, quod minus Papa praevenire possit Ordinarium in dictis mensibus. Observandum autem, praeventionem illam non confundendam cum dicta gratia praeventiva, qualis dicitur, quae Papa ipsam vacationem praevinit; haec namque, ut dictum, impeditur per concordata; sed accipiendam de simplici praeventione, quae concurrente cum Ordinario eum praevinit, seu prius tempore confert beneficium vacans. Vide dicta ad initium hujus partis. Sed neque his obstare decretum irritans in Concordatis appositum; eod quod illud fortiat naturam principalis dispositionis, quod ad gratias praeventivas tantum, & non amplius dispositionem, tollendo facultatem Legati de latere de jure communi ei concessam, ait Chok. loc. cit. num. 19. Tametsi igitur illa Concordatis uti possint hac sua potestate, non tamen solent ea uti, & beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum conferre, uti nec ipse Papa id facere solet. Pirh. loc. cit.

7. Tertio statuitur in Concordatis: quod si autem non apparuerit intra 3. menses à die vacationis in loco beneficii, quod alicui de beneficio vacante in mensibus Apostolicis Apostolica auctoritate provisum sit, ex tunc, & non ante, possit Ordinarius, vel alius, ad quem illius dispositio pertinet, de illo libere disponere, &c. Circa quod

8. Notandum primo, quod, licet beneficia vacantia per reg. 8. Cancell. in mensibus reservatis perpetuo maneant affecta, nec de illis alius, quam Papa ullo tempore disponere potest. Aen. de Falcon. de reserv. prelud. 3. per tot. juxta Extrav. ad Romani. de preb. apud Chok. loc. cit. n. 27. In concordatis vero Papa tam sit benignus cum Ordinariis, ut etiam contra jus commune c. per vestras, de supp. neg. prel. patiarum devolutionem fieri de supremo ad inferiorem, nempe ut, si intra tres menses non apparuerit de provisione Apostolica, Ordinarius ad collationem procedere possit. Chok. ibid. n. 28.

9. Notandum secundo: Gregor. XIII. in consuet. sua: Quae in Ecclesiam, de Anno 1576. 1. Novemb. circa hoc punctum constituisse, ut deinceps illi, quibus gratia vel provisio talis concederetur ejus concessionem, fidem, & testimonium intra tres menses à die notae vacationis in loco beneficii hujusmodi, vel dictis collatoribus, vel in ipso loco beneficii publicare quoquo modo teneatur, & omnes quacunque ex sint (intellige, si commodè fieri possit, & angustia temporis non coarctentur, facile enim contingit, ut ob locorum distantiam, vel provisionis à Papa faciendae delationem id fieri nequeat. Engels ad tit. de preb. n. 51.) dispositiones de dictis beneficiis ab eisdem Collatoribus post significationem seu publicationem hujusmodi pro tempore factae, sint nullae. Pirh. loc. cit. Chok. loc. cit. n. 4. quod si tamen intra tres menses, juxta dictam Constit. Gregorianam provisio Apostolica publicata non fuerit, nec etiam aliter innoverit Ordinario, non propterea ea statim irrita erit. Sed tunc demum, ubi intra tres menses à notitia vacationis in loco beneficii à Papa provisum non fuerit. Engels loc. cit. Chok. loc. cit. num. 5. neque enim aliud volunt ipsa Concordata, dum verba illa: in loco beneficii: con-

jungenda non sunt cum verbo apparuerit; sed cum verbis: note vacationis: immediate subsequenteribus; ita ut sufficiat Apostolicam provisionem intra tres menses à die notae vacationis in loco beneficii saltem alicubi, id est, Romae apparere, seu de ea constare etiam ejus notitia propter impedimenta aliquos, vel quia prius facta provisio sub finem trimestris, in Germaniam intra dictos tres menses à vacatione ibidem nota pervenire non potuerit. Unde si Ordinarius, postquam intra tres menses à die vacationis non acceperit nuncium de provisione talis beneficii Romae facta, provideat de tali beneficio, nulla est ejus provisio, modò intra dictos menses revera facta sit à Papa provisio: ac dum demum licite & valide disponet, ubi certus fuerit, à Papa intra illud trimestre factam non esse provisionem. Pirh. l. cit. n. 363. citans Branden in concord. notab. 1. n. 6. 7. & notab. 2. n. 4. Sed neque aliud vult constitutio illa Gregoriana, dum mandat fieri dictam publicationem intra illud trimestre, nimirum quantum angustiae patiuntur, solumque annullat provisiones ab Ordinariis factas post talem publicationem. Chok. l. cit. sic decisum inquiriens à Rota 13. Februarii 1559.

10. Notandum tertio, quod, si tamen re ipsa istiusmodi negligentia intercurrerit, nimirum Papa intra tres menses non providerit, non impediri adhuc Papam, quod minus post lapsum 3. mensium istorum conferre possit tale beneficium jure concursus, & si praevenerit Ordinarius, provisum ab illo praefendum provisio ab Ordinario. Chok. loc. cit. n. 5. citans Wamel. cons. 239. n. 2. de preb. Brand. in concord. g. 6. in fine.

11. Notandum quarto: hoc tempus trium mensium currere de momento in momentum, computatis mensibus secundum Calendarium, & cui punctum media noctis tribuatur. Zip. in jus pontif. l. 3. tit. de instit. n. 11.

Questio 600. Specialiter, num concordata haec ex eo, quod sint perpetua, & non exspirant morte paciscentium, adeoque durent, & vim suam habeant, etiam Sede Papali vacante, si illorum impediuntur, & nequeant ordinarii Collatores conferre beneficia vacantia Sede Papali vacante alias Papa reservata per Extrav. ad regimen. aut per regulam 8. quemadmodum, ubi concordata non obtinent, vel nulla sunt concordata, ordinarii Collatores ea conferre possunt Sede papali vacante; cum regula, per quas reservantur, non sint perpetua, seu pro nunc exspirant, & non sint?

1. Respondeo primo, & suppono, questionem hanc procedere solum, aut saltem potissimum, de beneficiis non curatis vacantibus in mensibus Papalibus: nam in reservatis per Extrav. ad regimen. vix locum habere potest; vacantia enim per obitum in Curia aut vicinia reservata etiam sunt reservatione clausa in corpore juris. praesenti, vacatio vero beneficiorum per privationem, depositionem, muneris & consecrationis suspensionem, electionis & postulationis cassationem, Episcopatus alterius dignitatis ascensionem contingere non solet Sede papali vacante; quia tunc similia non tractantur, sed differuntur post novi Pontificis assumptionem; nisi forte ponatur, quod trimestre datum

datum promotio vivente adhuc Papâ in Episcopum ad retinenda beneficia prius habita expiret Sede papali vacante, in quo casu questio habere locum potest; Vacatio beneficiorum etiam per obitum Cardinalium ac aliorum officialium Sedis Apostolicæ contingere quidem potest Sede papali vacante: sed in *Extrav. ad regimen, de præb. inter communes*, declaratum habetur, etiam ista beneficia jam vivente Papâ per reservationem fuisse affecta, istamque reservationem etiam post mortem Papæ durare. Engels *ad tit. de præb. n. 48.* ubi etiam, quod Auctores (inter quos citat Gonz. *ad reg. 8. §. 5. proem. n. 94.* Barb. *de potest. Episc. alleg. 57. n. 62.*) hanc dictâ *Extrav.* declarationem extendunt ad omnes reservationes regularum Cancell. aliarumque temporalium constitutionum papalium, quæ personales sunt, seu determinatæ ad certas personas, aut certas Ecclesias, v. g. quibus reservantur beneficia Cardinalium & Officialium Sedis Apostolicæ, & primæ dignitates post pontificales in Cathedralibus, & principales in Collegiatis, ita ut hæ reservationes censeantur vivo adhuc Papâ statim habuisse effectum, ut ipsa beneficia per eas reservata Sede papali vacante, quando dictâ regulæ non sunt, per Ordinarios conferri non impediantur, utpote in quibus, cum indeterminata sint, quia incertum in quo mensis possessor beneficii sit moriturus, regula effectum non habet, nisi in ipsâ morte beneficiarii, quæ si contingat Sede vacante, impeditur dictus effectus regulis jam per mortem Papæ sublati. Putat tamen Engels hanc distinctionem in theoria posse habere difficultatem. Ac denique beneficia curata, ut constitutum in *cap. si Apostolica*, Sede papali vacante, etiam in Curia vacantia liberè conferri possunt per Ordinarios. His autem suppositis,

2. Respondet directè ad quest. negativè Engels *loc. cit.* contra Barb. *loc. cit.* eò quod Papa per Concordata conditione Ordinariorum Germaniæ non voluerit reddere duriores, illisque plus detrahere (cum nulla hujus detractionis appareat ratio, Pontifice dicente in ipsis concordatis, ea esse Germanicæ nationi utilia) quam per regulas Cancell. (quibus non obstantibus conferri ab Ordinariis possunt beneficia vacantia in mensibus Apostolicis Sede papali vacante) detraxerunt Pontifices Ordinariis aliarum Provinciarum; ne concordata, & concessa in eis mensium alternatio in favorem Ordinariorum introducta in eorum odium retorqueretur. Confirmatque id ipsum Engels ab eo, quod in simili tradit Branden *7. 12.* quod, licet in Concordatis non sit expressum, an beneficia resignata in mensibus Papalibus extra Curiam sint reservata, quia tamen id ipsum expressum est in reg. Cancell. quod non sint reservata, idem in Concordatis locum habeat. Dum proinde dicitur, reservationem mensium esse factam in Concordatis, adeoque durantiibus Concordatis Sede papali vacante, consequitur, durare quoque hanc reservationem mensium Sede papali vacante. Respondet, reservationem hanc mensium non esse aliter constitutam in concordatis, quam ad eum modum, quo prius etiam antecedenter ex parte Papæ erat in usu, nempe Sede plenâ, & non Sede vacante. Quo facit, quod tradit Gonz. *gl. 25. n. 9. & seq.* & dictum supra, Concordata Germaniæ, cum reducant ad jus commune, esse favorabilia & plenissimè in favorem Ordinariorum contra concedentem interpretanda; præsertim quia facta causâ unionis & tranquillitatis inter Ecclesiam & Principes Ecclesia-

P. Leuven, Fori Benef. Tom. II.

sticos & sæculares, & propterea sint favorabiliora indultis Cardinalium.

Questio 601. *Quanam præterea in dictis Concordatis statuuntur?*

1. **R**espondeo: cætera esse de annatis; declarat siquidem Papa, qualiter annata (hoc est fructus primi anni de beneficiis aliquibus vacantibus ab iis, qui in iis succedunt, Sedi Apostolicæ solvendi, ad subveniendum necessitatibus Ecclesiæ Rom. & in sustentationem Cardinalium egentium, & officialium Curia) solvenda. Ac primò quidem de Ecclesiis Cathedralibus omnibus & monasteriis virorum duntaxat (scilicet exemptis. Engels *loc. cit. n. 53.*) vacantibus aut vacaturis à die vacationis de Ecclesiarum fructibus primi anni solvantur pecuniæ in libris Camera Apostolicæ taxatæ, quæ taxa, ut ait Pirh. *de præb. n. 365.* tam est moderata, ut pro annata integra, etiam de beneficiis consistorialibus (hoc est, quæ conferuntur consistorialiter, nempe in consistorio Cardinalium, rogatis à Papa eorum sententiis) non petantur fructus integri, sive redditus unius anni; sed ferè tantum quinta eorum pars, v. g. si redditus Episcopales sint 100. florenorum millia, petantur circiter 20000. conceditque Papa in ipsis Concordatis, ut siquæ Ecclesiæ excessivè taxatæ sint, illas retaxari, concessis ad hoc, si petantur, Commissariis in partibus, qui auctoritate Apostolicâ post diligentem inquisitionem juxta qualitatem earum Ecclesiarum, rerum, temporum ac regionum taxam moderari valeant.

2. Secundò: statuitur seu conceditur, ut dicta taxa pro medietate solvatur infra annum à die habitæ possessionis pacificæ totius, vel majoris partis Ecclesiæ, & rerum ad eam pertinentium, pro altera medietate intra annum sequentem. Et si contingat eandem Ecclesiam intra annum bis vacare, taxa tantum semel debeatur, nec debitum hujusmodi in successorem in Ecclesiis vel monasterio transeat.

3. Tertio: pro ceteris dignitatibus, officiis, beneficiis sæcularibus ac regularibus quibuscunque, quæ auctoritate Sedis Apostolicæ conferuntur (præterquam vigore gratiæ expectativæ, aut causâ permutationis, quibus nullum onus est impostum) solvantur annata seu medii fructus juxta taxam solitam à tempore possessionis intra annum; & debitum hoc similiter in successorem non transeat, hoc est, ut Engels *loc. cit.* si Antecessor in beneficio taxam non solvit, Successor ejus pro sua tantum, non pro Antecessoris taxa convenietur.

4. Quarto: ut de beneficiis, quæ tamen valorem 24. florenorum auri de Camera non excedunt, nihil solvatur. Circa quod notandum, hodie ex generali consuetudine & stylo Curia Rom. omnes Canonicus Germaniæ & Hispaniæ non aestimari in Camera Apostolica, juxta verum beneficiorum valorem, sed non nisi ad valorem 24. ducatorum, (v. g. si verus valor reddituum annuorum Canonicius sint 4000. ducati, in Curia tamen non aestimabitur, nisi 24. ducatis) adeoque de iis nihil solvi-

Pirh. *loc. cit.* citans Brand. *not. 2. num. 7.* &

Chok. in reg. Cancell. 61. n. 1.

*****

Z 2

§. X.

PARAGRAPHVS X.

De reservatione resultante ex
indulto precum prima-
riarum.

*Questio 602. Quid sit indultum precum
primariarum, & quid contineat?*

Respondeo primò: esse indultum seu facultatem, concessam Imperatori recens electo per privilegium à Sede Apostolica ad quacunque beneficia Eccles. per Rom. Imperium ubilibet constituta, in Metropolitanis, Cathedralibus, Collegiatis, & quibusvis aliis Ecclesiis; sive curata sint, sive non; sive regularia, sive secularia; etsi Canonicatus, præbendæ, dignitates, personatus, vel etiam officia majora & electiva fuerint, offerendi preces seu nominationes de idoneis personis, quibuscunque Collatoribus & Collatricibus, quas personas nominatas ad huiusmodi beneficia, postquam ipsis de iis canonicè provisum fuerit, prædicti Collatores vel Collatrices recipere & admittere teneantur, sive ad eorundem collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem communiter vel divisim pertineant; ita ferè Pirh. *ad tit. de præb. num. 367. Wagnereck. ad c. is cui. tit. eod. n. 6. §. 2.*

2. Respondeo secundò: hoc indultum sequentes continere limitationes. Primò: modò non sint dignitates in Metropolitanis & Cathedralibus majores post pontificalem, aut principales in Collegiatis. Secundò: singulæ collationes & singulæ Ecclesiæ ex hoc ultra, quàm in uno beneficio, non graventur. Tertio: modò ipsi Collatores & Collatrices 4. beneficia conferre habeant. Quarto: quòd tametsi Cæsar unam & eandem personam successivè nominare possit, quamprimum tamen persona sic nominata de beneficio aliquo provisiva fuerit, ejus nominatio quò ad alios Collatores vel Collatrices facta ipso jure expiret. Quintò: quòd Canonicatus, præbenda ac dignitas, seu personatus, administratio vel officium in una Ecclesia pro uno duntaxat beneficio computari debent, &c. Hac ferè dicti indulti, seu precum primariarum summa juxta tenorem concessionis à Paulo V. factæ Ferdinando II. Imperatore, quam vide apud Chok. *in scholiis super preces primarias.* Circa quæ

Questio 603. Preces primariæ cur sic dicantur, & unde ortum habeant?

Respondeo ad primum: dicuntur ideo preces, quòd Imperator ex dicto indulto pontificio non conferat propriè beneficia, sed solum vi illius jus habeat nominandi personas idoneas. Pirh. *loc. cit. num. 368.* ex Chok. *in præv. precum. pag. 1.* dicuntur verò primariæ; quia præferuntur cuiusvis juri conferendi, præsentandi vel nominandi aliorum: vel quia sunt veluti prima Cæsaris petitio. Wagner. *pag. 491.* Pirh. *loc. cit. nu. 367.* vel quòd semel, seu pro prima vice, non autem bis aut sæpius uni & eidem Imperatori in una, eadèmq; concedantur Ecclesiæ. Chok. *ad preces. p. 18.*

2. Respondeo ad secundum: harum precum usum esse antiquum, ab annis saltem 400. hoc motis fuisse gratuiti ex parte Pontificum, ut tale pri-

villegium singulis Imperatoribus electis concederent: colligitur ex Speculatore, qui vivens Anno 1271. earum meminit *ad tit. de præb. §. restat. nu. 2.* Wagn. *loc. cit. §. 1.* Engels *tit. eod. num. 70.* Alciortamen sæculo receptum non fuisse, ait Chok. *in cit. præv. p. 4.* quàm 1200. Testatur quoque Nacler. in sua Chronolog. apud eundem Chok. Rudolp. I. qui Anno 1273. electus est in Regem Rom. usum his precibus; ex quarum etiam formula, dum jamtum in ea ponatur: *ex antiqua & approbata consuetudine:* patet eas longè Rudolphi temporibus antiquiores esse. Chok. *ibidem.* ubi etiam apponit formulam harum precum, qualis ea hodie tum est, Unde dum Paul. V. in indulto harum precum concessio Ferdin. II. nullà factâ mentione prælegit hujus ab antiquo Imperatoribus concedi soliti, loquitur, veluti specialem novâmq; gratiam Ferdinando faceret, id facit, ne videatur jure hac gratia deberi, aut consuetudo ex parte Imperatoris inducitur esse jure speciali, quale est jus nominandi, seu præsentandi ad beneficia, cujus laici, quamvis Principes, per se sine auctoritate Apostolicâ incapaces sint. Wagner. *loc. cit. §. 1.*

Questio 604. Quando, & qualiter hoc indultum precum concedatur Imperatori, & à quo tempore is eo uti possit?

Respondeo primò: non solere Pontifices has preces indulgere Cæsari ante præstitam sibi ab eo obedientiam. Chok. *l. c. sect. 1. p. 18.* solet autem electus Rex Romanorum (non enim eligitur propriè in Imperatorem, sed ab Electoribus creatur Rex Romanorum, postea promovendus in Imperatorem per confirmationem, consecrationem, & coronationem Pontificis, nec ante horum utrumque receptum dici solet absolutè Imperator, sed cum addito Imperator electus, seu electus in Imperatorem. Wagn. *loc. cit.* Chok. *loc. cit. pag. 14.* (ubi etiam Catalogum attexit ex Azor. *p. 2. l. 10. c. 5. §. 5.* eorum, qui à Carolo magno usque ad Ferdinand. II. coronati fuerunt à Pontifice, quorum ultimus fuit Carolus V.) quamprimum electionem suam per suos solennes Oratores Pontifici intimari, ostensâque electionis decreto per eosdem Oratores cum speciali mandato devotionem suam, reverentiam, seu obedientiam erga Pontificem, & S. R. Ecclesiam exhibere, peterêque confirmationem, & approbationem, nec non gratias & favores consuetos curavit, juxta text. Clem. *1. de jurejurando Auctores iidem ex Castaldo in tr. de Imperat. q. 45. n. 1.* & Germon. *tr. de Sacrorum immunitatibus. l. 3. in præv. n. 5.*

2. Respondeo ad secundum: si spectemus jura præcisè, electus Imperator ex sola electione hac ante confirmationem & consecrationem, uti non habet jus & auctoritatem administrandi Imperium, concedendi privilegia, & gratias, aliâque, quæ potestatis sunt cæsareæ, faciendi; ita prius neque jus habet offerendi dictas preces; cum electus in Imperatorem talis non sit, nisi confirmetur & coronetur à Papa. Si tamen spectetur consuetudo, quæ prævalet, dicendum est contrarium. Pirh. *de præb. n. 131.* Wagn. *cit. §. 1. ex Azor. p. 2. l. 10. c. 6. §. 2.* citans insuper Castald. *ubi ante q. 46. & Abb. in c. venerabilem. de elect.* Cum hoc tamen discrimine inter hanc consuetudinem, privilegia aliâque gratias in merè temporalibus concedendi, & consuetudinem offerendi dictas preces, ut (dum jus illud nomi-

nominandi spirituale est, aut spirituali annexum) hæc vim non habeat ex parte Imperatoris, sed ex sola benevolentia Pontificum, qui, cum possent talia privilegia revocare, vel negare Principibus, id tamen non faciunt, quique hæc ipsam consuetudinem, cum sciant se tolerent, tacite approbare censentur. Pih. Wagn. *ll. cit.* dumque ab immemoriali tempore Pontifices semper consueverunt legitime electis Romanis Regibus in Imperatorem promovendis hoc indulgum precum absque tergiversatione concedere, habent electi ejusmodi indubiam, certamque præsumptionem de mente & voluntate Papæ, cujus gratiæ & auctoritati, non solum, insistentes primariis precibus utuntur ante confirmationem, & hujus indulti emanationem, & electus nomine & auctoritate Apostolicâ potestatem nominandi vigore talis indulti concedi solitam, statim erga personas bene meritas exercet; ita ut nihil jam causa sit, cur Pontifex ratum non & habeat, & ratihabitionem literis, licet posterius datis ad ipsam electionis diem retrahatur, mandato sive indulto æquiparari velit. Pih. Wagn. *loc. cit.* additque Wagn. sic visum esse, quod Ferdinand. IV. Augustæ in Regem Rom. electus absque mora preces primarias cumulatim, aut saltem earum expectativas, nemine improbante, contulerit, antequam Româ confirmationem perere, & accipere potuerit, Prædecessorum utique suorum exemplo, sine quo id ausus non fuisset.

Questio 605. An, cum dictæ preces pertineant ad gratias expectativas, quippe per eas Cæsar jus habet nominandi ad beneficia proximè vacatura, ea adversentur SS. Canonibus, c. 2. constitutus. de concess. præb. & c. 2. tit. eod. in 6. in quibus expectativa, utpote per quas votum captanda mortis inducitur, reprobantur & prohibentur, vel etiam Trident. quod sess. 24. c. 19. tollit quascunque gratias expectativas ad beneficia vacatura?

Respondeo negativè, cum hujusmodi concessio & gratia Cæsaris sit generalis & incerta, ut advertit Gailius *l. 2. observ. 155. n. 7.* adeoque non ita inducit periculum captandæ mortis. Pih. *loc. cit. n. 385.* Chok. *in proem. precum. pag. 2. & 3.* Sed neque illo Tridentini decreto comprehenduntur preces primarias Cæsaris censuit ex sententia S. Congreg. Concilii ipse Gregor. XIII. in literis suis de Anno 1575. 25. Jan. de quo vide Gallemart. *ad cit. c. Trid.* cum in illo decreto non nominetur Imperator, qui cum speciali notâ sit dignus, nominatus fuisset, si Concilium illum comprehendere voluisset, sicut nominavit ibidem Cardinales, qui & ipsi sunt digni speciali notâ seu expressione. Pih. *loc. cit.*

Questio 606. Ad quas terras seu provincias se extendant hæc preces?

Respondeo; solum per Imperium Rom. prout nunc est, non autem prout fuit, cum plures provincias & regna contineret; quia per illud solum secundum præsentem statum Cæsar habet superioritatem. Pih. *loc. cit. n. 368.* Chok. *in proem. pag. 1.* Wagn. *loc. cit. §. 2. pag. 488.* Hinc eas locum non habere in Italia, ait Chok. nec in Ducatu Mediolanensi; juxta Rotam in una Novarien. Canon. *status. 1555. 25. Octobr.* habere tamen locum in civi-

P. Leuren, Fori Benef. Tom. II,

tate Cameracensi; & Metensi, aliisque, quæ fuerunt de Imperio, nunc autem sunt translata in alterius dominium. Verum quidquid sit de Camera-co & Metis, quarum urbium modo alius est status, quàm quando scribebat Chok. & Wagner. putat idem Wagn. posse Imperatorem, si suo jure uti velit, aut permittatur, privilegium illud exercere etiam in Ducatu Mediolanensi, & similibus, quæ quondam fuere Imperii, & hodie adhuc sunt feuda Cæsaris.

Questio 607. Ad qua beneficia se extendant hæc preces?

Respondeo: extendunt se ad omnia nominata *in quest. 1. hujus §.* Extendunt se itaque primò ad beneficia existentia in Imperio, etiam dum eorum Collatores vel Collatrices sedem non habent in Germaniâ; nec subsunt Imperio; neque enim Papa tam respexit domicilium Collatoris, quàm locum, ubi beneficia constituta sunt, dum indistinctè gravat Ordinarios Collatores habentes Collationem ad minimum 4. beneficiorum per Rom. Imperium. Unde jam e contra non extendunt se hæc preces ad beneficia existentia in Gallia, etiam si eorum Collator Sedem habeat in Germaniâ, sitque subiectus Imperio. Chok. *loc. cit. sect. 2. Wagn. pag. 488. Pih. cit. num. 368.* Unde etiam, si beneficia principalia fiat extra Imperium, aliqua autem beneficia iis annexa existant in Imperio, neque hæc annexa cadent sub precibus juxta regulam: accessorium sequitur principalis naturam. Auctores iidem.

2. Secundò, ad beneficia in Cathedralibus, etiam Metropolitanis; exprimuntur autem hæc Ecclesiæ, quia regulariter in dispositione generali non comprehenduntur dictarum Ecclesiarum beneficia, sed earum faciendâ est specialis mentio, juxta C. *quavis. de præb. in 6. Pih. loc. cit. n. 369.* Chok. *pag. 38.* Wagn. *pag. 489.* Exprimuntur etiam specialiter Ecclesiæ Metropolitana, quia in materia odiosa appellatione Cathedralis non venit Metropolitana, licet sit Cathedralis, utpote qualis ea dicitur, in qua Cathedra & Sedes Episcopalis sita est. Auctores iidem.

3. Tertio, ad dignitates, personatus, administrationes, officia; dignitates ideo exprimuntur, quia in materia odiosa, adeoque restringenda (cujusmodi est facultas nominandi, conferendi, concessa ei, cui de jure non competit, quia derogat potestati Ordinariorum) nomine beneficii non veniunt dignitates; sic enim, dum conceditur mandatum ad beneficia curata, & quacunque alia, non includitur dignitas curata, juxta *clm. ne in agro &c. de statu Monach.* Auctores iidem. Personatus autem (qui est præeminetia aliqua in Ecclesia sine administratione) non est propriè, nec computatur inter dignitates, uti Coraf. *de benef. p. 4. c. 3. num. 7.* Parif. *de resig. c. 1. num. 91.* apud Chok. *loc. cit. pag. 39.* nisi fortè ex fundatione, statuto, vel consuetudine talis habeatur, ut ex Wames. Chok. *ibid.* unde statutum vel etiam literæ ad beneficia, loquentes de personatu, non complectuntur dignitatem. Auctores iidem. Per administrationes intelliguntur hic Ecclesiasticæ, quæ auctoritate Episcopi erectæ sunt in titulos, adeoque verè sunt beneficia; juxta Gomez. *ad regulam de infirmis q. 23.* Rebuff. *in pr. cit. quorundam benef. secul. nu. 15.* apud Chok. *pag. 40.* Officia Ecclesiastica, ut sunt Scholasteria, Cantoria &c.

vix differunt ab administrationibus. Pirh. Chok. Wagn. loc. cit.

4. Quartò, extenduntur preces ad beneficia etiam propriè electiva, quæ nimirum per electionem Capituli vel Conventus, quæ confirmationem Superioris requirit, providentur (alia enim, quæ conferuntur per viam quidem electionis, non tamen egentis confirmatione Superioris, v. g. dum Capitulum per suffragia confert alicui Canonicatum, sunt potius collativa vel mixta, hoc est, participantia ex collatione & electione) debentque, ut preces ad ea quoque extenderentur, necessariò exprimi; cum alias non veniant electiva sub clausula: *ad collationem, presentationem, aut aliam quamcunque dispositionem communiter vel divisim spectantia.* juxta Clem. 1. de *prab.* Auctores iidem. Addit tamen Chok. preces in civitate & Diocesi Leodiensi non afficere dignitates & beneficia electiva ob constitutiones variorum Pontificum, quas citat pag. 41.

5. Quintò, ad beneficia quæ per presentationem conferuntur seu si jurispr. intellige, Ecclesiasticum Pirh. loc. cit. Wagn. pag. 490. licet autem nomen *collationis* quandoque complectatur presentationem, electionem, institutionem, id tamen locum non habet, dum profertur in ambitiosis, qualia sunt plerumque descripta Principum, præcipuè beneficiaria, adeoque sunt restringenda. Chok. pag. 42. Wagn. loc. cit.

6. Sextò, ad beneficia spectantia ad provisionem plurium tam communiter, squàm divisim, hoc est, tam ea, quæ conferre habet Conventus, seu Capitulum totum seu in communi, quàm quæ conferre habent singuli vel aliqui Capitularium, pro ut sunt membra ejusmodi communitatis. Auctores iidem. Unde fit, ut soleant tunc preces dirigi decano & Capitulo, singulisque Canonicis & personis talis Ecclesiæ dignitatibus, dum istæ dignitates & personæ spectant ad Capitulum. Chok. pag. 44. Sic preces hæ directæ Capitulo extendunt se ad beneficia, quorum collatio spectat, v. g. ad duos Seniores, vel ad duos seniores ratione Canonicatus. Pirh. Wagn. Chok. loc. cit. ait etiam Chok. id verum, etiam si Senior ille non conferat vice Capituli, sed ut antiquior Canonicus. Sic etiam directæ Capitulo extendunt se ad collationem Turnarii. Chok. citans Wamell. *cons.* 220. *nam.* 3. ubi dicit, quòd expectativa ad collationem Capituli concessa extendat se ad Turnarii concessionem. E contra preces directæ Capitulo, etiam cum clausula: *conjunctim & divisim*: non extendunt se ad beneficia, quæ Canonicus aliquis conferre habet, non vice Capituli, nec ratione Canonicatus, sed jure quodam speciali, puta, ratione dignitatis alicujus non spectantis ad tale Capitulum, vel ratione familiæ aut alia. Auctores iidem. Porrò dum collatio spectat ad Episcopum sive Prælatum & Capitulum, precesque hæ insinuantur soli Prælato, afficiunt etiam Capitulum, etiam si huc non sit facta infirmitas; quod enim agitur cum Capite, censetur pertinere ad corpus, & agi cum illo.

7. Septimò, ad beneficia regularia, prout exprimitur in indulto precum; quod intelligendum de iis beneficiis regularibus, quæ non ex natura rei, sed per accidens sunt talia, & requirunt professionem religiosam, quia nimirum ex fundatione aut alia assignatione, vel si de origine fundationis non constat, ex longa possessione & prescriptione 40. annorum debita, vel solita sunt conferri Religiosis,

qualia sunt parochia, Capellania, monasteria incorporata. Pirh. loc. cit. Wagn. pag. 489. Chok. pag. 38. qui tamen tradunt Casarem debere nominare ad eas personas idoneas, hoc est, religiosas, cum videatur non posse alterare qualitates à fundatore requisitas; de quo infra. Observant quoque iidem, quòd rarius ad talia beneficia Casar concedat preces, & ut Wagn. hoc edum nunquam, idque, ne turbet disciplinam Regularium, & totam dispositionem Superioribus Ordinum religiosorum relinquat. Porrò debent in hoc indulto exprimi regularia; cum non veniant sub generali dispositione & reservatione beneficiorum istiusmodi regularia. Pirh. & Chok. loc. cit.

8. Octavò, ad curata, modò sint perpetua, ut habet ipsum indultum; quæ non autem dicantur curata, dictum est alibi. Vide etiam de eo Chok. pag. 37. Circa quod tamen illud observandum, quòd is, qui obtinuit preces ad Curatum, non aliter in eo debeat institui, quàm prævio examine, & Ordinarii approbatione, juxta Trid. *sess.* 7. c. 13. & *sess.* 18. c. 18. Chok. loc. cit.

9. Nonò, extendunt se hæ preces ad omnia beneficia Papæ reservata, exceptis iis, quæ et reservata sunt per *Extrav. ad Regimen.* Pirh. *num.* 382. Wagn. pag. 494. hinc

10. Decimò, extendunt se ad beneficia vacantia ob crimen ipso jure, v. g. hæresis, Simoniæ &c. et si enim ea reservata sint Papæ, non reservantur tamè in *Extrav. ad Regimen.* Chok. pag. 29. Ubi istud notat, quòd istiusmodi beneficia conferri possunt Precistis non expectatâ sententiâ, nec vocato possessore; non possit tamen collatio de facto exequi, nec Precista in realem possessionem induci, nisi prius vocato, & audito possessore, & causâ cognitâ, citat pro hoc *c. licet episcopus. de prab. in 6.* Oldr. *cons.* 226. Gemin. *ad c. 1. de concess. prab. n. 9.* Bald. *cons.* 135. l. 4. beneficia vero, quæ non vacant ipso jure, sed per sententiam, ut homicidâ, perjuri &c. non debeantur Precistis, nisi latâ privationis sententiâ. Vide etiam, quæ habet Chok. pag. 66. ubi, quòd extendant se preces tam ad vacantia de jure & de facto (iis exceptis, in quibus intrat reservatio *Extrav. ad Regimen.*) quàm ad vacantia de jure, & sic affecta sint Precistis vacantia per contractum matrimonii, per ingressum religionis, per promotionem &c.

11. Undecimò, extendunt se ad beneficia tempore data precum suppressa, v. g. si ex indulto Papæ 6. Canonicatus & præbendæ primò vacatura intra sexennium sunt affectæ seu applicatæ fabricæ, preces capiunt primò vacaturam; habebit tamen Precista expectare, donec tempus indulti finitum sit, ut assequatur præbendam; licet enim suppressa sit præbenda, non tamen Canonicatus. Chok. pag. 36.

12. Duodecimò, ad beneficia vacantia in mensibus alternis Ordinariorum; dicit enim expressè in ipso indulto precum Papæ, se eas Casari concedere in quibusvis, etiam Ordinariorum quomodolibet concessis aut concedendis impofterum mensibus; adeoque privilegia nulla (nec ipsa concordata Germaniæ, etsi in iis similiter dicat Papa, sed per quamcunque aliam reservationem vel gratiam expectativam, aut quamvis aliam dispositionem sub quacunque verborum formâ impediturum velatenus, quo minus illi, ad quos collatio, præbentatio, aut quavis alia dispositio pertinet, de iis beneficiis in alternis mensibus Februario, Aprili &c. libere

liberè disponant, utpote longè posteriora hoc indulto precum) eidem ob stare possunt, nisi expressè & nominatim in iis dictis precibus derogetur; cum per generale rescriptum seu dispositionem non tollatur speciale privilegium alicui prius concessum, nisi specialis illius mentio fiat, præsertim ubi privilegium est remuneratorium, quale est illud precum concessum Imperatoribus ob merita illorum in Ecclesiam. Quòd etiam spectat illud, quod Paris. *consil.* 61. l. 2. & *cons.* 50. nu. 30. vol. 4. apud Chok. pag. 61. tradit in specie precum imperialium, etiam si Reges aut Regina in generali pontificis constitutione nominentur, non venire Imperatorem, nisi specificè exprimatur. Sed neque credibile est, aut præsumendum, Fridericum III. permissurum fuisse, ut tam antiquo & insigni privilegio Imperatoribus recenter electis concessio per Concordata cum Sede Apostolica ab ipso inita præjudicaretur; cum juris proprii renuntiatio non præsumatur, nisi specialiter exprimat. ut Tiraq. in l. si unquam, in *præs.* num. 128. c. de *revocan. donat.* Mascard. de *prob. conclus.* 1263. &c. apud Chok. Atque ita hoc ipsum praxim confirmat, dum Imperatores non solum in mensibus papalibus, sed & in ordinariis passim has preces concedunt. Ac denique, ut refert Chok. pag. 63. Sic decisum à Rotà 4. *May* anno. 1618. nimirum, has preces comprehendere etiam menses ordinariorum, non obstantibus Concordatis Germaniæ. ita Pirh. num. 376. Wagn. pag. 492. Chok. à pag. 59. Engels de *præs.* nu. 20. dicens expressè in ipso indulto sub finem derogatum concordatis. Quæ verò de Diocesi Leodiensi assertit Chok. pag. 65. quòd ibi preces Cæsareæ locum non habeant in mensibus Ordinariorum, propter pontificum aliquot privilegia Concordatis anteriora facti est, non juris per hoc indultum Cæsareum à Pontificibus constituti cum amplissima clausula, irritante omnem quamcunque aliam constitutionem quorscumque tenorum; adeoque etiam præsentas à Leodiensibus Pontificum concessiones, quorum exemplum toti imperio præjudicare non potest. Wagn. pag. 493.

13. Decimotertio, extenduntur ad beneficia devoluta ad immediatum Superiorem, v. g. à prælato seu Abbate non Exempto ad Episcopum; quia in indulto precum excipiuntur solum devoluta ad Papam; exceptio enim firmat regulam in casibus non exceptis. Pirh. num. 383. Chok. pag. 77.

14. Decimoquarto, extendunt se ad beneficia resignata simpliciter in manibus Ordinarii. Chok. pag. 368.

15. Decimoquinto, extendunt se ad vicarias perpetuas. Chok. pag. 36.

16. Decimosexto, extendunt se ad beneficia ex diversis personis vacantia, nempe dum plures simul & eodem tempore, vel intra breve tempus moriuntur, vel quòdo plures personæ de beneficiis contendunt, & simul, si aliquid habent, privantur. Pirh. n. 382. Wagn. loc. cit.

Quæstio 608. Ad qua beneficia se non extendant hæ preces?

R. Respondeo, non extendunt se primò ad dignitates post pontificalem majores in Cathedralibus, & principales in Collegiatis (addit Engels ad *tit. de præb.* nu. 70. prælaturas primas in monasteriis) quæ limitatio ipsis precibus est inserta. Quæ autem sint dignitates majores & principales, præcipuè ex praxi & consuetudine dignoscendum,

& de hoc actum supra in *reg. Cancell.* In Germania Præpositura & Decanatus videntur esse majores in Cathedralibus; quin & principales in Collegiatis. Pirh. loc. cit. num. 370. licet autem ibidem Præpositura censetur major dignitas Decanatu; quia tamen Papa in indulto precum utitur numero plurali, excipiendo post pontificalem majores, videtur non unam tantum dignitatem majorem vel principalem, sed plures, si sint, à precibus excipere. Et sic Cæsar aliquem ad Præposituram vel Decanatum in Cathedrali vel Collegiata vi precum (de cetero jure alio, vel potius indulgentiâ & privilegio Papæ distincto ab illo indulto precum, ad similes dignitates, quin & ad Episcopatus plures in suis ditionibus Regem Rom. seu Cæsarem denominare posse dubium non est; Chok. pag. 4. Engels loc. cit. n. 70.) denominare non potest. Pirh. loc. cit. Wagn. pag. 490. qui tamen monent, in hoc ipso attendi debere usum & praxim, quæ Cæsares, nemine interpellante, utuntur. Addit etiam Chok. pag. 41. citans pro hoc Wamef. *cons.* 279. num. 5. vol. 1. quòd, si quis vigore precum acceptaret talem dignitatem majorem, hæc ipso jure non caderet, sed foret resolvenda; eò quòd dictio illa dummodo quæ utitur indulto precum, modum inducit, non conditionem; de quo videndi Gomef. de *expectativ.* nu. 62. Felin. in C. in *nostra. de rescrip.* Bald. in C. dudum. de *elect.* coroll. 6. num. 27. Hinc jam consequens est, ut multò magis à precibus his excipiantur ipsæ dignitates pontificales seu Episcopatus, Engels loc. cit. Porro tamen in facultate, quam alicui daret Papa conferendi etiam reservata qualiacunque, aut etiam in expectativis aliisque gratiis ad dignitates non comprehenduntur hæ dignitates majores, ut Gomef. de *expectativ.* n. 45. Gonz. ad *reg.* 2. gl. 9. §. 1. num. 20. Germon. de *indult.* Cardinal. §. ac *irritum.* num. 50. apud Chok. pag. 41. adeoque videretur non necessaria harum dignitatum hoc loco exceptio; ambiguitatis tamen majorisque claritatis gratiâ ea expressa fuerunt. Chok. *ibid.*

2. Neque ad beneficia monocularia; estque hæc limitatio quoque inserta precibus, dum Pontifex noluit gravari nisi Collatores illos, qui saltem 4. beneficia conferendi jus habent, & nequam illos, qui non nisi unius beneficii, vel duorum, aut trium tantum habent collationem, ne forte hi tota vitâ suâ nunquam uti possent jure suo conferendi liberè, uti facile contingere posset, dum intra breve tempus unum alterumve Cæsarem mori, & novum eligi contingeret, quorum quilibet nominare potest, & dirigere preces suas ad talem Collatorem, quin etiam ejusmodi beneficia juxta gl. communiter receptam in Clem. 1. de *præs.* non cadunt sub generalibus gratiis & expectativis. Pirh. Wagn. loc. cit. Chok. pag. 46. Sic collator adhuc gravari non poterit, qui habet unicum conferendum beneficium in Imperio, etsi alia plura conferenda habeat extra imperium; cum indultum precum expressè requiratur, ut habeat 4. saltem beneficia in Imperio. Chok. pag. 47. addens contrarium dicendum de illo collatore, qui habet collationem unius beneficii in Imperio, & præterea præsentationem aliorum plurium in eodem Imperio; quia jam beneficium illud, cujus solius collationem habet, non dicitur monoculare. Idem dicendum, nimirum adhuc posse gravari per preces Collatorem, qui in uno beneficio habet privativè collationem, in aliis verò pluribus simultaneè cum aliis

Sum meum adhuc dicatur, quod mihi cum aliis commune est; quamvis addat, in oppositum facere, quod in odiosis meum proprie dici non possit, quod mihi cum aliis commune est: privilegia autem & indulta sint strictissime intelligenda, ut quantum fieri potest, minus præjudicent Ordinariorum potestati. Ac denique si preces directæ sunt Collatori habenti conferre 4. beneficia, & interea unum illorum beneficiorum fuerit unitum alteri ex illis, non nociturum Precisæ, eò quod tempus datæ in hoc inspicere debeat, tradit *ibid.* Chok.

3. Neque ad beneficia jurispr. Laicalis (intellige dum juspat. competit illis ex fundatione vel dotatione Ecclesiæ; secus si ex præscriptione, consuetudine, vel privilegio. Pirh. num. 368. Chok. pag. 44.) vel etiam mixti (saltem ubi Laici constituant æqualem vel majorem in eo partem; in favorabilibus enim, ut dictum aliàs, semper attendenda est potius qualitas Laicalis, ne Laicus propter Clericum perdat suum privilegium. Auctores iidem, wagn. pag. 490.) siquidem generalis dispositio & indulta pontificia, etiam præstantissimas contineant clausulas derogatorias, & derogationes derogatarum derogatorias, non extendunt se ad istiusmodi beneficia, & nunquam derogare velle censetur Pontifex dicto juri quanto Laicis ex fundatione, nisi id specialiter & clarè exprimat, uti constat ex dictis aliàs. Chok. pag. 42. Pirh. & Wagn. *ll. cit.*

4. Neque ad beneficia per se, & ex naturâ rei regularia, seu requirentia professionem regularem & religiosam; qualia sunt Præpositura seu Abbatia regularis, Prioratus conventualis habens administrationem, Canonicatus regularis, Monachatus: & sic consuetudine patet, Cæsares non nominare Præpositos, Decanos, Priores in monasteriis, multoque minus Canonicos regulares vel Monachos.

5. Neque ad beneficia, quæ ordinantur ad nudum ministerium canendi vel simile, etiam si de cetero electiva, ut vicariatus chori. Wagn. pag. 489. Pirh. n. 368. Chok. pag. 34.

6. Neque ad beneficia litigiosa; non enim Precisæ tenetur ea acceptare, & si sciens beneficium litigiosum acceptet, debet litem prosequi, ut Chok. *loc. cit.* & generatim gratias expectativas non cadere super litigiosa beneficia, decisum à Rota *decis. 28. de concess. præb. in antiquis*, restantur Chok. Pirh. Wagn. *ll. cit.* Quod si tamen lis sit notoriè frivola, preces adhuc locum habent; cum lis injusta & calumniandi causâ intentata non inducat vitium litigiosi, Auctores iidem. Uti etiam, dum lis est solum super possessione beneficii, preces intrant; quia talis lis beneficiorum non denominat litigiosum. Auctores iidem citantes Wagn. *conf. 101. num. 9. & Mandol. ad regul. de surrogandis. q. 13. num. 4.*

7. Neque ad beneficia ad Sedem Apostolicam devoluta; sic enim expressè habet ipsum indultum precum. Pirh. num. 383. Chok. pag. 77.

8. Neque ad beneficia vacantia per resignationem in favorem. Pirh. num. 382. Chok. pag. 74. privilegium enim nominandi ad beneficia vel conferendi non habent locum in iis, quæ vacant per resignationem in favorem; quia resignans in favorem non intendit jus à se abdicare, nisi beneficium acquiratur resignatario à se designato. Paris. *de resign. l. 10. q. 7. num. 22.* apud eosdem. Neque etiam ad vacantia per resignationem simplicem factam in

manibus Papa. Chok. pag. 36. Pirh. n. 368. Wagn. pag. 494. Secus est de resignatis liberè, & simpliciter in manibus Ordinarii.

9. Neque ad vacantia permutationis gratia. Auctores iidem. *ll. cit.* limitat tamen hoc ipsum Chok. hac ratione; nisi permutatio fieret in fraudem, v. g. si senex in infirmitate permutet cum nepote pingue beneficium cum tenui; cum talem permutationem declaravit nullam Pius IV. in constitut. publicata Anno 1564. 27. Januarii, citat se ipsum in *rr. de permutatione. p. 36. l. 1. per tot.*

10. Neque ad beneficia erecta prius post concessas alicui preces; quod probabile censet Pirh. *cit. num. 368.* Chok. pag. 35. tanquam probabilius præ opposito tenet; tum quia, cum tempore concessarum precum non sit adhuc beneficium, Cæsar non erat mentis ad illud concedere preces; & non entis nullæ sunt qualitates; qualitatesque adjuncta verbo debeat intelligi secundum tempus verbi: tum quia fundatores arcerentur à fundationibus beneficiorum, si simul ac erecta essent, jam deberentur. Ac denique quia concessio precum tanquam odiosa est restringenda.

11. Neque ad beneficia manualia, aut etiam Vicarias temporales; secus est in perpetuis. Chok. pag. 36. & 34. Pirh. *loc. cit.* neque enim manualia veniunt sub expectativis, Staph. *de rit. gratia. §. quinta forma &c. num. 6.* apud Chok.

12. Neque ad beneficia de mensâ, hoc est, incorporata perpetuò mensâ Episcopi, Capituli, aut Abbatis. Auctores iidem.

13. Neque ad exempta, utpote quæ non cadunt sub expectativis. Pirh. *loc. cit.* Chok. pag. 36. citans Gomef. *ad reg. de infirmis. q. 5.*

14. Neque ad commendata. Pirh. & Chok. *ll. cit.* ex Gaspare de Perus. *de reserv. & Gomef. ad reg. de trienn. q. 5.*

15. Neque ad pensiones Ecclesiasticas, nisi dentur in titulum. Auctores iidem ex Gomef. *de annuali. q. 20.*

16. Neque ad solita dari scholaribus ratione studii in aliqua Universitate, nisi dentur in titulum. Auctores iidem.

17. Neque ad Hospitalia, etiam religiosa, nisi dentur in titulum & in perpetuum; alias enim non sunt beneficia. Idem dicendum de Leprosariis & Eleemosynariis. iidem Auctores.

18. Denique multò minus ad officia, quæ cadunt etiam in laicos. iidem. de his quoque omnibus idem ait Wagn. pag. 491.

Questio 609. An, si Precisæ nominatus sit ad beneficium simplex, possit illud acceptare, si fuerit interea erectum in curatum?

Respondent negativè Okl. *conf. 53.* & Anchar. *in Clem. unione. n. 37. de concess. præb.* apud Chok. pag. 27. eò quod omnis dispositio intelligenda est rebus sic stantibus. Responder tamen ipse Chok. contrarium; eò quod indultum precum comprehendat etiam curatum; per mutationem autem non extinguatur privilegium; quod est compatibile cum statu immutato.

**

Questio 610. Ad quas personas se extendant preces, seu qui intelligantur in hoc indulto precum per personas idoneas ad hoc, ut iis preces concedi possint?

Respondeo primò: habentem jam ante beneficium in aliqua Ecclesia, cenferi adhuc personam idoneam, ut, ei in eadem Ecclesia ad aliud beneficium concedantur preces cæsareæ, modò tamen hæc beneficia sint talia, ut sine dispensatione Apostolica simul retineri possint. Chok, pag. 74. & ex eo Pirh. n. 382. Wagn. pag. 494. qualia sunt difformia seu diversi generis, ut dignitas & Canonicatus, Canonicatus & Capellania, beneficium curatum & simplex; hæc enim sunt de jure compatibilia, etsi residentiam requirant; cum enim in eadem Ecclesia consistent, potest quis in utroque simul residere, nisi ratione oneris vel ministerii, quod utriusque eodem tempore incumberet, sibi repugnent. Pirh. Wagn. *ll. cit.* Chok. *loc. cit.* citans Abb. *conf. 96. dub. 2. p. 2.* Navar. *conf. 21. de præb. Less. de just. l. 2. c. 34. n. 44.* Garc. p. 11. c. 5. num. 235. quamvis is n. 243. dicat, sac. Congr. Concilii contrarium resolvisse, quam declarationem Pirh. ait vel non esse authenticam, vel non esse receptam.

2. Secundò, adhuc esse personam idoneam, etsi jam habeat beneficia duo, tria aut plura, qualiacunque, cujuscunque valoris in aliis Ecclesiis, modò ratione ministerii vel residentia non sint incompatibilia. Chok, pag. 78. Pirh. Wagn. *ll. cit.* juxta tenorem ipsius indulti precum. Idem est, dum quis jam ante haberet plures gratias expectativas à Sede Apostolica, aut mandata de providendo; quòd idem habetur in ipso indulto. Auctores iidem. Unde jam etiam Precista non tenetur exprimere, neque beneficia, quæ alibi habet, neque expectativas illas. Auctores iidem. Unde jam patet, ampliore favore dignari hos Precistas, quam nominatos ab Universitatibus, utpote qui exprimere debent beneficia, quæ obtinent, etiam si unicum sit & minimum, ut constet, nam nominandi habeant duas præbendas, aut dignitatem cum præbenda, aut beneficia alia usque ad certam summam. Chok. *loc. cit.* Item plus favoris per hoc indultum habere Executoribus harum precum, quam per *cap. 55. cii. de præb. in 6.* comperit aliis, quibus auctoritate Apostolicâ concessum est, ut alicubi in sua vel alia Ecclesia provideant; nam licet iis in concessione hujusmodi concessum sit, quòd personæ jam beneficiatæ providere possint, restringitur id tamen ad habentes duo solum beneficia sine cura, Wagner. *loc. cit.*

3. Tertiò: personæ idoneæ adhuc sunt, etsi careant qualitatibus secundum statuta & consuetudines Ecclesiarum requisitis, ut si Precista careat nobilitate, certâ ætate, actuali sacerdotio, similive requisito aliquo ex statuto, vel consuetudine alicujus Ecclesiæ. Chok, pag. 75. Pirh. & Wagn. *ll. cit.* restatitque hic, Ecclesiam nobilem vi hujus indulti, denique coactam esse recipere à Ferdinando II. nominatum carentem nobilitate ex ejusdem Ecclesiæ statuto & consuetudine requisitâ. Sed neque opus est, ad istiusmodi inhabilitates per specialia statuta & consuetudines Ecclesiarum introductas dispensatione; cum illa per hoc indultum, & clausulam in eo contentam sublata videantur quòd ad preces cæsareas. Auctores iidem. Ubi tamen illud notandum, quòd ait Chok. pag. 26. quòd dum præbenda v. g. requirit gradum, seu est theologalis,

vel certam aliam qualitatem, non extingui per hoc, quòd vi precum collata sit non habenti illam qualitatem, sed suspendi duntaxat ad tempus, ita, ut prima postea vacans præbenda extra indultum precum debeat conferri Theologo. Idem est de præbenda sacerdotali. Similiter idonea personæ adhuc erunt, etsi careant qualitatibus à jure communi requisitis, v. g. ætate, natalibus legitimis (quæ duo etsi exprimantur in indulto, eadem tamen est ratio de similibus inhabilitatibus. Wagn. pag. 494.) ita, ut v. g. is, qui non est in ea ætate, ut intra annum promoveri possit sacerdos, acceptare tamen possit vi precum beneficium, & Executores illud ei conferre. Restringitur tamen hoc ipsum à Papa in indulto, nimirum ut quòd has inhabilitates à jure communi inductas sit legitime cum his dispensatum, nempe à Papa (quia licet Cæsar possit restituere quòd ad natalia, non tamen id potest in ordine, ut quis sit habilis ad beneficia Ecclesiastica) non enim concessâ potestate conferendi beneficia, hoc ipso cenferi debet concessa potestas dispensandi, aut conferendi ea inhabilibus sine dispensatione; cum ea potestas specialem requirat concessionem. Auctores iidem. Ex quibus illud sequi videtur, posse alicui non habenti istiusmodi qualitates à jure requisitas in sensu composito istius inhabilitatis, adeòque citra ullam dispensationem concedi, & ab eo acceptari has preces, modò sit inhabilitas dispensabilis, tamen in dicto sensu composito, seu citra dispensationem præviam ab Executoribus provideri nequeat de beneficio, in ordine, ad quòd preces sibi concessas habet. Porro hanc quæstionem movet Chok. pag. 75. num. si preces concessa alicui fuerint ante primam tonsuram, valeant, & nihil ad illam responder, sed remittit ad Imol. & alios in c. 2. de instit. Felin. in cap. cum aded. de rescript. num. 2. Paris. *conf. 125. volum. 4. etc.* proinde, cum ista concessio precum habeat rationem nominationis, videtur in hoc puncto de eâ dicendum, quòd aliàs dictum de nominatione, dum queritur, num sufficiat, ætatem aliàmve qualitatem requisitam adesse tempore collationis seu institutionis, etsi non adsit tempore præsentationis; nisi fortè in hoc sit differentia, quòd nominatio aliàs seu præsentatio non fiat nisi ad beneficia vacantia, preces autem concedantur ad vacatæ, & hinc sufficere videatur Clericatus habitus tempore vacationis beneficii, ad quòd Precista offert Executoribus preces sibi à Cæsare concessas.

4. Quartò: Cæcos, surdos, mutos, aut aliquâ parte corporis vitiatos capaces esse precum Cæsarearum in ordine ad acceptandum beneficium, cui annexus aliquis Ordo actu aut in potentia proxima veluti intra annum suscipiendus, negat Chok. pag. 45. eò quòd, qui repellitur ab Ordine suscipiendo, repellatur etiam à beneficio obtinendo: concedit tamen eos capaces esse in ordine ad obtinenda beneficia, quæ Ordinem annexum non habent, accedente tamen Pontificis dispensatione; cum nemo alius super irregularitate, quæ est ex vitio corporis, dispensare possit; adeòque Precista corpore vitiati beneficium vi precum citra dispensationem papalem acceptare nequeunt, ita ferè ille. Verum hæc ipsa colligenda esse credo secundum corollarium istud paulò ante adjectum.

Quaestio 611. An igitur etiam Caesar concedendo preces, immutare possit naturam beneficii?

Respondet ad hanc quaestionem sub distinctione Chok. p. 26. Caesarem, dum confert, non ut Patronus, id non posse; cum non possit jus acquisitionis Ecclesiae tollere; esset enim species alienationis: item quod limitata potestas translata sit cum suo onere, hinc tenetur providere secundum qualificationem, quae tenebatur Collator ipse, uti & is, ad quem fit devolutio; adeoque providere hominibus illius qualitatis secundum naturam institutionis beneficii. Ac denique quod ubicunque dispositio testatoris est certa respectu certae personae & loci, non potest alterari. Dum vero confert, ut Patronus, posse eum qualitates & conditiones tempore foundationis appositae in totum tollere; cum sola auctoritas, ut Host. in c. cum accessissent. de constitut. & consensus fundatoris vel ejus haeredum sufficiat ad hoc, ut tollatur natura & conditio, aut institutio in ipsa fundatione appositae. Et ut Imol. cum Abb. in cap. fin. de Clericis non residentibus, quod si in institutione beneficii collatio facienda est presbytero, potest cum licentia Patroni super hoc dispensari, ita Chok. verum hoc secundum membrum distinctionis omnino falsum est; cum nequidem fundator ipse, multoque minus successores Patroni postmodum mutare possint leges foundationis, etiam cum consensu Ordinarii, ut supra fusè probatum, ubi actum quid possit Patronus.

Quaestio 612. Num Caesar concedendo preces, de novo apponere possit conditiones aliquas?

Respondeo negativè; quia inferiores, etiam Collatores, debent conferre purè, nisi fortè adji- catur conditio, quae de jure inest. Chok. pag. 27.

Quaestio 613. Cum Caesar ipse vi indulti precum non habeat potestatem conferendi, sed solum nominandi, ut dictum supra ex Wagn. pag. 490. Pirh. loc. cit. n. 368. & Chok. pag. 1. à quibus Precista sint instituendi in beneficio, seu à quo ipsis conferendum beneficium in Ordine ad quod preces impetrantur, an is sit ordinarius Collator, an Executor à Caesare constitutus?

Respondet primò Wagn. pag. 495. id spectare ad Executores illos, dum ait: stando in textu indulti, nisi aliud habeat consuetudo, caesareas literas à Precista primùm offerendas fore Executoribus à sua Majestate deputatis, qui nullo deprehensio substantiali vitio beneficia ipsis canonicè conferant, & postea preces caesareas Ordinariis Collatoribus, ad quos spectat, porrigant, à quibus Precista recipi debet, & in possessionem induci. Hujus suae sententiae hanc dat rationem; quod Papa in ipso indulto velit, ut provisio canonica precedat receptionem, hoc est, missionem in possessionem, dum ait: postquam ipsis canonicè provisum fuerit, recipere & admittere teneantur: hanc verò receptionem solum Ordinariis injunxit; cum in toto indulto nullibi dederit potestatem conferendi iisdem Ordinariis seu Collatoribus.

2. Respondet secundò contrarium, & fortè probabilius Engels ad rit. de prab. n. 71. eò quod ex

binis earum precum formis, Rudolphi nimirum & Ferdinandi Caesarem, quas in praem. pag. 4. & 5. recitat Chok. ubi preces fuerunt expressè ad Ordinarios directæ Collatores, itaque ab Imperatoribus pro collatione & provisione Precista faciendae requisiti; adeoque vel ex hac practica observantia sufficienter colligatur sensus verborum illorum indulti: nec non personas ipsas ad hujusmodi beneficia, postquam ipsis de illis canonicè provisum fuerit, recipere & admittere debeant, & teneantur, esse hic; postquam per Ordinarios, ad quos preces per Caesarem diriguntur, examinatis qualitibus practica & ceteris, quae canonica institutio requirit, provisum illis fuerit, vel his recusantibus, aut forsitan circa beneficia reservata, quae ad eorum collationem non spectant, per Executores caesareos, juxta earundem precum tenorem (juxta quem sane non est, si, dum Imperator in literis expressè & directè requirit Ordinarii collationem in beneficio ad illum spectante, precista, eo neglecto, hanc collationem petat ab Executore) recipere debeant, scilicet ad actualem possessionem eisdem Ordinarii Collatores, vel ad quos ea in possessionem missio pertinere solet. Sed neque, ut addit Engels, videtur fuisse Papae intentio, Ordinariis adimere suum jus conferendi, eisque praefere extraneos Executores, quod utique non raro discordias & confusiones moveret. Eandem cum Engels sententiam tenet Pirh. nu. 375. inquit: quia Ordinarii Collatores non facile parebant huic indulto primariarum precum, Papam constituisse delegatos suos pro executione nominationis caesareae, ut compellant Ordinarios ad conferendum: quamvis n. 384. expressè teneat contrarium, dum inquit: Executores deputati à Caesare debent iis, qui ab illo nominati sunt ad beneficia, conferre & assignare beneficia, & postquam illis canonicè provisum est, Collatores eisdem recipere & admittere debent; adeoque collatio semper fit (hoc est demandatur faciendae) Executoribus, collatoribus verò nudum receptionis seu installationis ministerium. Idem cum Engels tenet Chok. pag. 26. (quamvis obcurtius loquatur, & velit receptionem, & admissionem haec, de qua in indulto, esse receptionem collativam juris in beneficio, sive accipi pro ipsa institutione, seu collatione; adeoque Precistas non egere ulterius alicujus operâ vel gratiâ, nisi ad actum possessionis corporalis, in qua tantum consistit executio facti) dum ait: mentem Pontificis esse, ut ipsi Ordinarii precistis provideant & beneficia conferant per collationem, videlicet receptivam, vel receptionem collativam.

Quaestio 614. Executores precum harum, à quo, & quales constituendi, & quae eorum potestas?

Respondeo ad primùm: Pontifex generatim pro nominationis caesareae executione delegatos suos constituit, seu haberi vult, quos Caesar Executores deputavit. Wagn. pag. 492. Pirh. n. 375. Imperator verò auctoritate pontificiâ seu concessâ sibi Pontifice in specie hos Executores constituit, denominando certas aliquas personas Ecclesiasticas. Potestque proinde Caesar, Executor à se denominato mortuo, antequam preces seu denominatio sortita effectum, deputare & substituere alium & alium, donec preces plenè sortita effectum. Pirh. & Wagn. ll. cit. Aitque Pirh. aliud dicendum, si

Exe-

Executores non à Cæsare ex concessione Papæ, sed ab ipso met Papâ in particulari deputati essent; tum enim, iis mortuis, recurrendum ad Papam, à quo tum nulli alii potestas deputandi Executores concessa foret. Quod si tamen sub nomine dignitatis alicui demandata Executio, tunc, quia dignitas non moritur. *c. gratiosè. de rescrip. in 6. is, qui ad eandem dignitatem subrogabitur, exequi possit, juxta c. quoniam. de offic. delegati. Chok. pag. 55.*

2. Respondeo ad secundum, hos Executores esse debere personas Ecclesiasticas in dignitate constitutas, vel personatum obtinentes, vel Canonicos Ecclesiarum Cathedralium; cum his solis causæ auctoritate literarum Sedis Apostolicæ vel Legatorum ejusdem committi possint, juxta *c. statutum. de rescrip. in 6. Chok. pag. 52. Pirh. & Wagn. loc. cit.*

3. Respondeo ad tertium, posse imprimis hos Executores constituere subexecutores, cum habeant jurisdictionem delegatam à Principe, videlicet Papâ; dummodò tamen isti subdelegati seu subexecutores habeant illas qualitates, quæ requiruntur in delegato vel Executore. *Chok. pag. 55. Pirh. & Wagn. l. cit.*

4. Dein possunt dicti Executores ex auctoritate pontificia contra quosvis Collatores, Episcopos quoque & alios, ad quos preces directæ sunt, etiam per censuras Ecclesiasticas procedere, ut preces ad effectum redigantur. *Engels loc. cit. num. 71. Pirh. num. 384, ubi ex Chok. pag. 78. addit, quod hi Executores sine justa causa contradicentes executioni precum possint excommunicare, & tunc eo ipso cadant jure, si quod in illo beneficio habeant. Idem habet pag. 83. citatque pro hoc Paris. de resign. q. 7, num. 169. Non tamen poterunt Executores hi excommunicare contradicentes de jure, dum allegant justam causam, non parent literis Executoris. *Chok. cit. pag. 85. An verò pari modo per censuras possint procedere contra Exemptos, ad hoc non respondet Chok. sed remittit ad fratrem suum Erasmus Chok. qui hanc questionem expressè tractavit in tract. de jurisdictione. Ordinar. in Exemptos. p. 4. 9. 64.**

5. Denique non posse hos Executores, posito etiam, quod ipsi per se conferre possint Precistis beneficia, siue sint ad providendum, recipere resignationem alicujus volentis in eorum manibus resignare, ut recepta provideant, tradit *Chok. pag. 83. ex Paris. de resign. l. 7. q. 22. eò quod necesse sit, ut expressè committatur receptio resignationis, juxta C. dudum de preb. in 6. & Coraf. de benef. p. 1. c. 8. num. 17. quem citat Chok.*

Questio 615. Num Executores harum precum (idem ferè est de ipsis Collatoribus) possint exequi, seu nominatis conferre post obitum Imperatoris, re adhuc integrâ, hoc est, nullâ adhuc factâ acceptance Precistæ ad beneficium vacans, dum in vivis adhuc esset Imperator ?

Responder primò *Chok. pag. 53. negativè, & dicitque esse aliud querere, an gratia re integrâ expirat morte pontificis; aliud, an preces hæc expirant morte Imperatoris, quod posterius affirmat, & plura pro hoc assert. Primo quod privilegium personale (quale est illud precum) sequatur personam, & cum eâ extingatur, juxta C. privilegium. de reg. juris. in 6. non enim queritur, an illud*

privilegium concessum Cæsari expiret morte Cæsaris, & non transeat ad successorem in Imperio; quod idem est cum illo; privilegia contra jus commune, quale est illud precum, non extendunt se de personâ in personam, etiam ex identitate rationis &c. Efficacius est illud, quod mandatum factum per Legatum de providendo certæ personæ de beneficio tunc vacante, moriente legato ante mandari Executionem ipso jure expiret, juxta *c. presenti. de off. leg. in 6. & c. si cui nulla. de preb. in 6. ergo multò magis expiravit gratia precum à Cæsare concessa, re adhuc integrâ, seu nullo adhuc beneficio vacante, vel etiam nequidem adhuc insinuatione ullâ factâ Executori vel Collatori. Sic docere ait *Gigas de pens. q. 91. num. 4. Mandol. ad reg. 10. Cancell. q. 2. n. 4.**

2. Responder tamen secundò idem *Chok. pag. 55. has in contrarium adducendo rationes. Primò quod commissio data Cæsari non reguletur adinstar mandati, quod re integrâ expirat morte mandantis, sed adinstar gratiæ seu privilegii personæ Cæsaris facti, quod perpetuò durat, & non expirat morte concedentis, ut videre est apud *Bursat. conf. 29. num. 5. Verum ipsa preces concessa à Cæsare Precistæ videntur se habere, & consequenter regulari, per modum mandati; cum iis mandetur Executoribus & Collatoribus, ut ipsi provideant de vacaturo. Secundò, quæ ratio est melior, & facit hæc secundam partem probabiliorem; per nominationem Cæsaris, seu per concessionem precum factam Precistæ res desit esse integrâ, quia aliquid captum fuit, licet necdum consummatum. Item Precistæ per acceptationem hujus gratiæ precum facit, ut res non sit amplius integrâ, ut *Paris. conf. 145. num. 14. vol. 1. Old. conf. 229. Mohed. decis. 354. apud Chok. qui addit, huic dispositioni juris videri suffragari observantiam: & in dubio gratia Principis ceteri debet perpetua, juxta *Bursat. conf. 30. num. 4. adeò que licet privilegium hoc Cæsari à Papâ datum expiret cum Cæsare, non tamen privilegium à Cæsare datum Precistæ expirat cum Cæsare.****

Questio 616. Quando nam, siue intra quod tempus hi Executores debeant exequi gratiam illam precum ?

1. **R**espondeo primò: Executor, etiam datus ad providendum de beneficio, quod impetrans duxerit acceptandum, non potest illud ei conferre (vel etiam dum Executor non est ad providendum, facere conferri) priusquam ille acceptavit, seu declaravit, se illud petere. *Chok. pag. 52.*

2. Respondeo secundò: debent providere aut facere provideri Precistis infra mensem, postquam ipsis vacatio hujusmodi beneficiorum innotuit, & illi ea acceptarint, seu duxerint acceptanda, conferretque Executor beneficium (intellige dum est ad providendum) etiam illo, ad quem alias spectat collatio, non vocato aut monito; cum is tunc sit merus Executor. *Chok. ibid.*

Questio 617. An Imperator hoc suum privilegium seu indultum precum cedere etiam possit alteri, ita ut non solum nominati à Cæsare, sed etiam nominati ab iis, quibus Cæsar hoc jus nominandi concessit, frui possint gratiâ precum ?

Respon-

Respondeo affirmativè; cum, ut Felin. in re-
pertor. v. *denominatus de mandato*. nominatus de
mandato alterius censetur nominatus à mandante.
Chok. pag. 21. testans sic illud cessum à Ferdinando
Cæsare Electori Coloniensi, ita ut nominati ab hoc
Electore censentur nominati à Cæsare.

*Questio 618. An Cæsar, postquam uni con-
cessit preces, seu unum nominavit, possit à
prima nominatione resilire, & nominare al-
ium; vel etiã absq; eo, quod resiliat à primo,
alium illi substituere, puta, dum Precista est
mortuus, vel renunciavit gratiæ?*

1. **R**espondeo primò non posse sine omni causâ;
quia, licet princeps possit sine omni causa su-
um privilegium revocare, ut Felin. in c. *qua in Ec-
clesiarum. de constitut. num. 55.* dum tamen alicui be-
ne merito donat vel concedit (ut Cæsar facit Pre-
cistæ) non debet facultas hujusmodi, seu donatio
auferri iterum ab eo sine causa, juxta L. *Aquil. & L.
si pater. ff. de donat.* & Baldum. in L. *qua ex relationi-
bus. c. de LL. & alios apud Chok. pag. 32.* qui tamen
id intelligit, si jus aliquod quæsitum precistæ, uti
id factum videretur, dum is preces illas acceptavit;
eò ipso enim jus acquisivit petendi primum vaca-
turum: secus si nomen tantum in rotulo relatum,
de quo paulò post.

2. Respondeo secundò, eum posse variare
exemplo Legati de latere, qui postquam reserva-
vit sibi beneficium pro certâ persona, potest id re-
vocare, & alteri conferre; tum quia per hujusmodi
nominationem non acquirit jus in beneficio, sed
solum jus implorandi officium Executoris, ut sibi
provideat, vel providere faciat: tum quia exspe-
ctativa omnes sunt odiosæ, adeoque res censetur
manere integra, dum quis nominatus est ad bene-
ficium vacaturum. Unde etiam talis nominatio
vim non habet præsentationis factæ ad beneficium
vacans, utpote quæ revocari nequit; cum non re-
linquat rem amplius integrâ. Chok. pag. 22. &
ex eo Pirh. num. 372. wagn. pag. 491. Videnturque
hæc procedere etiam, ubi nomen Precistæ jam re-
latum est in albo seu rotulo Cæsareo, unde sic inscri-
pti & nominati dicuntur expectantes; quia ex eo
non acquiritur jus in re, nec ad rem; cum sit tan-
tùm nuda annotatio ad principis memoriam. Chok.
pag. 23. Sed quid si nominatus jam curasset desu-
per solenni ritu literas Cæsareas expedire? videtur
adhuc idem esse; cum per hoc plus juris non acqui-
siverit: sed neque scriptura sit de essentia, sub-
stantia, & valore gratiæ. ut Abb. in c. *nostri. de electi.*
Archid. & Jo. And. in *proem. Sexti Decretal.* Et si
necessaria sit ad illius probationem; & quæ in præ-
sentia principis disponuntur, æquè servanda sint,
five non sint. c. *institutionis. 15. q. 2.* Unde jam et-
iam censet Chok. pag. 22. quòd si quis Cæsar hodie
nominet unum, & cras secundum, & hic secundus
curet ritu solenni desuper expediri literas Cæs-
areas, hunc secundum non esse præferendum primo.

3. Respondeo ad secundum: si preces alicui
concessæ non sint sortitæ effectum ob mortem Pre-
cistæ, vel quia Precista non admittit gratiam seu no-
minationem sibi factam: vel nominatus expressè vel
tacitè (puta, quando ob negligentiam inducitur præ-
sumpta renunciatio, v. g. si intra mensem non ac-
ceptet, ut hic statuitur, de quo postea; quando enim
quis tenetur ad factum limitato tempore, si non facit,
probaturnegligentiâ, & ex eâ tacita juris renunciatio)

renunciatur nominationi aut precibus, potest Cæsar
nominare alium & alium, donec preces illæ sortitæ
sint effectum. Pirh. nu. 373. wagn. pag. 491. Chok.
pag. 24. & 26. qui etiam pag. 25. ait, idem posse Cæs-
arem, nimirum surrogare alium, dum beneficium,
ad quod Precista nominatus est, eique exinde colla-
tum, fiat litigiosum, & pendente lite Precista mori-
atur, aut cedat juri suo; quemadmodum, dum E-
lectus lite pendente moritur, aut cedit, vel electioni
non consentit, electio revertitur ad Eligentes. Nec
obstat, quòd sic jura statuunt de Electoribus vel
Collatoribus Ecclesiasticis; quia idem servandum
in Cæsare; cum & ille jus suum metiatur à Papâ,
à cujus indulto fit, ut beneficium, ad quod nomi-
navit, maneat affectum Cæsari, usque dum nomi-
natio plenum suum ac pacificum sit sortita effe-
ctum: & sanè aliàs vix unquam Precista esset paci-
ficus possessor, cum ordinarii Collatores, utpote
summe odio prosequentes Precistas, semper face-
rent eis molestias, hoc non facturi, dum vident,
quòd si lite pendente moriatur Precista, collatio
precum ad Cæsarem revertatur, itque surrogare
possit alium.

*Questio 619. Quid, si Cæsar pluribus si-
mul conferat preces ad eundem Collatorem,
seu idem beneficium, quis præferendus?*

1. **R**espondeo primò, dum ex scriptura seu cli-
pomatibus de eadem data, vel etiam aliunde
constat, quis eorum prius in album Precistarum
sit relatus, hic præferendus erit, cum qui prior est in
scriptura, etiam prior sit in tempore, juxta leg. *quo-
ties. c. de usus.* Chok. pag. 23.

2. Respondeo secundò: qui prius Executori
præsentavit diploma precum, præferatur alteri, cui
de eadem data facta est collatio precum. Chok.
pag. 24.

3. Respondeo tertio, præferendum illum, in
cujus diplomate inserta est clausula motus proprii,
vel clausula: *etiam si alteri contulerimus*: ea enim
denotat gratiam alterius esse posteriorem.

4. Respondeo quarto: dum unus à Cæsare est
denominatus, alter ab eo, cui Cæsar hac in re par-
tes suas commisit, nec constat de prioritare temp-
oris, præferatur, qui à Cæsare nominatus. Chok. *ibid.*
De cetero notanda hic, quæ dicta sunt supra de Pa-
pa concurrente cum Ordinario.

5. Denique, si Cæsar uno eodémque verbo pri-
marias nominationes seu preces conferat duobus
pro eadem Ecclesiâ, neutra collatio valet; cum defi-
ciat potestas, & consequenter etiam voluntas,
Chok. *ibidem.*

*Questio 620. An, & qualiter Cæsar simul,
vel etiam successivè nominare possit unum
eundémque ad plura beneficia?*

1. **R**espondeo primò: posse Imperatorem ali-
quem nominare simul, hoc est, in continenti
uno eodémque contextu, nullo interposito tempo-
ris intervallo, etsi unum fiat post alterum, ad plura
beneficia in diversis Ecclesiis contenta, v. g. ad Ca-
nonicatum in Ecclesiâ, Monasteriensi, Hildesien-
si, Paderanâ: quin & ad diversa, eaque incompati-
bilia, & in eadem Ecclesiâ dum spectant ad diver-
sos Collatores, v. g. ad Decanum, vel Prælatum ali-
um ejusdem Capituli. Et tot in eadem Ecclesiâ
Collatores gravari possunt, quot in eadem reper-
iuntur, modò tamen singuli, qui gravantur, saltem
4. bene-

4. beneficia conferre habeant. Chok. pag. 48. atqui in hoc casu tot censentur nominationes, quot beneficia, licet uno diplomate comprehensa. Chok. *ibid.* & ex eo Wagn.

2. Respondeo secundò: posse quoque Casarem idem facere, hoc est, distinctis & interruptis ex intervallo temporibus, quo casu qualibet denominatio distinctum diploma requirit. Auctores iidem. Verùm tamen in his omnibus casibus, sive nominationes factæ simul, sive successivè, acceptatione unius beneficii, v. g. Canonici in Ecclesia Monasteriensis, cetera omnes nominationes consumuntur, sive extinguuntur. Auctores iidem juxta tenorem ipsius Indulti; neque enim ideo plures nominationes eidem personæ conceduntur, ut plura illi concedantur beneficia, sed ut citius & certius pluribus Ecclesiis assignatis eveniat alicujus beneficii vacatio, & consequenter obtentio. Pirh. n. 370.

3. Potest nihilominus Cæsar post extinctionem harum priorum precum, alias de novo concedere preces eidem ad eandem Ecclesiam, eodemque Collatores, illâ & illo excepto Collatore, à quo jam obtinuit beneficium vigore priorum precum; cum idem Collator, precibus effectum fortitis, gravari denuò nequeat; possit autem gravari denuò is, apud quem effectum nunquam adhuc habuerunt. Pirh. *loc. cit.* Chok. pag. 49. Et qualiter proinde denuò gravari non poterit Collator Ordinarius, ad quem in specie directæ preces, vi quarum precipua quoque acceptavit beneficium ad ejus collationem spectans, dum is dein renunciavit huic à se factæ acceptationi, eò quòd jam hoc ipso nominatione facta à Cæsare habuerit effectum suum (si non ultimum, qui est ipsa collatio) nimirum acceptationem, ita ut nihil ex parte collatoris defuerit, quò minus Precista obtineret beneficium. Chok. pag. 107. juxta decis. Rota 22. in antiq. & Felin. in c. innovamus. de treugis notab. 5. apud eundem. Neque per hoc juris communis dispositioni ratione pluralitatis beneficiorum creabitur præjudicium; cum per affectationem secundum beneficii vacet prius habitum. Wagn. pag. 491. Pirh. *cit. n.* 370. Chok. pag. 49.

4. Porrò observandum hic, quæ est postrema in indulto precum limitatio, quòd Canonici & præbenda, dignitas sive personatus, administratio sive officium in una Ecclesia habeantur pro uno beneficio, ac proinde non posse Casarem unam personam nominare in eadem Ecclesia pro Canonatu, alteram pro præbenda, aliam pro dignitate, officio aut administratione annexa (tamen si alias vigore mandati Apostolici provideri alicui possit de Canonatu in præsentem, de præbenda verò in futurum, vel contra) idque statutum, ne Ecclesiæ nimium graventur. Auctores iidem.

Quæstio 621. Intra quod tempus teneatur, & possit Precista acceptare beneficium, & quid, si id negligat?

1. Respondeo ad primum, teneri Precistam intra mensem, postquam vacatio beneficii, ad quod etiam in genere nominatus fuit, ipsi innouit (ita ut probabiliter hic mensis incipiat currere à die vacationis notoria in loco vel Ecclesia beneficii, nisi fortè Precista alleget & probet absentiam, vel aliam justam causam ignorantia. Chok. pag. 66. & ex eo Wagn. pag. 493. & Pirh. num. 378.)

P. Leuen. Fori Benef. Tom. II.

beneficium vacans (intellige non tantum per obitum, ut Pirh. n. 377. sed & per resignationem libere factam in manibus Ordinarii) acceptare, hoc est, declarare per se (vel per alium, etiam laicum, nempe procuratorem, habentem ad hoc speciale mandatum, juxta Covar. l. 3. var. res. c. 16. Auctores iidem: non tamen per substitutum ab hoc procuratore, nisi is haberet potestatem substituendi. Chok.) quod vigore precum Imperatoriarum petat hoc beneficium, idque quia diuturna vacatio dispendiosa est Ecclesiis, Pirh. Wagn. *loc. cit.* Chok. *loc. cit.* ubi etiam, quòd, si dum invalida fuisset acceptatio, utpote facta per invalidè substitutum, aut non habentem speciale mandatum ad hoc, sufficiat rati habitio Precistæ facta intra terminum ad acceptandum. Unde jam etiam tenetur ante elapsum mensem rescriptum precum insinuare ordinario Collatori, cui alias ligatæ non essent manus, postetque vacante beneficio illud conferre alteri. Auctores iidem. Chok. pag. 73. citans Germon. de indultis Card. Et si Episcopus collator esleg; eo absente, insinuatio fieri potest ejus Vicario (ita etiam, ut, si postea Ordinarius conferat alteri, non valeat collatio, etsi dicat, se ignorasse insinuationem factam Vicario suo. Chok. *ibid.* citans Rebuff. de nomin. q. 14. n. 60. & Rotam) Auctores iidem. Quin & Vicario, etiam si is non esset in Diocesi; cum, quæ sunt voluntaria jurisdictionis, possint exerceri extra territorium. Chok. *ibid.* Et, si Collator esset Capitulum, deberet fieri insinuatio in Capitulo, Canonicis capitulariter congregatis; cum singuli Canonici seorsim Capitulum non repræsentent. Auctores iidem.

2. Porrò tempus illud mensis non currere minori vel legitime impedito (modo impedimentum non sit affectarum) durante minore ætate vel impedimento, probabile censet Chok. pag. 72. & ex eo Pirh. & Wagn. Et licet aliàs minor in spiritualibus habeatur pro majore, juxta c. ex parte. de rest. spoliar. & cap. ult. de judic. in 6. censeturque sui juris, sicut filius familias quòd ad peculium castrense, quia id tamen locum habet tantum in merè spiritualibus, ut sunt ingressus in religionem, votum, matrimonium, non verò in iis, quæ spiritualibus tantum annexa, ut beneficia, in his contra minorem non currit tempus præscriptionis, aut certe conceditur ei restitutio in integrum, juxta Covar. l. 1. var. c. 4. n. 2. Chok. pag. 72. Pirh. n. 381. Wagn. pag. 494.

3. Respondeo ad secundum, nihilominus re adhuc integrâ, id est, adhuc vacante beneficio, probabile est, Precistam post mensem elapsum, etiam, dum sciens vacare, ex negligentia non acceptavit, ut expressè Pirh. n. 378. Chok. pag. 45. posse acceptare illud beneficium, idque propter clausulam extraordinariam adjectam in ipso indulto precum §. fin. ubi dicitur, quòd non obtent Precistæ, quæ alioquin per constitutiones Apostolicas requiruntur de insinuatione & publicatione gratiarum expectatarum, & diligentis desuper faciendis in favorem ordinariorum Collatorum; dum aliàs, si tales clausulæ derogatoriæ non essent, Precista excideret suis precibus, qui intra mensem per se, vel per alium beneficium non acceptaret; quia non acceptando intra tempus præscriptum, non observaret formam literarum Apostolicarum, & per consequens actus esset nullus, & secundus impetrans præferretur primo, Engels, Pirh. Wagn. ex Chok. pag. 67. ubi etiam, quòd impetranti incumbat

cumbat onus probandi acceptationem in tempore factam; quia ubi certum & limitatum tempus, vel alia qualitas est fundamentum intentionis, sive Actoris, sive Rei, oportet, quod illud tempus & illa qualitas probetur per eum, qui se in illa fundat.

4. Porro posse nihilominus eidem Precista, qui ob negligentiam excidit precibus, pro eodem beneficio conferri denuo preces, non secus ac alteri, donec forriantur effectum, tradit Wagn. pag. 493. & sic non hoc ipso, quod Precista neglexit preces intra mensum insinuare Collatori, hic non erit impofterum liber, ita ut nullis amplius precibus gravari possit.

5. Respondeo tertio: quod, si Precista neglexit acceptare beneficium primum vacans, poterit adhuc petere secundum vacans (idque, sive primum vacans jam collatum fuerit, sive non) quia Papa in indulto relinquit in arbitrio Precista, acceptare beneficium vacans, quandoque & quodcumque maluerit, aut duxerit acceptandum; adeoque poterit acceptare primum vacans, si velit; vel si non velit, potest expectare secundum, illudque expectare, & si nec illud velit, potest expectare tertium, & sic de ceteris. Chok. pag. 68. & ex eo Wagn. Pirh. Sed neque hic obstat *c. si Clericus. de prob. in 6.* ubi mandatum, ut alicui de beneficio proximo vacaturo provideatur, intelligitur de primo, quo neglecto censetur extincta gratia; cum hic textus ex mente Gl. *ibid. v. si Clericus.* accipiendus sit, & locum habeat, si mandatum sit restrictum ad beneficium primum vacaturum, quasi illud verbum proximo idem significet, quod primum, sicutque mandati Apostolici termini strictè observandi. Engels de prob. n. 71.

6. Respondeo quarto: quod, si tamen, postquam primum vacans accepit (accipiendo tamen accepit, non pro acceptatione collationis sibi facta de primo vacante; indubitatum enim est, non posse eum tunc variare vi earundem precum; sed has extinctas esse, & vim suam amisisse; sed pro declaratione facta Collatori, se illud petere seu vellet) dein ab illa acceptatione tacite vel expresse refiliat, non potest beneficium aliud de novo vacans vi earundem precum acceptare. Chok. pag. 68. Pirh. n. 379. Wagn. loc. cit. qui tamen, ut rectè advertit Engels, primitus male confundunt negligentiam petendi primum beneficium vacans cum hac variatione super acceptatione jam facta. Quin & non posse in hoc Collatorem illum gravari novis precibus, dictum est ante ex Chok. pag. 107. Limitanda tamen responsio, ut non procedat primum, quando primus actus fuit invalidus; dispositio enim loquens de actu intelligi debet de primo actu valido, adeoque per acceptationem invalidam dispositio seu facultas acceptandi non extinguitur. Secundò quando acceptans non posset consequi beneficium illud, quod accepit. Tertio, quando per errorem elegit seu accepit alteri jam debitum; vel beneficium simplex pro dignitate. Quarto, quando Precista in ista acceptatione sua protestatur, quod non intendat acceptare beneficium, nisi quatenus sibi de jure debetur, & in quantum pacificè potest obtinere illius possessionem. Pirh. Wagn. *ll. cit.* Chok. pag. 71. & 69. Unde

7. Respondeo quinto: quod si Precista accepit, seu petit sibi conferri beneficium, dicens vacare per obitum Petri, cum tamen vacet per obitum Pauli, nequit variare; valet siquidem ista acceptatio, modo constet de corpore beneficii, quia

demonstratio non vitiat actum, si de corpore, seu re constet, juxta *l. demonstratio. ff. de condit. & demost.* Neque ab impetratione seu provisione beneficii (quæ imperatio taliter facta, nimirum, dum in supplicatione narratum beneficium vacare per obitum Petri, cum re ipsa vacet per obitum Pauli, non valet, etiam si de cetero apponatur clausula: *sive per obitum Petri, aut quovis alio modo vacet*: quia expresso uno modo vacandi, non venit alius modus per obitum alterius personæ, quæ expressa fuit, juxta *cap. statutum. de rescript. in 6.*) arguendum est ad acceptationem, de qua hic, quæ non est nisi quædam voluntatis declaratio de acceptando beneficio, si conferatur, & solum tendit ad executionem gratiæ. Auctores iidem *ll. cit.*

Questio 622. An Collatores preces has sibi insinuatæ admittunt, & nulli alteri, quàm Precista, beneficium conferre teneantur & cogantur?

1. Respondeo ad primum affirmative; sunt enim hæc preces armatæ, & prævalent cuivis juri conferendi, presentandi, nominandi aliorum, & hinc rejici nequeunt, obistente nimirum mandato Papæ. Wagn. pag. 490. cogendi enim per censuras ab Executoribus, si nolint. Unde, dum Collatores aliqui has preces non admittunt, etiam quò ad Ecclesias & Collegia, quæ aliis in rotulis seu registris precum Imperialium in Cancellaria Cæsarea comperiantur (ut inter ceteros de Ducibus Julix, Clivix, & Comitibus Flandrix, qui diversas Ecclesias habent, in quibus ad ipsos solos Canoniatuum & præbendarum collatio pertinet teste Cranzio in *Ecclesiastica Saxonum Histor.* memorat Chok. pag. 3.) ii, etiam Episcopi, quandoque se potissimum fundant in jurep. laicali, eò quòd ex bonis suis patrimonialibus, aut majorum suorum tales Ecclesia, seu Collegia fundata & dotata sint. Chok. *ibidem.*

2. Respondeo ad secundum, quòd sequitur ex dictis; non posse Collatores alteri quàm Precista debito tempore requirente beneficium conferre, utpote quòd per preces has interpositas redditur affectum, ita ut si collator, etiam ignoranter, illud contulerit alteri, invalida sit collatio propter decretum irritans in indulto contentum, quòd etiam ignorantes ligat, ne quoquo modo tali dispositione contraveniri, & ubi contraventum, nihil actum censetur. Chok. pag. 95. Engels *ad rit. de prob. n. 71.* adeoque Precista requirente, collationem à se facta collator corrigere debet, eique de novo valide conferre; cum melius sit corrigere se ipsum, quàm corrigi. *§. 1. authent. de nupt.* Et non præstet impedimentum, quòd de jure non sortitur effectum. Chok. pag. 72. Insinuat nihilominus idem Chok. pag. 62. contrarium, nimirum potestatem Ordinarii non esse ligatam, quò minus, antequam ei debite insinuatæ sunt preces, conferre possit beneficium, & valeret collatio, prout valet collatio Ordinarii facta, antequam ipsi mandatum de providendo alicui à Papa concessum insinuetur, juxta Gloss. quam citat Chok. *in c. fin. de prob. in 6.* licet secus esset, si Papa re ipsa jam Canonicum aliquem creasset, & mandasset illi provideri de prima præbenda vacatura; tunc etiam ignorantis Ordinarii manus ligata forent. *c. si postquam. de prob. in 6.* quòd in precibus non fit, sed tantum provisio in futurum mandatur, nullo jure de presentè collato Precista. ita

ita Chok. Quòd si Ordinario negligente aut recusante Precista conferre, hic recurrit ad Vicarium Ordinarium, qui ignarus collationis ab Ordinario facta alicui, idem beneficium conferat Precista, & tertius quoque interim illud idem beneficium impetrat à Papa, præferendam à Vicario isto factam collationem, si contulit, uti Executor Apostolicus vigore precum, asserit Chok. pag. 72. eò quòd licet Vicarius non possit expedire ea, quæ sunt meræ gratiæ, potest tamen expedire, quæ sunt Iustitiæ & necessitatis, & sic supplere moram Ordinarium. Quòd si collator latitat, aut aliàs obster, quòd minus ei fiat insinuat precum, perinde erit, ac si facta fuisset; cum pro citato habetur, qui se occultat, vel impedit, ne possit citari, juxta *c. quoniam frequenter. ut lite contestat. c. 1. de foro competente.* Chok. pag. 78. Porro num mortuo ante collationem Imperatore Collatores adhuc conferre possint, & consequenter teneantur, ad hoc, inquam, responsum est supra.

Questio 623. An Decanus & Capitulum, dum Collatores non sunt, impedire possint Precistam, denegando illi possessionem (dum missio in possessionem ad illos spectat) si iis constet de injuria & defectu tituli, v. g. propter incompatibilitatem beneficiorum?

R^Espondet negativè Chok. pag. 79. hac ductus ratione, quòd imprimis, licet beneficium haberi non possit, nisi præviâ institutione canonicâ & legitimo titulo, possessio tamen potest transferri sine eo. ut Abb. in cap. literis, de restit. spoliat. cum, quòd beneficium obtineri nequeat absque titulo, id solum verum sit respectu juris, non verò respectu possessionis, quæ plus facti quam juris habet. Unde fit, ut exceptiones concernentes titulum non impediunt immisionem in possessionem. Deinde quòd Precista hoc ipso, sive ex concessione precum Cæsarearum ei facta habet titulum coloratum, qui sufficit ad tollendam omnem intrusionem, juxta decis. Rotæ, quam citat, validisque satis est, ut Decanus & Capitulum adstringantur ad illius receptionem; cum illud non habeat nisi nudum installationis ministerium, & nequaquam cognitionem causæ, uti eam haberet, si haberet liberam collationem, adeoque posset se opponere & appellare, & interim conferre, ut Ruzæus *tr. de jure Regal. privilegio 6.* quem citat Chok. *ibid.* Proinde tenetur recipere Precistam, salvo jure cujuslibet; quia non spectat ad Capitulum cognoscere de viribus tituli, & titulus provisi non habetur in consideratione in nudo ministerio facti & possessionis, ut Philip. Prob. *tr. regal. q. 36.* citatur quoque ab eo, sed est hoc Executoris, qui juri tertii non derogat, & coram quo, si tertius opponat exceptionem, ejus est videre, num sit relevans, nec ne.

Questio 624. Quanam in illo indulto precum concessio Imperatori à Papa continetur clausula derogatoria eorum, quæ eidem indulto obistere possent?

1. R^Espondeo hæc sequentes. Primò derogat Papa Constitutionibus Apostolicis de non utendo gratis expectativis.

2. Secundò, literis expectativis concessis in P. Leuren, Fori Benef. Tom. II.

forma pauperum, juxta *c. si pauper. de præb. in 6.* sive mandatis de providendo pauperibus Clericis non habentibus beneficium; item literis de providendo personis illustribus aut graduatis, ita ut omnes hujusmodi literæ non obstant precibus Cæsareis, si contingat, illas concedi super talibus beneficiis, quò minus dictæ preces fortiantur suum effectum.

3. Tertio, regulis cancellariæ quodcumque publicatis & publicandis, quibus expressè & speciatim derogari debet; quia per clausulam generalem derogatoriam: *non obstantibus constitutionibus Apostolicis*; non censetur derogatum nisi constitutionibus ordinariis, non extraordinariis, quales sunt Extravagantes & regulæ cancell. atque ita etiam derogatum regulæ undecimæ, quæ est revocatoria expectativarum, sive per quam Papa statim post assumptionem suam revocat omnes expectativas, non sortitas in aliqua parte effectum: ita ut hac regulâ non obstante, preces fortiantur suum effectum, etiam post obitum Papæ, qui eas Cæsari concessit Chok. pag. 87. Dubitat nihilominus Chok. *ibid.* num per istas generales clausulas in precibus contentas derogatum sit iis regulis Cancell. quæ ubique sunt in celebri apud omnes observantia; nimirum de annali, trienniali, de publicandis, de surrogandis, de infirmis &c. quæ judiciales sunt; & ait Gomef. in q. 6. *proem.* censere, dictas regulas notabiles ex stylo cancellariæ non censeri sublatas, non factâ expressâ & in individuo mentione earum.

4. Quarto, statutis & consuetudinibus aliarum Ecclesiarum etiam juramento & confirmatione Papæ roboratis; quibus quoque expressè erat opus derogari; & speciatim etiam derogatur consuetudini optandi (cujus consuetudinis optandi necessaria erat expressa & specialis derogatio, ut Garc. *p. 5. c. 1. n. 150.*) Chok. pag. 90.

5. Quintò, literis quibuscumque Apostolicis, non facientibus plenam & expressam de verbo ad verbum de eodem mentionem.

6. Sexto, ipsis Concordatis Germaniæ eorumque confirmationi, quatenus huic indulto adversantur. Unde patet, dubium non esse, habere has preces etiam locum in mensibus ordinariorum Collatorum.

7. Septimò, quibusvis aliis privilegiis, indultis & literis Apostolicis, indulto huic quomodocumque adversantibus, etiam motu proprio Papæ, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, etiam cum clausulis derogatoriis derogatoriis, & aliis insolitis concessis.

8. Ac denique decernitur, quidquid contra quâcumque auctoritate attentatum fuerit, irritum & inane; ita ferè Pirh. *n. 386.* & Wagn. *pag. 495.* pluribus de his Chok. *à pag. 86.* qui etiam *pag. 61.* refert, Papam in privilegio dato facultati artium Lovanienti velle, quòd hujus facultatis nominationes præferantur precibus Imperialibus; quod si verum, expressè ergo per hoc Papa derogavit precibus hisce; malè tamen ex hoc supposito inferitur, preces non habere locum in mensibus Ordinariorum; cum in his locum non habeant dictæ facultatis nominationes; cum tamen hæc præferantur nominationibus factis vi precum; nam, ut rectè Chok. *pag. 62.* in isto indulto nominandi concessio Lovanientibus, Papa expressè non vult eas locum habere in mensibus Ordinariorum, cujus contrarium statuit expressè in indulto precum; ergo ex eo, quòd

quòd ubi concurrunt nominatio vi precum, & nominatio vi istius indulti Lovaniensis, hæc prævaleat, adhuc non sequitur, istam uti hanc non habere locum in mensibus Ordinariorum.

Questio 625. Num contra Casarem quoad has preces detur præscriptio, ita ut, si hoc indulto precum non utatur, illud amittat?

Respondeo negativè; quia contra privilegium consistens in voluntate privilegiati non currit præscriptio, si non fuerit usus privilegio, dummodo tamen alii fuerint usi. Chok. pag. 21. citans Calderin. *conf. 1. de rescriptis.*

Questio 626. Num Papa idem, qui concessit, vel etiam ejus Successor, preces revocare possit?

Respondet Chok, pag. 88. cum hoc Indultum concessum Casari ob ejus in Ecclesiam merita, nequeatque Princeps in hoc casu bene merentia auferre à Donatario, quod donavit, sine causa, videri Papam non posse has preces revocare; quod utique intelligendum non de Papa utente plenitudine potestatis suæ; sed de eo, quòd non deceat id eum facere. Unde etiam à tempore, quo Casares sunt in possessione precum istarum, visum non est, per aliquem Pontificem iis uspiam derogatum. Chok, *ibid.*

Questio 627. Qualiter Precista amittat factam sibi gratiam precum?

1. Respondeo primò: si Precista fiat inhabilis vel irregularis, aut crimen commisit, quod privationem ipso jure inducit. Chok, pag. 30. ubi, quòd tamen iterato possit Casar tali concedere preces; quod credo, intelligit, sublato impedimento inhabilitatis.

2. Secundò: si Precista renunciavit precibus expressè vel tacitè; potest enim quis privilegio in suum favorem inducto renunciare. *c. si diligenti. de foro comper.* & in hoc casu tam operatur tacitum quam expressum. Chok, pag. 30. Censetur autem tacitè renunciare primò, dum contrahit matrimonium, & in hoc casu Casar potest alium surrogare. Chok, *ibidem.* quòd si tamen matrimonium fuit invalidum, Precista per hoc non excidit precibus, juxta illud: non præstat impedimentum, quod de jure non sortitur effectum, *de reg. juris. in 6.* Quin &, qui post impetratas preces ad primum vacaturum duxit uxorem, & ea interim moritur ante primum vacans, posse adhuc vi dictarum precum primum illud vacans obtinere. pag. 30. ait Chok. citans Angel. Tertio tacitè censetur renunciare, dum fit miles; cum qui arma militaria exercet, perdat privilegium Clericorum; quia facit actum contrarium Clericali, juxta Innoc. in *cap. in audientia. de sent. Excom.* imò perdit beneficium; si quod habet juxta Paris. *de resign. l. 1. q. 1. n. 22.*

Chok, *loc. cit.* Quartò dum emittit religiosam professionem,

Chok, *ibid.*

*****

**

*

PARAGRAPHVS XI.

De reservationibus ratione aliarum Expectatarum.

Questio 628. Quid sint expectativa, & quotuplicis generis?

1. Respondeo ad primum: Expectativa (quæ etiam dicuntur mandata de providendo, nisi quòd mandatum de providendo latius pateat, utpote extendens se etiam ad beneficia vacantia) sunt literæ Apostolicæ, in quibus mandatur locorum Ordinariis his vel illis Clericis providere de beneficio proximè vacaturo. Azor. p. 2. l. 6. c. 32. q. 1. Pirh. *de præb. n. 234.*

2. Respondeo ad secundum, novem gratiarum harum expectatarum enumerari à Staphil. apud Azor. *loc. cit. q. 4.* nimirum Primò, quibus Papa concedit literas, quibus aliquem in Cathedrali vel Collegiata creat Canonicum, certumque Executorem constituit, qui ei primò vacaturam præbendam conferat. Secundò, quibus concedit, ut quis in una Ecclesia habens Canonicatum, jus habeat ad alium primò vacaturum in eia Ecclesia. Tertio, quibus mandat, ut alicui habenti Canonicatum provideatur de alio simplici beneficio in eadem vel alia Ecclesia. Quarto, quibus concedit, ut regularis habeat jus ad obtinendum beneficium aliquid sæculare. Quintò, quibus conceditur, ut certi Ordinis Religiosus jus habeat ad aliquid beneficium regulare alterius Ordinis obtinendum. Reliqua similibus gratiarum genera ibi enumerata, non tam beneficia vacatura, quam retentionem habitorum concernunt.

Questio 629. Quâ occasione, & à quo tempore introducta Expectativa?

1. Respondeo ad primum: cum quidam olim Episcopi abuterentur potestate conferendi beneficia, præferendo indignos dignis, & vel maxime à se promotos ad Ordines repellerent à beneficiis, Pontifices per diplomata sua locorum Ordinariis præcipere ceperunt, ut Clericis idoneis, & præsertim illis, quos ad Ordines sine beneficio ullo promovissent; quin & certo alicui à se nominato, quem ob insignem vitæ integritatem aut singularem literaturam, aut ob collatum aliquid in Ecclesiam meritum hac ratione remunerari intendebant, beneficium proximè vacaturum conferrent. Azor. *loc. cit. q. 1. & ex eo Pirh. loc. cit.*

2. Respondeo ad secundum, Expectativas & mandata similia Apostolica verisimile est, in usu non fuisse ante annum 1150. eò quòd in toto decretorum volumine, quod circa Annum illum à Gratiano Monacho editum, nulla de iis mentio reperitur. Azor. *loc. cit. ad initium c. 32.* & eo Zipa l. 3. *juris pontif. ad tit. de concess. præbenda.* Expectatarum initia aliqui referunt ad Alexand. III. Expectatarum usum inventum circa tempora Innoc. III. qui anno 1198. Pontificatum inivit, ait Lort, *de re benef. in apparatus. n. 14.* idque patere ex decretali ejus Epistola relata in *cap. proposuit. de concess. præbenda.* eumque usum invaluisse adeò, ut sub Innoc. IV. qui fuit creatus Papa Anno 1244. diversæ Expectatarum formulæ composiæ fuerint, ut Thom. Campeg. *tr. de reserv. benef. n. 20.* ceterique dein passim

passim Pontifices hunc usum Expectatarum ad Trid. usque retinuerunt, ut liquet ex diversis decretalibus sub titulo de rescript. de prob. de concess. prob. &c.

Questio 630. An, & qualiter dictæ Expectativæ hodie dum sint sublatae?

1. **R**espondeo: imprimis in Germania Expectatarum & similium mandatorum de providendo sublatus usus per Concordata. Laym. ad cap. Capitulum 8. Crucis. de rescript. q. 2. Dein Trident. sess. 24. c. 19. & sess. 25. c. 7. ob frequentes harum Expectatarum abusus universaliter & generatim Expectativas, & quæcunque eas redolent, abrogavit, ut Zipæ. loc. cit. seu omnem earum usum & fomitem, ut Lott. loc. cit. n. 16. sustulit, statuendo, nemini omnino impostum quovis colore concedendas esse, nec hæcenus concessas valere Expectativas. Barbof. paulò post citand. Et ita evanuerunt cum eo etiam dictæ Decretales, & ingentia Doctorum Commentaria super illis. Lott. *ibid.*

2. Procedere quæ hanc ipsam abrogationem factam per Trid. etiam si accedat consensus Ordinariorum, ajunt Barb. juris Eccles. l. 3. c. 13. n. 10. Zipæ. loc. cit. n. 1. citantes Gonz. ad reg. 8. in prox. §. 1. n. 64. ubi etiam, quòd sacra Congregatio Concilii declarat, ex hoc decreto Concilii colligi, non posse erigi Canonicatum supernumerarium ad futuram præbendam. Extendere se etiam hanc abrogationem Trid. ad Expectativas in favorem Collegiorum, Universitatum, & singularium personarum, etiam sub nomine indulti, ait Paris. de rescript. l. 2. q. 10. n. 4. sic quoque ait Zipæ. loc. cit. num. 2. ex Barb. quòd abrogatis hac ratione indultis concessis, Collegiis etiam & Universitatibus, periclitata sint nominationes Universitatum studiorum, eò quòd disertè non videantur, ut alias solent, exceptæ, quamvis dicat Barbofam alias ad c. 19. sess. 24. aliòque ab eo citatos nolle comprehendere Collegia & Universitates, ubi non exprimuntur. Item extendit se hoc Trident. decretum ad reservationes mentales (quales dicebantur, dum Papa reservabat beneficium vel in specie, vel in genere per Bullam seu Breve, ut personæ grata provideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat. Gonz. loc. cit. n. 67. apud Barb. & Zipæ. *ll. cit.*) & quæcunque gratias ad vacatura, id est promissiones certorum beneficiorum, cum vacaverint: & eas nequidem Cardinalibus concedendas decrevit Trident. cit. c. 19. Zipæ. & Barb. *ll. cit.* Non tamen per dictum Trident. decretum tolli consuetudinem titularum canonicorum præbendam expectantium; uti nec consuetudinem immemorabilem, quæ eligi solent alicui Canonici, quibus demum cadat præbenda primò vacatura; præsertim si inter expectantes non Senior assumi ex Ordine, sed novâ electione magis idoneus debeat, habet Garc. p. 6. n. 5. & p. 1. c. 1. num. 5. apud Zipæ. loc. cit. Sed neque Trident. sessione 25. c. 7. absolute removit Coadjutorias cum futura successione (quæ quoque rationem expectativæ, seu gratiæ talis præventivæ seu prævenientis vacationem beneficii habent, ut Lott. l. 2. q. 25. n. 6. citans Rotam apud Mohed. decis. 10. de privi-leg.) sed indulgit in Cathedralibus & Metropolitanis urgente necessitate, vel evidente utilitate, causâ per ipsum summum Pontificem cognitâ. Lott. loc. cit. quamvis Card. de Luc. ad Trid. d. 45. n. 9. dicat in Germania & Gallia, aliisque partibus ultra mon-

tes, in quibus Concilii observantia non adeò vigeat, vel etiam si in aliis vigeat, in hoc tamen puncto usus aliter suadeat, solere Papam facilius in dictis Ecclesiis concedere istiusmodi coadjutorias: in Italia verò & Hispaniâ nullum ferè esse usum istiusmodi Coadjutoriarum in Cathedralibus, bene tamen in Ecclesiis & beneficiis inferioribus, puta, in Parochialibus, in dignitatibus & Canonicatibus Cathedralium & Collegiarum, sed de Coadjutoriis expressè alibi.

Questio 631. Qualiter hodie dum Papa se habeat circa concessionem istiusmodi expectatarum?

Respondeo: quamvis usus ille Expectatarum valde exorbitet à jure, quo inferioribus à Papa penitus interdicitum est, vacationem beneficii prævenire, juxta c. 2. de concess. prob. Lott. cit. q. 25. n. 2. Quin & Auctores plures, præcipuè Galli, apud Azor. p. 2. l. 6. c. 32. q. 3. existimant, illum esse quoque contra antiquiores Canones, inventum per Decretales illas posteriores; dubitandum tamen non est, quin Papa ex plenitudine potestatis, derogando isti decreto Trid. utpote quæ per illud ne in minimo diminuta fuit, hodie dum adhuc ejusmodi expectativas concedere possit. Lott. loc. cit. n. 4. Card. de Luc. ad Trid. d. 45. n. 1. Quin & ea concessio habere potest summam honestatem, fundatam nimirum in utilitate judicio Papæ expensa, & æstimatâ ex meritis personæ, cui talis gratia fit. Lott. *ibid.* n. 3. Verumtamen hoc jus sibi soli tribuit Papa, veluti pro imperio quodam extraordinario. Lott. n. 2. ex Cujac. in explicat. 1. & 2. c. de concess. prob. Quin & in utendo hoc jure suo & plenitudine potestatis post Trid. admodum rari sunt Pontifices. Card. de Luc. loc. cit. vel etiam prorsus à concedendis istiusmodi gratiis abstinerint. Lott. n. 5. ubi: quòd etsi audiverit, à quibusdam quandoque, etiam post Trid. fuisse has gratias concessas, non tamen se reperisse exemplum aliud, quàm sub Gregor. XIV. pro Canonicatu Ecclesiæ Calaguritanae 26. Septembris Anno 1561. super quo his postea fuit orta; & tamen si validam & efficacem propter dictam potestatis plenitudinem, quæ fuerat usus Gregor. cum expressa derogatione Concilii, eam nihilominus gratiam Rota habuerit pro exorbitante. Lott. cit. n. 5.

Questio 632. In qua forma concedantur expectativæ, & quale jus conferant?

1. **R**espondeo ad primum, Expectativam aliam dari in forma simplicis provisionis, quando nimirum Papa providet alicui de beneficio vacaturo, quod decernit acceptandum cum clausula: *ex nunc prout ex tunc*, quo casu etsi constituti certi Executores, tamen gratia dicitur perfecta, nec revocatur morte. Alia datur in forma simplicis mandati de providendo, quando nimirum Papa mandat certis Executoribus, ut provideant impetranti de beneficio vacaturo, quod duxerit acceptandum, quo casu morte concedentis expirat gratia. Lott. l. 2. q. 51. n. 79.

2. Respondeo ad secundum, ante acceptationem beneficii per expectantem (quæ acceptatio eget expressâ declaratione expectantis, nec aliter præsumitur. Cardin. in Clem. 1. de concess. prob. n. 8.) nullum prorsus jus ei quæritur, quod considerabile

fit. Lott. loc. cit. num. 75. Post acceptationem autem nihil quoque quæri expectanti præter jus simplex implorandi officium Judicis, sensisse videtur gl. in c. veniens. verbo renunciaſſe. de renunc. apud Lott. num. 76. Quod ipsum jus non cenſetur præſervatum propter modicum præjudicium, quod fit expectanti, utpote cujus gratia tunc non conſumitur, ſicque ſervari de uſu & ſtylo Curia, tradit Rota decif. 17. de præb. in novif. apud Lott. num. 77. qui hoc ipſum tenet nu. 82. dum expectativa conceſſa in forma ſimplicis mandati, citans pro hoc Cardin. Caſſad. & c. Idem ſentire videtur Laym. ad c. ad audientiam, de reſcrip. num. 1. dum ait: habens gratiam Expectativæ, eo ipſo, quod proviſus non eſt, ſeu collationem nullam accepit, non habet jus ad beneficium, niſi remotè. Idem habet ad c. in noſtra. tit. eodem, num. 7. quamvis contrarium ſentiant Chok. de permur. benef. c. 1. num. 4. Pariſ. de reſig. l. 2. q. 23. num. 15. citans Cardin. & Sarnenſ. & alii apud Lott. num. 78. nimirum per talem acceptationem quaſitum acceptanti jus ad rem. Vide de hoc dicta in precibus primariis. Quod ſi verò expectativa conceſſa in formâ ſimplicis proviſionis, illico ut expectans accepit, licet necdum videatur, habere titulum, dicitur tamen ei jus quaſitum in re vigore iſtius clauſula retroactiva: pro nunc prout ex tunc. quæ ſecutâ acceptatione retrahit gratiam ad tempus datæ. Lott. loc. cit. n. 80. & 81. citans Creſcent. decif. 7. nu. 13. de conceſſ. præb. Put. decif. 290. l. 2.

Quæſtio 633. Ad qua beneficia vacatura ſe extendant expectativa?

1. **R**eſpondeo primò: non extendere ſe ad beneficia, quæ collator tenetur conferre ad nominationem alterius, vel etiam de conſilio aut aſſenſu alterius; vel etiam quæ ſpectant ad præſentationem non niſi de conſilio vel aſſenſu alterius faciendam. Lott. l. 2. q. 15. n. 17. & 18.

2. Secundò, neque extendebant ſe etiam olim expectativæ ad beneficia electiva, aut ſimultaneæ collationis, niſi exprimerentur in individuo. Lott. l. 2. q. 21. n. 120.

3. Tertio, quia pauper præſumitur vilis perſona, dum ei conceſſa expectativa, excluditur adhuc à Canonicatibus, & beneficiis conſiſtentibus in Cathedralibus. Lott. l. 2. q. 48. num. 167. citans Sta-phil. de form. expect. ex n. 40.

4. Quarto, dum conceſſa eſt expectativa de prima præbenda vacatura reſtriſta ad menſes Ordinarios, non capit præbendam vacantem in menſe Januarii, Sede Papali vacante, quamvis Januarius ob ceſſationem regularum eſſet Ordinarius; idque ex verifimili intentione Papæ, quòd loquendo de menſibus ordinariis, intellexerit de menſibus continuis currentibus, non autem de iſtis accidentalibus, ſeu extraordinariis. Card. de Luca de benef. d. 31. n. 6.

5. Quintò, expectativa de primò vacante non extendit ſe ad beneficia, quæ optari ſolent, ſive non derogat juri optandi; cum enim talis expectativa per ſe ſolam non inducat reſervationem aliquam, quia non eſt de certo corpore beneficii; nec capit reſervata, præſervat jus optandi in Eccleſiis, ubi conſuetudo eſt optandi. Lott. l. 2. q. 38. n. 15.

6. Denique non extendit ſe gratia expectativæ ad beneficia reſignata in favorem, ſed ſuſpenditur tantisper. Card. de Luca de benef. d. 7 n. 2. Contra

verò extendit ſe ad reſignata ſimpliciter, & ſic factâ in manibus Ordinarii, etiam in menſibus Apoſtolicis, reſignatione beneficii, ſuper quo erat conceſſa expectativa, ſubintrat expectans, quia beneficium vacat. Pariſ. l. 2. q. 10. num. 6. & q. 9. num. 24. citans pro hoc Æn. de Falcon. de Expect. q. 2. num. 31. & Rotam. Vide plura dicta de his in precibus, quæ pleraque & hic locum habere videntur.

Quæſtio 634. An ſi Expectativa conceſſa ad primum vacans ſortiri non poſſit effectum ad primum vacans, capiat ſecundò vacans?

Reſpondeo: affirmative. Lott. l. 2. q. 33. n. 44. citans c. cum Eccleſia. de præb. in 6. Gemin. conſ. 30. num. 13. Corrad. l. 2. c. 13. nu. 32. Quod ſi etiam ex dolo malo ſeu in fraudem & odium Titii Expectantis Cajus faceret vacare primò beneficium aliquod tenue, v. g. reſignaret, ut ita impeditur Titius ab aſſecutione pinguioris, quod aliàs futurum erat primò vacans, poſſe, non obſtante illo primo vacante, per reſignationem obtineri adhuc à Titio illud ſecundò vacans pinguius, dicitur in c. ſi te. de renunc. Laym. ibid. in paraphraſi.

Quæſtio 635. Qua Expectativa ex pluribus concurrentibus præferenda?

1. **R**eſpondeo primò: huic applicari poſſe, quæ generatim Auſtores docere ſolent; nempe in literis iſtiusmodi beneficialibus de providendo, attendi debet tempus datæ, ut is, qui prius gratiam impetravit, alteri ſit præferendus, juxta reg. in iis 54. in 6. qui prior eſt tempore, prior eſt jure. Laym. ad c. duobus. de reſcrip. num. 1. Quod ſi in literis de providendo, quæ pluribus eodem die ad eandem Eccleſiam datæ apparere non poſſit de prioritare temporis, is præferendus eſt, qui literas prius præſentavit. Si autem duo vel plures ſimul præſentent tales literas eodem die datas, locus eſt gratificationi, ita ut unus ex illis arbitrio Collatorum eligi poſſit, cui beneficium conferant. Ratio horum eſt; quia ambæ gratiæ expectativæ validæ ſunt, quamvis Collatores alterutram rejicere poſſint, ſive contra eam excipere; cò quòd Papa non ſoleat Eccleſiam unam pluribus ejuſmodi mandatis gravare; debeant autem tunc rejicere eam, quæ minoris firmitatis eſt; ſi verò ambæ æqualis firmitatis, poſſunt rejicere, quam voluerint.

2. De ceterò, dum plures præſentant literas Papales, quæ non ſunt de providendo, ſed quibus illis ab ipſo Papa provideretur de eodem ejuſdem Eccleſiæ beneficio, cum pateat, poſterius datas obreptitias & penitus irritas eſſe, ex quibus nullum jus impetranti acquiri poſſit, nec is earum vigore in poſſeſſionem abſque intrusionis vitio mitti, prioritas præſentationis earum prodeſſe non poſſit. Dum verò tales literæ Papales datæ eſſent eodem die, ita ut de prioritare collationis apparere nequeat, neutra gratia Papalis executioni danda, donec quid certius intelligatur, ita fere Laym. loc. cit. num. 2. Obſervandum etiam hic, quòd, ſi uni mandetur provideri ſub conditione, & poſtea alteri abſolutè, & huic poſteriori impetranti conferatur Canonicatus prius quàm alteri; eò quòd necdum conditio dicta impleta eſſet, hunc quoque poſteriore deinceps quoque præferendum eſſe in aſſecutione præbendæ iſti priori impetranti poſterius recepto ad Canonicatum. c. ſi pro te. de reſcrip. Quæ decilio

decisio huic innuitur rationi; quod primò impetranti facta sit gratia conditionalis; si enim absolute facta ei fuisset gratia in allocatione præbendæ, præferendus esset postea iori impetranti, juxta *c. ubi qui rit eod.* Laym, *ad cit. c. si pro te.*

Questio 636. Qualiter habentes expectativam ad beneficium aliquod possint renunciare huic gratia, aut illam permutare?

1. Respondeo ad primum: possunt renunciare simpliciter, non autem in favorem; cum ad hoc beneficium non sit virtualiter expectantis, ut illud in alium transferre possit. Laym, *in c. ad audientiam. num. 1. Paris. de resign. l. 2. q. 23. num. 14. & 15. citans Gemin. conf. 127. in fine Boer. decis. 308. num. 1. cum communi.*

2. Respondeo secundò, habentes gratias expectativas ad beneficia vacatura posse illis gratis renunciare absque auctoritate Superioris; quia cessat interesse Superioris; cum per eas non sit quæsitum jus in re, sed tantum ad rem. Laym, *l. c. Paris. loc. cit. citans eisdem; & l. 7. q. 1. num. 97. & 98. citans Coraf. de benef. p. 1. c. 5. num. 15. addit tamen Paris. num. 99. non posse renunciare literis obtentis ad beneficia vacantia sine auctoritate Superioris; eò quod juri in re non possit renunciari absque Superiore, juxta Rotam *decis. 8. de jurep. in novis.* per expeditionem autem literarum & acceptationem videatur quæsitum jus in re beneficii vacantis, citat pro hoc Put. *decis. 90. n. 4. l. 1. & DD. communiter in c. si tibi. de præbendis. in 6. posse tamen & istis gratis ad vacantia absque Superioris Auctoritate renunciari tacite, non capiendi possessionem illorum beneficiorum; cum per impetrationem non obligetur quis beneficio, nisi ceperit possessionem, juxta Abbat. in c. ad audientiam. de rescript. ait idem Paris. loc. cit. nu. 99. & 100. Porro si renunciatio expectativæ etiam ad vacaturum, fiat cum conditione seu pacto adipiscendæ pensionis aut beneficii, simoniaca est, Laym. *loc. cit. citans Abb. in c. ad audientiam. n. 6. & Felin. ibid. num. 11. contra gl.***

3. Respondeo ad secundum: sed neque permutare quis potest expectativam ad vacaturum cum beneficio; cum extendat se solum ad beneficii nondum vacans, & non tribuat jus in re, sed nequidem jus ad rem propriè. Laym, *loc. cit. citans Jo. And. in c. unic. de rerum permutatione. in 6. & Suar. To. 1. de relig. c. 33. de simon. num. 8. ubi docet permutationes beneficiorum odiosas, ideòque non esse extendendas; cum sint concessionibus quædam contra canones, quibus omnis pactio in spiritualibus est prohibita.*

Questio 637. Quando, & qualiter expirat Expectativa?

1. Respondeo primò: dum expectans conficitur beneficium impossibile cum eo, ad quod habet expectativam, *c. si pauper clericus. de præb. in 6. Laym. in c. ad audientiam. de rescript. n. 1. item Paris. de resign. l. 1. q. 1. num. 19. citans Calder. conf. 5. de præb. Anch. conf. 214. num. 4. Rom. conf. 356. num. 1. & ait, sic sentire omnes in *c. si pauper.* hæcque intelligenda, dum subsecuta est possessio pacifica dicti beneficii incompatibilis; Laym. *loc. cit. Paris. loc. cit. num. 10. citans plures Rotæ decis.**

2. Secundò, expirat morte concedentis, seu mandantis conferre vacaturum, nimirum Papa

dum res adhuc est integra; cum talis expectativa sit gratia non facta, sed facienda, utpote ad incertum, & nondum vacans beneficium collata, nullam omnino provisionem ex parte Pontificis continens; sed merum providendi mandatum, quod morte mandantis expirare solet. Laym. *ad c. si super. de off. & pot. jud. de leg. num. 2. ubi tamen ait, secus esse in gratis jam factis (qualem esse ait, dum Pontifex mandat alicui conferri beneficium jam vacans; quia Pontifex, quantum est ex parte sua, jam per tale mandatum fecit gratiam) seu eas non expirare morte concedentis; neque etiam executionem talis gratiæ suspendi per mortem concedentis, etiam, dum res adhuc est integra, imò etiam si ista gratia necdum acceptata, & executio esset non mera, sed mixta cum aliqua cognitione cautæ; ut dum Papa mandaret in forma dignum conferri beneficium vacans, citatque pro hoc Sanch. l. 8. de matrim. d. 28. num. 43. Gutt. 99. can. l. 2. c. 17. &c. aitque id non solum in gratis beneficii Ecclesiastici, sed & dispensationis, absolutionis &c. tenere. Quinimo secus esse ait, dum Papa alicui canonicam ipse conferret, & insuper mandaret Canonicis v. g. aut officiali Episcopi, ut præbendam proximè vacaturam eidem conferant: eò quod in hoc casu gratia est facta à Papa, & executio alteri demandata; citat pro hoc Glos. in *c. si cui. de præb. in 6. & Garc. p. 6. §. 3. num. 305. Tradit quòque Lott. l. 1. q. 29. num. 34. quòd, si Papa concessisset expectativam de beneficio vacaturo cum clausula simili: *ex nunc prout ex tunc: gratiam illam usque adeò dici perfectam, ut non expiraret morte concedentis; eò quod per talem clausulam inducta sit talis effectuatio, & consummatio actus, & sic decisum ait à Rota in Calaguriana Canonicius.* Vide tamen, quæ ibi subdit *seq. n.***

3. Tertio, expirat per renunciationem expressam vel tacitam; vide plura de his dicta in precibus primariis, quæ huc applicari possunt.

Questio 638. Quando nam expectativa censentur irrita?

1. Respondeo primò: si habens literas Papales ad beneficium vacaturum proximè ipsi renunciaret cum pacto, ut pensionem vel aliud beneficium consequatur, & postea, tacito, quòd jam prius aliam expectativam obtinuerit: quin etiam, si id exprimat, & solum taceat dictam pensionem (si ea jure ac titulo beneficii Ecclesiastici constituta sit) esto, simoniacè obtineatur, expectativa posterior seu secunda est obreptitia, & ipso jure irrita. Laym. *ad c. ad audientiam. de rescript. num. 1. c. 3. ac ita etiam omnia alia, quæ occasione illius, sive propter illud acta sunt pro irritis haberi debent; ruente enim principali, ruit etiam accessorium;* Laym. *ibid. num. 4. Idem ferè tradit Laym. ad c. in nostra. de rescript. num. 6. & 7. ubi, quòd, si quis expectativam consecutus sit, & vel eodem tempore sub eadem data, vel sub diversa aliam expectativam ad aliam Ecclesiam impetrat, posterior expectativa irrita erit, præterquam si constet, aut probari possit, priori renunciatum esse; cujus ratio est, quòd taciturnitas illius prioris expectativæ est taciturnitas rei intrinsecè pertinentis ad rescriptum posterius; quia si Papa veritatem cognovisset, non dedisset, aut certò alio modo dedisset illas posteriores expectativas; ac proinde, cum vel sic (nimirum si duæ vel plures expectativæ, aut similia rescri-*

pta beneficia valide impetrantur ad obtinenda plurima beneficia) variis fraudibus præbeatur occasio, quibus obviandum, & cupiditas ad plura beneficia arcenda; adeoque talia rescripta benefi-

cialia tanquam odiosa maximè restringenda juxta e. 4. de præb. in 6. hincinquam, merito censendum expectativam illam posteriorem emanasse contra Pontificis intentionem, & omnino irritam esse.

CAPUT SECUNDUM.

De aliis Collatoribus inferioribus.

PARAGRAPHVS I.

De potestate Cardinalium in conferendis beneficiis.

Questio 639. Quanam beneficia Cardinales conferre possint jure ordinario, hoc est, sine speciali indulto?

Respondeo primò: Cardinales Episcopi jure ordinario, & sine speciali indulto & privilegio conferunt beneficia existentia & vacantia in eorum Episcopatibus, intelligendo hoc de mensibus ordinariis. Si enim hanc potestatem habent Episcopi alii, cur non & illi? Paris. de rescript. l. 7. q. 12. nu. 5. & seq. Item beneficia existentia in Episcopatibus, Abbatibus, Prioratibus, quos in commendam ex dispensatione Papæ & consuetudine, ut decentius vivant, habent jure ordinario, seu ratione illorum Episcopatum, Abbatiarum, & Prioratum conferunt; quia & in his jura Episcopalia exercent; ac proinde visitare, recipere quòque resignationes possunt. Paris. ibid. num. 22. Unde etiam, dum Cardinalis Episcopus providet in mensibus ordinariis, semper censetur providere auctoritate ordinariâ, non vigore indulti. Tond. in qq. benef. p. 2. c. 3. §. 5. n. 21. citans Rotam Decis. 444. num. 64. p. 5. recent. Tom. 2. Quinimò si Cardinalis diceret, se providere vigore indulti, tamen provifus ab eo, diceretur provifus ab Ordinario quò ad ea, quæ à potestate ordinaria dependent. Tond. ibid. nu. 21. Lott. l. 2. q. 10. n. 38. citans Gonz. gl. 24. num. 68. & Rot. in Cremon. Canon. 26. Apr. 1624. Ac proinde locus esset dispositioni. c. 2. de concess. præb. & devolutioni, nimirum ad immediatum Superiorem Cardinalis tanquam Episcopi, si Cardinalis Episcopus non contulit intra sex menses. Tond. ibid. num. 21.

2. Respondeo secundò: Cardinales non Episcopi beneficia existentia in eorum titulis, seu Basilicis conferunt, non ex gratia seu privilegio particulari, sed de jure communi ac ordinario; cum Cardinales titulares in titulis suis sint Ordinarii, & tanquam Episcopi, juxta c. bis quis, de major. & obed. Paris. l. 7. q. 12. num. 9. citans quamplur. Card. de Luc. de benef. d. 21. num. 16. Lott. l. 2. q. 2. nu. 7. citans Germon. de indult. Card. §. tum ratione. num. 15. Barb. in collectan. ad cit. c. bis quis. nu. 2. & Abbatem ibid. num. 1. & 2. Quapropter in iisdem titulis destituere quòque possunt beneficiarios, recipere resignationes &c. quia jura Episcopalia in iis habent. Paris. l. c. Nihilominus jus hoc providendi in illis in tantum consecuti sunt ex speciali concessione Pa-

pæ, quatenus illi aliàs jus hoc tanquam Urbis Episcopo originaliter competit, ut eos magis alliceret ad residendum, & ne deserant Curiam Papæ, cui assistere debent. Lott. loc. cit. nu. 8. citans Germon. ubi ante. Unde etiam hac potestate conferendi privantur, si à Curia discedant, juxta reg. 7. cancell. Lott. ibid. Porro ex eo quòd jure ordinario beneficia illa conferant, infert Card. de Luca. loc. cit. num. 17. & 19. quòd, dum per regulam dictam ratione absentia illorum à titulis suis reservantur dicta beneficia, aliàs ad eorum collationem ordinariam spectantia, id fiat per speciem pœnæ (quam semper importare dicitur privatio juris quæ sit, & competentis) non autem per modum ademptionis vel modificationis gratiæ ac privilegi, adeoque absentia esse debeat talis, quæ speciem delicti redoleat. De ceterò præsentiam eorum non requiriveram, sed sufficere fictam, qualis est, dum absunt pro servitio Sedis Apostolicæ, vel occasione residendi in proprio Episcopatu, vel aliàs de licentia Papæ, secus ac contingit in Episcopis alternativâ mensium gaudentiis, tradit idem Cardin. Porro dum jure ordinario dicuntur conferre in mensibus reservatis, hoc ita accipiendum, non quòd fiat hoc citra omne privilegium (faciunt enim hoc vi exceptionis contenta in regula 8.) sed postquam præservati per hanc exceptionem conferunt de jure, quòd habuerunt seclusâ reservatione: Adeoque quòd hoc in sensu jus eorum sit ordinarium, id potius habent jure dictæ exceptionis, quam indultariæ concessiois, huic exceptioni superaddita. vide Card. de Luca. in sum. de benef. n. 23.

Questio 640. An, quale, & quotuplex sit indultum Cardinalium conferendi beneficia?

Respondeo ad primum: Cardinales omnes Rex speciali privilegio intuitu hujus supremæ dignitatis ipsis à Papa concessæ habent indultum circa collationem beneficiorum. Tond. loc. cit. n. 3. Paris. l. 7. q. 12. num. 23. de quo indulto specialem tractatum edidit Anastas. Germonius.

2. Respondeo ad secundum: horum indultorum duo sunt genera, alia ordinaria, alia extraordinaria. Ordinarium illud, quòd solet concedi Cardinalibus, qui jure ordinario beneficia conferre possunt; dum nimirum, ut dictum, obtinent Episcopatum aliquè aut Abbatiam, et si eam habeant in commendam, vel aliàs speciali jure, privilegio, aut consuetudine legitimâ titulis beneficiorum suorum hanc potestatem annexam habent. Tond. loc. cit. num. 4. ubi ex Seraph. decis. 980. nu. 8. quòd Breve faciens mentionem de ordinariis Collatoribus, non solum intelligatur de Ordinario nativo, nempe Episcopo, sed etiam de quolibet collatore ordinario, adeoque indul-